

DOBRODRUZI HLAVNÍHO PROUDU

Jiří Hájíček

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Dobrodruzi hlavního proudu

Jiří Hájíček

Znění tohoto textu vychází z díla [Dobrodruzi hlavního proudu](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Host v Brně v roce 2002. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Jiří Hájiček: Dobrodruzi hlavního proudu), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 23. 9. 2020.

OBSAH

KNOFLÍKOVÉ TRHY.....	6
Pavel	8
Táta	37
Čokoládovna.....	51
DOBRODRUZI MAINSTREAMU	94
David	95
Iveta.....	131
Letadlo	141
NEPŘÁTELSKÉ PŘEVZETÍ.....	165
Smyčka	167
Ebola	187
Dominique.....	189
Etienne	218
Barbora.....	221
Hradec.....	235
Praha	242
Martin	245
Parfém.....	257

KNOFLÍKOVÉ TRHY

Na bulváru
jó na bulváru
za sklem výkladu
bloudí jedna marná vůně
dlouhatánská
jako touha v odkladu

na malým městě
jó na malým městě
za sklem výkladu
s blondětejma pannama
knoflíkama hadrama
a Eiffelovou věží
už roky
takhle to běží

v noci
v citronovým světle
i přes den
na pokrouceným slunci
s pochcípanejma mouchama
a pavučinama

monsieur Delon
na plakátu
a tvář mu už trochu vybledla

tím zběsilým
nažehleným smutkem
mladejch burziánů

Pavel

Zaslechla jsem tu melodii řeči, dva hlasy, ona a on a děti, hudba francouzštiny, která mi unikala, ta řeč šla za nimi, vzdalovala se a já jsem je všechny následovala. Šla jsem za těmi neznámými lidmi, kroky mě samy táhly za zpívanou francouzštinou. Roberta jsem ztratila, nevěděla jsem o něm, byl pro mě pryč, ačkoli mě dvakrát strhnul za rameno zpátky k sobě, jak za mnou pospíchal, a pak zůstal stát na chodníku a křičel za mnou: „Stůj, co blbneš, kam běžíš, neslyšíš mě...?“ Takhle se mi vytratil Robert z očí i z uší i z mysli na tu chvíli. Šla jsem těsně za nimi, ta francouzská rodinka, turisté v Praze, četli si z průvodce a divili se a obdivovali Karlův most a já jsem byla zamilovaná do něho a do ní a do malého kluka a holčičky, když seděli v restauraci. Tohle nebyla moje cenová skupina, ale u stolu vedle nich bylo volno, neměla jsem ani halíř, všechny moje věci měl u sebe Robert, naposled na mě volal: „Seš blbá...?“ Věčně mi tohle někdo říkal, kluci, holky v učňáku, vychovatelky a učitelky, i tenhle pingl pražskej, kdekdo na ulici. Seš blbá... Ale hlavně tenhle číšník mě měl brzy po krk, nic jsem si pořád jako nemohla vybrat z jídelního lístku, a ten jeho ksicht, drzej, vychcanej, ale mně to bylo tak jedno! I ten jeho pohled krysí, co mě chvílemi svlékal a pak mi šacoval kapsy a pak mě vyhazoval na ulici.

Děti si nemohly vybrat a maminka měla starost, jestli to nebude těžké do žaludku a jak tu vlastně vaří, v tom Československu, byli odjinud a odnášeli mě tam, táhli mě tam hovorem a já jsem se úplně třásla a těšila a vrněla a předla, jako když jsem kdysi čekala na pohlazení od maminky.

Až ke mně přišel ten hajzl v bělostné košili a ptal se, co si dám, a když jsem ho nevnímala a ignorovala a byla na cestě k mamince, tak začal křičet a mí neznámí známí zmlkli, ohlíželi se a kouzlo

opadávalo a ustupovalo s tím, jak přestali mluvit, a já jsem se mu podívala do tváře.

„Koukej vypadnout, ty navoněná děvko...“, křičel na mě a oni tomu nemohli rozumět a to mě na tom těšilo, to jediné mě utěšovalo.

Vyšla jsem na ulici a na mostě stály v řadách očouzené sochy svatých a Robert nikde, neměla jsem nic a helmu mi nesl v tu chvíli taky on, takže mohl odjet beze mě, jistě už seděl na motorce a páčil to domů. Jeho suzina udělala s přehledem dvě stě za hodinu a mně vždycky plaval žaludek a ta rychlost mi rvala plíce ven z krku a řvala jsem něco do vzduchu a objímala jsem ho kolem pasu. Co teď s tím? Sešla jsem na Kampu a seděla jsem pod stromem u řeky a myslela na tátu a na mámu do té dálky, ale ne na Roberta.

Ten kluk seděl na lavičce takovou dobu, četl knížku a chvílemi se díval do nebe a na kachny na řece a pak zase do knížky. Připadal mi na dálku takový čistý a slušný a snad nesmělý nebo zasněný, že jsem se chvíli neodvážila ho oslovit. Ale kolem nebyl nikdo, jen trochu vzdálený hluk z centra Prahy. A on pořád neodcházel.

Stála jsem chvílunku nad ním a pak řekla: „Prosím tě, neměl bys padesát korun? Potřebovala bych na vlak.“

Podíval se na mě a opatrně se usmál. „Já mám u sebe jen dvacku a tu potřebuju do hospody. Zbytek mám na koleji. Dneska večer slavíme, víš?“

Prohlížel si mě trochu bázlivě, jak jsem před ním stála v kožených přiléhavých kalhotách na motorku a v kožené letecké bundě, taky černé, jen přes prsa a přes záda měla červený pruh, daroval mi ji kluk, s kterým jsem chodila před Robertem, měl yamahu. Nakonec jsem si k tomuhle blondatému mladíkovi přisedla na lavičku a vyklopila jsem mu, že nemám kde spát a nemám ani občanku, ani peníze na cestu domů do Hradce. A on řekl, že taky není z Prahy, že tu bydlí na koleji a že tam můžu přespat.

„Mně by stačila ta dvacka, nebo aspoň pětka, šla bych na nádraží...“, řekla jsem.

„Večer máme mejdan, slavíme státnice, tak pojď se mnou.“

Nevěděla jsem, nebyl ani sympatický, ani protivný, ale měl takové milé oči, zvláštní, jako dětské.

„Já jsem Pavel,“ představil se, vstal z lavičky a podal mi ruku. Napadlo mě, že takhle se to dělá asi někde na schůzi nebo na úřadě, to představování, a přišlo mi to legrační, až jsem vyprskla smíchy.

„Já jsem Dominika,“ řekla jsem.

Přijeli jsme tramvají z hospody, studentské koleje někde na Jižním Městě, bylo po desáté večer a Pavel zastoupil osvětlenou prosklenou kukaň ve vrátnici, kde seděl starý pán. A Pavel mu jakoby něco říkal nebo vysvětloval. A on se nakláněl přes jeho ramena a vstával ze židle, aby kontroloval, kdo prochází dovnitř, ale to už jsme my proklouzli načerno, já a David, asi pětatřicetiletý chlápek, prý Pavlův kamarád z městečka, kde Pavel bydlel, a taky Martin, toho mi Pavel představil jen zběžně. Měl na sobě zelenou větrovku a na nohou pohorky.

David byl nejvíc nalitý, byli jsme všichni v malém pokoji u Pavla a jeho spolužáka, celkem šest lidí, ještě jedna holka a jinak kluci. Tak divně to tam smrdělo, na chodbách a všude uvnitř. Seděli jsme na postelích, na židlích a David seděl na stole a pil pivo z láhve. Občas mě zavedl pohled k Pavlovi. I když se bavil a smál, tak byl vlastně tichý a jako by všechno promýšlel, než něco řekl. A ta holka mi tam vadila, jako by k němu patřila, ale nevěděla jsem to, a byla moc chytrá a používala cizí slova a přehlížela mě. A vlastně já jsem v tu chvíli patřila k Pavlovi, protože mě sem přivedl, a tak jsme jedna druhou okukovaly a nevím proč, najednou ten pocit, že bych jí nejradši jednu vlepila. Proč, když mi byl Pavel celkem lhostejný... A pak jsem to málem udělala, protože o mně řekla za závěsem u umývadla jednomu klukovi „ta navoněná kráva“, a já jsem už byla na nohách, že jí něco řeknu nebo odejdu, když vtom zaklepal někdo na dveře. Trochu to zaniklo v tom hluku pokoje, a David se dokonce zrovna pokoušel o zpěv.

Do dveří nakoukl ten starý vrátný, začal vyšetřovat, kdo je v pokoji a kdo tam patří a kdo ne, ale brzy toho nechal, protože ho stejně nikdo neposlouchal. Pavel mu něco říkal a usmíval se a nabízel mu pivo a on si nakonec sedl mezi nás. Dál se tvářil přísně a piva se nenapil. Tvářil se jako fízl.

„Pane vrátný, tohle je magickej rok,“ hučel do něho pořád Pavel, měl už zakalené ty své oči, které mě snad jediné na něm zajímaly, „tenhle rok je magickej, tisíc devět set osmdesát osm, ty dvě osmičky na konci, něco se tady semele, budete vidět...“ Říkal to tak ironicky a provokativně a David přestal hulákat, dopotácel se od stolu k nám a znovu nabízel vrátnému flašku.

„Kdo jste? A kolik jste měl piv?“ zeptal se ho přísně vrátný.

„Jsem Svejka David a měl jsem jedenáct piv,“ odpověděl celou větou a spisovně David.

„Kolik prosím?“

„Je-de-náct...“ opakoval pomalu David tomu pánovi zblízka do očí.

„To vám to ještě chutná?“ zhrozil se vrátný.

„Jo, chutná,“ odpověděl David a žuchnul ztěžka na postel vedle mě, seděli teď s vrátným naproti sobě.

„No to vám už nemůže chutnat, to mi nepovídejte...“ kroutil svou šedivou hlavou vrátný.

„Chutná,“ řekl zpupně David.

„Já si taky dám někdy pár piv, jedno, dvě, někdy tři na žízeň, to mi chutná, ale jedenáct? To už nikomu nemůže chutnat.“

„Mně to chutná.“

„Hloupost...“

„Mně to chutná!“ trval na svém David. Koukli jsme se s Pavlem na sebe a rozesmáli jsme se.

„To vám nemůže chutnat!“

„Chutná!“

„Ale ne...“

„Mně to chutná...“

„Jedenáct piv vám nemůže chutnat přece...!“

„Chutná. Mně to chutná. Mně to chutná. Chutná, chutná...“

„Neměli byste tu tak řvát, soudruzi, už je po půlnoci!“ řekl nakonec pan vrátný a vypadl z pokoje.

„Ten vyjel, co?“ zasmál se David. „Měli jsme mu dát taky loknout. Ale už není skoro co...“

Dost se pilo, ale stejně jsem cítila, že je to pro mě trochu jiný svět, než jsem znala, mluvilo se o zkouškách, profesorech a spolužácích. Chvilí jsem si povídala s Martinem, říkal, že je ekolog, a vyprávěl mi o přírodě a jak ji brání, o výpravách na Slovensko, na Vihorlat za vlky a do Gabčíkova, kde protestoval s kamarády proti stavbě nějaké přehrady, než je sebrali policajti. V očích mu hořelo, když vyprávěl, a z vlasů mu voněl kouř z nějakých táborových ohňů.

Víno mě utěšovalo a rozveselovalo a hladilo do očí, k ránu zábava vážla a pak jsme zůstali s Pavlem na pokoji sami, všichni už odešli spát. I ta protivná holka byla pryč, i David se někam odkolébal a Pavel mi podal ručník, mýdlo a čisté tričko a ukázal mi, kde jsou sprchy, a čekal na mě ve dveřích rozsvíceného pokoje, abych trefila zpátky z dlouhé temné chodby. Překvapovalo mě, jak je pozorný, a čekala jsem, co za to bude chtít, leželi jsme každý v jedné posteli a dívali jsme se na sebe přes uličku, Pavel mi povídal o škole a o zkouškách, ale mně únava drtila oči a tlačila mi hlavu do polštáře.

Byla jsem tak nervózní, když měl Pavel poprvé přijet k nám do Hradce, že už jsem to dlouho nepoznala. Oddalovala jsem jeho návštěvu, jak jsem mohla, znali jsme se už tři měsíce a viděli jsme se celkem třikrát, byla jsem za ním v Praze. Proč jsem ho chtěla vídat pořád znovu, ptala jsem se sama sebe, navíc když s Robertem to nebylo vlastně úplně skončené, občas jsem s ním někam jela, na motorkářský sraz o víkendu nebo na nějaké závody a vlastně se mnou objel na silniční motorce půl republiky, od toho dne, kdy jsem se mu zatoulala v Praze.

Jenže od té doby, co jsem v Praze na lavičce somrovala padesátku na vlak a poznala Pavla, jsem se také skoro měsíc učila, abych udělala v září ten reparát na učňáku a mohla k maturitě. Po večerech jsem si četla knížky, co mi Pavel půjčil, a přemýšlela nad věcmi, o kterých mi vyprávěl.

Pavel vystoupil na nádražíčku z vlaku a došel ke mně svou pomalou chůzí, kterou jsem už trochu znala, tak se hodila k jeho stylu. Seděla jsem na schodech u čekárny v odřených džínách a v tričku, on měl sako a košili a podal mi růži. Nevěděla jsem, co mám dělat, nikdy jsem od žádného kluka nedostala kytku.

Prošli jsme spolu městečko za ruce a blížili se k Čokoládovně. Vešli jsme do mého teritoria, domovského pachu, plechová ohrada a vyvrácená vstupní brána, cihlová stavba někdy z dob první republiky, trochu jsem se styděla, že je kolem takový nepořádek.

„Bojíš se psů?“ zeptala jsem se nevinně. Pokrčil rameny a vtom se vyřítil z kůlny Delon, štěkal zuřivě jako vždycky a cenil zuby, kamínky a písek mu odlétávaly od drápů, jak se k nám hnal. Cítila jsem v dlani, jak Pavel ztuhnul a zůstal krok za mnou. Zasyčela jsem a zvedla prst. Pes se zakomíhal a na místě zůstal stát, jen pořád dál štěkal, ohlušující rachot na dvoře. Pavel si ho bázně prohlížel, jeho mohutné tlapy a hrud' a lesklý černý kožich, širokou hranatou tlamu.

„To je obrovskej vlčák...“ hlesl.

„Jo, je pěkně vostrej, vole. Táta si ho bere s sebou, když jde do krámu nebo na poštu, aby mu dali pokoj tajemníci z národního výboru.“

„Ty bydlíš tady?“ podivil se Pavel.

„Říká se tomu u nás ve městě Čokoládovna. Táta má byt napravo z chodby a já nalevo. Pozor, ty dlaždice za prahem jsou uvolněný...“

Vstoupili jsme do tmavé chodby a já jsem otevřela dveře do svého pokoje. Pavel opatrně vešel, rozhlédl se a já za námi zavřela.

Možná si Pavel připadal jako v zámecké komnatě zchudlého šlechtice, alespoň se tak rozhlížel. Vysoké stropy vyzdobené cákanci pestrých barev, bubnová kamna na polena uprostřed

místnosti, postel přes čtvrtinu pokoje sestavená na zemi z matrací, staré zašlé houpací křeslo ověšené zbytky draperií z divadelních dekorací, co jsem ukradla místním ochotníkům v kulisárně. Staré těžké pendlovky, které mi sem přestěhoval táta, a po celé jedné stěně vybledlé fotografie připevněné napínáčky. Vytrhala jsem je kdysi z nástěnného kalendáře po našich, obrázky Paříže.

„Tohle je Notre Dame... a tohle Sacré Coeur... tohle Arc de Triomphe, tady Champs Elysées...“ ukazovala jsem.

„A tohle?“ ukázal Pavel nad postel.

„To jsou mašiny. Ta červená je Suzuki, půllitr, suzina, tu má Robert... Ta černá s chromováním, to je kavárna, vole. Kawasaki, taky půllitr, na tý jsme objeli s jedním klukem celou republiku...“

„A tahle sbírka...?“ ukázal na úzkou poličku.

„To jsou moje voňavky. Žádnej šanel číslo pět, vole, to jsou takový laciný vody z drogerie... Občas mi pošle babička z Francie tu moji vůni, ale dlouho nevydrží. Voňavky nutně potřebuju. Potřebuju jich hodně.“

Pavel se nedivil a na nic se neptal, to se mi líbilo.

„Musím přetlouct ty různý pachy, co nesnáším, víš? Ten smrad na učňáku, jen co otevřeš dveře, celej den v tom sedět a dejchat to, to bych snad chtěla. A naše vychna, co se ráno nemeje, a kdoví jestli večer... A jak to smrdí ve školní jídelně a na úřadech a lidi v autobusu, ta špína kolem... Mám vyvinutej čich jako náš pes... Vůně a parfémy, to je hrozná věda, někdy ti dám přednášku...“

Pavel byl tak jemný, hladil mě po vlasech a něžně líbal na ústa a na tvář. A já jsem byla trochu zmatená, jako kdybych se snad nikdy nelíbala s žádným klukem, jenže tohle bylo jiné, ale proč, v čem, o tom jsem se až bála přemýšlet. Chtěla jsem říct taky něco hezkého, jako Pavel říkal mně, ale na mysl mi přišla ta holka z koleje, ten večírek, ta oslava... Jako bych snad žárlila na tu holku s dlouhými vlasy, co k Pavlovi patřila. Pavel mě objímal kolem ramen, na gramofonu se točila deska a za okny byla tma. A Pavel nevěděl, že jsem den

předtím zase před spaním mluvila s Ní, že jsem se Jí ptala na Pavla a prosila Ji, dlouho už jsem s Ní takhle nemluvila, jen jsem na Ni občas myslela. A teď kvůli Pavlovi jsem se tam jakoby vrátila, do těch let zpátky, kdy jsem se sama každou noc k Ní modlila, svěřovala se jí, když mi bylo zle anebo krásně, a čekala na Její pokyn, hlas, pohazení, když jsem brečela tajně do polštáře nebo nahlas, protože mě v té mé komnatě samotnou stejně nikdo neslyšel. A mě opravdu ještě nikdo neslyšel plakat, kromě Ní...

„Dominiko, Dominiko... Proč brečíš, proboha, Dominiko...“ Pavel mě hladil po tvářích a stíral mi slzy.

„Ke mně se takhle ještě nikdo nechoval... Pavle, já...“

„Nemusíš nic říkat, jestli nechceš...“

Na bledé stěně se rozzářila papírová Paříž světlem měsíce, československého měsíce, který stál nad dvorem Čokoládovny a nad Hradcem a oknem šmíroval nás dva s Pavlem. Vítězný oblouk, Eiffelova věž, vůně laciných parfémů, moje touhy schované někde hluboko v čase. Pavel o mně nevěděl nic, ale zajímala jsem ho, a já jsem nevěděla nic o jeho světě a přitahoval mě, už jsem to věděla, že se asi něco děje. Ty slzy. A ta kytka. Pavel...

Koncem srpna mi přišly dva dopisy v jednom dnu. Pavel psal z Prahy, že mě miluje. Já jsem si do té doby myslela, že se to píše jenom v knížkách, tahle slova, ty věty. Přemýšlela jsem, jestli mi to vůbec někdo předtím řekl. Já jsem to neřekla nikdy. Nikomu. Pavel psal tak krásné dopisy, že jsem si je četla třikrát za sebou, pořád dokola, připadala jsem si jako malá holka. Vlastně už jsem toho o něm věděla dost. Že chce učit na univerzitě, že chce žít podle sebe a že chce mě. V závěru dopisu psal o demonstraci v Praze na jednadvacátého srpna, byl rok osmdesát osm a zase se nic nestalo, psal o tom zklamaně, ale i trochu ustrašeně.

Druhý dopis byl od dědy Otakara z Paříže. Přinesl mi ho táta a zkoumali jsme, jestli už byl jednou rozlepený, nebo ne, a jako vždy

jsme si nebyli jistí. Děda psal, že příští rok na jaře budou mít cestu do Maďarska, do Budapešti, nic víc. A já jsem radostí vyskočila. Konečně! To znamenalo, že se uvidíme! Po čtrnácti letech uvidím dědu Otakara a babičku Juliet...

Táta mě hned zchladil, ať se moc netěším, že sice Maďarsko je pořád ještě socialistická země, ale ani tak nemáme nic jisté.

Ale pro mě už to byl bod na obzoru, světlo v dálce a nový bod na mapě, stránka v kalendáři.

Udělal jsem ten proklatý reparát i maturitu, konečně venku z učňáku, volala jsem do Prahy Pavlovi, neviděli jsme se tak dlouho. Ajá jsem po večerech mluvila zase s Ní, děkovala jsem Jí za Pavla a za to, co jsem tušila, že přichází a že se můj dosavadní život převrací, tím doposud utajovaným navrch a tím, co jsem vlastně sama na sobě neměla moc ráda, dospod. Ale stále jsem ještě měla svou slupku, ty kožené motorkářské kalhoty, co jsem dostala od Roberta, a bundu a černé brýle a voňavkový opar na povrchu, protože do toho nikomu nic není, kdo jsem a co se ve mně děje.

V Roudnici v parném létě se na dvoře u Svejků točilo prase na rožni, David tancoval kolem toho škvařícího se syčícího vepře, ty výpary mi zahlcovaly nos i plíce a odháněly mě dál od ohně. David pil pivo z flašky a pak s ním poléval opečené maso. Jeho tichá a jemná manželka Jarka připravovala talíře a ubrusky a okurky, Martin ještě sekal na špalku dřevo na oheň. Slavila se spousta věcí, moje maturita, výročí svatby Davida a Jarky, Pavlovy narozeniny a nevím co ještě. Jak říkal David, důvod slavit se najde vždycky.

„Jarko, běž uložit děti a vem sem další piva z lednice,“ chraptěl David a Jarka zmizela v domě i s dvěma malými holčičkami. Kluci od sousedů oždibovali maso z prasete a David po nich hodil zmačkanou utěrku.

„A do těch buchet vám asi naseru, ne?“ zahulákal a rozesmál se. „Když to sežerete za syrova, pak budete jen koukat... Tohle na nás

křičel náš táta, když jsme byli malí a dlabali lžící povidla z kelímku. On o nedělích píkával kynutý buchty a my mu chodili na samotný povidla. A do těch buchet vám asi naseru, ne, řval na nás a my ječeli a zdrhali, protože pak obvykle začaly lítat pohlavky a facky...”

Setmělo se a my jsme seděli kolem ohně, dokola stíny zdí činžovního domu, tam v druhém patře měli Jarka a David byt a v něm spaly jejich holčičky. David tam měl na policiče svou sbírku autíček, veteránů, v tom by si býval asi rozuměl s mým tátou. Cpali jsme se vepřovým a chlebem s hořčicí, Martin nám pak ukazoval fotky kytek a zvířat, které udělal na nějaké přírodovědecké expedici v Rumunsku, a já jsem byla z těch krásných obrázků uhranutá, ta krajina a kytky, Martin uměl ke každému záběru vyprávět příběh a mně imponovalo, že toho tolik ví a že ho to zajímá. To bylo něco, co jsem do té doby nepoznala, že by se někdo zajímal tak hluboce o tyhle věci. Maximálně tak o motorky a kožený motorkářský hadry, helmy a rukavice... A Pavel mě objímal kolem pasu a byli jsme tam jen sami pro sebe, když přestal Martin mluvit. To pak totiž David vytáhl tahací harmoniku po svém tátovi a spustil lidovky a hospodské odrhovačky a sprosté popěvky, ale to už letělo jenom nad našimi hlavami někam do kosmu. Pavlovo teplo přitahovalo moje dlaně a oheň přitahoval mé oči, byla jsem odevzdaná dvěma žvlům, chvíli jsem letěla a chvíli pila voňavé víno, k zbláznění dobré, dobré... Fialové nebe bylo šikmé a hvězdy po něm klouzaly, že jsem měla strach, že všechny napadají do našeho ohně, ale aspoň by neztratily žár, vždyť musejí být tak ledové v té výšce.

David se nejspíše postavil na nohy, vrávoravým krokem nám šel ukazovat, jak jeho táta skládal uhlí, hulákal a vyžadoval pozornost, nad námi s Pavlem jen mávnul rukou...

„... chvíli se přestaňte muchlovat a poslouchajte, uhlí vysypali z nákladáku vždycky tamhle za vrata, protože do dvora by nezacouvali, a muselo se to navozit tamhle do uhelny za rohem. A můj táta jezdil s kolečkem a my jsme mu lopatou nandávali na to kolečko. A já měl

vždycky po ruce flašku s pivem, a než táta vyjel s plným kolečkem, dal jsem mu napít. Druhou flašku měl zapíchnutou v hromadě písku tady na rohu baráku, normálně postavil kolečko, napil se a pokračoval dál až do uhelny, kde měl třetí flašku postavenou nahoře na okně. Vysypal kolečko, loknul si a jel zpátky, a tak to šlo, než odvozil sto dvacet metráků hnědýho uhlí pro celej barák. A děti kmitaly mezi těma jeho záchytnějma bodama, aby měl pořád co pít, a pak, když bylo po akci a uhlí leželo na hromadě pod střechou, museli jsme jít s bráchou ve dvou posbírat ty prázdný zálohovaný flašky, abysme to vůbec unesli a odtáhli ve velký tašce s uchama do konzumu...”

Vraceli jsme se s Pavlem temnou noční Roudnicí do jeho malého pokoje a naráželi do plotů a do zdí a hvězdy nás zachraňovaly, protože elektrická světla na stožárech byla vymlácená, a na náměstí nám posvítila obrovská rudá pěticípá hvězda, která byla přidělaná na štítu radnice a bylo na ní přišroubováno snad padesát červených žárovek.

Bloudili jsme s Pavlem Prahou, večer byla nasvícená a nebylo tolik vidět, jak je otlučená a špinavá. Na univerzitě mě Pavel představil svým kolegům, měl malou kancelářičku, kabinet, kde to páchlo nějakou plísní a zatuchlými papíry, ale on byl rád, že dělá asistenta, že je tam, kde se může něco nového učit, jak říkal. Chtěl mi najít v Praze nějaké místo, ale já jsem se rozmýšlela. Nechat tátu samotného v Čokoládovně... I když vypadnout z Hradce jsem si moc přála. Ale Pavel ještě nic nevěděl. Nic a všechno, bylo to zvláště krásné a dráždivé tím nevyřčeným.

Když jsme druhý den dorazili do Hradce a přicházeli od nádraží k bráně, Delon už Pavla znal a neštěkal, věděl už, že patří ke mně. Pili jsme víno ze skleniček od hořčice, Paříž se zase producírovala po stěně ve světle svíček.

„Můj táta je architekt a máma prodává v obchodě, od osmi do pěti, moc se nevidíme,“ říkal Pavel a upíjel víno, „každěj dojíždíme

za prací jinam. Máma je zabraná starostí o rodinu. Táta je nešťastnej, žere se, protože projektuje vodárny a jímky na odpadní vody místo domů a hotelů, jak si vždycky přál... Tak takhle to je s našima, Dominiko...“

„To je hovno, můj táta je alkoholik... pije rum, vole. Flašku denně... asi mi brzo umře... a já...“

„Nebreč, Dominiko, neplač,“ Pavel mě líbal na zavřená víčka a na mokré tváře.

„Když já ho miluju... nemám nikoho jinýho... kromě tebe, Pavle...“

Stíny ze dvora se prolomily dovnitř, světloucké okno plulo dýmem a vůní svíček, která mě hladila jako Pavlovy ruce, tak jemné a pozorné, a jeho tenoucká vůně, když jsem měla tvář na jeho rameni, v jeho košili.

„Já za tebe děkuju Jí, každé večer před usnutím, Pavle...“

„Kdo je to Ona?“

„Ty nemáš nikoho, s kým mluvíš, když jsi sám...? Koho se ptáš... koho prosíš...?“ zeptala jsem se tiše.

„Já jsem vždycky spoléhal na rozum a na sebe, na to jít si za svým, když něco chceš dokázat,“ řekl Pavel bez přemýšlení.

„Nikdy jsem o Ní nikomu neřekla, jen tobě, Pavle, každé by se mi smál... A je to jen moje tajemství, i když to možná nechápeš... ale nikdo dřív se o mě nezajímal, co cítím, co si myslím... žádný kluci, co jsem měla dřív, ani Robert... ten mi jenom říkal, že jsem blbá...“

„Jak to máš vlastně s klukama?“ zeptal se tiše Pavel a koukal se stranou, nejistý.

„S Robertem už to skončilo, před půl rokem... Co jsem poznala tebe... A to předtím, to už je dávno pryč... Byla jsem v partě s motorkářema, přitahuje mě to a líbilo se mi, jak žijou, aspoň to, co jsem poznala, rychlá jízda a nová místa a benzin... ty výpary, to přetluče ty všechny smrady i moje voňavky... Já jsem jich měla hodně, těch kluků, sedm... nebo osm? Ale...“

„Proč?“

„Protože se mi líbili a protože naše vychna na učňáku říkala, že se to nemá, střídat známosti... Ale já už nejsem pitomá, je mi osmnáct pryč a poznala jsem, že většina z nich si na něco hraje, dělají ze sebe něco, co nejsou, a byli mezi nima různý rozmazlený synácci, co mají tatínky někde na káesčé nebo ředitele fabrik a ty jim dávali prachy... na ty všechny věci... víš, jak je taková mašina drahá...? Nebo různý kšeftaři a veksláci... Vlastně tam byl málokdo, s kým bych si nějak víc rozuměla...“

Nastoupila jsem do své první práce, byl listopad a já byla zavřená ve skladu materiálu v hradecké provozovně, kde se z plechu vyráběly armatury a vzduchotechnické díly. Smrdělo to tam kyselinami a solvinou a zašlou špínou. Vyfasovala jsem pracovní oděv, který jsem hodila na dno plechové skříňky v šatně, nikdy bych si to bývala neoblékla. Moje sestava parfémů se tloukla každý den s těmi nepřátelskými pachy, které mě dobývaly, usilovaly o mne a nepředstavitelně mě štvaly, stejně jako většina chlápků, co tam dělali a co mě první týden chodili okukovat. Měla jsem za pár dní plné zuby těch jejich keců, které byly přiblblé, vtíravé, někdy sprosté a většinou nudné, nudné k smrti a k pozvracení. Táta byl rád, že už si vydělávám...

Volala jsem Pavlovi do Prahy, že to tam nevydržím, v tom zatuhlém podniku, na nástěnce plakátky k Velké říjnové socialistické revoluci a kulturní programy pro dělnickou mládež.

O víkendu jsem jela za Pavlem do Roudnice, městečka, kde bydleli jeho rodiče a odkud taky pocházel David, kterého už jsem znala z Prahy. Šli jsme do hospody na náměstí, kde měl David něco slavit se zedníky z práce. Nemohli jsme ho tam najít, v té restauraci, která voněla vepřovým a plesnivým chlebem a po špinavých montérkách. Ožralí zedníci říkali, že už pijou od čtvrtka večer, přece pátek je malá sobota a tenhle skutečný sobotní večer teprve začínal, ale svého mistra už pár hodin pohřešovali.

Vypili jsme pivo a poslouchali ty samé kecy, co u mě v práci ve skladu. Štouchla jsem do Pavla loktem, co jako bude dál. Pavel šel k výčepu a slyšela jsem, jak se ptá nahlas šenkýřky, jestli neví, kde je David Svejka. Pak na mě Pavel zamával, vstala jsem od stolu a od té zednické party a vešli jsme s Pavlem do místnosti za výčep. Na zemi u radiátoru ležel někdo stočený do klubíčka. Poznala jsem Davida. Přes svetr měl navlečené triko a na zádech na té bílé látce fixem velkými písmeny napsáno: NEZLOBTE SE NA NÁS MY UŽ BUDEM JINÝ.

„Má svejch jedenáct?“ podívala jsem se na Pavla.

„Vynásob si to třema, prej už chlastají třetí den,“ řekl Pavel a přidrěpl si k Davidovi. Jemně s ním třásl a on se opravdu začal pomalu budit, probírat se.

„Davide, co je s tebou? Ty nás pozveš a pak se tu válíš po zemi vožralej...“

„Ahoj, Pavle... jsem na hadry...“

„No to vidím. Je tady se mnou Dominika...“

Nemělo to cenu, poseděli jsme ještě chvíli s Davidovou zednickou partou a pak jsme vyšli do studeného večera, do šustícího listí před hospodou. Chtěli jsme být jenom spolu, oba jsme to cítili, věděli jsme to jeden o druhém a věděly to naše oči.

A večer a noc byly tak dlouhé, Pavlův pokoj v činžovním bytě byl plný knih a měl jeho vůni, Pavlovu, kterou jsem milovala a stále ještě se ji učila. Jako jeho gesta a jeho hovor. Visela jsem na něm očima a hltala jeho hlas, když vyprávěl, povídal o čemkoli.

Jeho rodiče vypadali trochu unaveně, když mě Pavel představil, a teď už spali, z chodby vrčela lednička.

„Já ti představím tátu až příště, Pavle. Jestli bude ve formě a bude mít náladu... On je ohromnej, tobě to v Čokoládovně připadalo strašidelný, ale já se tam cítím bezpečná jako nikde. Táta pouští na noc na dvůr Delona a ten se s nikým nemazlí. Pokousal už pár chlápků, hlavně ze začátku, než se lidi naučili, že k nám do dvora se

prostě večer nechodí... Ani si tenkrát nestěžovali, kdoví co to bylo za šmejdy... Jednou přišli z národního výboru, prej že si občané Hradce stěžují, že jsou pohoršení, že si táta pouští nahlas štvavý rozhlasový vysílání ze Západu... netroufli si ani za branku, Delon tam pobíhal přesně po tý čáře, za kterou bez dovolení nesmí, štěkal jak pominutej a od huby mu cákaly sliny, táta to měl puštěný na plný koule, rozlíhalo se to v místnosti a dunělo ven, Hlas Ameriky... Pojdte do kuchyně a vypněte to... když to sami vypnete, už to nikdy znovu nepustím, řek jim táta... Borec, ne? Neodvážili se strčit do dvora ani kramflek, jenom držkovali, že budou mít nepříjemnosti na okrese... Táta je frajer, ale už..."

„Co už?“ zeptal se Pavel.

„Dopovím ti to jindy, Pavle..."

„Co o sobě vlastně víme, vid'?" řekl zamyšleně Pavel a hladil mě po ramenou.

„Pavle, já jsem se jí zase večer ptala a Ona mi řekla... myslím, že mi dala nějak znát, že ty jsi ten, o kterým jsem vlastně jen tušila... že bys mohl někde bejt... ale..."

„Kdo je Ona? Je to...?"

„Pavle, neptej se... sama ti to řeknu..."

„Je to maminka...?"

„... to není tak jednoduchý, Pavle, já sama nevím... Je a není..."

„Je to Bůh? Tvůj Bůh?"

„Možná máš pravdu, možná u mě Bůh je ženskýho rodu... Pavle, řeknu ti o mamince až u mě. Ukážu ti všechno, co nikdo zatím neviděl... co nikdo neměl nárok vidět..."

Užívala jsem si všech vánočních vůní ve svém pokoji a těšila se, až konečně do toho hřebíčku, chvojí a purpury přijede Pavel, první Vánoce po dlouhé době, kdy nebudeme s tátou sami. Bude to jiné než ten kolorit jako za plechovou ohradou, jako v karanténě, vánočka z konzumu, rum a nakaširovaný obrázky v televizi a touha po

něčem... A o půlnoci hvězda betlémská, světlice, kterou vystřelili vždycky vojáci na posádce.

Seděli jsme u táty v kuchyni za stolem tři a tu chvíli jsem hltala, dýchala, svírala v hrstech, kdy jsem to ucítila poprvé naplno, provalilo se to ke mně, ten pocit štěstí, Pavlova ramena ve svetru sehnutá nad talířem s polévkou, jeho šíje a světlé vlasy a pleť. Věděla jsem, že tenhle obraz nikdy nezapomenu, že je to světlo, krása. A láska... Jak jsem se vždycky bála tohohle slova, styděla jsem se i jen v duchu si ho vyslovit. Jako by nebylo z mého světa, světa motorek, benzínu, kluků, co si hrajou na drsné chlápky. Teď s Pavlem to tu vážně bylo, obracela jsem si tohle slůvko uvnitř sebe samé, zkoumala ho, obcházela jsem kolem něho a dorážela na něj.

Pavel si povídal s tátou, který měl vyžehlenou košili a šedé kalhoty od obleku, z těch časů KDYSI, kdy byl technikem a měl pas a ženu, nablejskanou airovku a respekt okolí. A teď byl údržbářem u státního statku a neměl nic. Byl na dně. Pavel mluvil tiše, jak bylo jeho zvykem, trochu se ostýchal. Tátovi plavaly oči a gesta, vymydlenou tvář měl čerstvě pořezanou od žiletky a natřenou kolínskou vodou. Pak spolu hráli šachy a mlčeli, umývala jsem nádobí a myslela na ně na oba.

Ty dvě vůně už se znaly, Pavlova a vůně mého pokoje, cítila jsem se slavnostně tou chvílí jako malá holčička, tajemství a trochu tréma a touha. Seděli jsme na mé posteli vystlané z matrací, tátu jsme nechali v kuchyni s jeho samotou a sklenkou. Pavel měl ještě v hlavě to první setkání s ním a já jsem před jeho zkřížené nohy položila svůj kufřík, který jsem sama otvírala jenom zřídka a neukázala jsem ho skoro nikomu.

„Ten kufřík je francouzské, po mamince, vidíš ten štítek tady? To si máma přivezla s sebou z Francie, měla ho od dětství... pak mi zůstal, když umřela... Má tady památníček z dětství, koukej ty jména... Pierre... Lucien... Valerie... Edith Bourget... Michelle Giraudeau... spolužáci, máma byla Francouzka, poznali se s tátou

tam, když táta dělal na nějaký práci ve Francii... To, jak ti před chvílí vyprávěl, že poznal Paříž a Marseille a Cannes, tak to je pravda, dělal tam s přestávkama skoro dva a půl roku... to jen ty burani tady mu nevěří a myslí si, že jsou to jeho opilecký výmysly... Hodně tam po Francii cestovali, když měli volno... a mámu tam poznal přes nějaký Čechy, protože moje babička je Francouzka a děda Čech, takže máma byla napůl, ale na mě mluvila francouzsky, jako její máma na ni... Tohle je dětská knížka, z tý mi máma četla, tady jsou výstřižky z časopisů, o módě a divadle, tady mám zpěváky a herce, to si vystřihovala jako malá a když chodila do lycea... Gérard Philip, Jean Gabin. A Alain Delon, toho milovala, vyprávěla mi, že ho jednou normálně viděla v Paříži, jak seděl v jedné kavárně na Champs Elysées... Tady u nás v Hradci jsme spolu byli jednou v kině na filmu, kde on hrál, Delon... taky se mi líbí, je skvělejší. Vždycky když otevřu ten kufrík, tak si vyndám jeho fotku a pozdravím se s ním. Salut, mon ami... to znamená: nazdar, příteli. A ten náš pes, dala jsem mu tenkrát jméno po něm..."

„A tvůj táta se sem vrátil s mámou as tebou...?“ přerušil mě Pavel.

„Jo, tátovi skončila práce ve Francii v roce sedmdesát, když jsem se narodila... Táta si pamatuje všechny ty letopočty a datумы, bude ti to někdy všechno vyprávět líp než já, až bude mít náladu... Když jsem byla menší, tak jsme sedávali večer v kuchyni, už bez mámy, a táta mi vyprávěl o tom všem a bylo to takový hezký, táta byl ještě silnej a staral se o mě, měl veterána, takovou nějakou airovku z třicátých let, a srali jsme na všechny... Když máma umřela, já si to už nepamatuju moc dobře, chodila jsem do druhé třídy, tak jsme se s tátou přestěhovali sem do Hradce, dřív jsme bydleli u Jihlavy... Táta sem přišel schválně, našel Čokoládovnu, jak se tomu tady v Hradci říká, protože tátovi mýho dědy to tu dřív patřilo, než mu to znárodnili, a oni pak zdrhli i s rodinou do Německa a odtud do Francie a tam se děda oženil a to je moje babička Juliet... A děda Otakar se ve Francii s tátou domluvil, aby se sem nastěhoval, že se

sem jednou všichni vrátí, až padne režim, jak říkali. Tady byla dřív prej opravdu nějaká čokoládovna a výrobná cukrovinek... Táta byl s Dubčekem, víš, fandili mu s mámou... víš, kdo byl Dubček? Ve škole se o něm nesmí učit, táta má jeho odznak, nosil se dřív na klopě, ukazoval mi ho..."

Rovnála jsem si věci zpátky do kufříku po mamince a jakoby v sobě jsem si zase přerovnávala to všechno, poprvé od doby, co jsem znala Pavla. Propadala jsem se do vůně toho kufříku a těch věcí, mamčin hlas a lístky do pařížského divadla, zaplavilo mě to tiché štěstí a hudba v uších, když jsem někde zaslechla francouzštinu, a levandulová chuť na jazyku, když jsem mluvila, jen tak pro sebe, ale to moc nešlo, připadala jsem si jako hluchoněmá, ale když jsem si jednou před pár lety v Praze povídala s dvěma francouzskými holkami, byly z Toulouse, zapomněla jsem na partu s motorkami, na ty kluky, odjeli mi, stejně jako Robert v létě, když jsem se mu zatoulala za tou zpívanou řečí. Jenže kam mě dovedla a odnesla? Jenom ke vzpomínkám na maminku a někdy k slzám a všechno vždycky končilo do ztracena nebo rovnou fackou do tváře. Jenže tohle rozpomínání na nějaké mé jiné já, mé první já, čisté a šťastné, teď vůbec nebolelo, Pavel mě do něho vracel, jak mě tiše poslouchal, a hladil mě přitom po rukou a cítila jsem jeho zájem a lásku, nikdo doposud nechtěl vědět, kdo vlastně jsem. Ani Robert, ani nikdo na učňáku, nikdo z těch, komu bych věřila, koho bych potřebovala.

„A tyhle tři loutky, ty panáčky, to byly moje nejmilejší hračky, narodily se ve Francii, jako já. Tak dovol, Pavle, abych ti je představila, tohle jsou Žerár, Žonlik a Rožér, tři kluci, co jsem je jako malá milovala, moje lásky, ještě než jsem měla ty opravdové... Takhle jsem žvatlala, Žerár, Rožér, Žonlik... toho jsem měla nejradši, Žonlika, to byl můj kluk, jako, víš...?“ Vrátila jsem na poličku nad polštáři tři loutky, hračky.

Pavel mi četl úryvky z nějaké své oblíbené knížky a chodil přikládat do kamen polínka, koupelna byla přes studenou chodbu

a přeběhli jsme ji spolu zabalení v ručnicích. Styděla jsem se hrozně za tu naši vanu. Zahnědlou a oprýskanou, hnusnou, i když jsem ji drhla donekonečna, než měl Pavel přijet. Táta na novou neměl, vypadalo to spíš jako v záchodové míse, ale byla čistá. Pavel jen mávnul rukou, proč jsem z toho nervózní, z takové nepodstatné věci. A kouřila se nám pára z mokrých vlasů, chlad šel z dlaždiček. Pak jsme se zahřívali pod dekou. A Pavel byl jemný a něžný a já jsem dýchala jeho vůni a vlasy a duši, kterou mi dával s tím vším. A cítila jsem se jako objevená pevnina a zároveň objevitel, kapitán na lodi Framm z tátovy knihovny. A s tím jsem usínala v Pavlově objetí a ráno mi to zůstalo na mysli a vyskočila jsem jako první rozdělát v kamnech. Pavel se opřel o lokty pod dekou a díval se na mě, jak nahá vyhrabuju popel z kamen a zapaluju noviny pod dřevěnými štípankami. A já jsem ho povzbuzovala, ať taky vyleze zpod deky, byla jsem zvyklá, ale Pavel ne. Ta tátova knihovna, vrátila se mi ze sna.

„Pavle, obleč se a pojď se mnou. Táta má ještě půlnoc, ukážu ti jeho knihovnu, možná tě to bude zajímat... Já jsem teda na učení vždycky srala, ale číst knížky, to mám moc ráda, romány a tak... Táta si kupoval dřív spousty knížek...“

Stáli jsme napolo oblečení jen ve svetrech před tátovou knihovnou, otevřenými dveřmi bylo slyšet jeho chrápání a já jsem šeptala Pavlovi a ukazovala mu, co jsem četla, vlastně skoro všechno, co tam táta měl, kromě jeho knížek o starých autech. A Pavel byl nadšený, sahal po těch hřbetech knih ze šedesátých let, říkal, že ho romány moc nebaví, ale znal ta jména, Škvorecký, Kundera, Mňáčko, říkal, že jsou zakázaní, vzpomněla jsem si, že mi táta vždycky nakazoval, abych nic netahala s sebou do školy nebo na učňák, aby nebyl průšvih. Jednu knížku si Pavel vypůjčil, nějakou o ekonomii, Ota Šik, nevěděla jsem, ale táta by se snad nezlobil, řekla jsem si, že mu to nepovím, stejně si toho sám ani nevšímne.

Den uběhl, byli jsme pořád spolu, venku, v kuchyni u táty, ale pod dekou na mých matracích byl Pavel nejbliž a ještě trochu neznámý,

nahý. Naše milování mi přišlo nejkrásnější na světě, že nikdo to nemůže mít takové jako my dva. Když se milujem a k tomu ještě milujem... Pokoušela jsem se vysvětlit Pavlovi ty pocity a myšlenky, ale zamotávala jsem se do těch svých neumělých řečí a výpovědí. Pavel si natáhl na holé tělo můj dlouhý pletený svetr, ještě trochu přiložil do kamínek a zase vlezl ke mně pod deku. Bylo půl třetí ráno a červené světýlko od ohně probleskovalo železnými dvířky a šlo mu po jeho světlých vlasech. Díval se na mě opřený o loket a usmíval se a hladil mě po vlasech.

„Vyprávěj mi o těch vůních,“ řekl tiše.

Položila jsem mu hlavu na prsa a cítila jeho srdce. Už bylo klidnější.

„Víš, jaké je rozdíl mezi Eau de parfum a Eau de toilet? Každý parfém obsahuje různý množství vonných přísad, víš, takzvaných esencí. Jak řekneš to slovo esence, tak už se nadechuješ. Takhle jsem si to slovo vždycky představovala, dlouhou barevnou vůni, co ti jde nosem až do pusy a máš ji na jazyku jako chuť... Tak Eau de parfum má těch esencí hodně a Eau de toilet jich má málo. To jsou ty nejdražší složky, z kytěk, z těch jejich barevných kalichů a různých tyčinek a taky z listů, co jsou ve skutečnosti celý z jemňounkého zeleného pletiva. A nebo z kůry stromů nebo z ovoce. Dávají se pak taky syntetický, vyrobený někde v chemických fabrikách. Ty jsou levnější, ale není to ono, fajnšmekr to pozná... A dámské vůně, milý Pavle, dělíme na tři skupiny, květinové, orientální a chyprové. A pánské vůně jsou zase mořské, citrusové a dřevité a tabákové... cítíš to z těch slov? Jak ti procházejí pusou, tak ta vůně z nich stoupá do nosu... každá má svoji vůni, jako máš své znamení nebo kámen nebo hvězdu. Tu moji vůni ještě neznáš, je teď daleko... ten flakonek z Paříže už je dávno prázdný...“

Na jaře jsem to už nemohla v Hradci bez Pavla vydržet, ve fabrice jsem to zabalila, protože to bylo odporné, pár měsíců jsem dělala prodavačku, na kterou jsem se vyučila, a pak jsem byla doma a četla

a studovala zeměpisné knížky a atlasy, co mi vozil Pavel z Prahy z univerzitní knihovny. Jenže se o mě začali zajímat z národního výboru a policajti nám s tátou prohledali byt. Hrozili mi, že mě zavřou za příživnictví, když nikde nepracuju. Táta se taky začal vztekat, kvůli penězům, že nevydělávám, i když jsem od něj nic moc nepotřebovala, pár korun na jídlo, co jsem vařila nám oběma, a na voňavky a občas na jízdenku do Prahy. A to mu vadilo nejvíc, tušil, že ho chci opustit, že odejdu do Prahy za Pavlem, ale já jsem ho pokaždé ubezpečovala, že se zase vrátím. A on snad sám cítil, že bych ho nikdy nenechala samotného tady v Hradci, v té proklaté Čokoládovně, která chátrala nad našimi hlavami a kterou táta bránil jako nějakou poslední barikádu a poslední vzpomínku a naději a tenoučky vlásek s minulostí a snad s budoucností... Umínila jsem si, že kdyby všichni měli žít podle vyhlášek z národního výboru a všichni měli být v Revolučním odborovém hnutí a všichni kdyby měli chodit na komunistický schůze a všichni vařit polívky z Vitany, tak já nebudu, já nechci být stejná jako ostatní, jako všichni tady, nikdy, nikdy, nikdy... Já si budu dělat, co chci sama, i když mi budou všichni nadávat „navoněná děvko“ a „jsi blbá“.

Do Prahy jsem jela načerno, abych ušetřila, pendlovala jsem mezi kupéčkem, chodbičkou a záchodem a proběhla za tu cestu snad celý vlak tam a zpátky. Ale stálo to za ten risk, courali jsme se s Pavlem celé odpoledne po Národní galerii, v podpaží jsem měla velkou knihu o francouzských malířích, kterou jsem od Pavla dostala k Vánocům. Zнала jsem ji už nazpaměť a hledala jsem obrazy známé z reprofotografií, cítila jsem se tak šťastná a nádherně rozčilená, pootevíral se mi další nový svět, jako bych vrazila botu mezi pootevřené dveře, do toho svislého pruhu světla, který mě přitahoval a oslňoval. Nové světlo a tahy štětce, touhy a barvy, které mi přinesl na rukou Pavel.

Na Pražském hradě jsem Pavla zatáhla do skupinky francouzských turistů, ta řeč se ke mně donesla jako sladká vůně. Průvodce

vykládal o historii Hradu a města a v katedrále svatého Víta padalo vitrážemi světlo na naše hlavy, Pavel mě držel kolem pasu a mně se u chladné kamenné zdi podlomily nohy. Pavel se nade mnou skláněl a držel v dlaních moje otřásající se ramena a po chvíli, když jsem se uklidnila, jsem si utřela slzy do rukávu a říkala jsem si pro sebe: „Co to kurva je, co se to do prdele se mnou děje...?“ Taková jsem nikdy nebyla, neznám se, nebo si už sama sebe nepamatuju z těch dob dříve, ze starých časů, z časů s maminkou a bílých šatiček a francouzské pohádkové knížky...

Večer jsme strávili v bytě nějakého starého profesora, bylo nás tam asi dvanáct, taky Martin, v zelené bundě jako vždycky. Ve starobytle zařízeném kvartýru otlučeného činžáku bylo těсно, pokoj byl prodchnutý pachem starých knih a koberců a plísně ze zdí. Sedělo se po křeslech, židlích a na zemi, bělovlasý pán přednášel, prý o politice, ekonomii a kultuře, snad, nerozuměla jsem skoro ničemu, ale Pavel ho hltal očima a dělal si poznámky do notýsku. Bylo od začátku zatemněno, Pavel byl nervózní, když jsme tam přicházeli, řekla bych, že měl strach, potily se mu dlaně, studený pot, bytový seminář, říkal mi šeptem. Když zazvonil zvonek u dveří, všichni sebou polekaně trhli, bylo to půl hodiny po začátku přednášky, a pan profesor šel sám ke dveřím a zavřel za sebou dveře do předsíně. Po chvíli přivedl mezi nás člověka, byl to opozdilec, cítila jsem, jak si všichni oddechli, i Pavel. Jenom já jsem se nebála, jednak jsem moc nevěděla čeho a pak, nikdy jsem se nebála, ani na motorce ve stoosmdesátikilometrové rychlosti, ani když párkrát lidi z městečka bouchali na dveře, na tátu, a sprostě řvali a chtěli, aby vylezl ven, nebála jsem se ani věčně sama v Čokoládovně, když táta odplouval někam pryč, jinam, někdy na klidné hladině, jindy na zlých vlnách, za rachotu a křiku. Z bytu jsme se rozcházeli postupně, po skupinkách, my s Pavlem jsme zůstali jako poslední, Pavel si ještě opisoval do svého notesu od toho profesora tituly nějakých knih, a pak jsme šli k němu, na ubytovnu, kde si platil pokoj.

„Znáš už trochu Prahu?“ ptal se Pavel a objímal mě kolem ramen, byli jsme vykloněni z okna pátého patra ubytovny hotelového typu. Rozsvícené město světélkovalo pod námi. Pavel mi ukazoval zářící dominanty Prahy.

„Můj sen je Paříž. Zase ji vidět... Byla jsem malej harant, když jsme s maminkou přijeli sem... nepamatuju si skoro nic...“

„Ty ses teda narodila vlastně v Paříži?“

„Jo. Je to peklo... nebo spíš bylo...“

„Jak to, peklo?“ nechápavě se zeptal Pavel.

„Jak to...! Už od první třídy... si to zkus, říct v týhle zemi ve škole přede všema, že ses narodil v Paříži... Táta to osobně vysvětloval ředitelce a pak ještě několikrát musel potvrzovat různějm těm krávám ve školních družinách a těm, co přišly po nich nový, a podepisovat mi to v žákovský knížce, že je to pravda... Všem to bylo samozřejmě podezřelý, já jsem tomu nerozuměla, nevěděla jsem proč, a tak jsem se za to spíš styděla, že jsem jiná, že nejsem jako ostatní, co říkali jako místo narození Hradec, Týnec, Zábřeh, Horní Dolní... Ani mě nechtěli vzít do Pionýra, tak musel táta do školy znova, protože jsem doma hrozně řvala, že tam jsou všechny holky a já tam nebudu...“

„A vzali tě, Francouzko?“ usmál se Pavel.

„Hm, vzali... Pak, když jsem byla větší, tak už mi to nevadilo, ta Paříž, přitahovalo to kluky, zajímali se o mě... Ale pamatuju se, že v nějaký čtvrtý pátý třídě se mnou nemluvila snad celá škola. Nevím proč, později jsem se dozvěděla, že jsem prej byla nafoukaná a s nikým jsem se prej nekamarádila... Chodili za mnou, abych jim řekla něco francouzsky. Hrozně mě to štvalo, tak jsem je posílala... víš kam. To je legrační, vid', tyhle různý vzpomínky... když jsme ještě byli malí spratci a říkali jsme si příjmeníma...“

„Já taky nechci bejt stejnej jako většina lidí tady, Dominiko.“ Pavel se ke mně otočil a díval se mi pevně do očí. „Víš, já mám teď tři hlavní cíle, tři pilíře, na kterejch chci stavět svůj život. A myslím, že

už se to nezmění. Za první, žít mimo stádo, ne jako ovce, co jde mezi ostatníma a nechá se unášet. Za druhý, bejt profesorem na univerzitě, to znamená zasvětit život poznání, vědění, pořád se dostávat dál. A potom, to vlastně především, být s tebou, žít ti po boku, mít tvoji lásku, Dominiko...“

Pavlova slova ke mně proznívala tmou, z jeho dechu a z vůně jeho pleti, cítila jsem teplo jeho dlaní na svých ramenou. To Ona mi poslala Pavla, teď už jsem to věděla, umínila jsem si, že Jí budu děkovat každý večer před usnutím, to Ona postavila nad námi chrám, nějaký baldachýn, pod nímž jsme stáli a společně dýchali, který nás ochraňoval, a já už jsem nemohla zpátky, do minulého světa, do své minulé podoby. Pavel říkal zase ta slova, kterých jsem se dřív až bála, která jsem obcházela, ale on je myslel vážně, to bylo tak nové, tak nové...

„Ty jsi tak zvláštní, Pavle, tak jinej... Když jsem to ještě táhla s Robertem, víš, on byl... on... jeho jedinej cíl a sen, o kterým mluvil pořád dokola, bylo koupit si jednu porsche... rozumíš, jezdit v porsche, mít poršáka...“

„A ty nemáš nějakou kamarádku?“ zeptal se mě Pavel, cítila jsem, že chce nějak zamluvit toho Roberta. Všimla jsem si, že to vždycky dělal, když nechtěl slyšet, kdo byl v mém životě před ním.

„Měla jsem jednu skvělou kamarádku, Kamilu. Bavila se se mnou, i když na mě všichni srali a byla jsem jim ukradená. Ale ona mě zradila. Kvůli jednomu klukovi. Přede mnou říkala, jak je blbej, a pomlouvala ho, když jsem o něm básnila, a pak se nechala sbalit... Bejvala bych jí odpustila, ale už se mi pak vyhýbala. Měla jsem ji ráda. Půjčovaly jsme si voňavky a povídaly jsme si a holily jsme si nohy, ty vole, to nemělo chybu. To jsem měla všechno od babičky, co se dělá tam, a tady ženský nohy chlupatý jak fotbalisti. Vzala jsem tátovi holicí strojek a navzájem jsme si zastavovaly krev a pak jsme stejně tejden musely nosit kalhoty. Tak jsme si chlupy pak radši vytrhávaly, a to dost bolí. Kamila nesnesla žádnou bolest, ani vytrhat si obočí. Hned slzy v očích. To byl bobřík bolesti. Ale to nejhorší

bude na tříselech, varovala jsem ji, to šel z tohohle pokoje řev jak z mučírny, táta na nás bouchal, co tu provádíme. Ale ty hladounký nohy! Nakonec jsme to zkoušely voskem, takovým tím lepkavým, co se musí rozehrát na kamnech, dostala jsem to jednou poštou od babičky. Jako nějaký alchymisti jsme vařily vosk, to bylo maso. Malou dřevěnou vařečkou jsme to míchaly, bylo to lepivý. Pak jsem tou vařečkou oblemstala Kamilu na vnitřku stehén, a ona najednou že prej si to rozmyslela, že už nechce, že má strach. Tak jsem se rozesmála, až jsem brečela, to sis vzpomněla brzo, povídám jí, teď už je pozdě, teď už to půjde i s chlupama, ať chceš, nebo ne. Natírat po směru a strhnout proti směru. Rozprostřela jsem na to kapesník, pořádně přimáčkla ke kůži a škusbla...”

Sama jsem se divila, že to Pavlovi všechno vyprávím a nic mi to nedělá. Svoje nejtajnější tajemství. A tak to bolelo, když jsme se loučili.

Vracela jsem se vlakem zpátky do Hradce, ale už mě tam netáhlo nic, jen táta, měl jenom mě a Svobodnou Evropu a rum, kterej mu udělal z života otroctví, a byla tam Čokoládovna, ta hromada cihel, ta psí bouda, u které se táta uvázal.

Zase jsem vydělávala, našla jsem si v Hradci místo jako uklízečka, abych mohla kupovat jídlo pro tátu a pro mě a abych něco ušetřila na cestu do Maďarska.

Jednou večer se u nás objevil Martin, měl rád zvířata, chudáček, ale černý vlčák Delon ho málem sežral. Přivezl mi nové knížky od Pavla, byl na cestě do šumavských lesů na nějakou brigádu ochránců přírody. Ale hlavně mi přivezl tiskopis žádosti o cestovní pas. Držela jsem ta lejstra v ruce jako naději, že uvidím babičku a dědu. Táta seděl v kuchyni a ladil rádio, plul si na nějakých cizích vzdálených vlnách. Jemu by pas stejně nedali.

Jak běžely týdny, po nocích jsem ve svém pokoji přivolávala Ji, mluvila na Ni, a zdálo se mi, jako by se něco začalo uvolňovat, ve

mně, kolem mě... Zdálo se mi, že můj život nabírá trochu spád, že se zrychluje běh dnů, byl to paradox, už jsem se neřítila na rychlé motorce někam, silnice, místa, města... Zdálo se mi, jako bych vyrazila po nějaké nové cestě, ale ne pryč, do dálek, ale dovnitř. S Pavlem.

Poprvé v životě jsem zažívala cestovní horečku, s pasem to klaplo, kupodivu. Doma jsem měla sbaleno pár hadříků, kolínskou a spací pytel. Seděli jsme s Pavlem v Roudnici v restauraci na náměstí a čekali netrpělivě na Davida. Měl přijít v sedm večer a už bylo půl a on nikde. Na prahu nového dobrodružství jsme si s Pavlem povídali trochu přiškrčenými hlasy a lehkou nervozitou se nám potily dlaně, cucali jsme jedno pivo dohromady. A potom David konečně přišel, to bylo poprvé, co jsem ho viděla střízlivého, přijel totiž svým autem. Položil před nás na stůl klíčky a byl neklidný a ošival se a rozhlížel po lokále. Čekala jsem, že zase spustí vodopád svých příběhů a povídaček z rodiny, hlavně o tátovi, už jsem to několikrát slyšela a Pavel to znal z paměti. Ale David zakašlal a pak nám potichu řekl, že Martina zatkla bezpečnost. Za rozšiřování nějakého nepovoleného ekologického časopisu. Pavla to dost vzalo, já jsem o tom přemýšlela, vždyť před pár týdny byl Martin u mě. Seděli jsme chvíli jako opaření. Pak jsme vyšli před restauraci a u chodníku stálo auto, modrý oprýskaný moskvič, Pavel s Davidem ho prohlíželi, trochu jsem se bavila, věděla jsem, že Pavel se v autech nevyzná, ale přesto obcházel kolem dokola toho autáku, znalecky kopal špičkou boty do pneumatik a pokyvoval hlavou, když mu David vysvětloval, kudy se tam lije benzin, kudy voda a kam olej.

Ještě ten večer jsme odjeli vypůjčeným autem do Hradce, pře-spali jsme u nás, ráno jsem se rozloučila s tátou, Pavel nastartoval motor a byli jsme na cestě.

„Kratší by to bylo samozřejmě přes Rakousko,“ řekl Pavel, když jsme přejezili prvních pár kilometrů po silnicích Slovenska, „ale tam by nás nepustili, tak musíme přes Bratislavu...“

Pavel měl všechno předem promyšlené, cestu naplánovanou podle mapy, zastávky, tankování, jídlo. Věděla jsem, že je takový, a byla jsem ráda, protože já jako bohém jsem znala silnice ze sedadla silného motocyklu a s motorkářskými partami se putovalo často bez cíle, jen pro požitek z rychlé jízdy, a kam se vlastně jelo, to bylo většinou podružné. Ale Pavel cestoval vždycky do nějakého cíle a já jsem to v tu chvíli obdivovala a vezla se s ním.

Pozdě odpoledne už jsme byli unavení, ale já jsem cítila to vzrušení, které bylo uvnitř, nemohla jsem ho rozdýchat nebo spolknout nebo zapomenout. V Maďarsku to vonělo jinak než u nás v Československu, jakoby trochu větší svobodou, jiným duchem, necítila jsem ani žízeň, ani hlad po celé hodiny, hltala jsem očima ulice Budapešti, maďarské nápisy a barvy rozsvěčujícího se města, které mělo trochu jiný stříh. Jak dlouho jsem se na tohle těšila, zase uvidím babičku Juliet a dědu Otakara, poznám je vůbec? Po čtrnácti letech, z fotografií, co nedávno poslali, jsem znala jejich podobu, rozpomněla jsem se na ně, když jsem si ty fotky doma hodiny prohlížela, a vybavovala jsem si babiččin hlas, její francouzštinu, stejně zpívanou jako ta maminka. Seděla jsem na posteli a myslela na ně a na Pavla a modlila se k Ní a prosila jsem Ji, zase, zase, za ty měsíce, co jsem znala Pavla, jsem si na to zase zvykla, počítat s Ní, říkat jí věci a věřit.

A pak, když to přišlo, připadalo mi to jako ve zrychleném filmu. Tma za okny té kavárny, kde jsme měli schůzku, čekání nad jídelním lístkem, dorazili jsme s Pavlem dřív, ale já jsem věděla, že děda je přesný jako hodinky z první republiky, co zdědil po svém otci, jak říkával, stará škola. A bylo to tak, zamrazilo mě v zádech, když jsem vstala ze židle a udělala pár kroků vstříc ke dveřím, babička měla elegantní plášť a klobouk a barvu pleti mladistvou a opálenou tvář a vůni, vůni z Paříže, jemnou a vybranou... radost v jejím hlase. Slyšela jsem jen, co jsme si povídaly, jedna přes druhou, říkala jsem ta něžná francouzská slůvka já nebo babička, ano, já, já i babička, obě

dvě jsme se otrásaly v objetí, zase jsem brečela, to už jsem byla asi vážně jiná než dřív. Děda Otakar mě pevně objal a políbil na tváře a potom jsem jim představila Pavla. Po celou dobu, co jsme seděli v budapeštské kavárně, si ho děda prohlížel zkoumavými úsečnými pohledy, mluvili jsme česky. Babička Juliet svou roztomilou češtinou a francouzskou vůní rozsvěcovala ten večer, já jsem se chvílemi vznášela jako opilá a chvílemi se mi zasekával rozčilením hlas. Pavel si povídal s dědou Otakarem o politické situaci v Československu a my s babičkou jsme si utíraly slzy, když jsme vzpomínaly na maminku a potom na Paříž a moje dětství, babička mi povídala o tom, co nemohla nebo nechtěla psát do dopisů, protože jsme tušili, že je čte ještě někdo před námi. Upíjela jsem maďarské víno a cítila na sobě Pavlovy pohledy, uvědomila jsem si, že mě vlastně nikdy neslyšel mluvit francouzsky a já jsem se tou mojí druhou řečí vracela někam zpátky a nacházela se a hledala se, snad nějaký svůj budoucí život a svět.

Pavel vyprávěl dědovi a babičce, že začal pracovat v Praze na univerzitě jako asistent na katedře ekonomie, děda se ho vyptával a nakonec se pustili do diskuze o věcech, kterým jsem nerozuměla já ani babička. Děda Otakar tvrdil, že to, co se učí na československých školách, není žádná ekonomie, a Pavel mu dal zapravdu, ale povídal mu o skupinách ekonomů, co mají zkušenosti ze západních zemí a připravují reformy a snaží se učit jinak, děda mu oponoval a do toho se vložila babička, že už bychom měli jít na hotel. My jsme s Pavlem počítali s tím, že přespíme v autě ve spacích pytlech, byl květen a bylo teplo, ale babička s dědou zaplatili už dva pokoje v nějakém hotelu.

Jarní večer v Budapešti byl skvělý, dívali jsme se na tmavý široký Dunaj s mosty a loděmi a na ozářenou budovu parlamentu, procházeli jsme se starobyklým centrem města až pozdě do noci a pak jsme s Pavlem usínali v krásném hotelovém pokoji, za okny nebe a vůně vody, co se táhla od Dunaje.

Druhý den jsme se toulali po městě, užívala jsem si přítomnosti obou dvou a Pavla, který se nejvíce sblížil s babičkou. Děda mi vyprávěl o svých obchodech, jeho firma na zpracování zeleniny a ovoce prosperovala, a vyptával se na tátu a na Čokoládovnu, v jakém je stavu, a obličej se mu křivil smutkem, když slyšel, jak naše útočiště a sídlo dědečkova otce chátrá. Zoufale jsem se snažila přibrzdit čas, pověsit se času na paty, zdržet hodiny aspoň o pár minut. Ale museli jsme se kvečeru rozloučit, děda pokračoval dál za obchodem a babička ho provázela výjimečně, jenom kvůli mně. Popřáli nám šťastnou cestu, Pavel už seděl pěknou chvíli připravený za volantem a já jsem se nemohla odtrhnout od babičky Juliet, přes slzy jsem ani netrefila těch pár metrů k autu. Slibovali jsme si s babičkou a dědou, že příště se sejdeme zase napřesrok, žádných dalších čtrnáct let...

Táta

Studený listopad mě zabíjel, tmou a smutkem, steskem po Pavlovi, po babičce Juliet, po dědovi. Krásný černý vlčák Delon směl spát na předložce u mé postele, když jsem celou noc nespala a třásla se o tátu, tušila jsem, že je to zlé, a bála jsem se o něj, tolik, tolik. Prosila jsem Ji, celé noci, co řvalo z kuchyně rádio a nebylo slyšet, jestli táta leží, sedí nebo se vláčí po místnosti.

Celé dny jsem nevycházela z domu, jedli jsme s tátou chleba a bramboráky a husté kořeněné polévky. Jednou večer jsem vtrhla do kuchyně, už jsem na to neměla nervy, táta ani nestačil schovat flašku do zásuvky, díval se na mě a já jsem se rozbřečela a on koukal dál a nevěřil tomu, co vidí a slyší. Já jsem přece nikdy nebrečela, všechno jsme spolu překonávali, když jsme zůstali sami a za tátou chodily ty baby ze sociálky, že mě odsud odvedou, všechno jsme vydrželi a smáli jsme se věcem, kterým jsme nerozuměli nebo je nemohli změnit, ale táta rozuměl všemu, to už jsem si uvědomovala, věděl, jak se věci mají, ale žili jsme celkem normálně, chodila jsem do školy, on pracoval na statku, ale vlastně doma, připadal mi dřív jako pan školník, taky bydlel v práci. Ale já jsem nechtěla brečet, jenže už jsem vymodlila všechna slova, stokrát jsem zopakovala veškeré prosby k Ní. A musela jsem jenom bezmocně sledovat, jak tátův pološílený úsměv svítil potměnou kuchyní, celá místnost byla nakyslá tím strašným úsměvem a zalitá vůní vařených brambor a lihu, táta už skoro nejedl. A šum rádia a dunění zpráv z Hlasu Ameriky, táta mě chytal za ruku a kolem krku.

„Poslouchej, Domi, poslouchej, celá země je na nohou, děvenko, dožijeme se něčeho...“

„Tati, lehni si, jsi celej zpocenej...“

„Nemůžu spát, Domi, mám nervy nadranc... Dominiko, tenhle režim je u konce, hroutí se, komunisti jdou od válu...“

„Tati, uklidni se, já to vypnu, jo? Nebo aspoň ztiším, nedá se tu vydržet...“

„Děvenko, trvá to už třetí den, jsou v koncích, opravdu...“

Seděli jsme naproti sobě u stolu, naše kuchyně byla ohlušena tím hlasem z rádia puštěného na plné pecky, mluvili o demonstracích v Praze, o Lidových milicích se samopaly, přepadl mě strašlivý, nepopsatelný strach o Pavla, už skoro týden jsem od něho neměla zprávu. Vyběhla jsem ven, Delon vyběhl za mnou, mezi vraty se zastavil a díval se za mnou z čáry, za kterou nesměl. Křikla jsem na něho a za pár vteřin běžel podle mě. Na násvi jsem potkala pár lidí, ptali se mě, co tomu říkám, tomu, co se děje v Praze, ale já jsem jim ani neodpověděla a hnala jsem se s Delonem po boku k poště, až v telefonní budce jsem si vydechla. Točila jsem Pavlovo číslo na ubytovnu pořád dokola, nebral to nikdo, až po dlouhé chvíli mi vrátný řekl, že na pokoji nikdo není, nechal ho vyvolat rozhlasem, nic. Vraceli jsme se s Delonem domů, z rozsvíceného pootevřeného okna kuchyně bylo slyšet rozhlas, vrazila jsem do pokoje a začala si balit věci na ranní vlak. Měla jsem žízeň a zimnici a horečku, táta už asi spal, došla jsem tam a vypnula rádio při nějakých půlnočních varhanních fugách.

Hladila jsem psa u své postele a myslela na Pavla, na Prahu a na to, co říkali na Hlasu Ameriky, že je tam masakr, policejní kordony, vodní děla, slzný plyn a zastřelený student... a k ránu jsem snad na chvíli usnula... Pokračovalo to a pobíhala tam maminka a něco jsme na sebe křičely, francouzsky, hrozně jsem se o ni bála a cítila jsem, jak se ona ještě víc bojí o mne, a byl tam taky táta a pobíhal po dlažebních kostkách a smál se jako blázen a potom jen kulhal a sténal a chytil mě za ruku, za rameno, ležela jsem na těch kostkách v prachu... „Dominiko, vstávej, vstávej,“ držel mě opravdu za rameno, já v peřinách, zírala jsem do tmy na tátu, něco mumlal a třásl se mnou, „už jsou tady, už přišli, Dominiko...“ Vyskočila jsem z postele, na budíku bylo čtvrt na tři, hledala jsem pohledem

u dveří do chodby, kdože tam je, ale nic jsem neslyšela. Jen táta pořád chraptivě opakoval ta slova a cpal se k posteli, jako by se chtěl schovat pod mou peřinu.

Vypadal hůř než jindy, vypadal strašidelně, plaval na svých mořích, ke svým světům, co nikdo nepochopí... Delon ležel na zemi, krčil se vystrašeně u podlahy, ten zabiják, bál se...

„Jsou v kuchyni a v koupelně, Dominiko...“

„Ale kdo, doprdele! Kdo tam je... táto... já mám strach. Co to pořád povídáš...?“

„Už jsou tu, už přišli...“

„Nikdo tam není...!“

„Jsou to ta strašidla, co občas chodí... už tu byli...“

„Jaký strašidla, co to má kurva bejt... tati...!“

Hodila jsem na sebe kabát a vrazila do chodby a do kuchyně a do tátovy ložnice, nikde nikdo nebyl, prázdný a zoufalý byt vyřízeného chlapa, alkoholika, mého táty... Vletěla jsem zpátky do svého pokoje a už cestou jsem křičela, až jsem se zalykala, chtěla jsem mu vynadat nebo ho zapřísahat nebo ho dovléct do postele. Ale on stál hlavou opřený o skříň a měl vyděšené kalné oči a já jsem stála u něho, sahal si neustále pravou rukou dozadu na kalhoty. „Teče ze mě žluč...“, chraptěl, „teče ze mě žluč...“, opakoval.

„Táto, jedeme k doktorovi,“ řekla jsem rázně, „takhle tu nebudeš, to nemá cenu...“

Navlékla jsem ho do kabátu a obula mu boty a šla ke dveřím, Delon se pustil za mnou, ale jediný nesmlouvavý pohled mu stačil, aby se vrátil k tátovi do pokoje.

Zvonila jsem na mrazu na nejbližšího souseda, křikla jsem do okna, že potřebuju odvézt tátu k doktorovi. Za chvíli vyšel ven vraty od garáže pan Moravec, pracoval s tátou ve statku... Sedla jsem si vedle něho na sedačku, popojeli jsme pár metrů, do dvora Čokoládovny, Delon ani neštěknul, věděl taky, že je zle. Táta seděl nachýlený na mé posteli a držel si obličej v dlaních, dovedla jsem ho do auta a sedla

si k němu na zadní sedadlo, drkotali jsme se tmou a po světlech luceren té listopadové noci směrem k náměstí. Hradec spal, jako klid před bouří mi to připadalo, ale vždyť se přece něco děje, v Praze jsou nepokoje, na univerzitě, na vysokých školách, a Pavel se mi neozývá... Na hradecké poliklinice byla všude tma, prošli jsme dlouhou nekonečnou chodbou plnou kachlíčků a dlaždic pod nohama, na pohotovosti svítila jen škvíra pod dveřmi, naděje, nebo výsměšný škleb...?

Doktor asi spal, vyšel v bílém plášti, táta zase mluvil o strašidlech a že z něho jde hnis, seděla jsem na židli uvnitř bílé a prosklené ordinace, sestra tūkala do stroje.

„Váš otec pije, co?“ obrátil se na mě šedovlasý doktor se strništěm na neholených tvářích. Unaveně jsem k němu zvedla oči, sestra taky zvedla hlavu od stroje, podívala se na mě a pak řekla jakoby na vysvětlenou: „Pan doktor není odsud, jezdí sem na služby z krajské nemocnice...“

„Jo, pije,“ řekla jsem a nechtělo se mi ani na vlak, ani s tátou do nemocnice, ani domů, nejraději bych se byla stala neviditelnou, ano, chvílička nebýt... Poděkovala jsem sousedovi, pili jsme s brýlatou sestrou a s doktorem kafe, držela jsem jednou rukou tátou za paži a čekali jsme na sanitku.

Blížily se zase Vánoce, jezdila jsem střídavě za tátou do špitálu a za Pavlem do Prahy, tam to bylo vzrušující a hektické, pomáhala jsem tam studentům tisknout a roznášet různé letáky a přespávali jsme na koleji a na svobodárně u Pavla. Kolikrát jsme jen přišli z ulic, uvařili si horký čaj a padli do mdlob, spali jsme čtyři pět hodin a ráno to začalo nanovo. Pár dní jsem trochu pomáhala malému štábu francouzských novinářů, jen redaktor a kameraman, tahala jsem je po vzbouřené Praze, nebo oni mě, a na hotel se vraceli k ránu. Komunistická strana se zdála být v koncích a její vláda padla. Jezdila jsem s čerstvými zprávami z Prahy k nám do Hradce a hlavně za tátou do nemocnice, ležel na psychiatrii a já jsem o něj

měla strach, byl pořád pod sedativy a já jsem mu ty prášky brala z nočního stolku a splachovala jsem je do záchodu a sestry na mě ječely a štvaly na mě doktory, až mě nakonec za tátou nechtěli vůbec pouštět. A den před Štědrým večerem jsem hned ráno proklouzla nepozorovaně vrátnicí a prošla chodbou kolem kanceláří zdravotních sester a táta byl zrovna vzhůru a při smyslech, ležel na své posteli a koukal do stropu a všechno mu bylo jedno, tak jsem ho přesvědčila, aby při vizitě řekl doktorovi, že chce domů. A pak jsem se skrývala na dámských záchodech až do jedenácti hodin, ženské v ohavných nemocničních županech tam chodily kouřit, povídala jsem si s nimi a chtělo se mi tak spát. Předešlou noc jsem strávila v rychlíku z Prahy, kde nešlo pořádně usnout, a v očích jsem pořád měla davy lidí na Václavském náměstí a v uších to skandování a zvonění a zpívání, ale demonstrace už končily, Pavel říkal, že už je vyhráno. Měli jsme nového prezidenta, co byl ještě na jaře v kriminále, a ti francouzští hoši od televize už taky odjeli domů, popřála jsem jim „VESELÉ VÁNOCE“ a oni mi dali vizitky a pár fotek na památku. Tohle všechno jsem měla v očích a ve tváři, tu únavu a zběsilost těch dní, můj život nabral pořádnou rychlost, dýchala jsem u okna na nemocničních záchodcích a dělalo se mi špatně z hladu a z nevyspání. A pak všichni naráz zmizeli, vykoukla jsem na chodbu, všude jako vymeteno, byla vizita, a když jsem ty nekonečné minuty přečkala, vrazila jsem k tátovi do pokoje, kašlala jsem na sestry a na všechny. Táta seděl na posteli v těch ubohých nemocničních hadrech a na dece měl srovnané svoje věci, podepsal reverz. Oddechla jsem si, že se mi to povedlo, dostat ho domů, dostat ho odsud, než z něj udělají úplného magora.

Pavel přijel na Vánoce přece jen za mnou, na fakultě mezi studenty strávil nepřetržitě skoro dva měsíce a byl k smrti vyčerpaný. Jenom jsme spali a chodili s tátou na procházky a seděli u něho v kuchyni a povídali jsme si, jak to teď všechno bude, co nás čeká. Nikdo toho moc nevěděl. Bylo toho tolik nového. A všechno najednou. A na

Silvestra se najednou objevil Martin, měl hlavu ostříhanou na ježka a pořád ještě vyděšené oči, pustili ho z vazební věznice. Vyprávěl nám, jaké to bylo na cele, měli ho soudit za výtržnictví a protisocialistickou činnost, bylo to směšné, teď už to bylo směšné, vystudovaný ekolog a ochránce přírody... Na Nový rok jsme se sešli i s Davidem, takže všichni tři kamarádi byli zase pohromadě, jenom jsem tiše seděla a pozorovala je, jak jsou šťastní, že jsou zase spolu a že to všechno, co se děje venku, není jenom sen. David se z radosti opil během hodiny a já jsem se dívala už trochu jinak na všechny tyhle věci, frajeřinu a pití, když jsem věděla, že můj táta se nesmí skleničky ani dotknout a do smrti už musí užívat tabletky na játra, které si zdemoloval roky a roky toho zoufalého pití v Čokoládovně na malém městě...

Začínalo jaro a na mě se to všechno valilo. Pavel mi vozil z Prahy studijní materiály z francouzského velvyslanectví a přípravné okruhy na zkoušky z francouzštiny na univerzitu. Seděla jsem doma a učila se a přitom překládala různé texty pro noviny a všelijaké instituce, abych si vydělala nějaké peníze. Byla jsem doma s tátou, v Čokoládovně, byl na nemocenské a doktor pro něho zažádal o invalidní důchod. Měl deprese a ani moc nesledoval, co se všechno děje kolem, ani rádio už neposlouchal, nosila jsem mu z krámu minerálky a hořké limonády s bublinkami a cigarety a sýry a různé sladkosti a všechno, na co jsem si vzpomněla, jen aby zapomněl na rum.

Pavel mi pravidelně telefonoval a jednou ráno se Delon rozštěkal na dvoře jako blázen, auto zabrzdilo před bránou a já jsem ze zápraží viděla Davidova oprýskaného moskviče, motor byl vypnutý, ale nikdo nevylézal ven, protože vlčák Delon řval jako pominutý a zlá pěna mu lítala od huby. Přišla jsem k autu a uvnitř seděli David a Martin, neodvážili se vystrčit ani nohu ze dveří.

„Nastupuj, jedeme za dráty!“ křičel z okýnka David a Martin se na mě smál z vedlejšího sedadla.

„Jedeme do Rakouska, nadejchat se svobodného vzduchu...!“

A tak jsem si vzala čisté džíny, nové tenisky a pas a skočila jsem do oprýskaného moskviče, se kterým jsme byli předešlý rok s Pavlem v Maďarsku. Vyrázili jsme na vzrušující a šťastnou jízdu, ani Martin, ani David nebyli nikdy na Západě a celou cestu žvanili a klepali se nervozitou a nedočkavostí. Cestou jsme v Budějovicích nabrali Pavla, který zařizoval něco na místní fakultě, a namířili jsme si to na jih, k rakouským hranicím.

„Mluvil jsem v Praze s ekonomama, co v osmašedesátém byli na ministerstvu a dělali na reformách,“ říkal vzrušeně Pavel. „Když zrušíme socialistický plánování a zavedeme tržní hospodářství, otevřeme hranice a pustíme do ekonomiky soukromníky, chápete, silnej a převažující soukromej sektor, tak oni říkali, že do čtyř pěti let dohoníme Rakousko! Dostaneme se hospodářsky na úroveň Rakouska. Jen využít ten potenciál, co máme, kvalifikovaný lidi a tradice z první republiky. My jsme byli silnej průmyslověj stát a československá koruna byla tvrdá měna přece, chápete? Není to úžasný...?“

„Kdyby se tohodle dožil můj táta,“ křičel David za volantem, „můj táta, a o dědovi ani nemluvě, žili jsme vždycky v bídě, obraceli každou korunu a všechno bylo zabítý, ty vole, cesta na Západ přehražená drátama a jenom v Rusku to bylo dokonalý a fantastický, jak nám furt cpali. A táta je nemoh vystát, komouše, a voni mu v podniku darovali cestu do Sovětskýho svazu, když šel do důchodu, za odměnu. Ten přijel hotovej a ze závodní rady přišli, jaký to tam bylo, a prej aby jim udělal ve fabrice besedu o tý svý cestě. Táta je nejdřív chtěl vyhodit ze dveří, ale pak jim v kuchyni každému nalil panáka a vyprávěl jim, jak to v Moskvě smrdí a že tam balí maso do novin a lezou po něm mouchy a všichni zlitý už od rána a prdele si tam utíraj do...“

Seděli jsme s Pavlem na zadním sedadle a šeptali jsme si a líbali jsme se a David pořád hulákal a státní hranice se blížila, Martin vpředu ve své zelené bundě mlčel a byl nervózní a pak jsme dojeli

k frontě aut. Spousta Čechů měla tenhle nápad a tu touhu poprvé si vyjet na Západ, ne nadlouho, jen tak pár kilometrů za čáru a vejsknout si a potřást si rukou ve svobodném světě, když už se to konečně smělo. Byla jsem z nás čtyř jediná, kdo byl někdy v kapitalistické cizině, jak se říkalo, ale to už bylo let, co jsme s maminkou chodily po pařížských bulvárech, a nepamatovala jsem si z toho skoro nic, ale o to víc jsem v té chvíli, kdy jsme překračovali hranici, myslela na to všechno a děkovala jsem Jí, za tohle, za Pavla, za tátu, že to všechno přežil, a myslela jsem na babičku Juliet a na dědu Otakara, bylo to tak vzrušující...

Dojeli jsme do první rakouské pohraniční vesnice a vyběhli z auta, David si třásl rukou s Martinem a my s Pavlem jsme se točili dokola na místě v oběti.

„Dívej se na svobodný nebe!“ křičel Martin a David se rozhlížel kolem a býval by se dal nejraději do řeči se všemi lidmi ze vsi, jenže neuměl německy ani ceknout, tak jen polykal naprázdno a usmíval se na celé kolo.

A potom v autě při cestě zpátky jsem nejvíc myslela na tátu a na to, až se k němu zase vrátím a uvařím mu večeři, a bylo mi trochu smutno, že nebyl s námi, a pak mi to přišlo všechno směšné a trochu ubohé, ten náš výběh za dráty. Pavel mě držel za ruku a druhou rukou svíral Martinovo rameno.

„My budeme ta první generace, co něco dokáže,“ mluvil tiše a vzrušeně, „ta první generace v týhle zemi, co už bude úplně jiná, lepší, co něco opravdu změní... Jsme vlastně na začátku, Dominiko, Martine...!“

Přešlo pár bláznivých měsíců svobody a všichni byli najednou někde pryč. Martin cestoval po nějakých ekologických zemědělských farmách v Dánsku, David Svejka odjel pracovat na stavby do Německa a Pavel se dostal od univerzity na půlroční stáž do Londýna. A já jsem bez něho dál zůstávala v Hradci a studovala francouzštinu

a překládala, bylo to pro mě nádherné dobrodružství a výpravy do minulosti, i když jsem přitom seděla zavřená v místnosti. Celý den jsem byla v jednom kole a vařila tátovi a vždycky před usnutím jsem si četla znovu a znovu dopisy, co mi zbyly v kufříku po mamince, svazečky dopisů, co jí posílaly kamarádky z Paříže, když už jsme bydleli všichni tady.

Táta měl starost, co bude teď s Čokoládovnou, když padli komunisti, a já jsem nedočkavě čekala na dopis z Francie, věděla jsem, že musí každým týdnem přijít, a nakonec ho listonoška opravdu přinesla. Děda s babičkou kupodivu nepsali, kdy přijedou, a nejásali nad tím, co se ve Francii dočetli v novinách o sametové revoluci v Československu. Z toho psaní byly cítit obavy a rezervovanost, psal ho děda Otakar, to mi bylo jasné nejen podle písma a že byl český. Četli jsme si ho v kuchyni s tátou pořád dokola a pak jsem šla spát a bylo mi jako tu noc loni v listopadu, co za mnou táta přišel v deliriu, nespala jsem, oči otevřené a pohled přišpendlený na dveřích, jako bych pořád čekala, kdy se otevřou a on se v nich objeví, s tím svým pohledem, s těma svýma očima jako dvě prázdné jámy. A když jsem teď v posteli zavřela oči, uviděla jsem ho nad kuchyňským stolem, dnes, před hodinou, neměl zájem o dopis, o mě, o nic, jen neklidně seděl a ty oči... Vyskočila jsem z postele jako loutka, když vezmou za provázky, vklouzla jsem do pantoflí a popaměti prošla chodbou, všude bylo ticho, rozsvítila jsem v kuchyni, dopis ležel na stole, jak jsem ho položila. Podívala jsem se do polic a za sklenice s okurkami, zotvírala jsem kredenc a všechny šuplíky a zpřeházela jsem polštáře na pohovce. Měsíc za oknem civěl, jak sedím za stolem a mám hlavu v dlaních. Pak jsem sebrala na chodbě baterku a hnala jsem se do kůlny, mezi špalky a starými kamny klouzal můj kužel světla a lezla jsem po hromadě uhlí a s nohama černýma od mouru jsem skončila zase u sebe v pokoji. Dověkla jsem se ještě do koupelny a trásla jsem se zimou, oči pořád na stopkách a v hlavě to vařilo, ale nic. Umyla jsem si nohy a pak

jsem se ještě na chodbě otočila a vrátila se zpátky, vrhla jsem se do poličky stlučené z dřevotřísky, kde byly saponáty ve flaškách a leštěnka na nábytek. A vzadu to bylo, v prstech jsem to ucítila, hladké studené sklo a studenou ruku jsem vytáhla i s lahvou. Pro slzy jsem neviděla, když jsem se vypořádala na chodbu, do tmy chabě svítil bíle natřený boiler, rozmáchla jsem se a vši silou mrštila láhev do toho světlého válcovitého těla z plechu. V životě jsem neslyšela tak příšernou ránu, roztráskaná lahev dopadala na dlaždičky a ozvěna se mlátila v chladných stěnách, rum voněl po celé chodbě. Stála jsem a třásla se, zimou, strachy, rozčilením. Dveře se otevřely a táta stál v chodbě, dívali jsme se na sebe, nechápali jsme ani jeden, kde to vlastně jsme, a každý z nás si v té chvíli přál být jinde, to jsem cítila, ale nemohla jsem se hnout z místa. A když přešly po chodbě mezi mnou a tátou celé věky tam a zase zpátky, mlčky zmizel ve dveřích a ty se tichounce zaklaply.

Myslela jsem, že jsem se asi zbláznila, celé dny a noci jsem ležela v knížkách a rozmlouvala jen s Ní a mýjela se s tátou a mluvila jsem na psa Delona a to bylo všechno. A jaro a léto byly pryč a Pavel se vrátil z ciziny a zase pracoval na fakultě v Praze a požádal mě o ruku. Nevěděla jsem, co mám dělat, tušila jsem kdesi daleko jiné vůně a lákaly mě do dálky a taky tu byla chuť mé druhé řeči v puse a v hlavě, nějaké nové probouzející se vědomí, neuměla jsem ho pojmenovat, ale zbylo tam na něj ještě místo vedle velké lásky k Pavlovi.

Hospody v Čechách žily pořád a seděli jsme s Pavlem a s Davidem a s Martinem zase po dlouhé době společně. David měl velkou žízeň a všem platil, protože toho času vydělával v německých markách.

„Víš, co je to za pocit,“ vysvětloval nadšeně, „když v sedmatřiceti konečně děláš za peníze? Za peníze, za tvrdou měnu.“

Pavel byl myšlenkami někde ve svých teoriích a knihách a roztržitě pokyvoval hlavou, já jsem byla ráda, že jsem na pár dnů vypadla

z Čokoládovny, a Martin mi hrozně chtěl vyprávět, jaké nové přátele ekology poznal v Holandsku, ale David všechny přehlušil a přepil.

„Já mám konečně prachy, ty vole, skopčáci nás dřou a platějí mizerně, pro ně jsme gasterbajťři, ale jedna německá marka je devatenáct korun! Pro ně jsme méněcenný, levná pracovní síla z Východu, a to jim nezapomenu. Já kdybych zaměstnával lidi, tak neexistuje takovýhle zacházení s pracovníkama, nikdo by se nesměl cítit poníženej...“

„Co tvoje němčina?“ zeptal se Pavel.

„No žádná sláva, chtěl jsem ti zrovna říct, abys mi pomoh, potřebuju si tam vyřídit pár věcí, vezmu tě do Mnichova, je to pár hodin cesty...“

„Klidně, když to nezabere moc času,“ souhlasil Pavel.

„No a chtěl bych tam výhledově koupit auták, něco menšího by mi stačilo, fau vé, ojetýho golfa nebo tak. Stará bude řvát, tak nejdřív nacpu pár tisíc do baráku, ale zatím to pořád sype. Toho kdyby se dožil táta, ty vole, že dělám za pořádný peníze, že se konečně zbavím toho zkurvenýho moskviče. Ale takovej bavorák, nějaká nižší řada, rozumíš, vojetej, samozřejmě, to je můj sen. BMW chápeš, to by bylo něco... Přece nebudeme mít věčně holý prdele, ne?“

Leželi jsme v Pavlově pokoji v Roudnici u rodičů a měli jsme plné hlavy všeho, vyprávěla jsem mu o tátovi, jak si vymýšlí nové skryše na svoje láhve, jak se já pomalu propadám do jiných světů a nevádí mi, že jsem sama, protože vím, že mám jeho, Pavla, a rozmlouvám s Ní a nevím vlastně, co bude dál. Co? Něco se asi stane a to rozhodne. Pavel, Martin, David...

„Ten David je ubohej. Primitiv. Nikdy jsem nechápala, jak se s ním můžeš tak přátelit...“

Pavel se jen usmál.

Vlak mlátil do kolejí, jednotvárně, hodiny trvala cesta z Rakouska přes celé Německo, ospalá a rozlámaná opláchl jsem si jen trochu

obličej v maličké umývárničce lůžkového vagonu. Sáhla jsem si dlaněmi pod svetr a tričko a potřela se lehce voňavkou. Spala jsem na palandě nad Pavlem, bylo letní dusno, dívala jsem se dlouho do jeho tváře, když spal. To on měl ten nápad, nemohl se na mě už dívat, jak sedím zavřená doma a užírám se strachem o tátu a toužebně čekám na dopis z Paříže. Když nechtějí přijet oni za tebou, pojeděš ty za nima, ne? řekl Pavel a já už jsem na nic nečekala, sebrala jsem všechny prachy i tátův invalidní důchod za poslední měsíc a se známými jsme se svezli do rakouského Lince a večer jsme nasedli do vlaku. Doufala jsem jen, že dopis k dědovi a babičce dorazí dřív než my. V kupé s námi seděli samí Rakušáci, Pavel si s nimi povídal německy a já jsem měla zavřené oči a snila jsem a byla jsem napjatá, nemohla jsem ani jíst, a krajina za oknem jakoby probíhala mnou, mými útrobami jako provázek, úzký pás filmu. Nové vůně mi letěly naproti.

Hlučné nádraží Gare Montparnasse ráno po osmé hodině a moje znovunarození po dvaceti letech, šum, křik, ampliony, hlášení příjezdů a odjezdů, lidi kolem, mí neznámí přátelé, útržky řeči mojí maminky a taky mé řeči, do které jsem se vracela každou vteřinou, už při pozdravu francouzských celníků ve vlaku, když jsme přešli hranice, a tady, když jsem seděla na kufru a nemohla jsem se hnout z místa, měla jsem žízeň a Pavel stál někde stranou a já jsem se snažila uvěřit, že jsem zase v Paříži a jsem svobodná, děkuju...

Po tom všem krásném trmácení a bloudění pařížskými ulicemi jsem se ptala na každém rohu, všude, schválně a pořád dokola, a pak jsme zazvonili dole u dveří a po krátké chvíli zazněly kroky na schodech a já jsem skoro omdlívala, jestli jsou to opravdu její kroky... A byla to babička Juliet, stála ve dveřích a koukali jsme na sebe a na to, jak je to prosté, prostě přijedeš a zazvoníš u dveří... po tolika letech...

Poprvé jsme se dostali ven až navečer, nejdříve jsme se umyli a převlékli a snědli oběd a celé odpoledne jsme si povídali a pak

přišel děda Otakar ve světlém letním obleku a kravatě. Jako by sám nemohl uvěřit, že sedíme v jejich pokoji, že jsme přijeli, a ptal se nedůvěřivě, jestli se budeme smět vrátit.

Druhý den jsme chodili po Paříži s babičkou a až třetí den jsem vzala Pavla já na ta místa, která jsem si už nepamatovala, ale o kterých mi vyprávěla už v Čechách maminka, nábřeží Seiny, Tuilerijská zahrada, katedrály...

Dýchala jsem tu vůni končícího léta, vůni Paříže, vůni nového, seděli jsme na lavičce před vchodem do Louvru a mě poprvé odnášel ten pocit závratí a touhy, pocítila jsem, že bych už nemusela zpátky, vracet se. Kam? Proč? Nejsem tady doma? Co je to doma? Proč tomu tak říkat? Pavel si dělal zápisky, co všechno jsme viděli a zažili, byl to jeho styl, analytik a praktik, a já jsem ho nechápala a milovala a chtěla ho odnést s sebou, s tím vším za těmi novými vůněmi a nadějí. Jak slunce zapadalo, bylo mi zima a uvědomila jsem si, že zítra odjíždíme, že v Hradci v Čokoládovně sedí u stolu můj táta, který možná zrovna na tomhle místě před čtvrt stoletím seděl s mojí maminkou a líbali se a říkali si zamilovaná slůvka. A já jsem celé tři dny strávila přemlouváním dědy Otakara, aby přijeli, a on se zdráhal něco slíbit a nakonec z něj vypadlo, že se bojí, že se v Československu komunisti zase vrátí k moci, nevěřil. A Pavla to urazilo a poprvé se pohádali a já jsem nevěděla, co mám dělat. A poslední den děda naléhal, abych zůstala, abych se nevracela, a já jsem se zase rozbřečela, tušila jsem v sobě tu samou touhu, ale vysvětlovala jsem mu, že mohu kdykoli přijet znovu, na jak dlouho budu chtít, a děda stejně nevěřil. On si asi myslel, že je Pavel komunistka nebo co, o samotě jsem se na to dědy ještě zeptala, vysvětlovala jsem mu, že já jsem taky byla na učňáku zapsaná v SSM, tak co...

Loučili jsme se všichni tři na nádraží v slzách. Slíbila jsem, že budu psát, jak se daří tátovi, a děda Otakar mi dlouze tiskl ruku

a pošeptal mi do ucha, že už má pro mne vyhlédnutou školu tady v Paříži, abych prý přemýšlela, jaký obor si vyberu. Mávali jsme s Pavlem z okýnka vlaku, babička byla elegantní jako vždycky a děda se mi díval do očí, tak dlouho, než jsem jeho pohled ztratila mezi nazad se rozbíhajícími sloupy a hlavami lidí na peroně.

Čokoládovna

Pavel byl sladký, jezdil za mnou každý víkend, místo květiny pro mě měl vždycky lahvičku nějakého nového parfému, státní hranice se po převratu v devětaosmdesátém otevřely i vůním...!

Připadalo mi to s námi dvěma pořád jako na začátku, seděla jsem na zemi na svých matracích, Pavel měl každou chvíli přijít, učila jsem se na certifikát z francouzštiny a přitom střídavě myslela na něho a děkovala jí, která pořád byla se mnou, bděla nade mnou, ale ne jako socha, nehybná sfinga, ale vlastně šla se mnou, doprovázela mě a měnila se spolu se mnou... Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho... Ty knihy od Pavla, nosil mi dějiny náboženství, filozofické knihy, cestopisy, ty jsem milovala, toulala jsem se s nimi a přitom jsem živořila v Čokoládovně a v našich starých otlučených hrncích vařila obědy a večeře pro nás s tátou a učila jsem se a četla všechny ty skvělé knížky, jenom už ne romány, nepotřebovala jsem je, spaly v policích tátovy knihovny a spaly ve mně.

Představovala jsem si, jak Pavel už vystupuje z vlaku a míří od hradeckého nádraží za město, k nám. On mi dával všechnu tu sílu vydržet se starat o tátu, když vše kolem se rozběhlo neuvěřitelným tempem, vydržet a nemyslet tolik na Paříž a na oceán ševelící francouzskou tichou melodií. Každý víkend s ním byl jako svátek, vyprávěl mi novinky a co dělá, na univerzitě se vyměnili lidé ve vedení a Pavel psal s kolegy nová skripta z ekonomie a překládal statě z britských a amerických odborných časopisů. Žasla jsem, v kolika se angažoval spolcích a organizacích, které nově vznikaly, strávil tím vším spoustu času a nadšeně mi o tom vždycky povídal.

Pokaždé jsem poznala, že už se blíží k bráně, vlčák Delon, který byl často u mne v pokoji, se opřel packami o okno a zaštěkal. Běžela jsem chodbou ke dveřím, a když jsem otevřela dveře, padla jsem

Pavlovi přímo do náruče. Ucítla jsem jeho vůni a jeho ruce ve svých vlasech. Vyhnala jsem chudáčka Delona na dvůr a mazlili jsme se a chtěli jsme si říct všechno najednou a do toho jsme se smáli a překřikovali jeden druhého a pak zase šeptali.

Vzala jsem Pavla za ruku a táhla ho do kuchyně, táta seděl za stolem u rozložených novin a já jsem postavila na plotnu hrnec s vodou na čaj. Táta v těch chvílích vždycky aspoň trochu zbystřil a zajímal se o nové věci, s kterými Pavel přijížděl. Byla jsem ráda.

„A jak si to teda teď ty národohospodáři představují? Vrátí se Ota Šik, ne?“ zeptal se táta. „Začne se tam, kde se přestalo před dvaceti lety...“

„Nejde dvakrát vstoupit do jedné řeky, pane Karas, to je právě omyl některých lidí a to je to, o co se teď v politice a v ekonomice bojuje. Teď se do vlády musí dostat liberálové, opravdoví liberálové, a ne komunistický reformátoři. Rozumíte, stoprocentně znárodněný hospodářství je to hlavní, co je třeba změnit...“

Táta se nedůvěřivě usmíval a pokyvoval hlavou. Nalila jsem nám všem čaj a přisedla si ke stolu, sledovala jsem Pavla a tátu a zase Pavla a bezděky jsem se usmívala, ale jinak než můj táta, můj životem odřený táta, vdovec, pijan.

„Začíná transformační období a liberálové říkají, že stát musí být zbaven své moci co nejrychleji. Protože stát není efektivní hospodář, pane Karas, nejlíp hospodaří lidi na svém, soukromníci. A proto musí jít do parlamentu zákony o privatizaci a potom zákony o restituci a tím vším se majetek dostane do soukromých rukou. Skoro všechen majetek! Obrovská změna, obrovský přesuny majetku, jaký v Čechách nikdo nepamatuje od dob znárodnování, nebo snad dokonce od Bílé hory.“

Táta pořád přikyvoval a mně ho bylo líto, jak už na to nemá sílu, proč to tak muselo být, že prožil život takhle a teď už je pro něho možná pozdě, na všechno...

„Pane Karas, restituče! Víte, co to znamená? Že lidem se bude vracet to, co jim bylo sebrány komunistama po roce čtyřicet osm, to znamená...“

„Jdu si už lehnout,“ přerušil Pavla táta, „dopovíš mi to zejtra, Pavle.“

Seděli jsme na zemi v mém pokoji a pili zelený čaj, mezi francouzskými knihami, skripty a katalogy se vzorky parfémů, které mi vozil Pavel z Prahy. Chvíli jsme mlčeli, tvářil se trochu zklamaně.

„Já ti stejně děkuju, Pavle, pro tátu to hrozně moc znamená, já myslím, že se těší, až přijedeš, on tě bude poslouchat...“

„Mně se právě zdá, že mě moc neposlouchá.“

„Ale jo, on to nedává tak najevo... Já myslím, že není pozdě, tohle by ho mohlo z tý jeho letargie pomalu dostat... Já chci docílit toho, aby se začal zajímat, co se kolem děje, aby se na něco soustředil, měl nákej zájem... Aby zapomněl na to, co bylo...“

„On nepochopil, co mu chci říct. Že vám vrátí Čokoládovnu přece...!“

„Byl už fakt unavenej, vysvětlíš mu to zejtra. Někdy se mi zdá, že to všechno pro něj přišlo opravdu pozdě, ale pak zase věřím, že ještě není zlomenej... Dělá, co můžu, tuhle jsem vyhrabala flašku z uhlí, druhou měl zase strčenou do plechový roury, už jsem se tomu musela ze zoufalství smát, že si snad ze mě dělá prdel, že si myslí, že jsem úplně blbá... Ale já ho dostanu, je to taková hra na schovávanou, on to ví a nemůže si asi pomoci, ale já nepovolím a uvidí se, kdo s koho. Když to vydržel už tři měsíce, to vím bezpečně, že neměl ani kapku, tak proč vždycky znovu začne...“

Pavel mě sledoval a mnul si čelo a kroutil hlavou a vzdychal.

„Ale jak dlouho to můžeš vydržet, Dominiko?“

„Zkousím se ptát Jí a prosím Ji a taky čekám každou chvíli pomoc z Francie. Děda je nedůvěřivej, nediv se mu, má svý zkušenosti, dost draze zaplacený, ale táta to všechno dělal pro mámu, pro mě a pro ně taky, pro babičku a dědu. Přišel s mámou sem do Hradce

kvůli tomuhle prokletému zabavenému dědictví a makal tu u statku jako obyčejnej dělník, jen aby tu mohli bydlet, a věřil, že to i trochu ohlídají. Dělal skladníka, když tu byly brambory a sýpka na obilí, pak tu garážovali traktory a stroje, pak z toho chtěli udělat vepřín, nahnat sem prasata, protože je to za městem, to za nima táta tak dlouho chodil a přemlouval je a hrozil výpovědí a nevím co ještě, až od toho upustili. A udělali tu teda aspoň bourárnu na maso, dělalo tu pár řezníků a maso odtud šlo do závodních jídelen tady v Hradci. A můj táta, to už máma nebyla, se odtud nehnul a krájel tady na pultu maso, celou šichtu krájel krvavý maso a to on nenáviděl, sám to nikdy nejed, chápeš...? Maso skoro nejí, a aby to překonal, musel se napít, vždycky musel bejt v lihu, aby vydržel řezat do těch fláků masa, a ze začátku se párkrát pořezal, než si zvyk, naučil se dělat pod parou, byl si pak jistej, měl pevnou ruku, naopak se mu třásla, když si před tím nic nedal... Takhle to šlo nevím kolik let, než to tu statkáři zrušili, hygienik jim to zakázal, naštěstí... Pak tu byly zase ňáký dílny a ted' zase zpátky sklady na starý harampádí a můj táta jako ňákej inventář..."

„Nikdy není pozdě,“ řekl Pavel, „spousta lidí nabírá v týhle době druhéj dech..."

Myslela jsem na maminku a na ty vůně a touhy a nevěděla jsem a byla jsem šťastná, a zároveň se mi zdálo, že nemám směr a tápu, jsem nerozhodná. Tak jsem obdivovala Pavla a jeho tři pilíře, jak říkal, i tátovi znovu zopakoval, co od života chce. Chci mít tebe, nežít jako většina ve stádu a žít pro vědění, být na univerzitě... Pavel jako profesor na seminářích diskutuje se svými studenty a po večerech si studuje v knihách. A já? Někdy jsem za zavřenými víčky jen lítala v oblacích a hledala... Krásno? Lásku? Štěstí? Stačí to...?

Kamna pomalu vychládala, my s Pavlem jsme se vzájemně hráli pod příkrývkou a mně to připadalo, že je pořád jen jedno roční období, jen zima, už několik let, co jsem byla zalezlá ve studených zdech Čokoládovny s tátou, a někdy jsem po nocích brečela, že jsem

sama, i když jsem věděla, že nejsem a že jsem o hodně jiná, než jsem byla dřív, ale někdy mě v nose zalechtala vůně dalek a horkého vzduchu nad silnicí a jaké to bylo, když jsem s klukama letěla obkročmo v sedle v koloně silných motorek.

Koupila jsem tátovi nové šaty, ve výprodeji, ale slušné, světlé kalhoty a sako a košili blankytně modrou, vypadala docela luxusně, ale byla levná. Už dva měsíce jsem neobjevila nikde žádnou flašku rumu, táta pravidelně jedl a četl denně noviny a koupil novou televizi, japonskou. Ta stará černobílá Tesla vyplivla před šesti lety a místní opravář tehdy řekl, že už nepůjde opravit. Stejně tam jenom lžou, tvrdíval táta, a na filmy můžem chodit do biografu. Ale teď jsme měli novou, s velkou úhlopříčkou, a večer jsme denně sledovali zpravodajství.

Sama jsem si taky koupila letní šaty, nebyl to můj styl, ale občas jsem je nosila. A po tom všem, když jsme s tátou dva dny skoro nejedli nervozitou, vygruntovali byt a zametli dvůr, odpoledne se rozštěkal Delon a já jsem jenom stála na prahu a táta vedle mě, jediným ostrým pohledem jsem poslala vlčáka do boudy a děda Otakar poprvé po čtyřiceti pěti letech vstoupil do brány Čokoládovny... Babička Juliet se držela o krok za ním, měla samozřejmě klobouk podle poslední pařížské módy a zpod něho vylézaly bílé vlasy, prsty pravé ruky si uhlašovala límeček halenky. Statná postava dědy Otakara byla trochu nejistá v chůzi, na chvílku zaváhal, stáli jsme všichni čtyři proti sobě, brána a zápraží, mezi námi kousek dvora a všechen ten čas a věci, co se staly, revoluce a emigrace a okupace a normalizace a zase revoluce a, mimo jiné, naše životy... Co jsem všechno nevěděla a o čem jsem věděla své, nemůžu vzít zpátky, jaká jsem, co je ve mně... všechen ten čas a ty věci a táta a já a maminka a teď najednou je z toho všeho jen pár kroků po dvoře.

Děda mě vzal za ramena a vyzdvihl nad zem, jako bych byla malá holčička, jeho široká tvář v úsměvu a silný pohled a vůně babičky Juliet, francouzská levandule a měkká náruč a přes její rameno

jsem viděla, jak se táta objal s dědou Otakarem, se svým tchánem, a tátova košile měla barvu toho nebe, co zrovna v tu chvíli stálo nad dvorem Čokoládovny a... všichni jsme brečeli a krásný černý Delon vůbec netušil, která bije, vyběhl z boudy a chvíli skákal do kruhu a chvíli ležel na předních tlapách a pak se pustil do štěkání, vypadalo to tam jako v blázinci na dvoře...

Vařila jsem v naší kuchyni kávu a čaj a babička se ustaraně rozhlížela kolem a ve mně ta radost, až mě dusila v krku. Zůstaly jsme samy, děda s tátou obcházeli venku Čokoládovnu kolem dokola, byla to tátova pýcha i zkáza, co tu dokázal zachránit a uválčit se statkáři za ty roky, a babička dlaněmi hladila náš starý stůl, na který před deseti lety ještě prostírala maminka, moje maminka, které nesměla babička ani na pohřeb. Věděla jsem, že na hřbitově na jejím hrobě jsou už teď určitě květiny ve váze, protože babička s dědou, hned jak se ubytovali v hotelu na hradeckém náměstí, se ptali po hřbitově a strávili tam prý víc než hodinu.

Babička mě hladila po vlasech a připadala jsem si zase jako malá a zase to bylo na pláč, jako když mě poprvé Pavel hladil po tvářích a říkal mi hezké věci a já si s tím tenkrát nevěděla rady. Z kabelky babička vytáhla krabičku, byl v ní krásný flakon s parfémem, byla to ta moje vůně, po které se mi tady tak stýskalo. Konečně jsem ji zase měla a konečně ji pozná i Pavel, až ho obejmu.

Děda s tátou pořád diskutovali a televize v kuchyni poprvé po dlouhých týdnech nesvítila. Kdybychom měli telefon, bývala bych volala Pavlovi, jak tu všichni sedíme a jaké je to zvláštní, nové dějiny Čokoládovny začínají...

Babička už byla unavená z dlouhé cesty, a tak jsem je šla doprovodit, písek na silnici nám vrzal pod podrážkami, nechtěla jsem jít s nimi nahoru do hotelu ani na chvíli, rozloučili jsme se a já jsem spěchala domů, táta už měl zhasnuto a já jsem ležela pod dekou na svých matracích a ty jako by se mnou ulétaly z mé samoty a mluvila jsem s Ní, ani nevím, jestli dlouho, nebo krátce, než jsem usnula.

Oblékla jsem si zase ty nové letní šaty a v dědově velkém peugeotu bylo příjemně, v Praze jsme byli za dvě hodiny, provázela jsem babičku a dědu po pražských památkách jako nějaká francouzská průvodkyně a děda zase mluvil o mém studiu v Paříži, ale já už jsem věděla, podle hovorů táty s dědou a podle občasných babiččiniých spikleneckých pohledů, že mě čeká ještě jeden úkol, moje poslání tady, dříve než někam odjedu. Že budu tajný agent a vyjednávač za zájmy naší napůl přelomené rodiny a ta nenáviděná i milovaná stavba na okraji Hradce, Čokoládovna, bude tím tajemným objektem mých snah.

Babička s dědou nás pozvali na večeři do restaurace dole u Vltavy, Pavel měl tmavé sako a kravatu a já jsem byla trochu omámená vínem a dobrým jídlem a venku šuměl krásný večer a my jsme vyšli s babičkou na nábřeží. Ona byla šťastná, poznala jsem to, a jako bych to tušila, že na totéž se mě zeptá ona. A já jsem jí vyprávěla všechno o sobě, co jsem zatím řekla jenom Pavlovi a co jsem si nikdy netroufla napsat do dopisů, ani v Paříži na naší návštěvě nebyla tehdy vhodná chvíle. Povíдалa jsem o letech s tátou a o mém dřívějším světě a o lásce, co mě potkala s Pavlem, který mi dal nový směr, a pak taky o Ní a taky o té zvláštní touze, která mi poslední dobou čím dál tím častěji našeptává, že mě čeká ještě něco úplně jiného a zvláštního, a co mi nosí občas ty neznámé a dráždivé vůně a představy...

Ten večer byl magický a děda s babičkou měli zaplacený nocleh v hotelu na Kampě a já jsem se vracela s Pavlem k němu na svobodárnu a povíдалa jsem a smála se a slzela dojetím a teprve po chvíli jsem se úplně zastavila a dívala se Pavlovi do tváře a on se mě zeptal, proč jsem tak zbledla... A já jsem nevěděla, co se mohlo stát, když tu jsem si uvědomila, jak se Pavel tváří, jak se celou cestu mračil, jak nepromluvil jediné slovo za celou tu dobu... Co se stalo...?

„Je ti něco, Pavle?“

„Nic...“ řekl a krčil rameny.

Ale já už jsem ho znala a věděla, co znamenají různé stíny v jeho tváři a obláčky na čele.

„Něco s dědou?“

„Ale ne.“

„Něco jste si řekli?“ naléhala jsem.

„Dominiko, nech to bejt...“

„Něco ti řek? Pohádali jste se?“

Já jsem věděla, že se něco přihodilo, leželo to ve mně jako kámen, to neznámé, to, co se muselo odehrát mezi nimi, mezi Pavlem a dědou Otakarem, když my jsme s babičkou snad hodinu chodily po pražském nábřeží a povídaly si o životě... Nemělo cenu hned naléhat otázkami, nechala jsem to, ale věděla jsem, že tu něco je... ale těšila jsem se už na naši noc, na Pavlovu vůni, vůni jeho kůže a chuť jeho úst, a cesta nahoru z vrátnice byla lemovaná vybledlými obrázky v laciných zašlých rámech po stěnách, kýčovitá pražská panoramata, a Pavel a já, jak jsem o to všechno stála, po té mé samotě a hladu a žízni, bože, ta touha mít ho zase...

Přetrhla se moje šňůra šedivých dnů v Čokoládovně, chodili jsme s babičkou a dědou po úřadech a institucích, návštěva z emigrace, co to všechno obnáší, učila jsem se, všichni jsme se učili, naráželi a hledali nové cesty a postupy. Zdálo se mi, že je všude ten stejný smrad jako dřív, ty známé pachy, co byly ve vzduchu, všude mezi námi, co jdou z lidí a z jejich šatů a z jejich myslí. Jen občas v tramvaji už probleskovaly jiné vůně než zmoklé kabáty a padesát let stará špína, jak říkával děda. Vypadalo to, že se bude děda soudit se státem, když mu nevrátí majetek, co patřil jeho otci, protože děda byl státním občanem Francie, a ne Československé federativní republiky, jak jsme se teď zrovna jmenovali my, co jsme tu žili. A děda Otakar byl hrdý na to, že si dokázal v cizí zemi zařídit živobytí a že ho ta země přijala, jak říkával. Bylo to najednou tak jiné a někdy mi z toho všeho šla hlava kolem.

Vracela jsem se pravidelně z Prahy do Hradce za tátou, babička s dědou tam na čas zůstali, táta měl vždycky v kuchyni na stole rozložené výtisky nových zákonů o navrácení majetku a výpisy z rejstříku nemovitostí a katastrální mapy Hradce. Byla jsem už trochu unavená z těch všech věcí a z té nenávisti a zloby a závisti lidí.

Lidé ve státním statku nám nemohli přijít na jméno, nesnášela jsem ten smrad z jejich kanceláří, ty jejich zaprášené police se šanony a zažloutlé záclony, nemožné svetry úřednic a účetních a tlustá skla na stolech, pod nimi rodinné fotky a prach a kalendáříky z minulých dob, tahala jsem tátou za rukáv odtud. Všechny je znal, i já jsem jich většinu dřív potkávala a najednou mi z nich bylo na zvracení. Ukazovala jsem okolkované tiskopisy žádostí a notářsky ověřenou plnou moc od dědy, tlustý ředitel na nás křičel, ale táta si to nenechal líbit a dával mu to sežrat, jeho komunistickou legitimaci a kecy o socialismu a jak to všechno zplundrovali a kam to přivedli. A když nás vyhazoval ze dveří, táta byl bledý vzteky a já jsem tomu strejcovi v nemožném tesilovém saku a s kravatou do půl pupku řekla několik peprných slov, které už jsem roky nevyslovila, na která jsem léta ani nepomyslela a nevěděla jsem vůbec, že by mi ještě mohla přijít na jazyk. A na dlouhé chodbě ředitelství stálo pár lidí a ostatní jen vystrkovali hlavy nebo jen jejich dveře byly pootevřené a tiše sledovali a poslouchali.

„My uplatňujeme jen svoje zákonný nároky,“ křičel táta na toho ředitele, „a vy už tu nejste páni, už tady nešéfujete, víš to vůbec...?“

A ředitel nám přibouchl dveře před nosem a my jsme prošli špalírem kyselých ksichtů a škodolibých poznámek a škvírek mezi dveřmi. Doma jsem tátovi uvařila fantastickou večeři a přistrčila jsem mu slané krekerky a novou krabičku cigaret a celý večer jsem proseděla s ním v kuchyni, jen aby ho nenapadlo shánět se po rumu, vždycky to takhle dřív řešil. Byli jsme s tátou na válečné stezce skoro se všemi kolem.

A oba jsme věděli, že tímhle to nekončí, ale teprve začíná, ty poznámky a drby, ty naschvály a pomluvy, co šly mezi lidmi na statku

a po městě. Ten ochlasta, co se celé roky zuby nehty držel v Čokoládovně, si chce přivlastnit celý areál i s pozemkem, celé věky byl zalezlý v té chátrající továrničce a dělal tam domovníka a řezníka a skladníka a na všechno a na všechny vždycky sral a vychlastával si hlavu a teď ze sebe dělá chudáčka a politickou oběť režimu a málem disidenta. Teď vylejzá, chodí na ředitelství s nějakými lejstry podepsanými jeho tchánem, co ho nikdo v životě neviděl, a kdoví jestli vůbec existuje, a chce to tady všechno zabrat, to je revanšismus... Teď chce nahrabat a využít příležitosti jako hyena a ta jeho dcera chodí všude s ním, ta coura navoněná, co se tahala s kdekým, to bude teď nová vrchnost asi... A my, co jsme celý život dřeli, zase nebudeme mít nic, jako vždycky...

A já jsem chodila kolem ředitelství nakoupit a na poštu a brala jsem si s sebou Delona, aby si na mě nikdo netroufl, jako to dělával dřív táta, a pozdravila jsem se s těmi pár lidmi, s kterými jsem se zdravila vždycky a kteří se nezměnili, tak jako jsem se nezměnila já, i když sama sobě jsem připadala úplně jiná, než když jsem poznala Pavla, než když převrat přinesl svobodu a otevřel hranice státu a všeho. A obrovitý černý vlčák Delon šel bez vodítka a bez košíku těsně při mé pravé noze a já jsem věděla, že neuhne ani o centimetr, když mu to nedovolím, a z hranaté huby mu svítily zuby a jeho zlý černý pohled, který klusal vždycky pár kroků před ním, mi dával pocit bezpečí.

Dvakrát v průběhu týdne se za mnou zastavil Robert, byl opálený a měl napomádané vlasy a bezvadné oblečení a samozřejmě na nové motorce, ještě silnější a dražší, než míval, když jsme spolu chodili. Jenom se chlubil, jak to dělal vždycky, a nabízel mi, abych s ním jela do Holandska a do Německa a do Belgie. Překvapilo mě, že mě vyhledal, ale rychle jsem mu dala sbohem, i když jsem věděla, že by stačilo sednout si za něho na sedadlo motorky a zmizela bych z Hradce, z Čokoládovny a od všech těch začínajících tahanic... ale už by to nebylo jako dřív. To mi bylo jasné. Někdy už to ale v Čokoládovně

opravdu nešlo vydržet, nad francouzskými překlady, co mě živily, s tátou, který byl čím dál víc bezradný a malomyslný, a vůbec s tím vším kolem, někdy mě to napadlo, co se vlastně všechno stalo a co já vlastně dělám a co budu dělat dál... A tak jsem zase sedla na vlak a v Praze jsem musela alespoň na chvíli obejmout Pavla a načerpat od něho sílu. A vzpomínala jsem, jak jsme chodily s babičkou po pražských obchůdkách s voňavkami a ona mě učila, jak se nakupuje v Paříži kosmetika, byla to legrace, my dvě v ulicích Prahy, byla jsem šťastná, švitořily jsme si francouzsky, babiččina veselá nota, jako by mě hladila svým povídáním. Milovala jsem ty malé krásné lahvičky se zabroušenými hrdly a vůně, co vydechovaly, ale není vůně jako vůně, učila mě babička, trochu kápnout na zápěstí, na tepny, a teplo krve ti rozpulzuje tu vůni, přičichnout až po pár minutách, abys nadechla tu skutečnou vůni parfému, tu skrytou jemnou složku vůně. Ještě lepší je odnést si tu vůni s sebou, na kůži zápěstí nebo na předloktí nebo na papírku, co si strčíš do kabelky a nosíš pořád s sebou a občas si přičichneš, abys věděla a zapamatovala si, jak se štěpí a rozkládá v průběhu času... Babička měla pravdu, každý, úplně každý na světě voní jinak a ke každému se hodí nějaký parfém víc a některý méně, někomu sedí vůně sladší a někomu hořká, někomu kořeněná nebo kyselá nebo neutrální. Do některých krámů jsme chodily tři dny za sebou, než jsem si lahvičku s parfémem koupila, a do některých už jsme nevkročily, protože prodavačky koukaly jako krávy, asi si myslely, že chceme něco ukrást, když jsme si po půl hodině nic nevybraly, nevěděly o tom vůbec nic a myslely si, že stačí čichnout k flakonu, zaplatit a jít. Bylo to vzrušující, i když já už jsem svou vůni měla a té jsem chtěla zůstat věrná, a taky jsem věděla, že Pavel mě podle té vůně bude poznávat, že mu ji dám.

Večer jsem za Pavlem jezdívala na ubytovnu. Ale po pár dnech už jsem byla nervózní myšlenkami na tátou a ve vlaku jsem poslouchala ve sluchátkách hlasitou hudbu a četla francouzské knížky od babičky Juliet.

V Roudnici v hospodě u našeho stolu, tři přátelé po roce, přišli jsme s Pavlem jako první. Těšila jsem se na Martina, jak bude vyprávět, kde všude byl, co nového zažil a viděl. Zatím se přihasil jenom David, žvanil už cestou od dveří, než si vůbec sedl, a pak do sebe lil pivo.

„V Německu končím,“ prolašoval rozhodně a bavil se vlastně jako vždycky jen s Pavlem, mě kromě pozdravu nebral na vědomí, „odsud' posud', rozumíš, mám taky svoji hrdost...“

„Co ti zase provedli?“ zeptal se Pavel.

„Dřou nás, málo platěj, konec. Mám prachy a užitečný zkušenosti, to jo, kromě Němců jsem taky dobře poznal, co my jsme zač, my Češi, rozumíš, český národ. Vlastně jsem se ani nedivil. Všechny národnosti drží v cizině při sobě, jsou jednotný, aby byly silnější, zkrátka drží basu, jak se říká, Poláci, Maďaři, Slováci, Turci... jen Češi se mezi sebou hádaj a podrážej se navzájem, jedna parta druhou, když se jim to zrovna hodí. Šlo o prachy, o to, za kolik tu práci dělat budem a za kolik prostě nebudem! Náký polský partě před náma spadla druhej den na půlce baráku omítka a my to měli jít předělávat a moje parta si řekla víc na hodinu, větší sazbu, za takovou zkurvenou práci, prostě jsem Skopčákům řek, chci pro svoje lidi tolik a tolik a za míň to dělat nebudem. Oni se šprajcli, že tolik nedaj, že si pozvou jiný lidi, a Burda, ten vůl, dostal strach. Jeho chlapi na tom měli dělat s náma a nejdřív souhlasili s těma podmínkama, co jsme si dopředu domluvili. Jenže pak přišel Burda za mnou a začal špekulovat, že bysme mohli kvůli tomu přijít o jiný kšefty a že bysme si to eště měli rozmyslet a kdesi cosi. Měl z nich vítr a já mu říkal, neblbni, Venco, musíme Skopčákům ukázat, že s náma nemůžou vorat, jinak za chvíli budem dělat za poloviční prachy, když si necháme srát na hlavu. Neřek na to už nic a ráno, když se měla rozdělovat práce a když se to mělo všechno rozhodnout, jestli ustoupíme my, nebo Skopčák, přišel ke Kallingerovi, to je ten Němec, šéf firmy, stoupnul si před něj a povídá: ‚Unsere Gruppe ist Ordnung.‘ Nevěřil jsem, Unsere Gruppe ist Ordnung, ty vole, naše skupina je pořádek, povídá Burda. Šli to

udělat za ty poloviční prachy a nám nezbylo než se přidat. Chtěl jsem Burdovi rozbít držku, ale nakonec jsem to nechal... Co bys tomu řek, Pavle? Takovejch věcí tam bylo víc, ale tohle mě dorazilo. Unsere Gruppe ist Ordnung... Takovej je český národ, když o něco jde! Končím, příští měsíc už tam nejedu..."

„Koupil sis bavoráka?“ zeptala jsem se posměšně Davida.

„Ne, ale malý fauvéčko, to zatím stačí, nějaký marky jsem nasušil a mám je v bance a chtěl bych, Pavle, něco rozjet tady,“ otočil se David zase k Pavlovi a já jsem zírala přes něho ke dveřím, až jsem si Martina vyprosila, vešel s nějakou barevnou lýkovou taškou přes rameno a byl opálený v obličeji a měl rozčuchané světlé vlasy. Pozdravili jsme se všichni a David dál mlel svou a Martin vytáhl z té tašky knížku o Islandu a spoustu barevných fotek a vyprávěl mi, až všechno kolem zmizelo v těch zvláštních krajinách a stromech a lidech, o kterých Martin mluvil rukama a pohledy očí a úsměvy... a mě to zdvihalo ze židle, voňavá bríza, co nadouvá plachty a mě lechtala v krku a lákala... a seděli jsme v zakouřené hospodě... Pavel diskutoval s Davidem o obchodování tady v Čechách, o živnostenském zákoně a o daních a Martina zatáhli do toho hovoru a ukradli mi ho, pro ten večer, co mi užuž uploulval někam daleko, za mými sny a pitomými dětskými představami. Nakonec jsme si dali tři rundy panáků, aby vyšlo na každého z kluků placení, ale na mě už pak nedošlo, vypořádali jsme se ven, v Roudnici na náměstí ten stejný vítr jako vždycky, cesta k Pavlovým rodičům, zastavila jsem se před vchodem do bytovky.

„Co jste si to tam s Davidem domlouvali? Ty se chceš pustit do podnikání?“

„Slíbil jsem mu, že mu zatím aspoň povedu účetnictví.“

„A potom?“

„Nevím.“

„Chceš se do toho pustit s ním?“ zeptala jsem se nedůvěřivě.

„Možná...“ odpověděl vyhýbavě.

„Ale on chce ve stánku prodávat věci, to chceš dělat? Kvůli tomu snad chceš odejít z univerzity?“

„Kdybych se do něčeho takovýho pustil, chtěl bych obchodovat s něčím, co má smysl, nějakou hodnotu. S Martinem jsme mluvili o ekologickéjch potravinách, o duchovních a ekologickéjch knížkách, o etnický hudbě a tak. Nechci obchodovat s ponožkama nebo ojetejma autama, co dělá teď každej druhej. Chtěl bych něco vyššího, rozumíš, Dominiko, něco jako obchod, ale zároveň šířit osvětu a tak...“

Nespokojila jsem se s touhle odpovědí, ale moje hlava zamotaná panáky ginu už se nechtěla soustředit, zmizeli jsme s Pavlem v domovních dveřích roudnické bytovky.

Všichni jsme si představovali, že to bude trvat pár měsíců, než dědovi vrátí Čokoládovnu a než se s mým tátou pustí do rekonstrukce, a ty plány, co měl děda, všechno zůstávalo stát a tátovo nadšení se někam ztrácelo a já jsem o něj měla zase takový strach... Všechno bylo u ledu a na vedlejší koleji, děda s babičkou se občas ozvali z Francie, co je nového. Když jsme se spolu v Praze loučili, cítila jsem se jako sirotek, že už se dál nechci loučit a vítat a loučit a vítat... Měla jsem od dědy celé desky úředních lejster, věděla jsem, že spoléhá víc na mě než na tátu, a přišlo mi to líto a sama jsem se bála, jestli to zvládnu, jestli se v tom vyznám, vždyť jsem měla myšlenky pořád někde na útěku odsud nebo u Pavla.

Rozeslala jsem dopisy na ministerstvo financí a vnitra a na nějaké další soudy a pak jsem se oblékla do kostýmku, který jsme v Praze vybraly s babičkou Juliet. Stála jsem takovou dobu ve svém pokoji před zrcadlem a otáčela se na všechny strany a pak jsem se smála jako pominutá, Dominika, ta bejvalá motorkářská holka, teď v kostýmku jako nějaká úřednice nebo manažerka nebo co, a nebralo to konce, to chechtání, až otevřel dveře táta, co se děje... Namalovala jsem se a nasadila ten svůj parfém, se kterým jsem si

věřila. Tátovi jsem zkontrolovala kravatu a vyžehlené puky u kalhot a jeli jsme do Prahy za naším advokátem, s aktovkou z Paříže, co daroval tátovi děda.

„Je to dost slušná adresa,“ řekl táta, když jsme zvonili u vchodu v jedné z ulic v centru Prahy, „ta nás přijde draho...“

„Našel ho děda, tati, tak snad je dobrej, ne?“

Seděli jsme v pohodlných křeslech v elegantně vybavené kanceláři, dostali jsme kávu a minerálku a poslouchali pána středního věku, který voněl silně kořeněným parfémem a měl ležérně povolenou kravatu u krku.

„Víte, já mám přání, aby naše právo vycházelo z práva první Československé republiky, podle něj naše zákony byly recepční, převzaté z roku 1918, a platily až do roku 1950, kdy byly zrušeny a začala komunistická éra. A podle mého názoru jsme se po roce 1989 měli vrátit právě k těmto zákonům první republiky...!“

Doktor práv mluvil pateticky a cvičeným hereckým hlasem, jako by měl přednášku na univerzitě. Táta byl nervózní a tlačily ho boty a já jsem se hlídala, abych seděla v sukni barvy lila pěkně způsobně s koleny u sebe, a byla jsem taky jako na trní, tak jsem se soustředila na slova našeho advokáta, až mě rozbolela hlava. Jeho dryáčnická vůně pomalu pohlcovala tu mou, zaháněla do rohu můj francouzský parfém, byla jsem celá nesvá.

„Prvorepublikové zákony byly dobré zákony, potřebovaly by dnes samozřejmě novelizaci a přizpůsobení na naši dobu, ale novelizací dobrého zákona vznikne zákon ještě lepší. Kdežto my jsme bohužel převzali staré komunistické zákony, to byly špatné zákony, a logicky novelizací špatných zákonů nevzniknou zákony dobré, ale maximálně méně špatné! Tak vypadá bohužel naše současná soudní praxe...“

Po další čtvrt hodině se táta omluvil a šel na chodbu kouřit a právník mhouřil oči za skly brýlí a pohodlně se otáčel v židli a nám ubíhaly drahé minuty. Byla jsem už převálcovaná se svou jemnou vůní.

„Takže abychom si udělali takové mezishrnutí, současný československý právní řád je kombinací starých komunistických, novelizovaných komunistických a nově schválených zákonů. A tak je někdy možno najít rozpory v platných právních normách, jinými slovy, ustanovení některých zákonů zároveň protičeží ustanovením jiných také platných zákonů. Tak je tomu například u zákona o soudní rehabilitaci a problematický je také zákon o mimosoudních rehabilitacích, čekáme další novely přijatých zákonů o restitucích, kde je právě tlak určitých skupin poslanců v parlamentu na vypuštění diskriminačních paragrafů, zejména podmínka trvalého pobytu a podmínka státního občanství...“

„Ale proč nemůžou emigranti dostat zpátky svůj ukradenej majetek, pane doktore, já tomu pořád nerozumím...“ zeptala jsem se už zoufale.

„Je to opravdu složité, slečno, byly určité obavy ze strany státu, aby nevznášely majetkové nároky etničtí Němci, kteří byli hromadně odsunuti z Československa po druhé světové válce...“

„Ale ten platnej zákon neumožňuje restituovat majetek zabavenej v letech 1945 až 1948, my jsme ty nový zákony četli, pane doktore, i kdyby podmínka o občanství padla, odsunutý Němci by neměli na nic nárok, protože v zákonu je hranicí rok 1948...“

„Milá slečno, jsou tu i obavy z přílišného zatížení státního rozpočtu a zadlužení republiky, kdyby musel stát vracet majetek nebo vyplácet náhrady takto neomezeně...“

Táta se vrátil a spolu jsme ještě vyslechli další argumenty a různé jiné řeči a pak jsme se s advokátem domluvili na dalším postupu a na Václavském náměstí jsme seděli s tátou na dřevěných lavičkách a kolem šuměl život a svět a táta si zul polobotky.

„Beztak u nich byl taky...“ řekl na jeho adresu a pak až domů nepromluvil.

A já jsem se snažila to všechno pochopit a přemýšlela jsem, jak nám pomohly všechny ty řeči, co jsme vyslechli, a hlavně co přesně

napíšu do dopisu dědovi Otakarovi, abych ho informovala, jak pokračuju v té naší čokoládové záležitosti.

„Pavle, to nemyslíš vážně, ty chceš odejít z univerzity? Proč? Kvůli Davidovi a jeho pochybným plánům...?“ Skoro jsem do telefonu brečela.

„Budu s univerzitou spolupracovat externě, přednášet, psát články, ale pochop, že chci zkusit něco jinýho, a ty peníze, co tu mám jako odbornéj asistent! Vždyť to víš, jak se dneska platí ve školství.“

„Pavle, já nevím, ještě si to rozmysli, prosím tě, ty jsi přesně typ na univerzitu, vzdělanej, znáš jazyky, rád studuješ nové věci a... mě právě tohle na tobě vždycky imponovalo, to, co já jsem nebyla a nejsem a co tys mě učil, číst a poznávat... takhle tě znám a takhle jsi můj...“

„Nemusíš se ničeho bát, Dominiko.“

„Ale já vím, proč to děláš, Pavle, tuším to, i když tys mi to neřek...“

„Dominiko...“

„Děda Otakar ti něco řek, a ty mi nechceš říct, co to bylo... Ale na to se vykašli, Pavle, děda je jinde, on žil půl století na Západě, tady je to pro něj divočina, proti tomu, co on bere jako standard...“ Zavěsila jsem sluchátko v telefonní budce a pomalu jsem šla z hradeckého náměstí domů, černý vlčák ostražitě poklusával vedle mě a otáčel po mně hlavu. Doma jsem si vzala dopis od kamarádky z francouzského velvyslanectví a podesáté jsem si ho četla a snila a do žádné práce se mi nechtělo. Táta za mnou přišel a dávali jsme dohromady podání k soudu, na státní statek, který nás chtěl vystěhovat z Čokoládovny. Poslali nám psaní, že mají jistý podnikatelský záměr s celým objektem, v němž nám pronajímají byt, a že si máme najít jiné bydlení. Byla to odvěta za naše kroky, pomsta těch kyselých ksichtů z chodby, kterou jsme s tátou před časem procházeli, za tu drzost, že chceme, aby našim předkům stát vrátil, co jim před lety ukradl.

„Vystěhovat na ulici nás nemůžou, táto,“ řekla jsem, „bud' nám dají náhradní byt, nebo tu budeme dál, ať se vzteknou. A pokud jde o mě, nebejt babičky a dědy, tak bych tady už dávno nebyla, v týhle posraný barabizně, už bych žila někde... fííí...“ udělala jsem rukou gesto rozmáchlé do dálky. „Nebejt Pavla a tebe, tak už jsem ve Francii nebo v Kanadě nebo někde na francouzskéjch atolech... Mě to tady začíná hrozně svazovat, tati...“

Poprvé jsem řekla, co už jsem nějakou dobu cítila uvnitř a co jsem se nějak zdráhala říct Pavlovi. To rozpínání uvnitř mě, které Pavel způsobil, jako by mi přestávalo stačit, chtěla jsem dál, pryč a pak třeba někdy zase zpátky, ale teď honem jsem to prostě takhle měla.

„Domi, já bych byl poslední, kdo by tě tu držel. Nejsi malá, postaráš se o sebe sama...“

„Tati, já vím, ale tohle, co jsme rozjeli, to má nějakej smysl a ty jsi na tom ztratil kus svýho života, a děda, a jeho rodiče... já si to teď všechno začínám pořádně uvědomovat...“

Já jsem se opravdu užírala, zůstala jsem sedět na zemi na svých matracích, táta zmizel někam do svých světů a já jsem brečela, co se mnou bude, až jsem se probrečela k vzteku a pak zpátky k síle něco se sebou dělat.

Děda dostal můj další dopis a nakonec přijel, sám, bez babičky, a přímo do Hradce. Pavel už se v Praze skoro nezdržoval, měli s Davidem stánkový prodej textilního zboží a vydělávali peníze, jezdili prodávat po různých městech.

Děda chodil každý den na procházky za město a zvažoval další kroky v podnikání tady v Československu a do toho všeho nám ze statku oznámili, abychom výpověď z bytu a hledání nového bydlení nebrali na lehkou váhu, protože státní statek se bude po částech privatizovat a o Čokoládovnu se uchází hned několik vážných zájemců. Děda nevěřil svým očím, když četl dopis natukaný psacím

strojem na smradlavém zažloutlém papíře někde na ředitelství statku, štitila jsem se ten list i držet konečky prstů.

„Jak můžou prodat něco, co není jejich?“ ptal se nevěřičně děda sám sebe nebo možná nás, ale jak jsme to s tátou mohli vědět. Já jsem nerozuměla už ničemu a věděla jsem jediné, že tohle léto, co právě začínalo, mě tady v Hradci a v téhle zemi už nikdo neuvidí, jinak budu zralá na blázinec. Sebrala jsem se a odjela do Roudnice za Pavlem, ale u rodičů nebyl, tak jsem pokračovala do Prahy a tam jsem ho taky nenašla, až když jsem zavolala Davidově manželce Jarce, zjistila jsem, kudy oba jezdí, a vydala jsem se z Prahy stopem za nimi.

Našla jsem je na náměstí na trhu, malé město asi jako Hradec, stánek s konfekcí všeho druhu, dámské i pánské, naskládané věci a pověšené na ramínkách v hustých řadách na klandru, košile, trička, vesty, svetříčky, kalhoty, šortky, saka, bundy. Pavel stál za pultem a David se o kus dál hádal s nějakými vietnamskými obchodníky od vedlejšího stánku, přišla jsem až pod tu plátěnou střechu a odhrnula ramínka s těmi hadry.

„Kuk...“

„Jé, Dominiko, co tu děláš...?“

Pavel měl překvapení ve tváři, zíral na mě, byl rudý a koktal.

„No nazdar, jdeš nám pomoci?“ zahulákal David, který se šinul k nám.

Lidé procházeli kolem a dívali se a osahávali to zboží a já jsem šla do bufetu na rohu koupit oběma něco k jídlu, protože se přiznali, že od rána nejedli. A pak jsem s nimi zůstala až do odpoledne a po šesté hodině jsme nanosili všechny věci do Davidova auta, měl ojetou dodávku, koupil ji v Německu za prachy, co si tam vydělal. Nakonec kluci rozebrali kovovou konstrukci stánku a obchůdek najednou nebyl, jen prázdné místo, pár dlažebních kostek malého náměstí. Vietnamci už taky balili své kočovné obchůdky z nepromokavé látky a nandávali do beden ty krámy z pultů, pantofle a bundy z koženky,

sluneční brýle, aromatické stromečky do auta, rádia a přehrávače, kávovary, deštníky, zapalovače a další pouťový artikl...

Levná hospoda byla zakouřená, tři večere a pár piv, David s Pavlem probírali obchody, jaký byl den. Sebrala jsem Pavlovi nějaké drobné a šla jsem hrát chvíli na automat do rohu lokálu, protože jsem nemohla poslouchat Davidovy řeči. V okýnkách se točily jabka a hrušky a švestky a já jsem tam ládovala pětikoruny a viděla jsem před očima stejně něco jiného. Pavel, jak stojí ve stánku a prodává bundičky a svetríky a ponožky... Musela jsem si dát ještě na baru panáka a pingl na mě civěl a ohmatával očima a cítila jsem jeho pohled na svém zadku, když jsem se otočila a šla, ale bylo mi to všechno jedno.

„Příště mu rozbiju ksicht, tomu šikmovokýmu,“ rozčiloval se David a Pavel ho uklidňoval. „Už abysme měli svůj krám, svoje čtyři stěny, tohle není trh, ale Saigon...“

„Davide, s tím nic nenaděláš, to je volná soutěž, každéj má stejný podmínky,“ vysvětloval Pavel.

„Na to seru, proč mi kazej ceny těma svejma aušusama...? Ale je to tady, to, co říkával můj táta. Nevyprávěl jsem vám to ještě? Žlutý už jsou na pochodu... Ne? Neznáte? Když jsem byl kluk a bydleli jsme ve starým činžáku v Roudnici, co už je teď zbouranej, měli jsme hajzl na chodbě a prádelnu přes dvůr, pomáhal jsem tam mámě a byla tam pračka, vole, taková rachotina, a ta když ždímal, tak se musela seběhnout celá naše rodina a držet ji, takovej to byl tanec, ty vole, jak to bušilo, rachot, jako když pochoduje armáda. A táta vždycky říkal, žlutý už jsou na pochodu, už jdou. A my haranti nevěděli, co tím myslí, a furt jsme ho votravovali, jaký žlutý? No Číňani a tak, jednou na nás stejně vletí, říkal nám táta. A teď už tomu rozumím, už jsou tady, všude...“

David dopíjel z püllitru pivo a Pavel už se koukal na hodinky.

„Davide, další už si nedávej, musíme postavit stan, než se setmí,“ řekl.

Vlastně jsem nevěděla, co bude dál, myslela jsem, že se pojede domů. Ale další den byla neděle a trh pokračoval, nevyplatilo by se jet domů a zase zpátky, vysvětlil mi Pavel. David by ještě seděl a pil, ale Pavel už platil.

„Žlutý už jdou... ale já se nedám, vole, Amíci se nakonec z Vietnamu zdekovali, ale já vyhraju, to si piš, že jo...!“

David už ji trochu měl a Pavel ho nastrčil do dodávky, sedl za volant a já jsem přisedla vedle Davida, přibouchla dveře a odjeli jsme na okraj města. Pavel s Davidem s sebou vozili vybavení jako na kempování, myli se v plastovém umývadle a spali ve stanu Pavlových rodičů.

Pod vysokou tmavou oblohou bylo dost chladno, oblékla jsem si svetr a na něj svoji červenočernou leteckou bundu, už jsem ji dávno neměla na sobě, až teď na to stopování jsem si ji zase vzala. Držela jsem Pavla za ruku, z lesa šla zima a David už chrápal ve stanu.

„Mě to fakt zaskočilo, Pavle, nenapadlo by mě, že takhle najednou změníš svůj život... Proč? Vždyť jsi pro tu univerzitu žil, jezdil jsi na stáže do ciziny...“

„Tak moc se zase nezměnilo, Dominiko, je to obchod, podnikání, přednáším o tom, tak si to musím taky ozkoušet na vlastní kůži, ne?“ zasmál se Pavel. Nepřišlo mi to zasmání upřímné, znala jsem ho.

„Nevěřím tomu, že takhle budeš šťastnej. Tvůj svět je přece jinde, ne? A navíc s tímhle buranem, co furt jen chlastá pivo a nadává na všechno a na všechny...“

„David má svý mouchy, Dominiko, ale má taky dobrý stránky, je to buldok, má tah na bránu, jak se říká. Nebojí se a je velkorysej. Chce do kamennýho obchodu, chce víc, tohle je jen začátek. Chci mu aspoň ze začátku pomoci.“

„A kde jsou tvoje plány, že chceš dělat něco, co nedělá každěj, ekologie, alternativní knížky a tak, něco, co má nějakej vyšší smysl... S Martinem jste už byli přece domluvený...“

„Martin na to není, už je zase někde v tahu, přišel mi pohled odněkud ze Skotska. S ním by to nešlo.“

„Co ti řek můj děda? Tenkrát v Praze...“

„Dominiko, nezačínej s tím zase...“

„Stejně se to jednou dozvím... Zeptám se ho...“

Vraceli jsme se polní cestou ke stanu, městečko za zatáčkou blikalo a spalo, Pavel mě objímal kolem ramen a já chtěla vědět, jestli je to všechno doopravdy a takové, jak to bývalo mezi námi dřív. Dala jsem mu ruce kolem krku a políbila ho.

„Pavle, pojedeme někam pryč...! Do Francie, táhne mě to tam, vždyť víš... Za dva měsíce budou prázdniny...“

„Tohle léto to nepůjde, Dominiko, začali jsme a musíme se snažit. David má elán a mohli bysme v sezóně něco vydělat, chytit se a pak se do toho teprve pořádně pustit.“

„Nedovedu si představit další léto v Hradci, hádat se se statkem o barák, hlídat tátu, překládat prospekty na francouzský vysavače a na kuchyňský roboty...“

„A co chceš dělat?“ zeptal se Pavel.

„Nejradši bych se sebrala, odjela do Paříže a dělala prodavačku parfémů v nějakým paradním krámu. To by bylo...“

„Děda má s tebou jiný plány, ne?“

„Chce mi zaplatit studium na nějaký dobrý francouzský univerzité... Co se mnou bude, Pavle?“

Došli jsme ke stanu, Pavel rozepnul zip a nasoukali jsme se dovnitř k chrápajícímu Davidovi. Nebylo tam k hnutí a měsíc házel bizarní tvary větví na plátno stanu. Když usnul i Pavel, chvíli jsem v duchu mluvila k Ní a ptala se jí, co mám dělat. Co...?

Děda odjel zpátky do Paříže, tak moc jsem chtěla jet s ním, ale netroufla jsem si mu cokoli říct, protože poslední dva týdny před odjezdem měl hroznou náladu. Rozčiloval se nad vším, co se přihodilo v té naší věci, a zuřil a křičel, že se tady nedá nikomu věřit, ale

že se bude soudit se všemi institucemi a s celým státem, protože co bylo jednou ukradeno, má se zase vrátit. Dávala jsem mu zapravdu a v duchu jsem se ptala, proč zrovna já se do toho proboha musím plést...

Jednou večer jsem vzala Delona a šli jsme na náměstí a z telefonní budky jsem sháněla Pavla, miluje mne, tak ho snad přesvědčím, že spolu musíme odjet pryč, aspoň na pár týdnů, ksakru. Davidova manželka mi řekla, že její muž odjel s Pavlem někam do Turecka pro zboží, vrátí se za tři dny. To mě dorazilo, nic mi neřekl, ani nezavola, že jede tak daleko. Delon po mně pokukoval, když jsem praštila se sluchátkem a cestou domů naštvaně kopala do šutrů.

„Tati, já tu přes léto nebudu. Ta paní z francouzského velvyslanectví, co se s ní kamarádím, mi nabízí nějakou brigádu, je to pár kilometrů od Paříže, budu tam do konce srpna.“

„Jen jeď, Dominičko. Už sis tohohle zatracenýho baráku užila dost.“

„Tati, já nevím, jestli... abys mi rozuměl... Zvládneš to tady beze mě dva měsíce?“

„No prosím tě... Proč bych to tu nezvládl. Stejskat se mi bude, ale dva měsíce to vydržím...“

„Nemyslím jenom stejskání, tati, vždyť víš...“

Táta se na mě usmíval, četla jsem z jeho tváře, jak mi přeje tu cestu, všechny ty moje vysněné cesty, o kterých jsem mu pořád básnila.

„Peníze na cestu máš?“ zeptal se starostlivě. „Když tak ti něco dám. Vidíš, mohlas jet před měsícem s dědou...“

„Vezme mě jeden kámoš, pořád mi to nabízí, má mašinu...“

Táta už se na nic neptal.

Několik kilometrů za Stuttgartem jsme sjeli z dálnice a po chvíli zastavili před nějakým motorestem. V tu ránu se zastavil vítr, co s námi letěl, zastavila se krajina, co padala dozadu do těch hloubek za naše hlavy v přílbách, stoupla jsem na pevnou zem, skoro jako z letadla, zaskřípal písek pod podrážkami. Robert si sundal přilbu

a postavil motorku na stojan, tmavomodrá metalická barva se třpytila na plechu i v jeho očích a chrom z blatníků házel blesky. Odpolední slunce se naklánělo za les, rozepnula jsem si svoji koženou bundu a s přilbami pod paží jsme vešli do recepce.

Robert mluvil německy a já jsem nakukovala dveřmi do restaurace, měla jsem žízeň. Usadili jsme se u stolu na rohové lavici, všude ten nažehlený pořádek a pentličky a čisto. Robert položil na stůl klíč s těžkým kovovým přívěskem a vyraženým číslem.

„Nemusel jsi platit nocleh, já se můžu vyspat venku.“

„To je dobrý, o nic nejde,“ řekl Robert světácky.

„Jde o to, že je to zbytečně drahý...“

„Říkám ti, že je to dobrý, nedělej si s tím hlavu.“

Jedli jsme krémovou polévku se zeleninou a pak nějakou místní badenwürttemberskou specialitu na roštu. Robert velkoryse objednával a mhouřil na mě ty své modré oči.

„Co vůbec děláš?“ zeptala jsem se a upíjela víno.

„Tak různě... Jak se co naskytne,“ odpověděl nedbale.

„A co se naskytlo poslední dobou?“

„Předváděl jsem šaty, v Praze, v Brně a tak.“

„Jako manekýn?“

„Jo, jsem u jedny modelingový agentury, focení do časopisů, módní přehlídky... Říkají, že umím dobře chodit.“

„Dobře chodit?“

„No, chodit, po přehlídkovým molu. To je důležitý,“ řekl vážně.

„Aha... Takže celkem pohodovej život?“ usmála jsem se.

„Jo, jde to. Hlavně že je na benzin do mašiny a občas na nějakou večeři v dobrý restauraci.“

„A co stará motorkářská parta?“ zaváhala jsem trochu a bylo to slyšet v mém hlase. „Jak to, že teď nejsi s nima?“

„Protože jsem s tebou, ne...?“ zasmál se Robert a mrkl na mě, jak to vždycky uměl. „Ta parta, cos ji znávala, Dominiko, už není, rozpadlo se to asi rok po revoluci, někdy začátkem jednadevadesátýho roku.“

Vídám se občas s Marcelem a s Petrem a s Olinou, spousta kluků už mašiny vůbec nemá...”

Bylo to skoro pět let, co jsem opustila tenhle život v partě, vlastně jsem se zatoulala v Praze na Starém Městě a potkala Pavla... Robert se vůbec nezměnil, dandy a manekýn, to on byl vždycky, přišlo mi to škoda, bylo mu skoro třicet a zdálo se mi, že vlaje mezi těmi stejnými touhami a požitky a nudou a marností. Sevřelo mi to na okamžik srdce, sametová revoluce spoustu věcí změnila, řekl před chvílí sám, a já jsem váhala, jestli je taktní ptát se na jeho tátu, věděla jsem, že dělával velkého šéfa někde na krajském výboru komunistické strany nebo jak se tomu říkávalo... Mám se zeptat, nemám se zeptat... Zapálil si cigaretu a usmíval se na mě přes ten stoupající dým.

„A co se změnilo u vás doma, Roberte, co táta...?“

„Pohoda, táta prosperuje, má asi pět firem, zahraniční obchod, víš, měl vždycky spoustu kontaktů a pálí mu to. A sype to. Tu mašinu mám od něj k loňskému narozeninám. Občas pro něj něco dělám a jednou to možná i převezmu. On to chce. Ale zatím si chci užívat, jezdit po světě...”

Dopili jsme láhev vína a okny, šerem večera, doléhal až sem odněkud zdálky svistot dálnice, kolem po stěnách restaurace ty německé selské ozdůbky a zbytečnosti a za okny truhlíky s pestřými květinami a venku sestřižený trávník a uhrabané cestičky... Ale já když jsem zavřela oči, byla jsem už dál, za hranicemi téhle země, jak jsem to už znala, kde se jedním stříhem jako ve filmu změnil německý pořádek na bohémskou přirozenost Francie a malá města s obchůdky a pole a stromy na cestě do Paříže a ledabylá omšelost a okenní rámy oprýskané a hotely a bulváry s tou patinou opravdovosti, jak to bylo ve mně, jak jsem to chtěla mít a vidět.

Šla jsem po schodech za Robertem, odemkl a hmátl po vypínači, malý pokojík se rozsvítil ze tmy. Na dřevěnou komodu jsme si položili přilby a já jsem zapadla do křesla, ve spáncích mě sevřela

únava a stísněná vůně toho pokoje. Byla jsem stovky kilometrů daleko a chtěla jsem se rozletět, za tím mořem a za tím snem.

Robert vyšel ze sprchy jen s ručníkem kolem boků a prohlížel si zálibně své opálené tělo, široká ramena a pevné břicho. V koupelně jsem se zamkla, a když jsem se vrátila, lehla jsem si na svou půlku postele a hned jsem ucítila jeho ruce, šly pod tričko, uhnula jsem a on se na mě navalil a pokoušel se mě líbat a stahovat mi kalhotky, překroutila jsem se celým tělem a uhýbala hlavou, rukama jsem ho odstrkovala, ale byl silnější a mumlal někde hluboko v hrdle moje jméno, pořád dokola, voněl hlubokou vodou, zelenou a modrou... a já jsem se v ní topila a bránila se přitažlivé síle toho parfému. A pak už nešlo bojovat s jeho svaly, přestala jsem, ale zůstala jsem zaťatá, proti jeho blbě převaze těla, jako prkno jsem odrážela jeho pohyby a cítila jsem jeho zuřivost, a jak potom vychládala a vlna se převalila, hrubost ustupovala jako odliv...

„Co děláš, krucinál,“ stál nad postelí a oddychoval, „potřebuješ asi profackovat, ne?!“

Přikryla jsem se a koukala na něho, co on teď s tou porážkou, potupnou prohrou. Kroutil hlavou s pootevřenou pusou.

„Co blbneš, Dominiko, vysvětlíš mi to?“ nechtěl to vzdát.

„Ty nejsi můj kluk...“

„Pche... Co si o sobě myslíš, ty krávo! Převeze jsem tě přes celý Německo, nejsem ti dost dobřej? Já...? Spal jsem s iks manekýnama, ty... a nemusel jsem jim ani platit hotel jako tobě...“

„Udělej si to tu sám, v tom tvém drahém hotelu, ty debile, ty hovado opálený, nikdy jsi nebyl nic, nula, ubožáček, jenom svaly, ty blbečku, kreténe, kripile, prasáku...“, házela jsem na sebe šaty a ze sebe ta slova, co tam někde pořád ještě byla, spala, vzadu v hlavě, v minulosti... Do bundy jsem nacpala pas a peněženku, batůžek natáhla na rameno a stála jsem v otevřených dveřích a viděla, jak na mě civí a polyká.

„Dominiko, kam chceš jít...?“

Seběhla jsem po schodech a kolem překvapené paní v recepci ven. Křičel na mě z okna, ale otočila jsem se ještě a zdvihla jsem v dlani prostředníček a nastavila ruku směrem k němu. Stál v tom světle v okně, v ruce držel červenou helmu.

„Víš, jak to tenkrát bylo?“ zavolal, abych se zastavila.

„Neřvi tolik,“ okřikla jsem ho a popošla pár kroků nazpátek.

„Já ti to klidně řeknu. Tenkrát Roman chtěl moji mašinu a mně se líbila jeho, ale byla slabší a chtěl jsem, aby mi doplatil rozdíl v ceně, a on mi jako kompenzací přenechal tebe, domluvili jsme se... Che che...“

„Jsi ubohej, blbečku!“

Otočila jsem se na podpatku a vykročila a vzápětí jsem uslyšela, jak něco žuchlo za mnou do písku. Polekaně jsem se ohlédla, byla to červená helma, o vlásek mě minula a dopadla těsně za moje paty. Okno se zabouchlo, už jsem Roberta nezahlédla. Recepční stála ve vchodu a dívala se mlčky na mě, pokrčila jsem rameny a usmála se na ni, jako že všechno je v pořádku, a noc jsem proseděla v nonstop bistru, myslela jsem hlavně na tátu, a brzo ráno jsem vypadla na silnici, kruhy pod očima.

U svodidla jsem stopovala auta, která mířila k dálnici, v ruce helmu, co po mně Robert hodil, ten kluk, puberták... Roberte, jak jsi pořád nedospělý, rozmazlený fracek, jakos býval dřív, vůbec jsi nezmoudřel za ty roky, manekýne, nic nevíš o životě... Od zatačky zaryčel ten zvuk motoru, jenom jsem se otočila a zůstala stát. Hluboký rachot letěl ke mně a za ním stříbrná motorka samý chrom a černá, blesková, vysoko řídítko, a ten chlap v ní skoro ležel, jako v křesle, Harley Davidson... Oči zpod pirátského šátku sklouzly od mé hlavy přes červenočernou letec-kou bundu na kolena k helmě, co jsem držela v ruce, začal brzdit a já se rozběhla k němu, ty vole, já nakonec dojedu do Paříže na harleyi...

Myslela jsem na Pavla, když jsem se courala po bulvárech, kroky mě samy vedly na Rue de Clery k babičce a dědovi, ale řekla jsem si: Ne! a zamířila k nádraží a na vlak do Chartres, kde už o mně věděli.

Vystoupila jsem v tom městečku asi dvacet kilometrů na jih od Paříže, rozhlížela jsem se, můj bože, co v téhle díře, že jsem do toho vlaku vůbec nastupovala... Doptala jsem se u místních na ulici a našla číslo popisné. Dvoupatrový baráček se žaluziemi na oknech a komunita asi dvaceti mladých lidí v něm, z různých koutů světa. Usínala jsem na palandě po probdělé noci v Německu a byla jsem trochu příjemně nervózní z neznáma.

Probudila jsem se do neděle v Chartres, pár tisíc obyvatel, nějaká gotická katedrála, uprostřed obytné čtvrti archeologické pole, rozkryté základy nějakých stavení, vykopávky. Představila jsem se se všemi obyvateli domu, těch jmen a tváří najednou.

„Ahoj, já jsem Jana,“ odpověděla na moje *salut* menší holka ve žlutém tričku, „zvu tě v pátek na mejdan, odjíždím.“

Seděly jsme na lavičce naproti chartreské katedrále, Jana držela v rukou mastný papír s bramborovými plackami, v kuchyňce je udělal francouzský kuchař Gérard, který vařil přes týden pro všechny.

„Já jsem tady nejdýl ze všech, Dominiko, dva roky, a je nejvyšší čas, abych vypadla. Jsem tu už jak inventář.“

„A kam máš namířeno?“ zeptala jsem se a ukusovala ty skvělé bramboráky.

„Vrátím se na čas domů, do Brna, neviděla jsem rodiče dva roky.“

„Vážně? Ani jednou za ten čas jsi nepřijela domů?“

„Ne. Ale to neřeš, u nás v rodině je to takový divný, víš? Ani jsem jim nescházela, podle těch dvou dopisů, co mi sem napsali...“

„Líbilo se ti tu? Dva roky v tomhle městě...“ řekla jsem pochybovačně.

„Ale jo. Poznala jsem spoustu lidí, mám fůru adres kamarádů z celého světa. Já když jsem sem přijela, tak jsem byla za atrakci první třídy, první holka z východního bloku, kterou ty lidi tady v životě viděli. Každěj se mnou chtěl mluvit, podívat se na mě, to byl podzim roku devadesát. Ty francouzský kluci se ptali, jestli jsem někdy viděla televizi, chápeš? Vůbec netušili, já jsem ze začátku

neuměla moc mluvit, pár lekcí francouzštiny z Brna. Oni se ptali, prej co máte doma na zemi, a já, jak na zemi, no, po čem chodíte, po čem doma v domech chodíte? Chápeš? Oni mysleli, že máme jako podlahu udusanou hlínu, že žijem asi v zemljankách nebo co. A taky se jim nedivím, když šly v televizi zprávy o počasí, na mapce Evropy měli Německo, Rakousko a tím to končilo, dál na východ už to bylo bílý, prostě nějaký Východ, Rusko...“

Dojedly jsme placky a sedly jsme si na lavičce s Janou naproti sobě a natáhly si nohy. Zapálila si cigaretu a usmála se.

„Ty tady budeš hvězda, mluvíš perfektně francouzsky a seš atraktivní, v tý kožený bundě a s červenou helmou, když jsi přišla, mělas vidět, jak hoši hned zbystřili... a Isabella zbledla nenávisť.“

„Isabella? To je ta...“

„To je ta blondýna, taková silná, neforemná, samej uhr v obličejí. Asi s tebou nebude moc kamarádit. Ale není zlá, to vůbec. Jsou tu většinou dobrý lidi.“

„Mám v tom trochu chaos, tolik novejšch tváří najednou...“ pozdechla jsem si.

„To se poddá, je to tu vlastně rozdělený do několika skupin. Angličani drží při sobě, to jsou ty dva blond kluci, James a John, dost se nesnášejí s Francouzema, znáš to, ta rivalita těchhle zemí, někdy se to vyhroťí, křičej na sebe a píšou si po dveřích pěkně vostrý, až sprostý vzkazy. Pohodovej je André, to je Kanadán, jezdí na skejtu a telefonuje si domů pro prachy, pořád se usmívá. Ty dvě ženský, to je matka a dcera, jsou z New Yorku, poznáš to hned, jak promluví, podle toho přišernýho americkýho přízvuku, dceruška je zasnoubená a pořád mluví jen o tom svým jediným a vyvoleným. Nejstarší je tu Mark, je mu čtyřicet a cestuje kolem světa, ted' zrovna zakotvil tady, čeká, až mu pošlou z domova prachy, aby moh pokračovat dál, dělá pořád vtípky, je s ním sranda. Pak jsou tu Francouzi, většinou studenti, Jean-Luc je z Montpellier, studuje filozofii, je takovej věčně zasněnej, Claude je z Marseille, takovej hezoun, ale mluvit se

s ním moc nedá, je namyšlenej. To Fabien je fajn, studuje přímo archeologii, dělá ty nejobornější práce, hodně kamarádí se šéfem výzkumu, Mehmetem. Ten pochází z Maroka, z té berberské části, z Marrákeše, je na to hrdej, chápeš, že není Arab, ale Berber, národnost původních obyvatel Maroka, je vzdělanej a domluví se kromě francouzštiny asi pěti jazykama. Když jsem se s ním bavila tou svojí hroznou francouzštinou, o který jsem si myslela, že je celkem dobrá, říkal mi pořád, prosím tě, nemluv japonsky, tady nikdo japonsky nerozumí, víš, musíš mluvit francouzsky... vtipálek. Ale pomohlo mi to...”

Poslouchala jsem s přivřenýma očima ten příběh vyprávění a slunce mě pálilo do tváře, rostlo ve mně vzrušení a nadouvalo mě jako balon, co vzlétá do výšky a do světa...

„A co ta Isabella?“ přerušila jsem Janu v povídání.

„Isabella, to je Španělka, je moc chytrá a vzdělaná, ale má smůlu, že není hezká, a trpí tím, není snadné se k ní přiblížit, jako kamarádka, chápeš? Na všechny holky tady totiž žárlí... Ale já se s ní přesto trochu kamarádím a vím jedno tajemství, co mi o sobě řekla, ale slíbila jsem, že ho nikomu tady neřeknu, víš?“

Obešly jsme s Janou celé městečko Chartres a ten večer jsem šla brzo spát, v té ubytovně, která voněla po nějakém laku na parkety a po vápně. V pondělí začínala práce.

Celé dny jsme pracovali ve výkopu, lopatickami jsme odhrnovali zem, ze které padaly různé střepy a úlomky, rozmělnovali jsme hlínu a plnili kýble, které kluci po laně vytahovali ven. Jean-Luc se na mě plaše usmíval a plavovlasý James se mnou nejraději sedával u stolu při jídle, učil mě anglicky a vyprávěl mi o Liverpoolu, odkud pocházel. Venku v terénu jsem pracovala nejčastěji s Američankami a s Isabellou. Tmavé obrysy v půdě znamenaly, že se bude kopat hlouběji, odkrývali jsme zbytky prehistorického osídlení a snědý Mehmed na všechno dohlížel a spolu s ostatními archeology

a studenty pracovali na těch nejdůležitějších věcech, oprašovali štětečky nalezené lidské kostry. Ti z brigádníků, kteří tu byli nejdéle, postoupili až na tuhle nejnáročnější práci. Pracovalo se zadarmo, jenom za stravu a byt, v koupelně tekla skoro pořád jen studená voda, ale já jsem objevovala ten svět, o kterém jsem v Čokoládovně jen snila. A ty lidi.

S Isabellou jsme se zpočátku jen míjely, jak předpovídala Jana, která po týdnu odjela, nebylo snadné překonat odstup a nedůvěru a mě Isabella tak zajímala, víc než místní plejbojové, co kolem mě brousili. Vždycky jsem se na ni usmála a prohodila pár vět, zajímalo mě její tajemství, které mi Jana neprozradila, zajímala mě její duše.

Po večerech se povídalo, hrály se karty nebo se chodilo venku a každý druhý víkend bylo volno a jeli jsme celá parta na výlet do Paříže. Do vlaku jsem nastupovala jako poslední a mohla jsem si ve vagonu vybrat, ke komu si sednu, James, Jean-Luc, Claude, ale já si sedla vedle Isabelly a nejdřív jsme si jen občas řekly větu a pak jsem jí ukazovala na mapě, kde bydlím, a ona mně zase její město ve Španělsku. A v Paříži jsem ji provedla po místech, která jsem si pamatovala ještě z procházek s maminkou, a zašli jsme do bytu na Rue de Clery za babičkou Juliet, děda byl na cestách za obchodem a babička byla tak překvapená, že jsem ve Francii, nechala nás pět lidí z Chartres přespat v obývacím pokoji a v předsíni a ráno nám všem udělala snídani.

Isabella mi v Louvru ukazovala španělské mistry a vyprávěla mi o galerii Prado v Madridu a o své zemi, a když jsme se v neděli večer vraceli vlakem zpátky do Chartres, byly jsme už kamarádky.

V srpnu byla největší horka, přišly čtyřicetistupňové teploty, a dva dny jsme dokonce nepracovali, protože se prostě venku nedalo vydržet. Nakonec už jsme si všichni přáli, aby se ochladilo, bylo dusno venku i v našem domě plném lidí a trochu to občas zaskřípalo, jak jsme byli zavřeni uvnitř nebo se povalovali někde venku ve stínu. A když se kvůli mně málem poprali dva kluci, James

a dvacetiletý temperamentní Francouz Luis, měli jsme toho všichni už dost a oddechli jsme si, když přišel odpoledne liják a další den jsme mohli jít zase pracovat. Byly to takové děti, ti kluci, studentíci z dobrých rodin z Anglie a Francie, a já jsem se nad tím musela usmívat, že si chtěli nafackovat kvůli tomu, kdo si vedle mne sedne v kuchyňce při snídani. Tak jsem je rozsoudila tím, že jsem si přisedla k druhému stolku k Isabelle. Bylo mi jen o pár let víc než těm klukům, ale cítila jsem se o tolik starší, tím, co jsem prožila i co přežila moje země, komunismus a sovětskou okupaci, jak mi o tom vyprávěl vždycky táta, co všechno máme za sebou a co ještě musíme ujit.

Často jsme pak s Isabellou chodily večer klábosit ke katedrále, tam, kde jsem poprvé seděla s Janou, a vyprávěla jsem té španělské holce s podřobaným obličejem o Pavlovi a jak ho miluju a co pro mě znamená... A Isabella mi řekla svoje tajemství, které nikomu nesmím prozradit, že je dcerou španělského vévody a je bohatá a studovala v cizích zemích, má španělský a americký pas. Ale nikomu tady neřekla o tom, že kdykoli může dostat z domova peněz, kolik bude chtít, protože ti kluci, co se jí líbili a které chtěla, by se o ni mohli zajímat jenom pro její peníze a aristokratický původ a ona si přála, aby ji někdo chtěl jen tak, za to, jaká je... A já jsem z toho nemohla večer usnout, prosila jsem Ji, aby byla Isabella šťastná...

Poslední týden už jsem se očima pomalu loučila s Chartres, se všemi kamarády, podnikaly jsme s Isabellou průzkumné výpravy do staré zchátralé budovy naproti přes silnici, bylo to bývalé lyceum, teď ruina, ztrouchnivělé trámy, pach zatuchliny na půdě, díry ve stropěch a probořené podlahy, bylo to nebezpečné, prolézat tudy mezi spadlými zdmi, starým haraburdím, a to mě lákalo. Venku před budovou jsem si všimla, že nejhořejší patro má ještě skoro všechna okna i se skly, a když jsem to ukázala Isabelle, vzala mě za ruku a táhla přes silnici. Mezi dvěma stromy tam byla uvázaná dlouhatánská silná guma uprostřed spojená velkým kusem

kůže, leželo to na zemi a Isabella to zvedla a já jsem pochopila, že je to ohromný prak, jako vidlice sloužily kmeny stromů. Prý ho vyrobili kluci, co tu pracovali loni v létě, bavili se tím, že vymlačovali okna opuštěného lycea naproti. Našla jsem těžký kámen, dala ho do praku a musela jsem napnout gumu vahou celého těla, ustupovat dozadu a pak jsem to pustila a sama odletěla dozadu, rozplácla jsem se na záda a kámen přeletěl silnici, dopadl na stěnu budovy a odrazil kus omítky. A pak jsme s Isabellou dloubaly ze země balvany a střídaly je na lyceum ve dvou, válely jsme se po zemi a šutry mlátily do rozbité fasády naproti, někdy nám kámen vypadl a prak jen tak šlehl do trávy, ale za chvíli jsme se slušně naučily prak obsluhovat. Každý večer jsme pak chodily ostřelovat chartreské lyceum a Isabella si ta zbylá okna, co ještě měla skla, pojmenovala podle kluků, kteří prošli za dvě sezóny brigádou na archeologických polích, Michel, Jean, John, Fernando, Lucas, ti, které chtěla sestřelit, jak říkala, a kteří ji nechtěli. A když vyletělo po tolika pokusech první sklo z okna a sypalo se na palouk před budovou, zaječely jsme vítězný pokřik, John, konečně, a smály jsme se jako pomínuté a Isabella si udělala první zářez na kmeni stromu, a když se přestala smát a vracely jsme se do ubytovny, měla stejně trochu smutné oči, z té hloupé hry.

Nejdřív jsem uviděla Davida, který vystoupil v Hradci na náměstí z dodávkového auta jako první, podnikatel David Svejka, měl černé kalhoty s opaskem pod tím svým pupkem, proužkovanou košili a fialové sako, na nohou černé mokasíny a bílé ponožky, vypadal jako idiot. Prohodil místo pozdravu nějakou svou oblíbenou průpovídku o francouzském milování a sám se jí zasmál. Já jsem čekala na Pavlův hlas a na jeho oči a ruce a vůni, to všechno, co mi scházelo... a pak jsme vyrazili do restaurace na večeři. David říkal, že nemá čas, že má ještě spoustu věcí na zařizování, ale přesto se mu pořád nechtělo vypadnout od stolu.

„Lidi v týhle zemi nemají vkus, Dominiko,“ rozhorloval se David, košili rozepnutou na tři knoflíky, „navozíš jim jak blbec fajnový věci ze všech možnejch stran, projedíme s Pavlem tisíce kilometrů za zbožím, a oni jdou a nakoupí hadry u Vietkonga, protože je nejlevnější, ale ta kvalita a kultura prodeje! Za rok se jim to rozpadne na nitě a půjdou tam znova... Jak se má slušnej, poctivej domácí podnikatel bránit? Rozumíš, to není volnej trh, to není regulérní hospodářská soutěž, to je Saigon, český trh zaplavila nekvalita, věci ušitý horkou jehlou, rychlá levná spotřeba hned teď, a co bude za rok, nezám. Můj táta to říkal dobře, vyprávěl jsem vám to už? S tou pračkou, jak...“

„Vyprávěl, Davide, asi pětkrát,“ měla jsem ho už plný zuby, „a co bys chtěl proti tomu jako dělat?“

„Já bych věděl,“ zakabonil se David, kterému jsem přetrhla řeč, do půllitru s pivem, „taky znáš to slovo... napalm...“

„Nech toho, Davide,“ okřikl ho Pavel, „to jsou emoce.“

„Akademik promluvil,“ ušklíbl se David a konečně se sháněl po vrchním kvůli placení, ale Pavel ho poslal rovnou domů, takže jsme konečně zůstali sami.

Břečela jsem Pavlovi na předloktí, že táta zase pije a že za to můžu i já, a on mě uklidňoval a hladil po vlasech a větrák rachtal nahoře ve zdi a nestačil hnát pryč ten smrad z cigaretového kouře a přepáleného tuku a rozlitého piva. To byl Hradec a Svejka a zdejší smrádek, ale já jsem chtěla mít Pavla v objetí někde na mořském pobřeží a dýchat s ním slaný vlhký vzduch a vůni světa, ne aby jezdil s Davidem do Turecka pro pitomé hadry, co pak s rabatem prodávají lidem. Nemohla jsem uvěřit, že tohle ho teď nejvíc zajímá a zaměstnává, rabat, ty kupecký počty, to je princip, to je všechno? Když držel skleničku vína v ruce a v očích ten zlatý lesk, byl můj a já jsem s ním zase chodila za svými představami, po ztemnělém Hradci jsme se procházeli za ruce a já jsem byla tak jiná po té své cestě do Francie a chtěla jsem, aby to Pavel věděl, dlouho do noci jsem

mu u sebe v pokoji na matracích vyprávěla o Chartres a o lidech v ubytovně, o práci na archeologických vykopávkách, o těch všech zemích, ke kterým jsem jenom přičichla z vyprávění kamarádů, jejichž adres mám plný notýsek.

Naše restituční nároky se válely po soudech, složky okolovaných papírů, notářsky ověřených podpisů a právních posudků, děda Otakar znovu přijel a já jsem mu pomáhala a taky přes kamarádku z velvyslanectví jsme se pokoušeli s tím nějak pohnout, ale děda propadal malomyslnosti a vzteku, když viděl, jak se na chodbách těch institucí a soudů tlačí lidi, co se jako on vrátili z emigrace a chtějí zpátky svůj zabavený majetek a připadají si tady pořád dál jako cizinci a jsou bezmocní a nervózní. Jak asi dopadne dnešní stání, přijdou všichni svědci, kteří slíbili, jak to bude s pozemky kolem nemovitosti, přesvědčí advokátovy argumenty, jaké další výklady těch našich paragrafů zákon ještě umožňuje, bude už alespoň na příštím stání vyneseno rozsudek? A jaký?

Náš právník vysvětloval znovu dědovi, že v podobné situaci není jenom on, ale že na vrácení komunisty ukradeného majetku čekají skauti, sokolové, církve, židé a členové různých spolků a hnutí. Jak já jsem byla dřív hloupá a skoro nic jsem o těchto věcech nevěděla, až poslední roky a měsíce, co jsem se starala o tuhle rodinnou záležitost, jsem přečetla knihy a články a právnícké příručky. Ale co s tím, s těmi soudy, které do svých omezených škatulek paragrafů chtějí nacpat celý svět!

Všude bylo dusno, děda skoro nemluvil, táta na nás čekal doma, měl nepřítomný pohled a já jsem ho milovala a měla o něj takový strach. Jedli jsme všichni v kuchyni a pořád to mlčení a já jsem si odkašlala, děda se mi podíval do očí, postřehl, jak jsem si uvolnila hlasivky pro to, co jsem chtěla říct. „Dědo, já ti chci říct, že... že už se nechci dál starat o tuhle záležitost s Čokoládovnou... chápeš mě? Já chci pryč. Musím...“

„To je dobrý, děvče. Tebe čekají jiný věci. Studium, chceš přece do Francie do školy, ne?“

Přikývla jsem a děda se unaveně usmál.

„Na podzim můžeš odjet.“

„Mám tady taky Pavla, dědo.“

„Já vím. Chce si tě vzít. Říkal mi to. Máte snad ještě čas, ne?“

„Asi jo...“ odpověděla jsem tiše.

„Myslíš, že Pavla tyhle trhy s knoflíkama, co provozuje, uživí?“

„Dědo, proč ho pořád srážíš? V mých očích je to pořád můj Pavel...“

„Nikoho nesrážím, jen říkám lidem do očí, co si myslím.“

„Dědo, já vím, že tys něco dokázal, prosadil ses ve světě, ale my tady začínáme, proč tomu aspoň trochu nevěříš?“

„A můžu? Nevidíš to sama, jak tu všechno funguje?“ zeptal se děda podrážděně.

„Asi to chce čas, ne? Všechno nejde hned...“

„Hlavně to chce dobrou vůli, Dominiko.“

„Ty máš něco proti Pavlovi, dědo?“

„Ne,“ řekl děda.

„Já si o svém životě budu rozhodovat sama, dědo...“

„Samozřejmě, Dominiko. To je přece v pořádku,“ děda mě přes stůl pohládl po vlasech. „A co se týká Čokoládovny, já tuhle nemovitost k ničemu nepotřebuju, mám svůj podnik doma ve Francii. To je otázka principu a že tvůj táta něco obětoval a tak, to přece víš. Ale sama vidíš, jak je to všechno složitý, ještě si to nechám projít hlavou, co dál, jestli vůbec tady v něčem pokračovat...“

Hotelová restaurace v Roudnici byla svátečně vyzdobená, bílé stoly a slavnostní večeře, velké hodiny pověšené nad vchodové dveře odbíjely poslední hodiny a minuty roku devadesát dva. Opět ten starý zasedací pořádek, Pavel, Martin a David, muzika v rohu lokálu a pár volných parket k tanci. Martin mě tahal po světě, když

vyprávěl, a já jsem cítila ten smutek z jeho hlasu a dechu, že je sám. Ale volný. Ale každý někoho potřebuje, usadil se s jednou mladou rodinou a dvěma kamarády na malém statku na Vysočině, orali pole za koníkem a jedli jáhlovou kaši a pili kozí mléko a vodu ze studně a po večerech si zpívali.

Jenže pak mi Martina vzali, David a Pavel, a já jsem seděla a koukala na všechny kolem v restauraci, jak se opíjejí o téhle silvestrovské noci, a myslela jsem na tátu, který plaval někde ve svém světě, za zdmi Čokoládovny, a byl sám, že už to nešlo vrátit, ale já jsem chtěla mít radost ze života, proč to poslední dobou nějak nešlo...? Pavel se ke mně naklonil a zeptal se, co chci ještě objednat, a já řekla, že chci pivo, ale láhvvové, a za chvíli přede mnou stála plzeňská dvanáctka v exportním balení a mně přišla ta flaška tak malá a mělká, za chvíli ve mně zmizela a chutnalo mi to, jak dávno jsem nepila pivo, od dob staré party kolem motorek, kdy jsem to táhla s Robertem a předtím s Romanem... A druhé pivo bylo sladší a třetí hořčí a svět mi hořel plamenem kolem očí a potom doléhal jako příboj, zvuky a hlasy a občas mě něco vytrhlo nad tu mou pivní hladinu...

„Já možná jsem rasista, vole,“ řval David na celé kolo, „nemůžu Vietkonga vystát, netajím se tím, ale o co jsem horší než vy všichni okolo, ha...? Taky jich máte plný zuby a serou vás, jenom to nedáváte znát. O co já jsem horší rasista, vole, než ty pupkatý český strejcové, co si u nich kupujou triko, co se jim rozpadne po třetím praní, a smlouvají o cenu a tykají jim. Já jim vykám, vždycky jim vykám, i když je třeba posílám do prdele, ale oni jim tykají, protože jim připadají malí a míň lidi, než jsou oni sami, každej z nich je rasista, ne já...“

Z dekorů na závěsech vystupovaly dívky jako z Gauguinových obrazů, bríza od moře a kus látky kolem boků, a pod paží si tyhle snědé dívky vedli ti kluci, Rožér, Žerár a Žonlik, ale ten patřil mně přece...!

„... ale můj táta to říkal, žlutý už jdou, a my se tenkrát šklebili, protože jsme tomu nerozuměli a, vole, nejdřív přišli Rusáci, jenže

to vy nepamatujete, a my s klukama běhali po městě s dřevěnejma samopalama a po kuchyni jsme s bráchou honili babičku a křičeli na ni: Bábo, seš s Rusama? Ale já už nechci bejt vůl a nechci bejt chudej...”

David se ke mně přiblížil obličejem, rozeznávala jsem póry v jeho tváři, kalný bahno jeho očí, rozteklých chlastem, tím jeho nebo tím mým...

„... ty vole, ta má dost, Pavle, ta má dost, mrkej na Dominiku... Měla pár panáků a pak chlastala pivo, všim jsem si jí... Ta je na madderu...”

A já jsem si musela položit hlavu na stůl a vší silou ji držet na hřbetech dlaní, protože mi s ní cloumal ten příboj, co byl venku, a i ten, co byl uvnitř; a roztočený lokál a letěla jsem zběsilou rychlostí někam kupředu... skoro jako na motorce. A někdo na mě mluvil a hladil mě po vlasech a pak, když už se to pomalu zastavovalo, chtěla jsem mít zavřené oči a několikrát jsem se pokusila zdvihnout hlavu, ale udělalo se mi zle, chtělo se mi zvracet, tak jsem se nehýbala. A všechny hlasy a šeptání a Pavel a jeho dech, to všechno šlo kolem, jen jsem tušila, že venku před hotelem na náměstí třaskají dělobuchy a létají rachejtle a syčí světlice a bouchají špunty, ať žije Česká republika...

„Dominiko, nový republice je deset minut,” říkal mi vesele Pavel a bral mě kolem ramen a dovedl mě pomalu ven na vzduch, „máme svůj stát, není to zvláštní, teď po půlnoci...?”

A já jsem se mu musela vyškubnout a běžela jsem do nějaké tmy a narážela na nároží a dřela se bundou o zrníčka písku ze zdi a pak už jsem dál nemohla a klečela jsem na kousku trávy... Někdo stál za mnou, byl to Martin, věděla jsem to, a potom přišli ještě Pavel s Davidem, křičela jsem, ať táhnou někam...

„Je jí blbě,” znělo zdálky, „nechte ji vyzvracet, pak přijde, pojd’te pryč...” A Pavel tam přesto seděl na rohu se svým stínem od lucer-ny a já měla zimou promodralé dlaně a zápěstí. A pak mě odváděl

domů, já se jen chtěla svalit na postel a stočit se do klubička a nemyslet na ráno a probuzení a kocovinu.

Pohádala jsem se s Pavlem a s tátou a s Davidem a sama se sebou a pak jsem se zase se všemi usmiřovala a to mi zabralo pár měsíců a na jaře mě zase přepadl ten neparfémovaný vítr, co vanul až odněkud z těch dalek, kde už jsem kdysi dávno možná žila, před sto lety nebo někdy před Kristem...

Když už se zelenala tráva a ve vzduchu poletoval pyl, chodila jsem si číst k rybníku za Hradec francouzské knížky, co zbyly tátovi po mojí mamince, vítr běhal po nebi a roloval hladinu rybníka a já seděla hodiny a hodiny a četla a hlídal mě Delon, náš krásný pes...

A na jaře vyrostly na zelených loukách v mladoučké České republice první supermarkety, první čeští odvážlivci je opatrně navštěvovali, než se osmělili a vzali je útokem. A já jsem bloudila mezi vysokými regály a držela jsem Pavla za ruku, zkoumal svým analytickým pohledem tuny zboží vyrovnané v řadách. A na mě po několika minutách padla tíseň a nepřešlo to a já jsem chtěla ven, připadalo mi, že se nemůžu pořádně nadechnout mezi těmi proudy lidí a několika patry věcí, a hledala jsem cestu zpátky, tu širokou ulici, co vede k pokladnám a k východu, ale zabloudila jsem a najednou jsem se ocitla bez Pavla mezi nasvícenými chladicími vitrínami, zírala jsem na oddělení drůbeže, na cedulce stálo KUŘECÍ SRDCE 21,90 Kč a já jsem viděla desítky maličkých kuřecích srdíček na tácku, zatavených v igelitu a zmražených, a desítky celých těch balení vyskládaných pod zářivkami v mrazicích boxech vedle sebe... A najednou se mi udělalo nevolno, ne z toho, co tam bylo, ale z těch představ dál, a nevydržela jsem stát, dýchala jsem zhluboka a seděla na dřevěné paletě z poloviny zarovnané krabicemi mléka.

Zase jsem nosila domů tátovi minerálky, jogurty, ovoce a cigarety, šéfové ze statku, ty svině, nám dělali čím dál větší dusno a naschvál, aby nám co nejvíc zneprjemnili bydlení v Čokoládovně a dostali

nás odsud. Bojovali jsme s tátou denně proti těm drobným i větším ústrkům a občas vznikl nějaký incident a po městě se mohlo povídat, co jsme vlastně zač, a přitom nikdo o tom nic nevěděl. Táta zase seděl v kuchyni u rádia, poslouchal zprávy Svobodné Evropy a říkal, že je to stejné jako za komunistů, a já měla vztek a bylo mi k pláči.

A jednou ráno jsem se vzbudila, ležela jsem pod dekou na svých matracích a najednou jako by nějaký hlas ve mně promluvil, byla to Ona, určitě, a já jsem jenom po Ní nahlas do stropu opakovala: **PROBOHA, CO TU VLASTNĚ JEŠTĚ DĚLÁM?**

Ten údiv za otazníkem a úleva a vzdálené francouzské hlasy, šepťající stěna, kterou jsem toužila projít a dostat se tam... tam, kde už kurva přece musí bejt ten život, co na něj čekám a on na mě. A co je tam, v té dálce? Co to vlastně je, co mám v krvi a co chci nadechovat spolu se vzduchem a co je proboha naléhavější a silnější než láska...

Od té chvíle už jsem v podstatě nemyslela na nic jiného, než jak a kdy odjedu.

Seděli jsme s Pavlem na židlích umazaných ještě od vápna uprostřed prázdné místnosti, obchodní prostory pronajaté na náměstí teprve čekaly na zařízení, regály a stojany na ramínka. Pavel vypadal unaveně, bylo půl desáté večer a venku už byla skoro tma.

„Jsme s Davidem rádi, že jsme konečně našli vhodnej krám k pronájmu. Nájem bude dost drahej, ale to víš, to není Roudnice, tohle je krajský město, ale zase jsou tu větší šance, je tu větší kupní síla v porovnání s Roudnicí nebo třeba s Hradcem...“

Pavel mi zaujatě vysvětloval obchodní záměry, trochu jsem mu záviděla to nadšení, věřila jsem mu, měl na to hlavu, matematik, ekonom, jenom mi přišlo líto, že nemá k sobě důstojného společníka. David a ten jeho živnostenský list na nákup za účelem dalšího prodeje a prodej... tohle lejstro dostal na úřadě snad každý, kdo měl vysvědčení ze základní školy. A jak jsem myslela na Davida, jako

bych ho přivolala, otevřely se dveře a on vešel s hlasitým povykem, svou mírně obézní postavu navlečenou do značkové sportovní soupravy, na krku těžký zlatý řetěz.

„Tak jak se ti líbí náš krám, Dominiko?“ halekal David. „Konečně v kamenném obchodu, chápeš to? Už mi nebude nikdo na náměstí nadávat do kolotočářů a nebudu se strkat s Vietnamcema o dobrý místa na tržištích...“

Pomohla jsem jim ještě trochu s úklidem, David odešel a my jsme zůstali s Pavlem v té velké místnosti, co voněla vápnem, vůně změny, něčeho nového, čistého... Jako by mě vygumovala ta bílá plocha všude kolem, bílá, bílá, hledala jsem v těch závějích slova, Pavel mi držel dlaně.

„Pavle, já už jsem se rozhodla, půjdu na podzim do nultého ročníku, bydlet budu u babičky s dědou, ale chtěla bych si při studiu vydělávat, nechci na nich být závislá... Pavle, pojď se mnou! Budeme spolu žít v Paříži, nějaký čas, je to šance, kolik lidí ji má...? Za půl roku se naučíš slušně francouzsky, zkusíš si tam vyřídit nějakou stáž, stipendium nebo tak...“

Pavel seděl a moje věty... Měl skloněnou hlavu a špičkou boty monotónně drhnul zbytek vápna z linolea, krčil čelo a unaveně mhouřil oči, jak já už ho znala, jeho mračení i rozpaky a nepřiznanou nejistotu.

„... já jsem tady žila odmala a nikdy jsem nepřemýšlela o tom, že by to tu mohlo bejt jiný, prostě boj a někdy flákárna a bylo tu docela hezky a někdy hrozně, stejskalo se mi, ani jsem nevěděla pořádně po čem, toužila jsem po mamince, po jejím hlasu a její řeči, milovala jsem sykavky a musela jsem se učit azbuku... A pak jsi přišel ty a naved jsi mě na cestu, co šla jinudy, a pak padl režim a stalo se to všechno... Já chci pokračovat, Pavle, jít dál, s tebou, samozřejmě, nechci se věčně brodit tady v tom vzteku a zlobě a závisti, plýtvat silou a časem...“

„Já chci taky jít dál, Dominiko, začínáme teď novou etapu, přece to jde, něco dokázat i v těchto podmínkách, i když se na nás někdo zvenčí kouká skrz prsty, Ostblock, to je blbost, proč by to nešlo? Já nechci odejít, mám nějaký ideály a plány a tohle by byl útěk, od toho českýho údělu tady...“

„Českej úděl, nebud' patetickej, Pavle, já neříkám, že tam chci bejt navždy, jakej útěk... Máš možnost přece něco novýho poznat, naučit se, Pavle...“

Seděli jsme na holé podlaze celé hodiny, až ranní slunce začalo prosvítat v tom nezařízeném krámu, měla jsem žízeň a pálily mě oči a už jsem neměla sílu ani držet Pavla za ruku, ani ho dál přesvědčovat, vyšli jsme do toho načervenalého rána venku, Pavel stáhl roletu přede dveřmi a výklady svítily čistotou a byly prázdné...

Vlak se řítí z tunelu a mlátí do kolejí, všechno dunělo, stála jsem v chodbičce a větve šlehalý po sklech a pak jsme vyjeli do otevřeného kraje, věděla jsem, že se blížíme k německým hranicím, a stáhla jsem okno, vyklonila hlavu a podívala jsem se nahoru... Zatočilo se mi to nebe nad Čechami v závratí, polykala jsem studený vzduch a obloha nad polem byla najednou plná papírových draků a dýmu z ohňů a popílku, odjezd mi přichystal tyhle sentimentální vůně na rozloučenou, ale jenom prolétly kolem a byly pryč. A když už mě bolelo za krkem, tak jsem se jenom opřela o lokty a za oknem to bylo rychlejší a rychlejší, cítila jsem, že to nejde zastavit, to, co mizí vzadu, Hradec, Čokoládovna, motorčky, kufřík po mamince a ty nejkrásnější chvíle s Pavlem, který mě objevil. Mluvila jsem s Ní, beze slov, jen jako když němý film běží přes plátno, a za mými zády procházeli lidé do kupé a nic netušili, že nevím, co je správné a co není, a že ani nevím, jestli jsem třeba Pavlovi trochu nelhala... no a co má být? Ten pocit, že tady v té zemi musí člověk všechno vláčet za sebou, i to, za co nemůže, všechny ty hrůzy a vyvlastnění a konfiskace, znárodnění, restituce, privatizace... a co já s tím? Nechtěla

jsem být tažená minulostí, chtěla jsem být free a žádné závaží... A na rameno mi poklepala těžká ruka a já se s trhnutím otočila z těch všech obrazů před očima, uličkou procházeli němečtí celníci a mé leknutí mohlo být podezřelé, ale stejně neměli šanci odhadnout, co všechno tajně převážím přes státní hranice, pašerák...

DOBRODRUZI MAINSTREAMU

Vylítla hvězda
nebe nad výměníkem je plný
tý slávy
lidi se tlačej měšťáci
si ukazujou
glória

u ohrady z vlnitého plechu
prodávám pivo a rum
a svatý obrázky
vytrhaný z cyrilometodějského
kalendáře

město umazalo sních
a hubeňoučkový duše dětí
popílkem z pekla a solí
a tmou

mouřenín, žid a bába s nůš
železobetonovej betlém

zpíváme koledy
s hudebním průmyslem

David

„Kdepak, tohle město není náš formát, Pavle, my jsme vyšli za většíma cílema. Hele, můj táta říkal, že se dostal do tý prdele, kde nakonec skončil a dožil, to znamená do Roudnice, přes tři hlavní města, Bratislavu, Prahu a Berlín...“

Chodili jsme s Davidem svátečními vánočními ulicemi a sháněli na poslední chvíli nějaké dárky do rodin. Já jsem to věděl, že se té ulici musíme vyhnout, a nenápadně jsem se snažil Davida odklonit na jiný konec města, ale nakonec jsem to nezvládl. Dostali jsme se na roh k budově banky s mřížemi na oknech, nalevo podlouhí s výkladními skříněmi, po pár metrech restaurace, a už nás to unášelo k našemu bývalému obchodu. David se hnal tím směrem a už nemělo cenu ho zadržovat, bylo by to moc nápadné. Ale já jsem ho chtěl ušetřit té bolesti a sebe ušetřit jeho hněvu vůči všemu a všem a citových výlevů na ulici plné lidí. Když jsme tam došli, dělal jsem, jako že se dívám jinam, a schválně jsem Davida hlasitě upozorňoval na něco v obchodu naproti. Jenže i když jsem byl otočený, cítil jsem, jak se zastavil. Tupě civěl na ten vývěsní štít nad skleněnou plochou výlohy. ASIA SHOP. Písmena jako krávy. Nedalo se to přehlédnout.

„Vidíš to, Pavle...!/? Já jsem to říkal, ty vole! Že se budou rozlezzat pořád dál a dál, můj táta to říkal...“

„Davide, nech to,“ přerušil jsem ho, protože už jsem věděl, co bude dál. „Tohle je přece naše uzavřená kapitola, sám jsi to před chvílí řek. Že jdeme dál. Tohle je jenom krajský město a my jdeme do Prahy...!“

David se trochu uklidnil, ale pořád jsme stepovali před tím zatraceným krámem. Bylo to mrzuté, před svátky takhle našťvaný. Rychle se rozloučil, popřáli jsme si šťastné a veselé.

„Pozdravuj Jarku a holky...!“ křikl jsem ještě za ním.

„Tohle jim nedaruju. To bude pomsta...“ slyšel jsem Davida ještě rozčileně vykřikovat, než mi zmizel v davu lidí.

Mráz a špinavý led. Písek na chodnících. Shon. Tretky. Vánoční řetězy. Koledy a nervozita. Po chvíli jsem se přistihl, jak zírám pořád do toho stejného výkladu na tu pitomou konfekci. Bylo to tak. David nakonec prohrál tu svoji vietnamskou válku. Věděl jsem to už pár týdnů, že poté, co jsme museli pustit ten pronájem, vznikla tu tahle prodejna. My jsme to neutáhli, vysoký nájem za metr čtvereční, mzdy prodavačkám, odvody a naproti tomu malý obrat a slabé tržby. Díval jsem se skrze sklo na tmavý matný pult. Jenom ten pult a linoleum postříkané od vápna. Nic víc v té místnosti nebylo, když jsme s Dominikou seděli na podlaze, propleteni rukama a nohama. Dlouho do noci, až do rána jsme tenkrát diskutovali. Před rokem a půl jsem ji hladil a dýchal její francouzský parfém. Najednou mě začalo tlačit za očima, musel jsem rychle pryč. David mě mohl svézt autem, jeli jsme oba do Roudnice, ale vlastně nemohl. Musel být sám, jako teď já. Šel jsem na nádraží na vlak.

Malá exkurze do minula, tyhle Vánoce u rodičů. Vždycky. Cukroví a stromeček, klid. Seděl jsem v obývacím pokoji a koukal se na televizi na pohádky. Nechtěl jsem být ve svém pokoji, protože mi to tam všechno moc připomínalo Dominiku. Naštěstí jsem tam během uplynulého roku přespal jenom párkrát. Připadal jsem si v tom momentálním klidu a nečinnosti jako na břehu. Kolem mne šla ta řeka, proud našich aktivit a plánů, rozjednaných obchodů. Vlastně jsem sám přiměl Davida, aby se vykašlal na obchod s textilem, trhy na náměstích, chod prodejny, samé starosti. David byl stavař, a tak jsme to rozjeli. Firma David Svejka. Stavební práce, projektová činnost ve výstavbě, inženýrská činnost.

„Fungujeme vlastně chvíli, ale už máme spoustu zakázek a první zkolaudovaný stavby na podzim,“ vyprávěl jsem tátovi na pohovce. „Zatím to vypadá dobře i do budoucna, pořád rozšiřujeme firmu,

přibíráme lidi i typy prací a kšefty přicházejí skoro samy. I když konkurence je, ale zakázek je taky dost... už jsme středně velká firma a máme od minulého týdne sídlo v Praze.“

Táta pokyvoval hlavou a vyptával se na projekční kancelář a jaké zaměstnáváme architektky a techniky. Vyprávěl jsem mu o Davidových velkých plánech a samotnému mi z toho běhal mráz po zádech. Maminka přicházela z kuchyně a nesla štědrovečerní bramborový salát na stůl.

„Pozdravuje vás všechny Dominika, mami, telefonoval jsem s ní včera. Přeje poklidný Vánoce a tak.“

„Tak přece jen nepřijela,“ řekla trochu smutně maminka.

„Víš, kde tráví Vánoce, mami? Ve Španělsku, u nějaký svý kamarádky, a podrž se, je to prej dcera nějakýho vévody, jsou bohatý a mají nevím kolik domů...“

„Nechtěl jsi bejt s ní?“ zeptala se maminka.

„To víš, že bych chtěl, mami. Nabízela mi, abych jel s ní, ale když já si teď nemůžu dovolit bejt dva týdny pryč, máme toho tolik. Hned zítra vyrážíme s Davidem do Prahy zařizovat ty nový prostory tam a já se musím probrat stohy papírů a nevyřízený pošty. A taky jsem měl ještě do půlky prosince přednášky na univerzitě...“

„Jak to tedy bude s váma dvěma, když ona je tam a ty tady...?“ začala maminka opatrně.

„Pro ni je teď nejdůležitější dostudovat, moc ji ta žurnalistika baví, dělá při studiu pro nějaký rádio, a občas dokonce píše pro jedny pařížský noviny.“

„Ale ta dálka, Pavle...“

„Já vím, mami. Letos jsme se viděli jednou, to je málo, týden za rok. Ale musíme to oba vydržet, víš? Navíc Dominika, když má trochu čas, jezdí za tátou do toho sanatoria, je to přes sto kilometrů od Paříže, ona je na něj hrozně fixovaná, vždyť víš, vlastně ji vychovával sám odmala.“

„Je to moc zvláštní holka, ta Dominika, už když jsem ji viděla poprvé, když jsi ji tenkrát přivedl k nám...“

„A víš, co dělala letos o prázdninách, kromě toho týdne, co byla tady? Prodávala v jednom krámu s kosmetikou. V La Defence, v té moderní pařížské čtvrti. Víš, jak byla tímhle vždycky posedlá, ne? Toaletní vody, parfémy, vůně, ona snad vnímá svět nejdív norem...“

Večer jsem vyšel ven na sních, udělal jsem kolečko kolem náměstí. Dýchal jsem tu studenou prosincovou noc a hlavu jsem měl plnou těch našich věcí. Cítil jsem lehkou nervozitu z toho, co mě všechno asi čeká, a Dominika byla tak daleko. Na druhém konci Evropy si chodí nejspíš v tričku a šortkách a dívá se na moře.

Začínalo jaro a stavební sezóna se rozbíhala. Seděl jsem ve své kanceláři a David na mě volal otevřeným oknem z ulice. Vyhlédl jsem ven a uviděl ho stát před krásným novým autem, culil se a mával, ať jdu dolů.

Opíral se ležérně o blatník, měl černý oblek a kravatu. David Svejka. Majitel firmy.

„Je to německá výroba, Pavle, precizní práce, nejnovější model. Bayerische Motorwerk. Co tomu říkáš?“

„No dobrý. A umíš s tím vůbec jezdit? Byls zvyklej na moskviče...“

„Bud' v klidu, umím,“ zatvářil se David otráveně, že nesdílím jeho nadšení. „Nelíbí se ti něco?“

„Nebud' hned uraženej, mně jen přijde zbytečný pořizovat do firmy takovýhle luxusní auto, když bysme měli investovat do potřebnějších věcí.“

„Zkazíš mi každou radost. Jako majitel firmy musím reprezentovat. Když přijedu na jednání s tímhle, máme hned větší respekt a větší šance na zakázky.“

„Hm, když myslíš.“

David sedl do auta, nastartoval a razantně se rozjel, pneumatiky prohrábly písek u krajnice a vmetly mi ho do očí. Zmizel v zatáčce a neviděl jsem ho.

Dva dny na mě nepromluvil, ale já jsem ho už znal. Věděl jsem, že přijde, protože mě potřebuje. Další dva dny jsem zase nebyl ve firmě já a odpoledne po přednáškách na univerzitě jsem seděl v menze u pozdního oběda a on se přihnul. Bez pozdravu si odsunul židli a ztěžka dosedl vedle mě. Jedl jsem a díval se mu do očí. Pak se mu tvář roztáhla do úsměvu, napůl bezradného a napůl omluvného.

„Pavle, co je? Kde seš?“

„Tady. Jako každéj čtvrtek přece. Mám tu povinnosti.“

„Hele, Pavle, tohle už musí taky skončit,“ řekl rezolutně David, „ten tvůj vedlejšák na škole, nebudeš stíhat práci. Pavle, chci si s tebou vážně promluvit...“

„Davide, já si budu rozhodovat sám o tom, co kdy budu dělat.“

„Ale jo, já jen chci, abys rozuměl tomu, o co mi teď jde. Možná to ještě dobře nechápeš, ale já nechci bejt jen tak nějakěj přicmrndávač, nějaký vořezávátko. Když jsem se do toho pustil, mám vysoký cíle. A znáš mě, že jsem buldok a mám stisk.“

„Tak to nedramatizuj. O co ti jde?“

„Pavle, já si nedělám srandu. Něco ti řeknu. Právě jsem se vrátil z Budapešti, velká zakázka. Vzal jsem to přes Bratislavu, dvě zakázky. Příští týden jedu přes celou republiku a další den taky, samý jistý, domluvený kšefty za miliony. To už není firmička, co staví na dvoře kurníky. To už má formát. Obraty půjdou brzy do miliard a já to musím zvládnout. Teda, já sám to nezvládnou. Ale s tebou jo, Pavle. Protože ty budeš hlavní stratég týhle firmy, hlavní ekonom, architekt finančních konstrukcí, tvůrce podnikatelskejch projektů...“

David řečnil, jak on to uměl, a kolem se u stolů střídaly skupinky studentů. Prosklenými lítačkami přicházeli a odcházeli lidé, zvedl jsem se a na stravovací kupon jsem přinesl Davidovi ke stolu knedlíky s omáčkou a kus masa na talíři, protože od rána nejedl.

„Ty máš strach jen o ty svý ideály a zásady, Pavle, ale já mám úplně jiný strachy. Nemáš o nich ponětí, tak mě nesud', to je laciný...“

„Kdo tě soudí?“ odporoval jsem rezignovaně. Začalo se stmívat a přešli jsme do nedaleké restaurace. David si objednal pivo a ještě jednu večeři.

„Já mám jeden velkej strach, vole, a ten se mnou jde už od mládí. Mám strach z bídy. Já vím, co to je, můj táta dřel jako vůl a stěží nás uživil, máma nám balila svačiny do pytlíků od mouky, a když jsem vyrost ze zimní bundy, tak mi na rukávy našila náplety, co uštrikovala z rozpáranýho starýho svetru. Jediný, co bylo na tý době dobrýho, že byla sranda. Protože táta vždycky říkal, mít hovno, a ještě bejt smutnej? Ale já už nechci bejt chudej, ty vole, a nechci, aby moje holky byly chudý. Já když jsem si prožil čtyřicet let v komunismu, tak mám kurva snad právo na to nebejt chudej jak kostelní myš, a když je možnost, tak ji chytnu za pačesy, to si piš, vole. Hele, můj táta měl fakt vcelku hovno, přestože to měl kolem dost zmáklý, voják se stará, voják má, říkal vždycky. A taky to tu bylo jako v kasárnách nebo v nějakým lágru. No ne? Máma jako kuchařka když vydávala v závodní jídelně obědy, tak dávala chlápku, co vozil uhlí, o dva knedlíky víc a naběračku omáčky navrch, aby víc řezal zatáčky kolem našeho baráku, když jel naloženej. A fungovalo to, sice měl na nákladáku dřív sjetý gummy, ale to mu bylo buřt, protože ten auták nebyl jeho, ale státní. Zato mi s tátou jsme hned vyběhli, táta s lopatou a já jako malej harant s hrabičkama, a už jsme jeli. Nahraboval jsem mu na lopatu, někdy toho bylo půl kolečka, někdy kolečko a v uhelně to bylo znát. A v obejváku v zimě taky. Já už tohle zažil, rozumíš, a už to nechci. A udělám všechno, abych v týhle nové době nebyl dole... To, co jsem ti dneska říkal, si zapamatuj, já nechci bejt žádná firma udělaná na koleně, já vybuduju impérium, silný a velký.“

David objednal po pár pivech dvě kořalky a byla zavíračka. Ani jsem moc neprotestoval, když sedl s alkoholem v krvi za volant a odvezl mě na ubytovnu. Stál jsem pod sprchou a zdálo se mi, že mě voda zbavuje únavy. Ale když jsem si sedl do křesla, zavíraly

se mi oči, přemáhal jsem se a mžikal víčky nad papíry. Pod okny ubytovny Praha šla spát, jen vzdálené dunění utlumeného života velkoměsta. Byl jsem sám. Dominika spala někde v Rue de Clery, stovky kilometrů daleko. Zdály se jí sny ve francouzštině, a jestli jsem v nich byl taky já, to jsem si netroufal odhadovat. Než jsem sám šel spát, měl jsem v hlavě rozplánovanou svou příští cestu do Francie, abych byl zase s ní. Usnul jsem v polovině myšlenky na ni.

Odpoledne někdo nesměle zatukal na dveře mé kanceláře, a když jsem se otočil na židli, ve dveřích stál Martin. Úplně jsem zapomněl, že máme domluvenou schůzku na čtvrtou hodinu. My tři dávní kamarádi. David měl dorazit později.

Martin měl na sobě odřené manšestráky a nějakou režnou kazajku, přes prsa na popruhu kabelu ušitou z pestré látky s nějakými orientálními vzory. Bujné neučesané vlasy. Udiveně se rozhlížel po mé kanceláři. Počítač, dva telefony, fax, skříně se šanony kolem stěn. Nad psacím stolem mapa České republiky se zapíchnutými špendlíky našich velkých zakázek.

„Co tady děláš?“ zeptal se překvapeně.

„Co?“ nerozuměl jsem hned. „Přece tady pracuju.“

„Ty nejsi na univerzitě? Mně se ta adresa hned zdála divná, že to není škola...“

„Učím už jenom jeden den v týdnu, ale asi s tím na čas přestanu, nestíhám to.“

„Teda nestačím se divit, Pavle, ta kravata, oblek, vypadáš jak nějaký byznysmen nebo co.“

„No, to asi jo...“

„Jdem, ne? Připadám si tady nějaký stísněnej, pod těma zářivkama, jenom přístroje a samý požírač energie.“

Slunce už pomalu rudlo nad střechami. Seděli jsme v zahradní restauraci, koukali jsme na záhony s květinami a se zeleninou. David už měl dávno přijet, ale třetí židle byla pořád prázdná. Martin

listoval v rozhadrovaném linkovaném sešitě se svými poznámkami z cest. Vyprávěl mi o farmaření v Holandsku a jak víc než rok pracoval pro mezinárodní ekologickou organizaci.

„Pojeď se mnou příští měsíc na turné po Německu, Francii a Anglii! Jezdíme s dvěma maringotkama, táhnou je koně, víš? Máme přednášky na školách a v různých klubech, kam nás pozvou. Jsou tam skvělí lidi přes výživu, přírodní zemědělství, přes ochranu zvířat. Mohl bys tam mluvit o ekonomii, o udržitelném rozvoji, jaký jsou teď ty nové trendy, proti globalizaci, dyť víš, to je tvoje parketa...“

„Já teď nemůžu odjet, Martine, máme rozjetý velký akce, jsem v jednom kole...“

„Na to se vyser, na cestách je sranda a spoustu věcí se naučíš. Tam jsou lidi z celé Evropy, moc fajn, lidi, kterejm to pálí, který ještě nemají vymytý mozky tím vším balastem, kterým je zanesenej celej kontinent...“

„To je těžký, Martine...“

„Nic není těžký, prosím tě, prostě to tu na čas zabalíš a jedeme, ne?“

Čekali jsme do zavírací hodiny a David se neobjevil. Martin se vyptával na Dominiku, vysvětloval mi své názory na politiku, výživu a přírodní síly. Byl jsem tak unavený, pár piv mi ještě víc zavíralo oči, nakonec jsem Martina doprovodil na tramvaj a pak jsem se pomalu vydal na ubytovnu. Bylo skoro jedenáct. Dole ve vrátnici jsem měl lístek se vzkazem. DAVID MĚL BOURAČKU. JE V HUMPOLCI V NE-MOCNICI. Podepsaná naše společná sekretářka.

Okamžitě bylo po únavě, volal jsem hned od vrátného do Humpolce do špitálu i na dopravní policii. Pak jsem vyšel po schodech do svého pokoje a ležel jsem v napuštěné vaně. David měl pár zlomených žeber a pohmožděniny a lehký otřes mozku. Rozdýchával jsem to štěstí, že to tak dopadlo. Nové auto koupené na firmu bylo podle policie roztržiskané na hadry. Nezvládnuté řízení v zatáčce, úsek těsně před nájezdem na dálnici.

Zazvonil jsem u dveří Davidova pražského bytu a slyšeli jsme na chodbě, jak pomalu dupe předsíní otevřít.

„Ted' počkej, jak bude překvapenej,“ řekl jsem tiše a nacpal jsem se do pootevřených dveří.

„Hádej, Davide, koho ti vedu na návštěvu. Myslím, že to neuhodneš.“

David stál na prahu v županu, hlavu ještě ovázanou bílým obvazem, ale jinak celkem fit. Rekonvalescence u telefonu a psacího stolu.

„Dominika!?“ zeptal se nechápavě David bůhví koho, když jsem odstoupil ode dveří.

„Nazdar, marode,“ řekla vesele Dominika a podala Davidovi balíček, „neviděla jsem tě celý věky...“

„Kde seš, proboha? Pavel je bez tebe smutnej jako opuštěnej pes,“ pustil se David do uvítačí řeči a pak v obýváku rozbaloval dárek, láhev francouzského vína a balíček se sýry.

„Ty si fakt asi přeješ, abych se uzdravil...“, brblal David, ohmatával láhev a čichal ke korkovému uzávěru.

„Dominika přijela na pár dní, dělá tu nějakou reportáž pro francouzský noviny,“ vysvětloval jsem Davidovi.

Bylo vidět, jak Davidovi jezdí očka, Dominika byl opálená, hnědé vlasy zastřižené k límci a oblečená elegantně a trochu ležérně. Nemohl jsem se dočkat, až spolu vypadneme do ulic, a Dominika dvakrát nestála o to, zdržovat se u Davida příliš dlouho. To mi bylo jasné.

„Beru si tři dny volno ve firmě, Davide, schůzky odkládám, termíny ruším...“

Našli jsme si na Kampě tu lavičku, kde mě Dominika tenkrát poprvé oslovila, chtěla padesátku na vlak. To byly naše soukromé dějiny. A ty velké dějiny mezi tím. Dominika byla ted' studentka žurnalistiky na Sorbonně a já společník stavební firmy v Čechách. Voněla jemně a nádherně, tolik se mi po tom jejím parfému stýskalo. A měla hladkou ruku. A měkké rty. A oči.

Bylo toho tolik co povídat. Ona. Ona. Ona. Paříž. Studium. Táta. Babička s dědou. Plány. Pocity. Vzpomínky.

Hltal jsem očima, které rysy ve tváři jsou nové. Které poznávám a které jsem chtěl vidět tak, jak bývaly dřív. Jak se mi rozpíjel pohled, jako inkoust na savém papíru, abych to zase viděl. Ale už to tak nešlo, i když jsem se snažil. Trochu nová Dominika, abych ji znovu objevoval. Ale šlo by to?

Celé tři dny jsem jenom zastavoval čas. Očima, rukama, v objetí s Dominikou. Ale cítil jsem, že se mi vysmeká z náručí. Ten čas i ona. Jsou jako dým. Ta známá vůně, která mi už tak docela nepatří.

Kdy se příště uvidíme? V Paříži. Nebo na půl cesty někde v Německu. Autem je to přece po dálnici pár hodin. Jo.

Vyšli jsme z prosklených dveří úřadu Cizinecké policie, odvolal jsem kvůli těmhle problémům Davida o den dřív z cest za obchody. Od minulého dne nejedl, a tak jsme si sedli v bistru přes ulici. Byl zpocený a našťvaný, cpal do sebe teplou sekanou s hořčicí a nadával na ukrajinské dělníky, že na ty pokuty, co jsme zaplatili, si budou muset vydělat, nebo poletí. Musel jsem se usmát.

„Nevím, co je ti po tomhle průšvihy ještě k smíchu,“ řekl otráveně a díval se někam do rušné pražské ulice přes špinavé sklo bistra.

„Pěkně je dřeš, co, Ukrajince?“ pokyvoval jsem hlavou.

„Jak je dřu? Co ti je?“

„Ale nic. Vzpomněl jsem si, jak sis kdysi stěžoval na Němce, jak vás honěj v práci, když jsi dělal tam u nich. Prej, takovej já nikdy nebudu, někoho takhle ponižovat...“

David nic neříkal, rýpal se prstem v zubech a upíjel pivo z dvoudecové skleničky. Chvíli na mě civěl.

„No a co mám dělat? Tak to teď chodí, hrne se to z východu na západ, ta bída, před kterou utíkáme, je nám furt v patách, hochu, musíme se sakramentsky otáčet. No není to tak?“

„Když myslíš,“ řekl jsem.

„Neblázni, Pavle, vždyť já jim dělám dobře, jsem dobrodinec, dávám jim práci. Cítěj se pak doma jako kingové, jako já, když jsem přijel z Německa s kapsama nacpanejma markama, který jsem prodával po dvaceti korunách. Máš pravdu, já jsem si to prožil taky, oni mají smůlu, že jsou ještě víc na východ než my. Ještě větší chudáci. Když přijeli z Ukrajiny do Prahy, myli si v záchodový míse hlavy, protože nevěděli, na co to je, neznali z domova WC. Tam mají baráky stlučený z prken a střechy pobitý plechem z rozbalenejch sudů. A na návsí cisterna s nějakým zkvašeným svinstvem a na provázku přivázaněj plechovej hrnek. No a co? Já když jsem šel v Mnichově poprvé na záchod, tak moje sebevědomí bylo taky v prdeli, když jsem nevěděl, že tam mají hajzly na fotobuňku, a furt jsem hledal nějakou šňůru od splachovadla. Já chci na Západ, Pavle, to je všechno. Ještě tam nejsme, potrvá to nějakou dobu. Dejme tomu, že už si umíme dojít na záchod, ale...“

„Davide, mně se nechce poslouchat ty tvoje kecy, znám to už nazpaměť...“

„Počkej, jaký kecy, to je pravda. Známěj mi vyprávěl, že když byl na Západě, bydlel se starou v levným hotelu pro turisty a šli se večer vysprchovat. Vlezli tam společně a jeho žena odešla dřív, zaklapla za ním dveře a v tu ránu se uvnitř zhaslo a ze všech stran začala stříkat dezinfekce a studená voda. Nevěděl, která bije, tma a ten chemickej šmejd, měl toho plný oči a splený vlasy, ale nemoh se odsud dostat, dokud to nepřestalo. Přišel na pokoj smradlavej a zbědovanej...“

Podíval jsem se na Davida s otráveným úsměvem. Zmlkl a dopil pivo. Nasedli jsme do auta u chodníku a David mě vzal do kanceláře. Měl ještě nějaké obchodní schůzky a večer se měl pro mě zastavit a odvézt mě k sobě, do nově postavené vily na pražské periferii. Kolaudace nového domova a další strategická porada ohledně nových akvizic a přeměny firmy na akciovou společnost.

Na okraji Prahy vyrostla vilová kolonie, rezidence amerického stři-
hu. Fasády do růžova a do hráškově zelena.

„Mám celkem dobrý sousedy,“ komentoval náš příjezd David za
volantem. „Tady v tom hauzu bydlí jeden hokejista, co hrál v Ka-
nadě, tamhle nějakej makléř z banky, to by se mohlo hodit, ne?
A naproti má postaveno majitel cestovní kanceláře...“

Svejkovic mladé slečny se procházely po zahradě, manželka Jar-
ka se mi nezdála příliš šťastná z té nové rezidence. Byla velká, se zdí
kolem zahrady a obloukovitou vstupní branou. Bleděmodrá omítka
a bílé okenice. David sešel po schodech v novém značkovém obleku,
padl mu senzačně. Kravata v barvě borůvek, naleštěné polobotky.
Pár lidí z firmy, Davidova stará upracovaná maminka, celá nesvá.
Bouchly dvě láhve šampusu, z podzimní zahrady šel už chlad.

Hosté se příliš nezdrželi a stará paní Svejková pomáhala Jarce
s nádobím po malém pohoštění. Obě holky běhaly po poloprázd-
ných místnostech a po schodišti nahoru a dolů. My jsme se zavřeli
s Davidem do téměř nezařízené místnosti, do jeho pracovny. Na
podlaze bylo dost místa na moje lejstra, která jsem vyndával z de-
sek a rozkládal po zemi. David si nasadil brýle a rozepnul sako
na břicho, sklonili jsme se nad těmi papíry. Takhle vypadá expanze.
Trochu se mi nervozitou klepala ruka s barevnou fixou.

„Takže, Davide, naše rodina firem a společností a dceřiných
společností se nám pěkně rozrůstá. Ted' nás čeká vstup na burzu
s akciemi naší firmy a mám taky připraveno pár kalkulací a pod-
nikatelskejch projektů na nový akvizice. Ta cementárna je velká
investice, ale měla by se brzy zaplatit, třetina výroby na domácí
trh, zbytek export, ty dvě skladovací haly za Prahou už slušně vy-
dělávaj a motorest se kolauduje a příští měsíc otvíráme. Realitní
kancelář je hodně v plusu a sehnal jsem pár dobrejch mladejch
kluků, co se vyznaj v právu a v oceňování nemovitostí, měli by ještě
vytáhnout ziskovost obchodů. Pak tu mám návrh od makléřů naší
investiční společnosti na nákup podílů v několika středně velkejch

prosperujících firmách, jejich akcie jsou prej momentálně trochu podhodnoceny, tak se vyplatí do toho jít...”

David si třel prstem čelo a dělal si poznámky do diáře, zajít na rejstříkový soud a katastrální úřad, k notáři pro ověření podpisů, v polovině týdne jednání v bance o nových úvěrech a pak cesta po republice na obchodní jednání a podepisování smluv. Přehlíželi jsme majetková propojení našich společností, kreslil jsem Davidovi fixou na rozprostřený balicí papír schémata. Předmět podnikání našich podniků ukazoval na opravdu široký záběr. Provádění staveb. Projektová činnost ve výstavbě. Zprostředkovatelská činnost. Výroba cementového zboží a umělého kamene. Těžba a prodej písku. Výroba stavebních hmot. Inženýrská činnost. Pronájem movitých a nemovitých věcí. Provozování cestovní kanceláře. Pohostinská činnost. Silniční motorová doprava.

O půlnoci jsem seděl ve svém novém bytě, sám, viděl jsem zářící noční Prahu pod okny a únavou se mi zavíraly oči. Uvědomil jsem si, že vlastně ani nemám nějaké platné telefonní číslo na Dominiku. Měla by přijet na Vánoce. To je čtvrt roku. Miluju ji opravdu, nebo už jenom vzpomínku na ni? Ta kacířská otázka se mi zasekla v mozku v okamžiku, kdy jsem usínal. Zůstala tam zaklesnutá i ráno. A hodně dalších rán a večerů.

Seděl jsem v kanceláři a monitor počítače mi odrážel odlesky po tváři, z ulice už se vykrádalo denní světlo. Trochu už mi hučelo v hlavě, celý den zvonily telefony a všichni se ptali na Davida Svejku. Odpovídal jsem automaticky frázi o jeho dovolené. Po sedmé večer, když už odešly sekretářky a účetní a fakturantky, jsem byl i já skoro ve dveřích. Ještě jednou zazvonil telefon.

„Tady Jarka, ahoj.“

„Ahoj, Jarko,“ odpověděl jsem překvapeně na pozdrav, „odkud voláš, co se děje...?“

„Volám z domova.“

„Vždyť jste pryč, ne?“

„Jsme doma. David je pryč.“

„Já myslím, že jste jeli na Kanárské ostrovy všichni, celá rodina.“

„Ty vážně nic nevíš, Pavle? Nemusíš ho krejtnout, už to vím pár týdnů...“

„Co to povídáš, Jarko? Co víš? Koho nemám krejtnout...?“

„Vy jste nebyli domluvení? Nepovídej... nic ti neříkal?“

„Tak o co jde...?“

„Nechceš raději přijet, Pavle?“

Odpoledne jsem zastavil před Svejkovice modrou vilou, Jarka vyšla před branku, čekala mě.

„Máš nové auto, vid’? David říkal. Pěkný...“ pochválila ho roztržitě.

„Dík. Je to japonská výroba, pohodlný, silný a bezpečný. Už jsem ho fakt potřeboval. Na německý dálnice je dostatečně rychlý, víš, když jezdím za Dominikou.“

„A taky jsi prej koupil byt, blízko centra...“

Pokýval jsem na souhlas a byl jsem trochu nespokojen. Pozdravil jsem se s dcerami v jejich pokoji a poptal se jich na studium. Říkaly mi strejdo, odmala. Teď už gymnazistky.

Ve velkém obýváku jsme seděli s Jarkou proti sobě u kávy. V obličeji vypadala unaveně, nervózně kouřila a foukala kouř ohleduplně stranou.

„Dozvěděla jsem se to náhodou, že má ženskou, pak to přiznal. Nakonec mi řekl, že s ní jede na dovolenou...“

„Jarko, já jsem opravdu nic nevěděl. My se s Davidem kolikrát nevidíme tejdenně i víc, jen si voláme, on se mi s ničím nesvěřuje...“

„Je jí asi sedmadvacet, blond vlasy, dělá někde sekretářku...“

„Co chce David dělat?“

„Co asi... Rozvést se. Ale já se nedám, Pavle, něco podniknu. Porad’ mi co. Vztít si dobrýho advokáta, nebo mu to ještě jednou rozmluvit...? Nevím. Nejdřív jsem mu udělala scénu, nebral mě vůbec na vědomí...“

Jarka vzlykla mezi vyfukováním cigaretového dýmu, nevěděl jsem, co mám říct a jak ji utěšit. David se povaloval někde na pláži...

„To snad není pravda, jak mi to může udělat? Vydržela jsem s ním všechno, když jsme byli s dvěma dětma skoro bez peněz a nebyla naděje na nějaký lepší život... Taky jsem mu to řekla. To jeho alkoholický období na stavbách, kdy chodil skoro denně domů pod parou, ty začátky se stánkama na tržištích... vždyť to všechno pamatuješ. A teď, když něco máme, když bysme si mohli trochu žít, tak mě odkopne... Našel si mladší, pan podnikatel... ale co jí na něm může imponovat? To mi řekni. Asi jenom ty prachy, ne...?“

Díval jsem se do stolu a na Jarku, jak se jí klepe ruka s cigaretou.

„Já už ti teda povím všechno, Pavle. Vždyť se známe takový léta, tak snad... Hádala jsem se s ním, prosila ho a přemlouvala. Pak jsem na něj zkusila takovej ženskej fígl, víš... Prostě jsem je vystopovala, kde se scházeli, v tom Davidově pronajatém pražském bytě. Bylo to odpoledne, čekala jsem víc než hodinu na chodbě, víš, jak mi bylo, když oni tam... A pak, když spolu odtud vycházeli, tak jsem na něj spustila, před ní, přede dveřma. Jaký je prase, že spí s touhle fuchtlí a pak chce doma ještě po mně. A zabralo to, ona na něj začala ječet, co si myslí, že jí tvrdil, že už s manželkou, jako se mnou, dávno nespí, a že je opravdu prase, a utekla po schodech pryč...“

Bylo mi to tak nepříjemné, poslouchat ty trapné historky z jejich soukromí. Byl jsem do těch nechutných detailů najednou zasvěcen.

„... ale pak se zase sčuchli, udobřil se s ní a pokračovalo to dál. Poznala jsem, že to asi nemá cenu... Už mám číslo na právníka. Nedám se jen tak voškubat, Pavle...“

Bláhově jsem slíbil Jarce, že si s Davidem zkusím o tom popovídat, mrzelo mě to pak celý večer i následující dny.

Martin stál nesměle na chodbě za dveřmi kanceláře, když jsem otevřel dveře. Měl na sobě pletený svetr a voněl kouřem z ohničku, vlasy skoro na ramena. Na nohou plátěnky. Venku zbytky roztátého

sněhu. Šli jsme do bistra na oběd, všichni tři. Bylo to skoro neuvěřitelné, Martin přišel bez ohlášení a my s Davidem jsme oba byli zrovna ve firmě a měli chvíli času. V rohu u stolku se Martin s Davidem pohádali ještě dřív, než David dojedl hlavní jídlo. Martin mu vykládal o dobrovolné chudobě a o životě ve squatu. Tužil jsem, že to nemůže jinak dopadnout, a nepodařilo se mi nic zachránit. David odsupěl s tím, že nemá čas na nějaké vysedávání u oběda a poslouchání hloupých řečí, a šel pracovat. Díval jsem se na Martina, culil se nevinně a chroupal strouhanou mrkev z misky a přikusoval rohlík.

„David je jinde,“ řekl, „myslím, že jsme takhle pohromadě seděli naposled.“

„Proč? To nic neznamena, že jste se zrovna teď neshodli...“ namítl jsem nepřesvědčivě.

„Kdy se vrátí Dominika?“ obrátil list Martin.

„Zatím se nechystá,“ řekl jsem, „příští rok dokončí studium a chtěla by pracovat ve Francii.“

„A co ty?“

„Já... Chtěl bych, aby se vrátila, ale pro ni je to asi lepší tam a...“

„Jeď za ní, nebud' hloupej. Ona chodí těma cestama, co vedou vedle těch hlavních. Jako já. Tys takovej taky bejval.“

Díval se na mě zkoumavě a schválně držel ten pohled na mých očích. Snažil jsem se neuhnout a nesklopit oči, až jsem začal mrkat.

„Nechceš skončit jako David, ne? Masňák. Nafoukanej blb a omezenec.“

„Martine, proč někoho soudíš, když nevíš, co je za tím. David není blb. Jde si za svým cílem. Každěj má nějaké, z různých důvodů.“

„Chce nahrabat prachy, neví, na co mu budou, tak vymejšlí kraviny. To známe.“

„Třeba jsem taky takovej, nebo ještě horší.“

„Nejsi. Ty jsi vědec a myslitel. Bereš to všechno jako zkušenost a půjdeš po jinejch cestách. Víím to. Ale on už je ztracenej.“

„Co teď budeš podnikat, Martine?“ obrátil jsem list zase já.

„Ted' na zimu budu u jednoho kamaráda, budeme vyřezávat dřevěný píšťaly. Naučí mě to. Budeme to pak rozdávat lidem na ulici a dětem a jsou k tomu takový malý zpěvníčky. Každý se může naučit na to pískat. Pro dobrou náladu, víš? Všimni si, co potkáváš na ulicích zamračených lidí. Každý se kaboní, je vzteklej. To je samá negativní energie. Takhle chceme pomoci lidem. Aby se nad to povznesli. Po Vánocích budu bydlet na čas u jednoho lékaře na Moravě. Bude mě učit své moudrosti o přírodě a o lidech. Spřátelili jsme se letos v létě. Na jaře budu trochu vandrovat a pak do Itálie česat jabka. Aby bylo zase na živobytí, kupovat meltu na kafe a černý chleba...“

Po hodině povídání už jsem se zvedal k odchodu, celou dobu jsem byl nervózní a myslel na Davida a Jarku. Podal jsem Martinovi ruku na rozloučenou.

„Počkej příště, půjdeš se mnou a vykašleš se tady na to. Ujídá ti to mozek, kámo. Pochop to. Sežere tě to za čas celýho, jestli včas neutečeš. Je to mašinerie a ty ji krmíš. Tak čau. A pozdravuj Dominiku, až s ní budeš...“

David mě sjel na chodbě nazlobeným pohledem, když jsem se vracel z oběda. Vydržel jsem ten jeho pohled a on mě strčil k sobě do kanceláře a zabouchl dveře.

„Ten má dost, co? Oblbuje lidi a ještě drze čumí. Málem bych se neudržel a dal mu jednu po hubě.“

„Proč mu nadáváš, nic ti neudělal.“

„Je to vůl.“

„Je to snad náš kamarád, ne?“

David si něco zabručel pro sebe a mávnul rukou nad Martinem i nade mnou. Rozčílilo mě to.

„Co si o sobě myslíš, Davide? Že můžeš najednou do všech kopat? Do starejch přátel a do...“

„Do koho?“

„Do vlastní ženy, třeba...“

„Tak tohle neřeš, kamaráde, já se o tvůj spořádaněj osobní život s Dominikou taky nestarám...“

Dlouhé měsíce byla zima a šňůra dní, co se zdály být jeden jako druhý. Ráno jsem opouštěl byt, závěsy na oknech zatažené, a pozdě večer jsem se vracel, takže jsem okna ani neodtemňoval, protože byla venku zase tma. Pokoušel jsem se nevšímat si Davida a pracoval jsem dvanáct hodin denně. Někdy jsme se neviděli týden a dovídal jsem se odjinud, že se rozvedl, koupil starší vilku v Praze Troji, kam se nastěhoval se svou novou známostí. A kupoval si další auta veterány. A kupoval pozemky a garáže pro ně. A vrhal se do nových zakázek pro firmu. A investoval do reklamy. A chtěl koupit rozhlasovou stanici. Všechno jsme podepisovali spolu a mně už se to přestávalo líbit. Nebyla s ním řeč a nechtěl se mnou diskutovat. Problémy odkládal s tím, že nemá čas. Pak jsem se na všechno vykašlal a odjel jsem za Dominikou do Paříže.

Dva týdny jsme chodili po večerech na jazzové koncerty do klubů, o víkendu jsme navštívili jejího tatínka v sanatoriu. Neviděl jsem ho skoro tři roky. Během týdne chodila Dominika na přednášky a já jsem si psal v jejím pokoji u prarodičů doktorandskou práci pro obhajobu na univerzitě v Praze. Jenže déle než dvě neděle mě dědeček ve svém velikém bytě na Rue de Clery nesnesl. Pohádali jsme se jak o ekonomickou reformu v České republice, tak o budoucí život jeho vnučky Dominiky. Nikdy jsem o tom s Dominikou nechtěl mluvit, ale on mě prostě neuznával. Věděl jsem, že to nevzdám.

Celou cestu autem přes zbytek zasněžené Francie a celé Německo jsem za volantem přemýšlel, jak dál. Nechtělo se mi zpátky dělat společníka Davidovi, který mi začal pořádně lézt na nervy, ale nešlo teď v rozjetých aktivitách našich mnoha firem přestat. Stýskalo se mi po pravidelné práci na univerzitě. Chtěl jsem být s Dominikou.

„Co v Paříži? Jak ses měl? Už jsem se bál, že se nevrátíš,“ přivítal mě hned první den po návratu David. Lehký tón v hlase a pohoda, jako by mezi námi nebylo toho půl roku, kdy jsme spolu skoro nekomunikovali.

Na další den jsme svolali do pražského sídla poradu manažerů všech našich firem a já jsem rozebral hospodářské výsledky celého Davidova podnikatelského impéria za minulý rok. Co je pod povrchem těch čísel. Ekonomických ukazatelů. Začali jsme dopoledne a venku už bylo tmavé nebe, když jsem balil akta a fólie popsané barevnými fixy a laserové ukazovátko. Oči mě bolely z umělého světla zářivek v jednací místnosti. David vyprovázel k autům ty hochy v oblecích a barevných kravatách, naše lidi. Všiml jsem si jeho poznámkového bloku, který ležel otevřený na stole. Na velkou teorii si David nikdy nepotrpěl. Donekonečna propiskou obtažených několik slov uprostřed stránky. VELKÉ ÚVĚROVÉ ZATÍŽENÍ. DRUHOTNÁ PLATEBNÍ NESCHOPNOST. To byla realita většiny našich firem.

„Jdem někam na večeři, Pavle,“ hlásil David na chodbě, když jsem zamykal kancelář, „já jsem toho plnej, těch čísel a věcí, cos dneska říkal.“

Oblékal jsem si pomalu sako, na Davidovi nebyla znát únava.

„Nechceš ke mně do Troje? Neviděl jsi ještě moji novou vilku. Nechal jsem ji zrekonstruovat, víš? Marcelka by nám udělala nějakou baštu a...“

„Pojď raději někam do restaurace, Davide.“

„No dobře. Ale už mi docela lezou krkem ty snobský lokály a obědy s obchodními partnery a tak dál. Pojď do nějaký obyčejný hospody. Dám si guláš a točený pivo...“

Pozoroval jsem Davida, jak se cpe knedlíky, kolem plno kouře a šumu. Ale náš stůl stál v rohu, trochu stranou. Přemýšlel jsem uprostřed jídla, proč vlastně pořád Davida o něčem přesvědčuji, proč se s ním pořád hádám a přu. Davidovy názory. Jeho návrhy na řešení našich hospodářských potíží. Jeho způsob myšlení.

„Davide, pochop už konečně jednu věc, trh funguje na základě smlouvy, dobrovolný smlouvy na bázi výhodnosti pro obě strany. Zapomeň na to primitivní uvažování, že někoho musíš odřít, abys vydělal, věř mi, je to stejný na trhu na náměstí v Roudnici jako na globálním světovém trhu. Jsou na to celý ekonomický teorie, intenzivní ekonomické vývoj, ne rozšiřování a zabírání nových území, to už skončilo...“

„Když jsi takovej vědec, tak mi řekni, jak z toho ven? Řvou na nás do telefonu, ať zaplatíme materiál a služby, a posílají nám výhrušný dopisy a my nemáme prachy, protože nám neplatí zase naši zákazníci. Někdy mám silnej pocit, že už podepisuju smlouvu s úmyslem nikdy nám nezaplatit, nebo nás aspoň pořádně oškubat. A co nám zbejvá? Já říkám, pošleme na ně komando vymahačů, ať jim rozsekají huby někde na chodbě u výtahu a dostanou z nich aspoň půlku těch peněz. Nebo nám udělají to samý ty, kterejm my dlužíme! Já jsem si nikdy nenechal nic líbit a v obchodě je třeba mít ostrý lokty, jinak zbankrotíme...“

„Jenže podnikání bez morálky a elementární slušnosti dojde a doplatí na to všichni, Davide. Musíš druhejm přát úspěch, protože jejich úspěch v podnikání umožňuje tvůj úspěch, tvoji prosperitu, chápeš? Nemusíš nikoho okrást, abys měl zisk...“

David dopíjel pivo, chvíli jsme mlčeli. Mysleli jsme na své věci, ale možná na ty samé. Pak se na mě David významně podíval.

„Taky se mi nelíbí, že se pleteš do politiky. To firmě může uškodit...“

„Nepletu se do politiky, co to povídáš?“

„Neřek jsi mi, že děláš poradce ministrov...“

„Jsem v týmu jeho poradců, ale to neznamená, že se pletu do politiky, Davide, to jsou čistě odborný věci. Já to beru jako prestižní záležitost, pracuju po nocích ve svém volným čase, stejně jako pro univerzitu...“

„Politika je na hovno, Pavle,“ vedl si David svou, jako by mě neposlouchal. „Lidem je to úplně jedno, ty ideje, ta filozofie a nějaký přesvědčení. Na to jsi ještě nepřišel? Lidi ti dneska serou na to, jestli je kapitalismus, nebo socialismus, nebo nějakej jinej ismus, lidi nechtěj bídu. To jen u nás se furt spousta chytřejch štourá v nějakých ideologiích jako v hovnech, a přitom lidem stačí supermarket! A aby měli na víc než zastrčit pětku do nákupního košíku...“

David mě vezl domů noční Prahou, zabalený v zimním kabátu mi přes oči běžely odlesky neonů. Odhadoval jsem, jestli David přemýšlí o těch věcech. Trochu mě svíral pocit, jak to s námi bude dál. Trochu mi občas chyběl Davidův otec, v jeho řečech. Přál jsem si v pohodlných sedačkách jeho luxusního německého auta, aby David řekl zase něco, co by všechno zlehčilo a čemu bych se musel zasmát. Smích. To mi docela chybělo.

Fascinovaly mě Davidovy řídicí metody, pamatoval jsem si to už z dob, kdy šéfoval partám zedníků, ještě za starého režimu. Vyznával teorii, nebo spíš praxi, silného centralismu. Jednotlivé pracovní skupiny udržoval ve vzájemné nevraživosti, rozeštvával je proti sobě a tím udržoval poslušnost centru, vedení. Podobné postupy prosazoval i v našem podnikání.

Naší největší transakcí roku bylo, že jsme koupili investiční fond. Spravovali jsme desítky milionů aktiv, získali jsme dobrého manažera. Přibylo nám několik podniků, které začaly časem slušně vydělávat a vyvažovaly propady stavební firmy. Několikrát jsem Davida varoval, když jsme seděli nad čísly z účetních uzávěrek. Ale nebral to dost vážně. Koupil si dalšího veterána, padesát let starý plech na kolech za spoustu peněz. Ukazoval ta stará auta kdekomu.

Toho večera jsme se měli s Davidem sejít u něho v trojské vile a jet spolu za Prahu na nějaké setkání podnikatelů. Formální akce. Ale zdržel jsem se ve firmě. Odborník na software z Anglie, který pro nás celý týden pracoval, měl časně ráno odletět domů. Trochu

jsme se spřátelili, byl tichý a zahloubaný do svých úkolů. John, asi čtyřicet let, silnější postavy. Když jsem se chystal odjet k Davidovi, chtěl jsem se s ním rozloučit. Řekl, že pro samou práci neměl čas podívat se po Praze. Ale že by ho jedna věc z Čech zajímala a jestli by to byl problém. Plzeňský pivovar. Slavná světová značka piva. Zavolaal jsem Davidovi, že tu večerní akci vypouštím, ať jede sám.

John si sedl vedle mě do auta a vyrazili jsme na Plzeň. Světla kolem silnice mi vypalovala unavené oči. John hovořil o Londýně, o firmě, o své rodině. A pak zase o práci. Singapur, Johannesburg, Litva, Maďarsko a teď Praha. Další štace, zakázka. Job. Hotel, le-tadlo, taxi. Chtěl jsem mu ukázat, jak se naše země po převratu v devětaosmdesátém změnila k lepšímu, jak se opravují domy a celá města. Jenže kolem bylo všechno ve tmě, tak jsem mu o tom aspoň vyprávěl. Cesta nám uběhla jako nic.

Po chvíli pojíždění městem jsem zastavil a vypnul tichounký motor. Kývnul jsem směrem k budovám pivovaru. Osvětlená vstupní brána, nápis. Vylezl jsem z auta a protáhl si záda. John jenom stáhl okénko a prohlížel si beze slova objekt vystupující ze tmy.

„Okay,“ řekl a vytáhl okénko dveří zpátky. Podíval jsem se překvapeně dovnitř, tvářil se spokojeně. Něco si poznamenal do diáře a strčil ho zpátky do saka.

Sedl jsem si za volant. Kývl na mě, jestli vyrazíme. Chvilí jsem ještě váhal, než jsem otočil klíčkem zapalování. Navrhoval jsem mu, že můžeme pivovar aspoň obejít. Podívat se na nádvoří. Aspoň ochutnat to slavné plzeňské. Poděkoval, že není třeba. John pivo nepil.

Ve dvě hodiny ráno jsem se loučil s mým tichým společníkem před jeho hotelem. Noční jízda mě bavila, uklidňovala mou mysl, cítil jsem se kupodivu svěží po těch hodinách za volantem svého auta. Přemýšlel jsem o téhle nečekané relaxaci a zaparkoval jsem pod okny bytu.

Tichý tmavý pokoj blikal jen displejem rádia, tlumená hudba mě uspávala. Noci bez Dominiky. Kolik už jich bylo. Jen tma a dva tisíce

kilometrů Evropou. Mé mělké sny propíchl přerušovaný zvuk časového znamení. Zprávy na rozhlasové stanici. Sáhl jsem po sklenici s vodou u postele. V půli cesty k ústům se mi zastavila paže. Otočil jsem knoflíkem VOLUME.

„... automobil značky BMW byl výbuchem naprosto zdemolován, vrak vozu ohledává policie a specialisté pyrotechnici. Podle našich informací patří vůz této poznávací značky pražskému podnikateli Davidu Svejkoví.“

Zíral jsem do svítící skříňky rádia. Bylo mi na omdlení. Na hodinkách jsem měl čtyři hodiny a pět minut. Doplužil jsem se do koupelny a myl si obličej pod roztočeným kohoutkem. Pak jsem seděl nehnutě s rukou na telefonním sluchátku. Kam vlastně zavolat? Otřel jsem si pot z čela a ťukal do tlačítek. Takovou dobu ten dlouhý tón.

„Prosím...“

„Marcelo, tady Pavel. Co je s Davidem...?“

„Měla jsem takovej strach to zvednout...“ ozvalo se ve sluchátku.

„Kde je David, prosím tě!“

„Je na policii. Jsou tady, dole před barákem...“

„Kdo?“

„Policajti.“

„Je David v pořádku, Marcelo?“

„Mám jim to hned hlásit, kdo volal...“

„Co je Davidovi?“

„Nic. Je na policii. Ty nic nevíš?“

„Zaslechl jsem něco před chvílí v rádiu.“

„Bouchlo nám to pod okny, Pavle... Všechny okna vysypaný...“

„David už byl doma?“

„David říkal, žes volal, že musíš bejt dýl v práci, a tak nikam nejel. Nechtělo se mu na tu recepci samotnému, víš?“

Oblékal jsem se. Venku byla ještě tma. Hlava se mi točila. Davidovo auto vyhodil někdo do vzduchu. Zavazoval jsem si tkaničky a zamykal dveře bytu. Venku jsem se podíval na oblohu, než jsem

nasedl do auta. Kdesi nade mnou, nad Marceliným hlasem, co letěl po drátě, nad hlasem rozhlasové moderátorky v éteru muselo touhle dobou startovat letadlo British Airways. John cestoval do Anglie. Aby mohl doma vyprávět, že na vlastní oči viděl, kde se vaří to pivo slavné světové značky.

O hodinu později už jsem seděl ve své kanceláři. Spolupracovníci se sešli u mě a seděli na židlích kolem mého psacího stolu. Nemělo už cenu volat do Davidovy vily do Troje. Přiskřípnutými hlasy jsme hovořili mezi sebou. Občas někdo zakašlal. Za pár minut jsem zvedl sluchátko po prvním zazvonění. Ozval se vyšetřovatel. Měl jsem se dostavit za Davidem k výslechu. Zvedl jsem se ze židle a dopil kávu. To bylo poprvé, co se o nás zajímala policie.

Přišel mi dopis od Dominiky. Vrátila se ze stáže v Kanadě. Dočetla se dokonce až ve francouzském tisku o bombě v Davidově autě. Měla starost a chtěla nějaké vysvětlení. Četl jsem její dopis třikrát za sebou, ale to, co jsem tam hledal, co jsem chtěl najít, tam nebylo. Kdy se Dominika vrátí. Jen další odklady a výmluvy. Váhání. Vysvětlování.

Asi měsíc po výbuchu Davidova auta jsem večer odcházel z kanceláře a před budovou někdo čekal. Martin. Ani nechtěl dovnitř, tak stál venku. Asi dvě hodiny.

Seděli jsme v parku na lavičce, došel jsem ke kiosku pro dvě piva v kelímku. Praha hučela za živou zástěnou kmenů a listů.

„Tys to dovršil, Martine, celou tu řadu telefonů a dopisů a návštěv. Davidova matka, spolupracovníci ze spřízněnejch firem, Davidova bejvalá žena a obě dcery, Dominika, moji rodiče. Všichni se obraceli na mě. Nevěděl jsem víc než ostatní. Všechno jsem to řek policajtům. Zatím nic nevyšetřili. Odloží to. Co já vím. Někdo, komu dlužíme. Dodavatel. Je to tvrdý, Martine, my taky vymáháme pohledávky na našich dlužnících, ale ne takhle, proboha. Vždycky jsem Davida krotil, měl různý nápady, vždyť ho znáš...“

Martin poslouchal a mlčel. Měl na sobě pletený svetr. Surová nebarvená vlna z ovcí. Voněl voskem a kouřem. Na nohou měl sandály, pár řemínků. Vlasy rozčuchané.

„Vykašli se na to, Pavle. Říkám ti to postý, proč se ničíš? Já už jsem do těch vašich kanceláří ani nešel. Jsou to černý díry. Nasvícený monitory počítačů, co z tebe tahaj energii. Podívej se na sebe do zrcadla. Jakou máš barvu. Ty rýhy kolem pusy a pytle pod očima. Já teď studuju u jednoho bylinkáře a přivydělávám si na kozí farmě. V jižních Čechách. Ani nevíš, kolik mě stojí přemáhání vypravit se jednou za čas do Prahy. Jedině kvůli tobě. Abych tě viděl... A taky tu seženu některý knížky, co jinde nejsou.“

„Někdy ti závidím, Martine, že to máš tak jasný. Co chceš, co děláš, co je dobrý, co zlý...“

„Pořád hledám, Pavle. Spíš instinktivně. Všechno, co vychází z přírody, z hvězd, z moudrosti lidí, který potkávám. A ty mi daj ty typy na jiný lidi, který vyhledávám po celý republice nebo Evropě.“

„Martine, já mám největší trápení s Dominikou. Chtěl bych, aby se vrátila, chci bejt s ní, žít s ní, zase. Ale nechce se jí sem. Pořád něco vymejšlí, nevím, jak ji sem dostat...“

„Jezdíš za ní, ne?“

„Ale jo, je to přes půl Evropy, ale dá se to. Mám rychlý auto. O peníze nejde, spíš o čas... Chci nechat postavit dům, Martine, někde na klidným místě, kde by se Dominice líbilo. To bys mi moh poradit. Znáš ji dobře.“

„Poradil bych ti, Pavle. Všechny tyhle vily a rezidence jsou drahý a navíc nejsou většinou zdravý pro bydlení. Ty materiály. Postav si dům z hlíny. To je nejlepší bydlení, přirozený. Izolace, větrání, a budeš se divit, tepelný vlastnosti! Dám ti kontakt na jednoho člověka ze Šumavy. Postavil jich už pár, bydlí tam. Napůl je to zapuštěný do země, rozumíš...“

Sledoval jsem Martinovo povídání, ale jen jakoby z okrajů mé pozornosti se ke mně prodíral jeho hlas. Koruny stromů nad námi

tmavly, žmoulal jsem v rukou povoskovaný kelímek se zbytkem vlažného piva. Dominika. David. Martin. Kde jsme všichni byli? Pocítil jsem únavu, drtila mi obličej, víčka, spánky. Martin vytrhl list ze svého zápisníku. Obyčejnou tužkou kreslil a psal. Snažil jsem se vši silou udržet pozornost. Na všechno jsem kýval. Cítil jsem zvláštní dojetí, když jsme se loučili. Šel na vlak. Někam do svého světa čaker a lesní moudrosti a ranních meditací při rozednávání.

Vagon metra se mnou cloumal. Vypadl mi z kapsy na sedačku složený papír. Kus linkovaného papíru s náčrtem hliněného domu. Na druhé straně byl plánek šumavské vesničky a adresa nějakého pána. Martinovo rozevláté písmo.

V pátek odpoledne jsem hledal Davida, sjezdil jsem půl Prahy. Našel jsem ho u garáží někde na periferii. Rozpřáhl ruce místo pozdravu, když jsem vystoupil z auta. Ale já jsem měl sevřený žaludek.

„Tak se na to podívej, Pavle, všechny tyhle garáže jsem skoupil i s pozemkem. Pro moje miláčky...“

„Kolik jich už máš, těch veteránů...?“ odkašlal jsem si. Nemohl jsem si uvolnit nervozitou zablokované hlasivky.

„Jedenáct zrenovovanejších a na třech dalších se pracuje. Jsou to nádherný staříci, pojd' si je poplácat po plechách, skoro všechny už mám nablejkaný jako na výstavu...“

„Nemáš je kam dávat, co?“

„Říkal jsem ti přece, že už by ta moje sbírka veteránů byla na muzeum.“

Odkášlal jsem si.

„Davide, přišel jsem ti něco říct...“

Seděli jsme na strážnici nad garážemi, na suché trávě. Kolem šedivé oprýskané zdi. Střechy popadané listím. Nějaké bývalé objekty armády. Zapnul jsem si koženou bundu až ke krku. Seděl jsem a rval stébla ze země a kopal patou do drnů. Střídavě jsem se díval do země a na Davida. Sedal si a vstával a rozhazoval rukama. Použil na

mě oči a nevěřičně kroutil hlavou. Nadával mi a sliboval, proklínal a chválil.

„Davide, možná to fakt nepochopíš, ale já vystupuju, končím...“

„Ale nemůžeš vystoupit za jízdy, krucinál, ruplo ti v hlavě? Nevíš snad, co všechno máme rozjetý? Víš to moc dobře, Pavle, vždyť ty jsi mozek toho všeho. Doprdele, to mi nemůžeš přece udělat! To nemůžeš udělat!“

„Já chci žít s Dominikou. Takhle už to nejde, ona tam má nabídky na práci, já jsem uvázaněj tady, to není život, to je schizofrenie. Zabalím to. tady, aspoň na čas, pak se třeba vrátím...“

„To je blbost, nemůžeš přestat na chvíli. Bud' zůstaneš, nebo odejdeš... Pavle, prosím tě, neblbni, víš, jak jsme spolu začínali, jako firma o dvou lidech, jeden krám, kde jsme sami vytírali podlahu a jezdili v mém starým moskviči. A teď jsme vybudovali tohle všechno. Firmu o třech stech zaměstnancích, hotel, investiční společnosti, pozemky, nemovitosti a obchodní kontakty... Tys to vybudoval, vymyslel, tak to je... A když teď něco nejde, tak to zase bude lepší, vyhrabem se z toho...“

„Davide, proč mě takhle přemlouváš, prosím tě...“

„Mě málem zabili, Pavle, mohli jsme v tom autě zařvat spolu, ale to je právě to, proč se nevzdám, znáš mě.“

„Ale já mám právo na svůj život. Takhle už nemůžu dál.“

Hrál jsem si nervózně s klíčky od auta, polykal jsem naprázdno, přál jsem si být někde pryč. David kopal do plechových vrat garáže a klel na celou Prahu, co bzučela někde za našimi zády.

„Tak si ale uvědom, miláčku, že v tom tvrdě jedeš, zajdi si na rejstříkovej soud a podívej se do výpisů našich firem. Figuruješ asi v patnácti společnostech, prokurista, jednatel, člen představenstva... Chceš prásknout do bot, ale rozmysli si to dobře. Všechny naše závazky jsou i tvoje závazky a já ti nic ulehčovat nebudu. Na hrbu máme celý stavebně průmyslový impérium a celej ten propletenec firem a miliardy v bilanci a mladej pán si vzpomene, že pojede za slečnou do tramtárie...“

Zvedl jsem se ze země a oprašoval jsem si kalhoty od písku a uschlé trávy, David zuřil pode mnou. Běhal mezi garážemi a sípal a funěl. Došel jsem pomalu ke svému autu. Přejel jsem rukávem stříbrnou metalízu. Nasedl jsem a nastartoval, pod pneumatikami zapraskaly a zavrzaly kamínky. Davida jsem viděl ve zpětném zrcátku, jak se vzdaloval.

Celou sobotu jsem nevyšel z bytu. Spal jsem do oběda, potom jsem si došel do trafiky pro noviny. Zkoušel jsem se také začíst do nějaké knížky, ale z křesla jsem pořád pohledem unikal k polici, na které byl telefon. Celé odpoledne jsem se nervoval, jak se leknu, až zazvoní. A co Davidovi řeknu, jestli budu mít sílu a argumenty. Ale místo toho jsem měl jenom zpoceně dlaně a neurózu v žaludku. Večer jsem sešel ulicí dolů na večěři do restaurace. Sledoval jsem televizi a jedl a pak jsem stoupal stejnou ulicí domů. Tři čtvrtě hodiny jsem měl na drátě Roudnici, hovořil jsem s rodiči. Když jsem položil sluchátko, půl hodiny jsem seděl nehnutě u aparátu. Moje číslo už nebylo obsazeno. Ale nezazvonil.

Po špatné noci jsem se brzy ráno vzpamatovával ve sprše a pak jsem seběhl po schodech k autu. Vyrázil jsem. Silnice si mě sama namotávala. Míjel jsem směrové cedule měst a tušil jsem, ke kterému se blížím. Nemyslel jsem na to místo. Snad ono vzpomínalo na mě.

Pak za poslední zatáčkou se pode mnou objevilo město a bílá cedule na mě zaskvítila. Hradec. Ta známá cesta od nádraží. Pak kousek po šterkové cestě a zabrzdil jsem před starou bránou.

Zabouchl jsem dveře auta. Udělal jsem pár kroků a zmáčkl na klíčku centrální zamykání. Auto krátce štěklo tím elektronickým zvukem a bliklo světly. Podivný smutek mi sevřel žaludek. Chtěl jsem slyšet jiné štěkání. Ale Delon? Kde mu byl konec.

Dvůr byl zarostlý uschlou nesečenou trávou, dveře zamčené, dvě okna zatlučená prkny. V rohu naproti stavení psí bouda, polo-rozpadlá. Sedl jsem si na zem, opřel se zády o zídku a díval jsem

se na zápraží. Na dvě okna, která patřila Dominice. Jako bych se jí díval do očí. Tehdy. Jinak bylo všechno jako dřív. Jen zašlá nemytá okenní skla něco prozrazovala. A zpustlý dvorek. Z lehkého zasnění mě vytrhl ostrý zvuk alarmu. Vyskočil jsem na nohy a podíval se za roh ze dvora. Nějaké děti stály u mého auta. Teď už v uctivé vzdálenosti. Byly trochu vylekané, co způsobily. Po štěrkové cestě se blížil nějaký dospělý. Děti se k němu rozběhly. Starší pán, zřejmě dědeček. Vypnul jsem poplašné zařízení. Pán došel až ke mně a pokynul rukou.

„Dobrý den,“ pozdravil jsem.

„Koukám, další kupec na Čokoládovnu...“ řekl trochu nedůvěřivě.

„Jak to, je to na prodej?“

„Vlastně nevím. Musel byste se zeptat na ředitelství statku. Bylo to pár let pronajatý, ale od loňska už je to zase prázdný.“

„Nevíte, co chtějí za metr čtvereční?“ zeptal jsem se.

„To nevím, milej pane, já jen vím, že statek to vede od deseti k pěti a do tohohle stavení nikdo nevrátil ani korunu. Říká se tomu tady Čokoládovna, víte?“

„Já vím. Znáám to tu trochu. Ale oni to přece nemůžou prodat, jsou tam nějaký spory o vlastnictví, ne?“ vyzvídal jsem.

„To se ještě nevyřešilo, pane, jsou tu restituční nároky od majitelů z první republiky a od majitelů po válce... Pořád se o to asi ještě se statkem soudí. Ten do toho neinvestoval, když to zatím není jeho. Tak to aspoň pronajímají...“

„Je to vidět, že už tu pár měsíců nikdo nehnul prstem.“

„Ale na spadnutí to ještě není, to je poctivá stavba. Kdybyste měl zájem, musel byste se s nima domluvit. Zítra je pondělí, na ředitelství jsou od sedmi...“

Do Prahy jsem se vracel až v pondělí večer. Tma a kužely světél. Byl jsem sám v autě, a přece jsem se necítil tak osamělý. Přístrojová deska svítila měkce, vůně interiéru a tlumená hudba autorádia.

Dálnice letěla naproti tomu všemu. Zapřel jsem se do volantu a uvolnil jsem se v sedadle. Cítil jsem se už trochu klidnější. Po tom všem, co mi o víkendu prošlo hlavou, celá dálnice mých úvah a myšlenek. Kilometry a kilometry tam a zpátky.

Sjel jsem z dálnice a zvonil u Davidovy vily. Marcela mi řekla, že je ještě v práci. Dorazil jsem domů. Rozsvítil jsem v bytě, v botách jsem se svalil do křesla. Telefon na klíně. Vytočil jsem číslo do firmy a David to kupodivu zvedl.

„Ahoj, Davide.“

„Nazdar,“ odpověděl chladně. Krátká napjatá pauza. Čekal.

„Mám jeden nápad. Chceš ho slyšet?“

„Třeba,“ ozvalo se ve sluchátku nedůvěřivě.

„S těma tvejma autama veteránama, věděl bych o jednom místě. Všechny pod jednou střechou.“

„Nepovídej,“ ožil opatrně Davidův hlas. „Co by to jako bylo?“

„Je to taková fortelná stavba, znáš ji, byla by k pronájmu a později možná i ke koupi.“

„Tak co to je, sakra...“

„Čokoládovna.“

„Cože?“

„Ta bejvalá továrnička v Hradci přece, jak tam bydlela Dominika...“

„Už vím. Jasně,“ zahalekal David do telefonu, „to je zajímavěj nápad, Pavle...“

„Když si to pronajmem, uděláš tam expozici veteránů a nějakým vstupným pro veřejnost si aspoň vyděláme na nájem, ne?“

„To zní fakt dobře, Pavle. Jsi hlavička. Jenom...“ David se odmlčel.

„Co jenom?“

„To víš, nebudu na to mít moc času. Přece jen, je to jenom taková moje záliba, nic moc kšeft. Víš, chtělo by to najít někoho, kdo by to tam ved a staral se o to.“

„Na to už jsem taky myslel, Davide.“

„Ale to by musel bejt někdo, koho by to bavilo, kdo by o těch autech něco věděl a hlavně byl spolehlivej...“

„Vím o jednom takovým člověku. Mimochodem, taky ho znáš...“

Zařizoval jsem tu záležitost jako v horečce. Jako v transu. S pocity konspirace se mi špatně žilo. Neurózy, bolesti žaludku a nespavost. A k tomu nové starosti o stavební firmu. David na mně nechal jednání s bankami, kterým jsme nespláceli úvěry. Po několika schůzkách jsem se cítil odrovnaný, seděli jsme s kolegy do noci nad podklady a promýšleli varianty. Jednou z možností bylo poslat firmu do konkurzu. Zdálo se mi absurdní, že bych tohle přednesl Davidovi. On jako by tušil závažnost chvíle, jako by se mi vyhýbal. Nechtěl mě potkat. To jsem si říkal já. To byl můj pocit. Nakonec jsem se obešel bez něho.

Za týden jsme se srazili ve dveřích firmy. Šel jsem domů a on se řítil od zaparkovaného auta.

„Nazdar, Davide...“

„Mám něco velkého, Pavle,“ vychrlil na mě, tvář měl zmačkanou únavou, „to nás zachrání, na to jsme čekali...“

„Kdes pořád jezdil?“ zeptal jsem se.

„Člověče, já už nemůžu, musím jít spát,“ vykládal David a strkal mě zpátky a chodbou ke své kanceláři. „Já jsem jak zvíře, rozumíš, jak zvíře, potřebuju se umejt, oholit, lehnout si... Celý dny v autě, žeru hamburgery a mastný papíry hážu vedle sebe na podlahu, musím to už vykydat, mám to tam jak v chlívě. Kelímky od limonád, krabičky od cigaret, igelitový pytlíky, divže pod sebe nedělám. Fakt jako zvíře...“

David seděl v polstrované židli za svým psacím stolem, v obličejí vypadal ztrhaně, jen očka mu plápolala.

„Jak to dopadlo v bance?“

Už jsem myslel, že se nezeptá.

„Jsou problémy...“ řekl jsem.

„Jak to, vždycky to přece šlo, ne? Dali novejši úvěr, kterým jsme splatili ten starejši, a jelo se dál.“

„Už to nechtěj dělat, Davide, kde žiješ. To nejde donekonečna...“

„A co teda chtějš?“

„Nakonec jsme něco vymysleli, ale...“

David si mechanicky otevřel poznámkový blok a vyndal propisku. Znal jsem ty jeho manévry a klamání tělem z různých jednání. Stránky zůstaly prázdné, přinejlepším nesmyslná skica nebo stokrát obtažený ornament. Davidovy perokresby. Někdy jsem se mu za to vysmíval. Říkal, že všechno nosí v hlavě. Napadlo mě, jak to tam má asi všechno uspořádané, do kolika přihrádek nebo šuplíků. Povídal jsem a díval se mu do očí. Ne, neznal jsem ho.

„... banka vezme svoje aktiva, co jdou těžko realizovat, naše nemovitý zástavy, směnky a tak dál, prodá je nově vytvořený společnosti, který na tu transakci sama půjčí peníze, ta společnost patří nám, chápeš, Davide, a my těma penězma splatíme dluh tý bance a kruh se uzavírá. My jsme spokojený, banka učiní zadost svým regulačním pravidlům, její auditor je spokojenejši...“

„Není to to, co jsem říkal na začátku?“

„Vlastně je,“ připustil jsem, „vlastně je, ale není. Je to nová úroveň...“

„Bud' je to tak geniální, nebo tak drzý... Není to vlastně totéž?“ zasmál se trochu ledově David.

Sjížděl jsem z dálnice a myslel na to, co řekl David, než odjel domů spát. A myslel jsem na to, co velkého asi chystá. A kdy mi to prozradí. Nutil jsem se do těchhle myšlenek, abych nějak přerazil tu nervozitu, co mě držela dole v břicho a nechtěla povolit. Každým kilometrem se to zdálo horší. K rakouským hranicím jsem dorazil za dvě hodiny a pak ještě asi sto kilometrů do Lince. V hale železničního nádraží jsem si sedl na lavičku, abych viděl k příchodu od nástupišť. Mezinárodní rychlík z Paříže měl zpoždění.

Pak se rozmazanou němčinou to hlášení z amplionů konečně ozvalo. Stál jsem o kus dál, kde už se proud lidí rozpouštěl

v prostorách nádražní haly. Nakonec jsem ho uviděl, ve světlém baloňáku, s kufrem v ruce a taškou přes rameno.

„Vítám vás, pane Karas, jaká byla cesta?“

„Nazdar, Pavle...“

Stiskli jsme si ruce, pan Karas vypadal svěže a těšil se domů. Po čtyřech letech. Donesl jsem jeho kufr na parkoviště k autu. Nasedli jsme a hned vyjeli.

„Škoda, že Dominika je zrovna na cestách,“ říkal pan Karas, „mohli jsme přijet spolu. Ale bylo to tak narychlo, Pavle, že jsem jí ani nemohl dát vědět. Byli jsme domluvení, že mi do dvou tří týdnů napíše, abych věděl adresu a telefon. Třeba je ten dopis už na cestě.“

Všechno to vyšlo. Blížili jsme se k hraničnímu přechodu. Dominika byla někde v Africe. Učila malé Afričanky z chýší francouzsky. A její otec vedle mě. Těch několik desítek kilometrů jsme ujeli v příjemném hovoru o tom, co bylo a co bude. Opadlo napětí, co mě svíralo uvnitř. Hradec už byl pod námi v údolí. Zapnul jsem reflektory, protože se šerilo. Pan Karas snad nebyl ani trochu rozrušený. Zvědavě se díval z okna, když jsme projížděli středem města, a za pár minut jsme stáli před bránou Čokoládovny. Nechal jsem rozsvícená světla, na dvoře zbylo ještě pár věcí po stavařích, co dokončovali práce kolem budovy.

„Uvnitř je to už skoro připravený, pane Karas, žádný stavební úpravy jsme neměli povolený, ale nebyly ani třeba. S architektem se domluví vnitřní uspořádání a zařízení, máme s Davidem představu, že by to vyřešily takový přenosný velký paravány. Rozčlenily by celou expozici do několika částí podle roku výroby těch staveb aut. Ale u všech těch jednání už budete vy. Pak je třeba navrhnout a vyřešit propagaci, napsat popisky k těm veteránům a tak dál, to čeká na vás...“

Stáli jsme zase na dvoře. Pan Karas pokyvoval hlavou a pak se zadíval ke vchodu do obytné části a zeptal se na byt. Došli jsme ke

dveřím, otevřel jsem. Opatrně našlápl, ale žádná uvolněná dlaždice za prahem. Nová zářivá dlažba na chodbě, čerstvě nabílené zdi, nové dubové dveře s mosazným kováním. Všechny tři místnosti zrenovované, nově vybavená koupelna, nová kuchyňská linka.

„Nějakej nábytek už je koupenej, zbytek se nechá dovézt. Služební byt šéfa objektu...“ řekl jsem slavnostně a usmál jsem se na Dominičina otce. „A tady nad bránou,“ ukázal jsem, když jsme vycházeli ven ze dvora, „tady bych navrhoval ceduli EXPOZICE HISTORICKÝCH AUTOMOBILŮ nebo tak něco...“

„Víš, co je hrozný, Davide? Já už ani neregistruju, jestli je jaro, nebo podzim, řídím se podle svýho diáře, kterej mi plánuje čas, připadám si jak nějakej digitální stroj...“ říkal jsem unaveně a mnul si oči opuchlé nevyspáním. David seděl na pohovce v mém bytě, dva hrnky od kafe na konferenčním stolku.

„To je normální, krize přijde a zase odejde. Dostaneš se z toho.“

Před námi v lesklých deskách ležely materiály z Francie, z anglické verze jsem je překládal Davidovi. Podmínky výběrového řízení na velkou stavbu na okraji Paříže. Nebyl jsem z toho příliš nadšený a dával jsem mu to najevo. David nadšený byl.

„Pavle, to je zakázka, na kterou jsme přece čekali, to nás nakopne, vyhrabem se z toho srabu...“

„Kde chceš sehnat úvěr? Je to ohromná investice, nikdo nám už nepůjčí.“

„Ty prachy seženu! Jestli tu zakázku dostanem, tak peníze budou. Je to přece částečně garantovaný státem, čet jsi to v těch lejtrech, to rozjedeme. Neboj se... Firma David Svejka bude stavět Paříž! To zní, ne?“

„Já jsem skeptickejš, Davide, to je vytloukání klínu klínem, ty naše poslední roky. Do stavebnictví přichází útlum a bude to ještě ostřejší a přežijou jen nejsilnější...“

„A tím chceš říct, že my nepřežijem? Zase máš ty svoje porážecký nálady. Tak si dej dovolenou a pak se mi přijď ukázat...“

Nalil jsem Davidovi vodku, co jsem měl ve spíži, protáhli jsme naše rokování do jedné hodiny. Nad ránem jsem ho vezl domů. Svítily neony velkých firem a pouličních barů. Praha zahlcená smogem z tisíců aut zaparkovaných kolem chodníků jako by se v noci vzpamatovávala a kašlala a převalovala se v neklidném spánku. Centrum bušilo horkým smradlavým dechem. Vypařovalo se to všechno nad střechy domů. David mlčel půlku cesty. Pak začal tichým chraplavým hlasem. Řídil jsem a poslouchal jeho monology. Kolik let už?

„... proč bych já měl prohrát, kurva, proč právě já? Zasloužím si nebejt dole. Celej život jsme měli hovno, celá naše rodina, půl života vymetáš ty nejlevnější putyky, v létě ležíš u rybníka na nafukovací matračce, stojíš fronty na pomeranče, abys měl pro děti na Vánoce, kupuješ v krámech ty aušusy, co nám dodávali z ervéhápé... já si to ještě moc dobře pamatuju. Můj táta prohrál, já neprohraju, to si piš. On umřel chudej a udřenej a zhuntovanej. Když jsem u něj seděl ve špitálu, byl jsem tam tehdy z rodiny sám, zaskočil jsem tam ve všední den z práce. Pozdravoval jsem ho od Jarky, byla zrovna v jiným stavu s naší druhou dcerou. Tušil jsem, že návštěvního dne v neděli se už nedočká. A on na mě tak koukal, já bych řval, když na to myslím, z toho sepranýho nemocničního županu, starej, servanej... A já mu tehdy řek, jak jsem na tom skvěle, že mám našetřeno dost peněz, že budeme s Jarkou stavět barák. A táta měl takovou radost v těch svejch očích... Nakecal jsem mu, že jsem si v podniku a na stavbách za ty roky nakrad spoustu materiálu, že to mám složený na plácku, kterej už mám zapikanej na tu stavbu, a že to vydá na celou hrubou stavbu... Vymejšlel jsem si a měl jsem v krku knedlík, byl jsem naměkko. A on se usmíval a byl šťastnej a byl na mě hrdej, na svýho syna, že jsem na to vyzrál, na tu bídu a na ten zkurvenej režim. Že se dokážu postarat o rodinu a že se budeme mít líp než oni s mámou...“

Zastavil jsem před Davidovou vilou. V okně se svítilo, jeho Marcelka ještě nespala. Nechal jsem ho dopovídat. Poplácával mě po ramenou, když se soukal z auta. Byl jsem pohodlně usazený za volantem. Nedokázal jsem si v tu chvíli představit, jak bych si mohl lehnout do postele a usnout. Tak jsem vyvedl auto nočním městem na magistrálu a na dálnici směr Brno jsem to trochu napálil. Ručička tachometru se vyklonila na trojmístná čísla. A moje samota nebyla tak temná, lemovala ji světla lamp kolem zeleného pruhu uprostřed dálnice. Zase mi to všechno šlo hlavou, něco běželo naproti a něčemu jsem ujížděl. Ani jsem nevěděl, jak utíká čas. Sjel jsem z dálnice, na parkovišti u motorestu Devět křížů mě ovanul svěží noční vzduch. Nějaké vůně. Nesly nálady a vzpomínky. Nechal jsem je uplynout. Chvilí jsem zhluboka dýchal, slyšel jsem se, svoje kroky po asfaltu. V nonstop baru jsem si nechal donést kávu a nějakou sladkost na talířek. Nebyl jsem na své první noční jízdě. Už jsem to znal. Byl to lék. Prášek na uklidnění. Zatím mě to ještě neomrzelo. Sledoval jsem lidi, co se zastavují na kafe nebo čaj nebo minerálku. Hádal jsem, odkud jedou a kam mají asi namířeno. Naši, cizinci. Ty neznámé tváře, které se jen mihnou. Na pár minut se protne v čase a v prostoru. A pak už je nikdy v životě neuvidím. Oni nevěděli, že mi pomáhají. Ještě pár minut jsem se zachraňoval v očích a tušených osudech jiných, než jsem vyjel zpátky na Prahu.

Iveta

Ten telefonát mě zastihl v sídle firmy, sekretářka mi přepojila hovor do jiné kanceláře, než byla moje. Vzal jsem si od kolegy sluchátko.

„Prosím?“

„To jsi ty, Pavle?“

„Jé, Dominiko, ahoj, kde jsi...?“

„Cos to udělal!? Můžeš mi to vysvětlit?“

„Cože? Co máš na mysli?“

„S svým tátou. Proč jsi ho odvez z Francie?“

„Já jsem ho neodvez, Dominiko, přijel sám...“

„Proč jsi mi o tom neřek, krucinál, jaks to moh udělat...?“

„Bylo to tak narychlo, nemoh jsem tě sehnat, ani tatínek...“

„Co povídáš, narychlo. Měls to promyšlený, abys mě dostal zpátky do Čech. Vzal sis tátu jako rukojmího...!?“

„Co to říkáš, tvůj táta je tu spokojenej a šťastnej, dělá konečně, co ho baví a...“

„Vždyť o tom vůbec nic nevíš, jak na tom je zdravotně, jakou léčbu prodělával, můžeš všechno zničit.“

„Prodiskutoval jsem to s ním, je snad svéprávněj, ne? Toužil se vrátit, vždyť to víš.“

Pár vteřin bylo ve sluchátku ticho. Dominika mlčela, odněkud z Afriky. Nadechoval jsem se k větě, když se ozval její příkrý hlas.

„Myslíš si teď, jak jsi geniální, co?“

„Prosím?“

„Jaks mě dostal, vid'? Ty ekonomo...“

„Dominiko, to je všechno, co mi po půl roce řekneš? Kde vůbec jsi? Nic nevím...“

„Pavle... na nějakej čas se asi o mně nic nedozvíš...“

„Dominiko, já... mě to mrzí, jestli se kvůli tátovi strachuješ, ale je v pořádku. Já chci bejt s tebou, Dominiko, jak ti to mám říct nebo dokázat...?“

„Slíbils, že pojeděš se mnou do Kanady, a nedodržels to...“

„Měli jsme tu práci, obchody...“

„Třeba nám prospěje, Pavle, když se nějakou dobu neuvidíme. Nemyslíš? Když si budem žít rok dva každě po svým. A jestli se máme sejít, tak se zase sejdem...“

Cítil jsem, jak se mi lepší košile na tělo, když jsem dotelefonoval. Na chvíli jsem nevěděl, kde jsem. V Praze? Nebo někde nad Afrikou? Ucítil jsem něčí ruku na rameni. Kolega se na mě starostlivě díval.

„Děje se něco, Pavle?“

„Ne, nic, dobrý... díky,“ vrátil jsem se zase do židle v pražské kanceláři.

Celý podzim jsem žil jako ochromený. Sedm dní v týdnu jsem pracoval a po nocích jsem psal kapitoly do vysokoškolských skript, odborné statě do ekonomických časopisů, jezdil jsem tmou po dálnici a po okresních silnicích sem a tam. Občas jsem zajel k rodičům do Roudnice. Oslavil jsem s nimi v kuchyni u plynového sporáku a maminčiných malovaných talířů třicáté narozeniny. Bez Dominiky. Pak napadl sníš a já jsem se jednou odpoledne se svým autem probil závějemi na okresních silnicích do Hradce. Hlavu plnou stesku a několika zoufalých plánů, jak si Dominiku udobřit.

Hodiny jsme si s panem Karasem nad partii šachu povídali. O životě za komunistů. O starých autech. O Francii. O politice. O podnikání. O Dominice, která prý telefonovala otci, že na pár dnů přijede. Ohromný kámen mi odvalila ta zpráva ze srdce. Měl jsem v sobě jaro i v těch mrazech. Zdálo se, že se moje smolná karta obrací a že okolnosti začínají nahrávat mému báječnému plánu, abych ho dotáhl do konce.

„Já vám teď něco prozradím, pane Karas. Dostal jsem nedávno dva lístky na ples v opeře. Je to v Praze v Lucerně. A víte, kdo je čestný

host toho plesu?“ vyprávěl jsem nadšeně. „Nečet jste to v novinách? Přijede Alain Delon, vždyť víte, jak ho Dominika zbožňuje, a ty filmy s ním, jako její maminka... No a já, až Dominika teď přijede, jí to řeknu jako velký překvapení, jako dárek pro ni. Vždycky mluvila o tom, že by ho chtěla jednou vidět ve skutečnosti...! Ale pozor, pane Karas, to má bejt překvapení! Takže ani muk. Nesmíte to prozradit. Až Dominika přijede, řeknu jí to sám...“

Kolik týdnů vlastně zbývá, než Dominika přijede? Počítal jsem na prstech v autě cestou zpátky do Prahy. Bylo jasné, že moje plány přece jenom začínají vycházet.

V to podivné zimní odpoledne jsem se jenom stavil v bytě a hned zase běžel. Před vchodem na mě čekal David, motor auta nechal běžet. Nasedl jsem a pospíchali jsme ucpaným centrem Prahy na nějakou společenskou akci, na kterou jedna z našich společností dostala pozvání. Prezentace výrobků zahraničních firem, raut pro pozvané hosty, divadelní představení.

Ta dívka měla dlouhé společenské šaty. Lesklé, pošité blyštivými flitry. Dlouhé světlé vlasy a zelené oči. Pod nasvícenými reflektory blýskaly ty oči jako malinká sklíčka uměleckých vitráží. Hosteska, tlumočnice, manekýna. Představili jsme se hned na začátku, při rautu jsme se sešli při ochutnávání stejných dobrot a v divadelním sále seděla po mé pravici. V šatně jsem jí pomohl do kabátu.

Stáli jsme venku a drobně pršelo, chladný déšť umýval schodiště. Čekal jsem na Davida, až přijede z parkoviště před budovu.

„Nevolejte taxíka, odvezeme vás, kam budete chtít,“ řekl jsem.

„Dobře, ráda se svezu,“ souhlasila, „můj hotel je pár minut jízdy odtud.“

Za chvíli na mě David volal ze staženého okénka. Rozběhli jsme se deštěm k autu. Cestou na zadním sedadle jsme si celou dobu povídali, Davidův pohled jsem občas zachytil ve zpětném zrcátku. Zvědavé zrcadlení. A noční město kolem nás.

Vystoupil jsem spolu s ní a podali jsme si ruce. Na rozloučenou. Ted' to musím říct, věděl jsem. Už nebude žádné příště.

„Iveto... co děláte příští sobotu?“

„Proč se ptáte?“

„Už jste byla někdy na plese v opeře?“

„Ne.“

„A chtěla byste? Mám dva lístky a zvu vás. Byl bych moc rád, kdybyste šla...“

„Příští týden odlétám do Thajska. Mám tam focení nějaké módy... Ale to je až v pondělí, tak by to snad šlo...“

Projížděli jsme nočními ulicemi, David za volantem chvíli nic neříkal a pak se ke mně otočil.

„Nic nevím a nic mi do toho není, ale jestli tomu správně rozumím, tak jsi s Dominikou skončil?“

Nechtělo se mi o tom mluvit, až domů jsem mlčel. Pak David zabrzdil pod okny mého bytu a já jsem nevystupoval. Zhasl motor, zapálil si cigaretu. Pažemi se opřel o volant a koukal před sebe.

„Já se to nějak bojím vyslovit, Davide, to... to skončil. Dominika měla přijet za tátou, čekal jsem, kdy mi zavolá nebo se objeví v Praze, pak už jsem to nevydržel a zavolał do Hradce a...“

„A co?“ zeptal se David svým prokouřeným drsným hlasem. Bylo to jako žiletky do kůže.

„... pan Karas mi řek, že už odjela. Chápeš? Byla v Čechách tři dny a odjela zpátky do Francie. Nezastavila se ani nedala vědět, jako bych nebyl, jako bych jí nestál ani za...“

Šel jsem po chodníku ke vchodovým dveřím. Do polobotek jsem si nabíral čerstvě napadaný sníh, který ještě z chodníku nestačil nikdo odměst. Bylo mi to tak jedno. Některé věci jako by se staly, až když jsou vysloveny. Ale bolí stejně.

Sešli jsme se v pasáži Lucerny před vchodem. U šatny ta tréma a to vzrušení. Měla tmavé šaty a nalíčené oči. Těžký parfém na její štíhlou postavu a tenké paže a zápěstí. Vzpomínal jsem na taneční kroky

a vnímal její rty a obočí. Víno a prach z parketu. U stolu pár známých tváří. Nějaké představování a povinný bonton. Pil jsem víc navzdory zásadám. Občas jsem zdvihl hlavu k lóži. A potom jsem ho zahlédl z parketu. Při pomalém waltzu jsem zaznamenal v té lóži nějaký pohyb. A pak jsme zatleskali kapele a já jsem ho viděl, jak přistoupil k okraji lóže a díval se k nám dolů. V černém obleku a s motýlkem. Jeho šedivé vlasy zářily v reflektorech. Ten mýtus. A to všechno, co bylo ve mně. Na toaletě jsem si omýval tvář studenou vodou a v zrcadle jsem viděl svou tvář i Dominiku a Ivetu a Alaina Delona, jak přehlíží plný sál tanečníků dole na parketu... a nějaký pán mě podepřel a trochu se mnou zatřásl.

„Je vám dobře? Měl byste jít chvíli na vzduch...“

Až ke třetí k ránu jsme se ocitli na mrazivém dešti. Na Václavském náměstí svítily noční taxíky. U sochy byl nějaký ruch a Iveta se rozběhla ve střevíčkách k černému autu s rozsvícenou cedulkou na střeše a mávala na mě.

Studeným deštěm jsem proběhl zbytek zimy, bez sněhu a s teplo-tami kolem nuly. Mezi obchodní schůzky a práci ve firmách a moje noční výlety po českých dálnicích a silnicích mi chodily žhavé pozdravy. Pohlednice a krátké telefonáty. Třeba jen několik vteřin. Třeba jen několik řádek na rubu kartiček s exotickými známkami. Thajsko. Milán. Florida. Kalifornie. New York. San Francisco.

„To sis pomoh,“ kroutil hlavou David nad mojí korespondenční láskou. Pár dní a nocí v Praze a zase letiště a cizí města. A moje samota. Castingy, přehlídky, fotografování, nevím co. Iveta. Modelka.

„Letím do Seattlu, Davide,“ oznámil jsem mu v dubnu, „tam budu asi dva dny a potom pokračujem s Ivetou do Singapuru. Vrátím se za tři neděle.“

„Co se děje, ty vole, bereš si dovolenou takhle narychlo? Zbláznil ses? Máme spoustu práce...“ zhrzil se David.

„Beru si Ivetu. A dovolenou taky, samozřejmě...“

„Ty jsi poděs... Ty se ženíš v Americe?“

„Jo. Včera volala. Objednala to v nějaký SILVER BELLS WEDING CHAPELL...“

„Kdeže?“

„Víc už o tom nebudu mluvit, Davide. S nikým. Měj se...“

Hořel jsem tím studeným plamenem. Hledal jsem radost. Zoufale. Ale zoufalý jsem nebyl. Cítil jsem se na vrcholu sil. Nejvíc silný, kam až jsem si zpátky ve svém životě pamatoval.

„Všichni tě hledaj, volaj, sháněj tě...“ chrčila na mě asistentka, jen co jsem strčil téměř po měsíci nos do kanceláře. „Seš opálenej jak nějaký mulat...“

Seděl jsem v polstrované židli až do večera, probíral jsem se stohem pošty. Vyřizoval vzkazy. Telefonní čísla. Faxy. Výstřižky z novin. Inzerce. Dvakrát jsem skončil s hlavou v papírech na stole. Vzbudily mě telefony. Hromádka lístků načmáraných rukou mé sekretářky. A jeden list vytržený z linkovaného sešitu. Voněl voskem nebo smolou ze stromů. Nová adresa na Martina. Taky vzkaz od pana Karase, abych se ozval. A David. Dokončit přípravy na výběrové řízení v Paříži!!! Několik červených vykřičníků jeho rukopisem a velký štos podkladů. Ještě na noc jsem ho jel navštívit do Troje.

David mi přes hodinu sděloval novinky ze života našich firem a společností. Pak jsme si rozdělili úkoly na celý měsíc. A potom záležitost číslo jedna: Francie, Paříž. Od té zakázky si sliboval David všechno. Trochu mě mrazilo při představě, že by to nevyšlo. Nějak ho na to musím připravit, říkal jsem si v duchu. Vypili jsme snad litr kávy. A mně bylo jasné, že noc jen tak neskončí.

Ale oči byly tak těžké. A za nimi občas probleskla zeleň palem. Žár se mi opřel do tváře. Ivetina opálená tvář. Káva na palubě. Vlny, vlny... nebe v moři...

„Ty spíš...?“ zatřásl se mnou David.

„To je dobrý... Mám to ještě nějaký převrácený, víš... jetleg...“

„Cože...? Nikam nepojedeš, vyspíš se tady.“

„Ne, Davide, zvládnou to.“

Po pár dnech už jsem měl pocit, že jsem se aklimatizoval. Večer jsem neodolal pokušení ujet únavě. Vjížděl jsem zase do světel nad silnicí, jako bych se teprve teď vracel z daleké cesty. Jako bych se teprve teď našel. Kde dneska sjezu z dálnice? Náhodní řidiči, kteří mě v noci míjeli, mohli zahlédnout tu pravdu o mně. Kdyby si jí byli všimli. Jeden střep té pravdy. Můj život roztržštěný neustálými časovými posuny a náhodami. Prozřetelnost, věřila by Dominika. A Iveta by o tom vůbec nepřemýšlela. Obě se mi procházely před kapotou. Na tachometru sto padesát. A ony napůl ponořené do tmy. Dominika jako zarámovaná v nějakém dávném obraze. Léta neměnná. Mýtus mého života. Iveta živá až moc. A můj život s jejím životem druhořadá modelky, co se se svými ideálními mírami pere ve světě o zakázky. Jako taxikář o rito. Jako já. Jako každý, nakonec.

Mušky umíraly, než shořely ve světlech reflektorů. Hořely jako mladé iránské dívky, co se upalují zaživa ze zoufalství. Musel jsem zastavit u benzinové pumpy, abych neusnul za jízdy. Chvilí jsem zůstal sedět za volantem a přes špinavé čelní sklo jsem pozoroval ozářenou benzinku. Barevný firemní znak zářil do noci. Zahraniční naftařská společnost. Světla kolem čerpacích stojanů. A uvnitř pokladna a obchod. Najednou jsem si uvědomil, jak mám tyhle čerpací stanice rád. Osvětlené oázy uprostřed českých polí a luk. Uvnitř si člověk může dát kávu, limonádu, láhev minerálky na cestu. K jídlu několik druhů obložených housek. Pečivo. Čokolády, sušenky, bonbony. Ke čtení noviny, časopisy. Mapy. Suvenýry. Hračky, dárky, bonboniéry, květiny. Potahy do auta, ozdobné kryty na disky kol. Ale já jsem chtěl hlavně jít k těm lidem, které bylo vidět uvnitř. Abych nebyl sám. Se svou únavou a zároveň nespavostí. Se svou láskou k Ivetě, která byla někde v Americe. A se svou láskou k Dominice, která byla možná ještě dál, nevěděl jsem ani kde. A se svým

strachem. Obavami. Že se to všechno kolem mne hrouť a že nemám tolik síly, jak jsem si ještě nedávno myslel. David ještě netušil, že jeho impérium se začíná pomalu rozpadat. Nechtěl si připustit, že neudržíme stavební firmu. Jeho hlavní zájem a chloubu. Věřil na zázračnou zakázku. A byly tu další desítky firem a společností. Spleť vlastnických vztahů. Týmy manažerů. Někdy mi připadalo, že si to David neuvědomuje. Užíval si peněz, měl sbírku historických automobilů, vilku v Praze, luxusní auto. Vilu na předměstí pro bývalou manželku a výživné na děti. Měl všechno. Byl velkorysý. Věřil si. A mně. Jenže na mě to začalo doléhat. Předlužení firem, ty prosperující nestačily vydělávat na ztráty těch druhých.

Došel jsem ke skleněným dveřím. Uvnitř bylo příjemně, hrála reprodukováná hudba. Pár chlápků sedělo u stolečku, pili láhvové pivo. Byli z blízké vesnice, kterou jsem projížděl. Venku měli opřená kola.

Bloumal jsem po malém obchůdku, nic jsem nechtěl ani nepotřeboval. Jednou, v daleké budoucnosti, napadlo mě a usmál jsem se nad tím, tak jako my známe kulturu lidu popelnicových polí, tak někdy za tisíc let možná tu naši epochu nazvou archeologové kulturou lidu benzinových pump... Koupil jsem si minerálku a stoupl si s ní k pultíku vedle těch mužů ze vsi. Viděli ven na mé auto pod lampou. S pražskou poznávací značkou. Pokradmo po mně pokoukali. Měl jsem oblek, bílou košili a širokou kravatu povolenou u krku. Nadávali na všechno, na vládu, na drahotu, na ty v Praze, na to, že je všechno rozkradený. Nakonec si začali vyprávět vtipy a pochechtávat se. Dělal jsem, že je neposlouchám.

„V příštích volbách dávám hlas komunistům,“ slyšel jsem toho jednoho, „a až to vyhrajou, tak zase všechno znárodní. A pak, za pár let, až to zase dokurví a bude nějaká další revoluce, po který se bude zase rozdělovat majetek, tak pak už nezaváhám, už nebudu blbej...“

Vzpomněl jsem si na Davida, to byl jeho styl, tyhle kecy. Vyšel jsem ven, na parkovišti seděli řidiči u svých kamionů. Německé značky. Křížovali Evropou a chystali se na přenocování.

Za tři čtvrtě hodiny jsem byl zpátky v Praze, nechtělo se mi ještě do prázdného bytu. Benzinové pumpy už jsem míjel bez povšimnutí, ale zaujala mě osvětlená hala s reklamami kolem dokola. Na parkovišti před ní už bylo jen pár aut. Hypermarket. Sjel jsem na odbočku a vylezl z auta. Motor pod plechy sálal do svěžího vzduchu noci. Bylo půl hodiny do půlnoci. Do zavírací doby.

Světlo uvnitř mě přátelsky pohltilo, mělo takovou příjemnou barvu, že jsem si připadal v bezpečí. Projížděl jsem s prázdným nákupním košíkem mezi vysokými regály naplněnými zbožím. Ale já jsem měl tak podivně přivřené oči, že jsem skoro nevnímal. Vyskládané konzervy, sklenice se sterilovanou zeleninou, ovocné šťávy v hranatých papírových krabicích. Drogerie, kosmetika. Chladný vzduch u vitrín se sýry, mlékem a smetanou. Bral jsem do rukou jogurty, barevné kelímky tolika druhů. Roztržitě jsem je vracel zpátky a teprve po pár metrech jsem si uvědomoval, co jsem vlastně držel před chvilkou v ruce. Mrazicí boxy, majonézy, potraviny v akčních slevách. Sledoval jsem etikety a oči mi zase unikaly dál a dál. Zdálo se, že to nikde nekončí. U chladicích vitrín s uzeninami jsem se otočil a jel nazpátek. Zamotal jsem se do barev reklamních poutačů a velká písmena na bannerech u stropu mě jako návěsti na dálnici odvedla stranou. Jako na malém náměstíčku, tolik hlav na polouzavřeném prostoru. Všechny stejné a všechny říkaly stejnou větu z padesáti televizních obrazovek. Než jsem se dostal z oddělení elektroniky, pálily mě oči. Ale já jsem jimi hledal hlavně lidi. Už jich tam bylo málo, hladil jsem je pohledem, byli mi blíží, než když jeli proti mně v noci na dálnici. Ke všem jsem pocítoval náklonnost, i když jsem je neznal. Potkali mě na pět vteřin a netušili, že mi pomáhají. Muži v sakách s nákupy na poslední chvíli nebo manželé s přetékajícím nákupním vozíkem. Měl jsem rád každého, koho jsem potkal, protože každý byl jiný než já. Neměl nic společného se mnou a s mým světem. Záviděl jsem jim jejich životy, které jsem neznal. Jen se na pár vteřin, co jsem je potkal, rozběhly v mém mozku jejich příběhy. Moje fantazie a zkušenosti...

„Pane, už zavíráme, prosím k pokladně,“ upozornila mě paní v plášti. Uvědomil jsem si, že už mě asi delší dobu naháněla mezi regály, kde už nebyla ani noha. A taky jsem si uvědomil, že příjemný hlas z reproduktoru, oznamující blížící se zavírací hodinu, mi proběhl několikrát nad hlavou. Zjistil jsem, že nemám nic ve vozíku. Honem jsem se rozhlížel po zaplněných policích. Před pokladnou jsem se srazil pohledem s mladou ženou v tmavém kostýmu. Trochu pobaveně se usmívala a dívala se mi do očí a na můj nákup. Usmál jsem se taky, trochu omluvně a z rozpaků. Na dně ohromného drátěného vozíku ležely dva sáčky instantní polévky.

„Už jsem chtěla prodavačkám pomoci vás obklíčit u praček a ledniček,“ řekla.

„Vy jste toho taky zrovna moc nekoupila,“ ukázal jsem na její sáček špaget a jednu čokoládu.

Letadlo

David byl v těžké depresi, ukazoval mi obálku a dopis z Francie. Vyrozmění o výsledcích širšího kola konkurzu. Neprošli jsme. Nechtěl to vzdát. Poslal zpátky odvolání a doplňující materiály. Do dvou týdnů jsme čekali na odpověď. Jeho pařížská zakázka se zdála být ztracená.

Martin mi zavolal jedno odpoledne do práce. Prý je to naléhavé. Jel jsem za ním na druhý konec Prahy. Na Vyšehradě jsem vystoupil z metra. Martin se opíral o zábradlí, batikované tričko a krátké roztřepené kalhoty. Batůžek z rezné látky na zádech. Byl nezvykle rozčilený. Koukali jsme spolu na město pod námi, utopené ve smogu. Právě ho propustila policie. Byl zadržen na čtyřicet hodin spolu s dvěma dalšími ekologickými aktivisty. Protesty proti jaderné energetice.

„Nevěřil jsem tomu, noc ve vyšetřovací cele... jako za komunistů,“ rozhazoval rukama. „Obvinili nás z napadení veřejného činitele, chápeš to? Ta demagogie...“ Martin si odplivl a pak jsme mlčky pozorovali vrcholky stromů a nebe nad Prahou s rýhami po letadlech.

„Nemoh bych u tebe dneska přespat?“ zeptal se po chvíli. „Ráno půjdu na vlak.“

Uvařil jsem doma zelený čaj, pili jsme ho s Martinem u televize. Díval se na ni prý poprvé po dvou letech. Dával jsem ho televizními reklamami a politickými zprávami. Pak jsem to raději vypnul.

„Tahle země měla po listopadovém převratu šanci začít jinak, Pavle, na úplně jiné ideách a ideálech... Je mi z toho na blití, kam jsme se dostali...“

„Není zas tolik cest, Martine, doprava, doleva, doztracena...“

„To jsou jen kecy. Když se nad tím zamyslíš, sám tomu přece nemůžeš věřit. Vzpomeň si na osmdesátý devátý rok! Vzpomeň si

na sebe. Měli jsme plány, jak se to tu všechno změní. Byl jsi v deseti různých spolcích, chtěl jsi společnost bez přetvářky a s morálkou. Chodili jsme na přednášky o Masarykovi a o buddhismu a na koncerty etnické hudby a kupovali jsme krásné knížky a kašlali jsme na prachy, na honění se za všema těma věcmi, co chtěj všichni... A kde jsi dneska?"

„Proč na mě útočíš, Martine, já chci dokázat, že tohle všechno je možný i v obchodě a v podnikání, je snadný kritizovat, a nic nedělat. Některý lidi ze Západu nad náma ohrnovali nos, že nic nedokážeme a že jsme něco míň než oni...," zastavil jsem se v řeči, Martin mě sledoval s trpkým úsměvem. Raději jsem mlčel. Zase přišla únava, byla se mnou pořád. Pak jsem otevřel zásuvku a vyndal obálku se svatebními fotografiemi. Iveta a já. Úsměvy. Plechovky za autem. Mraky nad Amerikou z kulatého okýnka letadla.

„Ty ses rozešel s Dominikou...?" nevěřil Martin. Potom jenom zíral na barevné obrázky a mlčel.

„Dominika je přece neskutečně skvělá holka, Pavle..."

Zabořil jsem hlavu do polštářů na pohovce. V minutě bych spal. Ta slast nehybnosti a lákavé hlubiny zapomnění pode mnou.

„Ksakra, to vím taky, Martine..."

„Náš člověk v Paříži se jmenuje Bertrand," začal David poradou, kterou narychlo svolal a sám vedl, což bylo neobvyklé, protože většinou jsem to býval já. „Minulý týden byl v Praze, sešli jsme se na pracovní večeři. Naše šance dostat se ještě do užšího výběru na zakázku ve Francii je dost velká, to je můj dojem z toho jednání...," pronášel nezvykle vážně David. Podívali jsme se po sobě s asistentkou, která pořizovala záznam z porady. Usmála se stejně vážně a já jsem si dál listoval v diáři, co mě ten den ještě čeká. Schůzka na ministerstvu, aspoň dvě hodiny věnovat manažerům naší investiční společnosti. Pak notář, obchodní soud a zpátky sem do hlavního stanu našich firem. Letní slunce procházející žaluziemi na oknech

mě trochu uspávalo. David řečnil a já jsem měl v hlavě jiné krajiny. Jen občasné zavržení židle nebo něčí zakašláním mě vracelo zpátky. A v těch chvílích jsem si připadal jako generál Kutuzov z Vojny a míru, který klidně usnul na válečné poradě, protože nesmyslnou bitvu s Napoleonem dávno považoval za prohranou.

Káva byla dopitá, pomohl jsem asistentce donést prázdné šálky a konvice do kuchyňky. A cestou do své kanceláře jsem se ještě pro něco zastavil u hlavní účetní. Na stole naší fakturantky mi padl pohled na jeden hlavičkový papír. Pár čísel a text. Chvilí jsem se u toho jen tak nesoustředěně zastavil a pak jsem vzal ten list do ruky.

„Co je tohle za fakturu, Jano, co teď budeš účtovat? To je snad nějaký omyl, ne?“

„To je přece to letadlo... ty o tom nevíš?“ zeptala se se samozřejmým klidem v hlase.

„Jaký letadlo, proboha...!“

„To vyřizoval přímo pan Svejka. Nákup dopravního letadla...“

Šel jsem rázně chodbou k Davidově kanceláři, už tam nebyl. Až do druhého dne mimo kancelář. Jeho asistentka, se kterou jsme si dopoledne vyměnili posmutnělé úsměvy, mi dala k nahlédnutí jeho denní program.

„Ten vůl koupil letadlo...“ opakoval jsem si polohlasně po celou dobu, co jsem seděl za volantem a probíjel se centrem Prahy, „ten vůl koupil dopravní letadlo...“

Nestíhal jsem, a tak jsem šlápl trochu víc na plynový pedál. Nápis na barevných světelných poutacích v ulicích se rozběhly proti mně rychleji. Leasingové společnosti a splátkový prodej zboží, ta drahá netrpělivost lidí. Loga velkých firem, postavy na přechodech pro chodce, kontroloval jsem rafičky na hodinkách. Pak jsem vyběhl z auta, aby mě pohltil suchý vzduch nějakých kanceláří pod elektrickými zářivkami. Klimatizací upravená teplota. Další káva se smetanou, minerálka. A další kancelář a další schůzka, monitory počítačů, které jsou všude. Jako vyslanci cizí okupační civilizace,

kteřá na nás nenápadně a plíživě něčo chystá. Vnikal do mě chvílemi ten palčivý pocit, že jsme v síti, která nás pomalu svazuje. A zároveň drží pohromadě. Celý ten zmenšený moderní svět. Vydaný napospas nějakému útoku. Budujeme si nákladnou obranu, my důležité a seriózní. A nejučinnější obrana našich skrytých a tajemných protivníků je jejich naprostá bezvýznamnost.

Několikrát jsem se pokusil během dne dostihnout na mobilním telefonu Davida a podařilo se mi to až pozdě odpoledne. Držel jsem v ruce obloženou housku, protože jsem od rána nejedl, v druhé ruce telefon a opíral jsem se o své auto zaparkované u chodníku. Spojení se přerušovalo, David telefonoval za jízdy z auta. Ve vynucených přestávkách mezi naším hovorem jsem se bezmocně díval na panoráma Prahy. Předě mnou přes ulici se na vyhlídce u zábradlí líbali ona a on, tak kolem dvaceti.

„Davide, neslyším tě, ptal jsem se, co to má znamenat s tím letadlem, nepřeskočilo ti...?“

„Všechno ti řeknu zítra, je to velkej plán, od agentury na image... musíme se prezentovat...“

„Jak jsi moh utratit takový prachy, víš, jak jsme zatížený úvěřama... Slyšíš mě?“

„... s bankama vyřízený... trochu... nebudeme... investice...“

Byl jsem vypěněný, ale nemělo smysl chytat ty útržky hovoru. Vypnul jsem mobilní telefon a zlostně ho hodil staženým okýnkem na sedačku do auta. Majonéza z housky mi kapala na oblek a kravatu, zaklel jsem a tahal z kalhot kapesník. Naproti mně smích. Zdvihl jsem k nim oči. Ten kluk v krátkých kalhotách a pestrém triku se mi smál.

„To je sranda, co?“ neudržel jsem se proti tomu smíchu. Nebyl veselý, byl škodolibý. A pohrdavý. Byl to posměch. A nepřestával.

„V životě jste neviděl, jak někomu vyteče na sako tatarka, co?“ Konečně přestal. Chvíli se na mě vážně díval.

„Já se nesměju tomu, že jste si umazal sako...“ řekl pomalu. Světlovlasá dívka v dlouhé sukni po jeho boku se na mě zvědavě dívala.

Nacpal jsem si zbytek housky do pusy a přešel jsem ulici, ruce jsem si utíral do papírového kapesníku. Opřel jsem se lokty o zábradlí kousek od nich a díval se dolů na pražské mosty a přeplněné silnice vedoucí ven z města. Auta, auta, tramvaje. Pomalu jsem se uklidňoval a snažil se nemyslet na bolest hlavy.

„Znělo to dost škodolibě, ten smích...“ řekl jsem a obrátil se k nim.

„Smál jsem se tomu, co nemám rád...“

„A mě nemáte rád? Vždyť mě neznáte,“ trochu překvapeně jsem se mu podíval do očí.

„Nemyslel jsem přímo vás osobně,“ řekl a uhnul mi pohledem trochu stranou, „ale vy jste přesně ten týpek. Ten prototyp dnešního moderního byznysmena, co se tváří hrozně důležitě a zaměstnaně, vedle svého bouráku žvejká hamburger a telefonuje z mobilního telefonu, v drahém obleku a v kravatě... Představujete všechno to, co nesnáším, celej ten hlavní proud...“

„Můžu se zeptat, co děláte?“ zkoumal jsem pohledem jeho vlasy sčesané vzadu do culíku a opálené paže.

„Jako teď? Teď zrovna probíráme, co bylo na přednáškách. Pak půjdu do parku žonglovat a hrát na bubínek...“ řekl a objal svou dívku kolem ramen.

„Aha, takže studujete. Myslel jsem si to. A co studujete?“

„Zahraniční vztahy, angličtinu, taky trochu ekonomii...“ vylezlo z něho. „Jenom si nechte přednášky o tom, že takhle jako vy bysme se měli vypracovat všichni a tak dál. Pro mě je nejdůležitější nezávislost...“

Musel jsem se nahlas zasmát, neměl jsem v úmyslu ho o čemkoli přesvědčovat. Dali se dolů po chodníku a zmizeli v parku. Sedl jsem si na zábradlí. Měl jsem žízeň a chuť si někde sednout, pustit si tichou hudbu a natáhnout si nohy. Chvilí šly moje myšlenky za tím mladým párem. Nedalo mi velkou práci představit si ho v modré košili s pastelovou kravatou, s diářem plným termínů. Co asi bude dělat, až dokončí školu? S dobrým vzděláním a znalostí jazyků. A až

jeho slečna, možná budoucí manželka, převleče dlouhou suknici se šňůrkami za kostýmek. Pořád bude moc pěkná, atraktivní. A třeba se jí bude moc líbit ten hezký švédský nábytek do obývacího pokoje. A koupelna s oknem do zahrady. Třeba bude chtít dvě děti a dobré školy pro ně. Třeba on si zvykne na pohodlné cestování autem a nebude už chtít jezdit vlakem. Třeba. Třeba. Třeba...

Stihl jsem Davida až večer doma. Odmítl jsem páté kafe i panáka whisky. Vysvětloval mi, proč je důležité, abychom navštívili v Paříži investora. Přímo nejvyššího šéfa, najmocnějšího z mocných. Věnuje nám prý třicet minut ze svého přesně rozplánovaného denního rozvrhu. A proč je důležité, abychom tam přiletěli vlastním letadlem. David vytáhl ze své aktovky dvě barevné fotografie.

„Víš, co to bylo, všechno vyřídit, sladit termíny, sehnat lidi, co se v tom vyznají, zařídit přistání soukromého letadla na letišti v cizině...?“

„Proč jsi to přede mnou tajil, Davide?“

„Nic jsem netajil. Věděl jsem, že máš práce nad hlavu. A taky svůj soukromý život. A taky děláš pro univerzitu a...“

„Nech toho...“ řekl jsem unaveně. Vůbec jsem se nevyznal v letadlech. Prohlížel jsem si na obrázku nějaké středně velké dopravní letadlo. Nad okýnky na bílém trupu se vyjímal tmavomodrá písmena F, A, D, A, S.

„Co to má znamenat, ten nápis?“

„To je zkratka firmy. FADAS jako Firma David Svejka. Celý by se to tam nevešlo tak velký, aby to šlo pouhým okem přečíst z letištní budovy. To je všechno záměr, Pavle, to je promyšlený do detailu, tahle akce, najal jsem jenom speciálně na tohle člověka... Musíme zaujmout, hned jak přistanem, musí nás bejt prostě vidět...!“

David na mě zamával ještě z okna, když už jsem nastupoval do auta. Bylo po desáté a tma. Vyvedl jsem auto na odbočku a pak to bylo tři kilometry k parkovišti před osvětlenou obří halou

hypermarketu. Blížil jsem se k té budově, klíčky od auta mě chladily v dlani. Byl jsem sám. Sevřelo mě to vždycky jenom na chvíli, uprostřed všeho ruchu města. Iveta. Vrátil se z cest za prací příští týden, když já odjízďím. Bude spát v mém bytě, nechá mi vzkaz na stole. Půjde s přáteli na diskotéku. Nebo prospí dva dny. Vždyť ji neznám, napadlo mě. Svou manželku.

Dotlačil jsem zase nákupní vozík do oddělení elektroniky. Podíval jsem se před padesáti televizními obrazovkami na noční zprávy. Jeruzalém. Moskva. Hospodářská recese, v západní Evropě. Korupce v Mezinárodním olympijském výboru. Zkoumal jsem ten svět, jak velkou má úhlopříčku obrazovky. A co barvy? A zvuk? V domácích potřebách jsem si vybral z regálu vývrtku, stříbřitý kovový otvírák láhví s červeným lakem na střední válcovité části a držátku. Osmdesát korun českých. Uvědomil jsem si, že nesleduju žádné ceny, jenom se dívám po barevných etiketách a obalech. Zjišťuju, co existuje věcí, výrobků, o nichž jsem zatím neměl ani tušení. Až mezi mrazicími boxy se mi udělalo trochu mdlo nad řadami zmrzlých rybích tělíček zatavených v igelitu. Mořské rybky na konci své pouti. Leklé a s kousky ledu místo očí. Z chladných světel jsem vyšel do tepla zářivek a prohlížel jsem si lesklé časopisy s pohlednými dívkami na obálkách. Na křídovém papíře plno barevných fotografií. Samí slavní a krásní lidé. A pak v uličce kolem oddělení bot, kde jsem si prohlížel nějaké pantofle, které mě vůbec nezajímaly, projížděla zase ona. Ta žena, se kterou jsme se minule potkali těsně před zavírací hodinou u pokladen. Taký si mě pamatovala, poznal jsem to z jejího pohledu a úsměvu.

„Ani dneska toho moc nemáte,“ řekl jsem lehce vesele a ukázal na její skoro prázdný vozík.

„Zato vy jste udělal velké nákup...“ vrátila mi to.

„Je to taková hezká věcička... a užitečná,“ obracel jsem v rukou ten číšnický otvírák láhví. Připadalo mi to, jako když se dvě děti potkají někde na hřišti. On tlačí malé kolečko z plastické hmoty

naplněné pískem a ona dětský kočárek s panenkou. Řekl jsem to nahlas. Zasmála se. Zaplatili jsme u pokladny, oběma nám stačila stokorunová bankovka. Pak jsme si sedli na kávu ke stolku vedle dětského koutku. Byl už samozřejmě prázdný. Řekla, že chodí do hypermarketu pravidelně relaxovat po práci. Manažerka z reklamní agentury s pracovní dobou deset hodin denně.

„Někdy si připadám jako narkomanka. Vyměnila jsem čokoládu za procházky v hypermarketu. Nejde to tolik na váhu a může to vyjít docela levně...“ řekla a ukázala mi balíček barevně potištěných ubrousků a skleničku naložených oliv.

„Mám už svoji trasu, víte, objednu ta oddělení, co mě zajímají, dívám se na ty věci, беру je do ruky a zase je vracím do polic... Vy jste trochu málomluvnej, že? Nebo se vám nechce mluvit?“

„Někdy se cítím tak unavenej, že mi přijde jako hrozná námaha sestavovat věty a vyslovovat je...“

„To znám. Někdy si přeju bejt daleko od lidí, kterých mám v práci už plný zuby... telefonáty, schůzky... ale tady mi nikdo nevadí, protože po mně nic nechtějí, jsme si rovní, jestli rozumíte.“

„Myslím, že rozumím. Já jsem se dřív uklidňoval a relaxoval tím, že jsem jezdil v noci po dálnici, sem a tam. Ale máte pravdu, že tohle vyjde levnějc... akorát že...“

„Akorát že co?“ chtěla, abych dokončil myšlenku.

„Připadá mi to takový... nevím, jak to říct. Takhle bloumat mezi regálama... Nikomu jsem to neřek, protože se vlastně za to stydím. Je to takový... pitomý.“

„Můj přítel to taky neví. Bojím se, že by mě považoval za blázna. On je takovej racionální a... já mu připadám asi taky taková. Myslím, že mě moc nezná... Máte pravdu, že je to nanic. Dřív jsem hodně četla knížky a chodila do kina a na volejbal. A teď courám po obchoďáku...“

Stáli jsme na syrovém vzduchu před obří halou. Každý klíčky od auta v ruce.

„Tohle je poprvé, co jsem se tady v tom hypermarketu s někým dala do řeči,“ řekla, „tak se mějte a zase někdy příště. Mě to asi hned tak neomrzí...“

„Příští týden budu v Paříži, ale pak se tady možná zase uvidíme. Zahlídl jsem tam v oddělení obuvi jedny moc pěkný pantofle, hodily by se mi do kanceláře...“

Paříž, letiště Orly, 10.35 hodin středoevropského času. Dívali jsme se na runway. Potřetí jsem nervózně vyhrnul rukáv košile z náramkových hodinek. Chvilí jsem se díval na rafičky a pak na oblohu. Ani mráček, téměř bezvětrí. Byl jsem v Paříži od předešlého dne. Ta cesta autem po dálnici přes Německo mi připomínala cesty za Dominikou. Celou tu dobu jsem přemýšlel, jestli ji mám vyhledat. Snad jsem začal sám trochu věřit, že Davidovy naděje na získání zakázky se naplní. Byli bychom v Paříži častěji, měl bych důvod a záminku Dominiku navštěvovat...

Ta včerejší jednání s hlavním investorem nepřinesla vůbec nic určitého. Věděl jsem moc dobře, že jsme se s kolegy z firmy dostali jen do nějakých předpokojů. Sekretářky a asistenti. A teď se měl z nebe snést David. Ve svém letadle. V kabině bývalý armádní pilot, prý zkušený chlápek. Cloumal se mnou tep mé krve rozpumpované úzkostlivou nervozitou a vzrušením.

Toho šedovlasého pána, hlavního francouzského šéfa, který měl údajně mít v celé záležitosti největší slovo, jsem znal jenom z fotek. A teď už byl prý ve V.I.P. salonku letiště. Dozvěděl jsem se to z posunků, které na mě na dálku dělal Bertrand. Náš člověk v Paříži, jak řekl David nedávno v Praze. Poprvé jsem si s Bertrandem potřásl rukou předešlého dne. Teď jsem poznal jeho tvář mezi ostatními nahoře u zábradlí nad odbavovacím prostorem.

Potom do mě Honza, kolega z firmy, štouchnul loktem. Úplně jsem zapomněl, že tam na pařížském letišti nestojím sám. Ukázal mi na přistávací plochu, do našeho zorného pole za prosklenou stěnou

se po vysunutém podvozku sunulo letadlo. Pomalu dojíždělo, až zastavilo úplně. Vyšlo to přesně a se štěstím, bílý trup byl z letištní budovy krásně vidět i s kontrastními tmavomodrými písmeny F, A, D, A, S. Žádný velký letoun nám v tu chvíli nezakrýval výhled. Honza do mě znovu strčil a ukázal mi pohledem očí nahoru nad naše záda a hlavy. Stál tam, ve světlém letním obleku, vysoký šedivý pán. Nehnutý jako vosková figurína. Díval se na letištní plochu, jako já, jako Honza a Bertrand. Můj pohled létal po všech těch lidech a zpátky k letadlu. Po přistavených schůdcích už sestupovala postava v černém obleku s doprovodem dalších lidí. Pak se dveře na bílém trupu letadla zavřely. David s doprovodem asistentky a dalších našich lidí se ztratil pod námi.

Brněly mě nohy, jak jsem křečovitě stál na místě. Posté jsem si nervózně přejel pravou rukou po límcečku a po uzlu kravaty. Popošel jsem k jednomu z pilířů, co nesly vysoký strop letištní haly, a opřel jsem se, abych mohl nenápadně a pohodlně sledovat ohoz nade mnou a zároveň přístup od odbavovacích turniketů. Proudly lidí a skupinky poposedávajících, kteří čekali na svůj let. Honza, pětadvacetiletý, nakrátko vystříhaný kluk, měl ruce zabořené v kapsách a nervózně se zašklebil, když se naše pohledy setkaly.

Zaznamenal jsem nepatrný ruch nahoře. Dvě tři postavy kolem šedého pána. Ten se najednou s kamennou tváří otočil a rázně odcházel. Zmizel mi z očí i se svými lidmi. David ještě nepřicházel a Bertrand vyrazil pryč od nás a pak nahoru, směrem za šedivým bossem a jeho skupinou.

„Co tam můžou, kurva, dělat, takovou dobu,“ syknul Honza a díval se na mě, jako bych měl vědět všechno na světě. Nechal jsem ho bez odpovědi a došel jsem až ke skleněné stěně, abych se podíval, co se děje s naším letadlem. Zahlédl jsem už jenom kus křídla a z reproduktorů hlášení o nových letech. Další letadla a noví lidé, zavazadla, hlasy. Měl jsem sucho v puse. Hledal jsem po kapsách aspoň žvýkačku. Otáčel jsem se za dívkami s hnědými

krátkými vlasy. Některé se otočily. Nic. A některé jsem si tak přál předejít a podívat se jim do tváří. Nebo na ně aspoň zavolat, když jsem měl nohy jak zdřevěnělé. Ale hrdlo mi stáhla nějaká smyčka, co nebyla vidět. Někjaká úzkost, co mě oběsí. Jednou, někdy, na nějakém jiném místě. V Paříži, nebo v Seattlu. Nebo v Singapuru, nebo v Praze. Ani jedna z těch žen nemohla být Dominika. Vždyť jsem to přece věděl... Uslyšel jsem za sebou klapat boty po mramorovém dláždění a sílilo to, otočil jsem se o chvilinku dřív, než mě draply ruce za rukáv saka.

„Pavle, kde seš, shání tě Bertrand...“

Byl to Honza, vytrhl mě z těch snů. Rozběhl jsem se ze svého leknutí rovnou za Honzou, naráželi jsme do lidí.

„Děje se něco, Honzo?“ pokoušel jsem se zklidnit.

„Něco asi jo, ale nevím, chce mluvit s tebou...“

David ještě nikde, Bertrand na mě čekal až skoro u východu, stál u okýnek letištních úředníků. Kroutil hlavou, mluvil rychle a navíc angličtinou s přílišně protivným francouzským přízvukem. Z prvních vět jsem mu nerozuměl snad ani slovo. Pak jsem už rozuměl bohužel dobře. Šedivý elegán v pískovém obleku byl v trapu. Bertrand ho viděl nasedat do auta a odjíždět pryč. Zůstal tam jen někdo, kdo Bertranda rychle odbyl, a Bertrand teď přede mnou stál a ukazoval zpátky někam tam, odkud jsme se přihnali. Úpěnlivě jsem se mu díval na ústa v tom šumu kolem a snažil se odezírat tu otázku, co mi potřetí opakoval a kroutil při ní nevěřičně hlavou.

„Ptá se, co měl znamenat ten nápis na našem letadle...“ houkl mi zezadu do ucha Honza.

Nápis na letadle, proboha, proč řeší zrovna tohle? Nerozuměl jsem těm zmatkům. Pořád mi tam chyběl David a ostatní naši lidé. A z Bertranda nakonec vylezlo, že už s Davidem mluvil, chvilku před námi.

„Nic z toho nebude, no. Rozuměl jsem mu dobře, Pavle, moc dobře...“ zaslechl jsem za sebou Honzu. A já jsem uviděl Davidovu

asistentku, mezi těmi cestujícími kolem. Vykašlal jsem se na Bertranda a rozběhl se za ní.

„Kde je David?“

„Tam...“ otočila se a mávla rukou někam za sebe.

„Kde jsou všichni? Můžeš mě tam dovést?“

Šel jsem za ní, za jejími boky v úzké sukni. Nad našimi hlavami hlas z reproduktorů jako druhá střecha. Seděli v kožených sedačkách, pozdravili jsme se stručně. David prý řekl, že dokud nepřijdou ti Francouzi s hlavním šéfem zpátky, tak z letištního bistra nevyleze. Prošel jsem kolem pultu a barových stoliček a proběhl pohledem stolky a tváře nad sklenicemi s nápoji. Hned jsem byl zase venku.

„Vždyť tam není...!“

„Asi je na záchodě.“

Sedl jsem si k nim. Neklidně se po mně dívali, cítil jsem zase ten tlak. Že je na mně, co udělám. Co bude dál. Se všemi. Se všemi na tomhle letišti, ve Francii, na světě, asi...

Po chvíli sezení a trapného mlčení jsem uviděl Honzu. Nedošel až k naší české skupince obléhající koženou pohovku. Mával na mě. Zvedl jsem se a došel k němu. Vypadal odevzdaná.

„Mluvil jsem ještě s Bertrandem, je to v hajzlu. Ten francouzskéj šéf, co si prej udělal mimo plán dvacet minut času na jednání s náma, se sebral a odešel...“

„No to jsem viděl taky.“

„Uviděl naše letadlo a odjel pryč. Víš, co máme napsaný na tom letadle? Že jsme blbci...“

„Cože? Tomu nerozumím... A kde to jako máme napsaný?“

„Kde... Těma ohromnejma modrejma písmenama. BLBCI... To mi vysvětlil Bertrand...“

„No a co? Co dál?“ zeptal jsem se podrážděně.

„Zůstali tu dva lidi, když ten šéf odjel, ale Bertrand říkal, že s těma prej David vůbec nechce mluvit. Bud' se šéfem, nebo s nikým. Kde teď je?“

„David? Sedí tady za rohem v baru. Ostatní sedí naproti a čekají, protože se bojí jít za ním.“

Honza už nic neřekl a vydal se za Davidem. Šel jsem pomalu za ním a viděl jsem, jak zmizel ve dveřích toho letištního baru.

„Tak co je, co se děje?“ ptala se Davidova asistentka a zbytek výpravy z Prahy. Padl mi pohled na jejich kabelky a příruční tašky. Až v té poslední bylo to, co mě napadlo hledat. Štíhlá ručka se zabořila až po zápěstí se zlatým náramkem a vylovila slovník jako špalek. Až mě udivilo, jak se do dámské kožené tašky přes rameno mohl vejít. Česko-francouzský, francouzsko-český. Vzal jsem si ho a odkráčel o kus dál, aby na mě tak necivěli. Rozepnul jsem si sako a sedl jsem si na mramorovou obruď kolem stěny. Kolem mne klopýtaly boty, po párech a po celých tuctech, a klapaly a dupaly. A já nalistoval ve slovníku písmeno F, fa, fad, fada... sklouzl jsem ukazováčkem na ten řádek. Fada *dial.* prostáček, hlupáček. Opřel jsem si čelo do dlaně druhé ruky. Plurál připojením písmenka -s. Fadas. FADAS.

Polední siestu jsme strávili vycházkou po okolních ulicích. Když jsme se vrátili do letištní haly, David ještě seděl u baru. Propíjel vyměněné franky a Honza se pokoušel ho přemluvit k odchodu. Já ne, protože jsem ho znal patnáct let. Dal jsem si kávu a neslazenou minerálku. Vůbec jsem se s Davidem nebavil. Měl jsem ho po pravicí, ale on byl otočený k Honzovi, kterému se lesklo zpoceně čelo, a David mu vykládal ty své teorie. Byly to úplně stejné kecy, ať seděl v pražské hospodě nad buřty s cibulí, nebo v Paříži ve značkovém obleku. Potom se přece jen otočil ke mně. Tvář mu ztrhala asi únava, spíš než ta piva, co do sebe dvě hodiny lil na barové stoličce. Očima jsem se mu podíval až někam na dno.

„... já se na ně můžu vysrat, Pavle, na všechny ty slavný Francouze podrazácký. V Mnichově nás tenkrát taky podrazili... pche, co si o sobě vůbec myslí? Žerou žáby a slimáky a dělají alkoholiky ze svejch dětí... Já jim to ale nedaruju, tohle jim vrátím, vzpomeň si na moje slova...“

Stál jsem zase u prosklené stěny, proudy lidí táhly od letištních terminálů. Nemělo už smysl, abych se tam zdržoval. Čekala mě cesta domů, deset hodin za volantem. Ještě jsem se otočil, než se mi ztratila z očí ta místa, kde se dopoledne všechno odehrálo. Zahlédl jsem na poslední chvíli, jak Honza vyvádí Davida z baru. Přece se mu to podařilo. Viděl jsem, jak se David podíval nahoru do těch míst, kde se dopoledne na chvílku objevil šedivý pán ve světlém obleku.

„A do těch buchet vám asi naseru, ne...!“ dolehlo ke mně vzápětí známým chraplavým hlasem. Pozoroval jsem, jak se lidé pospíchající letištní halou na okamžik zarazili a otočili hlavy za tím nesrozumitelným výkřikem, co se rozlehl nad jejich hlavami.

V mém pražském bytě byl už třetí den veliký mejdan, vrátil jsem se zrovna v nejlepším. Zahodil jsem všechny vzpomínky a nechal za sebou Paříž a ten grandiózní trapas. Než jsem se vysprchoval, seznámila mě Iveta s pěti mladými lidmi. Zlatá mládež. Pod okny luxusní auta, na rukou a kolem krku zlato. A zabíjení nudy. Bylo jim kolem pětadvaceti. Jeden mladý makléř znal naši stavební firmu i investiční společnosti z akciové burzy. Druhý kluk pracoval v otcově agentuře, vymýšlel reklamní slogany, co jsem znal z televize. Jejich přítelkyně a jedna holka navíc, Ivetina bývalá spolužačka z gymplu. Byla ostříhaná na semiš, v nose měla kroužek, a přesto byla moc krásná. Opil jsem se docela rychle a v noci jsme prošli několik barů a diskoték. Hlavu mi vymetla hausová muzika a láhvové plzeňské. Potom travestishow a tanec na nábřeží Vltavy pod lampami. Taxík nás s Ivetou odvezl ke mně domů, ostatní pokračovali ještě někam do kasina.

Z úst jí voněl alkohol, ten jemný lahodný opar. Probouzející se Praha nám házela do oken světla a zvuky. Pod dekou měla tričko i kalhoty, jenom jsem hladil její štíhlé tělo a plul v těch ústech a chutích a barvách ze rtů. Měl jsem její prsty ve vlasech a v puse její sůl, hladoučká a opálená, svlékal jsem to tělo. Tmavá skříň a zrcadlo vedle postele na stěně utopilo naše odrazy. Měl jsem v dlaních

její zápěstí a ukřižovaná na prostěradle se jemně vzdouvala. Sám sebe jsem poslouchal, co jí šeptám do ucha, tma šla nahoru pokojem a dál. A pořád jsem až do konce vzpomínal, jak jsme se líbali v taxíku, před hodinou. A pořád to utíkalo od nás, minuty se točily jako malinké a jemné hodinové kolečko, co láme naše životy. Po milimetrech, ale jistě, až na prach a na vodu. A nic se nezachytí, jen písek mezi stébly...

Probudila mě velikánská žízeň a třískání popelnic pod okny. Motor popelářského auta, protivné světlo v záclonách. Iveta spala na břiše, její nahá záda byla jako hladká písčiná duna na poušti. Nemohl jsem vydržet ten žár, vysoukal jsem se z postele a dopotácel se do kuchyně. Pil jsem vodu natočenou z kohoutku. Seděl jsem nahý v obýváku v chladivém potahu křesla. Zíral jsem na ten nepořádek kolem, zbytky jídla a skleničky od vína. Šustivé papíry z krabic od nějakých dárků, jedna dámská bota s vysokým podpatkem na koberci uprostřed. Marně jsem očima hledal druhou do páru, ale unavovalo mě to a dělalo se mi špatně od žaludku. Otrásl jsem se, když jsem si jenom představil ty včerejší sklenice piva. Hlavu jako vybagrovanou, prázdno až na bolest. Slabost z nevyspaní, co jde ze spánků do očí.

Před polednem vstala Iveta, v obličejí měla těch proflámovaných několik dní. V celém bytě nebylo vůbec nic k jídlu, moje lednička vydrancovaná. Ani led v mrazicím boxu nebyl, ten skončil nejspíš v nějakém džinu nebo whisce. Neměl jsem ani hlad, Iveta si půl hodiny zkoumala tvář u zrcadla v koupelně. Vydělávala tím obličejem. Těšila se, až zase bude pravidelně spát a jíst nízkotučné jogurty a ztratí se jí kruhy pod očima.

Seděli jsme na trávě v parku a snídali jsme rybí salát a čerstvé rohlíky. Kolem po chodníku chodili lidé a naproti dělníci opravovali silnici. Iveta měla na sobě halenku na ramínka a minisukni a seděla s pokrčenýma nohama s koleny od sebe. Opálení chlápci si mohli vykrotit krky a zpočátku dělali směrem k nám nějaké posunky.

Sebral jsem kámen a hodil ho po nich, aby si hleděli svého. V černém saku od obleku, v džínách a modré luxusní košili na rozhalenku. Museli jsme být zajímavý pár, s rozloženým papírem od salátu a láhví minerálky.

„Pavle, chtěla jsem ti to říct už včera... Myslím, že bysme se měli rozvést.“

Odbýjelo poledne a dělníci od silnic šli konečně na oběd. Doznávaly k nám jejich hlasy, útržky hovorů. Bavili se o včerejším obědě a co asi bude na jídelním lístku v bufetu na rohu. A jestli nepřekopli nějaké kabely v zemi. Smáli se a byli hluční. Měli čistou hlavu a sluníčko svítilo na vylámanou dlažbu a na asfalt rozbitý sbíječkami.

„Takhle klidnej bych chtěl bejt,“ řekl jsem Ivetě a ukázal na ty chlapy, „zajímá je, kdy půjdou na svačinu, a po šichtě jdou domů nebo zajdou na pivo. Mně pochodujou hlavou čísla a trendy světa, kurzy akcií a měn, daňový sazby, inflace, výhledy vývoje hospodářství, všechny naše firmy, co jdou pomalu do kolen...“

Slunce mi přes větve a listy stromů pálilo do vlasů a do čela, natáhl jsem se na záda, tráva mě trochu píchala i přes sako a košili. Přál jsem si na chvíli nebýt, ztratit se v podzemních chodbách spánku a vyjít na světlo někde úplně jinde. V jiném městě, v jiném čase nebo v nějakém jiném životě.

„Mám teď šanci zůstat v Americe a dostat povolení k pobytu, když se tam vdám za Američana. Jimmy je dobrý producent a byla bych v jeho firmě, co organizuje castingy a shání nový tváře do reklam. Tohle tělo mi nezůstane věčně, bude mi sedmadvacet, co pak...?“

„Nechceš žít tady...?“

„Ne, nic mě tu nedrží. Ani nerozumím tomu, co se tady děje. V Americe mám pocit, že můžu jít pořád dál a že se neztratím a dostanu práci a dostanu za ni zapláceno, víš? Byla bych hloupá, kdybych tu zůstávala...“

„Já ti závidím, Iveto...“

„Neblázní... Seženu ti tam za louží taky něco. Anglicky umíš a vízum si vyběháš, pak už to bude jen na tobě, jestli se tam nějak udržíš.“

„Já nemyslel tohle. Závidím ti, že nejsi na nic vázaná. Na zemi, kdes žila, na lidi... Já bych nikdy neodešel. Beru to jako osobní věc, víš, o něco se snažit tady, když už to má konečně smysl.“

„To je taková sentimentalita, Pavle. Ať budu v New Yorku, nebo v L. A., tak za nějakých osm hodin jsem v Praze u mámy na kafe. Člověk nesmí být měkřej a musí chtít co nejvíc. To jsem se naučila v cizině. Cestuju po světě sama od sedmnácti...“

„Někdy se mi můj život zdá jako film,“ začal jsem po chvíli ti-cha, jen sbíječka odnaproti mě přerušovala, zvuky jako kulometná palba, „jako nějaký film, na kterej se dívám ze sedadla v kině jako někdo druhý, koho se to netýká. To je divnej pocit, fakt.“

„Pavle, ty jsi nejzvláštnější chlápek tady z té země, kterýho znám. Vlastně moc neznám... a to jsme manželé!“ zasmála se. „Není to legrace? Ale vážně, je tu spousta různých machrů v drahejších oblecích, co to na mě zkoušeli, a když dojdeš dál, zjistíš, že v nich nic není. Prázdní nabubřelí panáci, co se chtějí ukázat a na něco si hrajou. S tebou jsem vždycky objevovala, bylo kam jít a o čem si povídat. A na ty dva týdny s tebou v Singapuru a na Bali nikdy nezapomenu... Mě hrozně zajímá, co budeš dál dělat, jak budeš žít, víš? Ale já musím pryč. Prostě musím, už zítra letím zpátky. Ale máš mě ve svém telefonu a já tě mám v mém, neber to tak vážně. Vždyť můžem být vlastně spolu. Svět už se tak zmenšil, ty vzdálenosti... nejsou už vůbec podstatný... A nějaký formality už vůbec ne. Bereš to taky tak, ne?“

Zapamatoval jsem si ten Davidův škleb od baru z pařížského letiště. Ta koláž rezignace, vzteku, ironie a ještě něčeho, co jsem nedokázal pojmenovat. Byla to vteřina, momentka v mé paměti. Ale tou pomyslnou fotografií jsem si pokaždé, ať jsem chtěl, nebo nechtěl,

překryl Davidův obličej, když jsem ho potom potkával. Ta Paříž mu zlomila výraz ve tváři. Tušil jsem, že jeho síla a tah na bránu, kterými nahrazoval to, co mu chybělo, unikají právě tou prasklinou jeho portrétu. Stal se mi nepříjemným jeho potměšilý výraz, nevěstil nic dobrého. Běhal mi při něm občas mráz po zádech. Zlobil jsem se sám na sebe, že mou racionální duši přehlušily občas tyhle instinkty a nejasná tušení.

Seděl jsem ve své kanceláři a už byl pozdní večer. Cítil jsem, že už všechno nestačím zvládat. A to už jsem přerušil spolupráci s univerzitou a najali jsme pár manažerů navíc. Ale co to bylo platné. Konec devadesátých let znamenal krizi a ekonomický sestup pro celou zemi. Jsme na dně, ale už se odrážíme, říkali jsme. Spíš jsme si to přáli. Ekonomové věděli, že všechno je jenom věcí pohledu a způsobu interpretace čísel. Hospodářských ukazatelů.

V našich firmách to bylo vesměs kritické. Propadající se akciové kurzy. Revidování hospodářských výsledků. Omezování produkčních kapacit. Propouštění zaměstnanců. Žádná branže nebyla jistá. A do toho přišel David, zaklepal na mé dveře.

„Ty ještě nejsi doma?“ podivil se. „Myslel jsem, že tu v celý budově sedím už sám.“

Nic jsem neřekl, jenom jsem vzhlédl od stolu.

„Co máš na zítra odpoledne? Kolem třetí?“ zeptal se rovnou a z obličeje mu svítil ten potouchlý výraz. Zase to mrazení, nevěděl jsem, jestli je opilý, nebo na práškách. Sedl si naproti mě a usmíval se. Nakonec vypadal vcelku při smyslech.

„Zítra mám tady u sebe jen několik jednání. Jinak nic zvláštního...“

„Ve tři tě tu vyzvednu. Uděláme si spolu malej vejlet za Prahu. Tak čau.“

David vstal a plácl mě po ramenou. Zmizel ve dveřích a po něm zůstala pachuč jeho úsměvu a bílá čistá obálka na stole přede mnou. Nebyla zalepená. Vytáhl jsem z ní složený list formátu A 4 a na něm

vytištěný text. Reklamní leták. Zvláštní let do Ho Či Minova Města, v závorce Saigon, bezkonkurenční cena za letenku. Neměl jsem po-
nětí, co to má být. Ještě datum a hodina odletu z jednoho krajského,
dříve vojenského letiště.

Cestou domů mě zase nalákala světla nočního hypermarketu. Po
návratu z Paříže už jsem tam byl dvakrát. Ale až tentokrát jsem ji
tam zase potkal, po dlouhé době. Srazili jsme se v oddělení čokolád
a keksů. Surfoval jsem mezi bonboniérami a nugátovými krémy.

„Pěkněj večer přeju,“ zaslechl jsem za zády.

„Dobrý večer. Poslední dobou nějak vynecháváte, ne?“ řekl jsem.
Měla na sobě tmavomodrý kostým a střevíce ve stejné barvě. Šátek
s květovaným vzorem kolem krku.

„Snažím se ten návyk omezit,“ usmála se, „už skoro výhradně
chodím právě sem, mezi sladkosti. Mám čokoládový období. Na-
koupím zásobu na tři dny a vypadnu.“

„Čokoládový období...“ opakoval jsme po ní, „to zní poeticky.
Jako měl Picasso růžový období a modrý, tak vy máte čokoládový...“

„Ale je to hrůza, návyk jako řemen. Musím mít prostě čokoládu,
když mám v práci nervy. Už je to znát na postavě,“ podívala se kri-
ticky na sebe a pak na mě.

„Nevšiml jsem si,“ řekl jsem lichotivě.

„Jste milej, ale váha nelže... A vůbec, jak bylo v Paříži? Přivezl
jste si něco?“

„Snad ne, proboha...“ naoko jsem se zhrozil.

„Teda takhle jsem to nemyslela, jako vy...“ rozesmála se. „Jste
pořád tak veselej. Takže všechno klaplo?“

„No to tedy jo... Ale už je to za náma. Jedeme dál, jak se dá. A vy,
jak se daří?“

„Děkuju, jde to. Změnila jsem zaměstnání... a partnera... Když už
změna, tak důkladná, říkám si.“

Hodil jsem si do nákupního koše velkou bonboniéru a šli jsme
k pokladnám. Děvčata ve firemních zástěrách s logem hypermarketu

už měla línější pohyby a těšila se na konec směny. Paní pokladní se na nás usmála a popřála dobrou noc. Hodil jsem krabici s čokoládovými bonbony vedle sebe na sedačku a pustil jsem si autorádio. Necítil jsem se při hudbě a ve společnosti něžně osvětlené přístrojové desky tak sám.

Druhý den odpoledne jsem podruhé uviděl to letadlo. Odstavené na okraji malého letiště připadalo mi větší než v Paříži mezi tolika velkými letouny. Jako zbloudilá obří vážka, oslepená sluncem a zpitomělá, která omylem přistála na tomhle plácku. Ten velký modrý nápis pořád ještě zářil z bílé plochy jeho trupu. Nechápal jsem, co se má dít. Stáli jsme u zábradlí před malou letištní budovou, vítr měl rozběh po té ploše. Tloukl cípy Davidova dlouhého světlého pláště. Zapnul jsem si sako na všechny tři knoflíky. Na letišťátku byl celkem klid až do chvíle, kdy začala přijíždět auta, z nichž vystupovali lidé s taškami a kufry. Podíval jsem se překvapeně Davidovi do tváře, nabíhal mu tam ten jeho nový škleb, kterým se obrnil v poslední době. Zdálo se, že to byli samí Vietnamci, hemžili se kolem aut a u letadla. Dveře na jeho boku byly otevřené a v nich stála postava v modré uniformě. David na mě pobaveně mrknul a začaly ho ohýbat křeče smíchu. Zatím ty záchvaty tlumil a mohl mezi tím přerývaně a nesouvisle mluvit.

„Už jsou tady asi všichni... Pavle, pamatuješ tehdy před tím naším krámem, co jsme ho museli vyklidit, pamatuješ, co jsem tehdy říkal...?“ plácl mě po zádech. Začalo mi být divně, stoupl jsem si o krok před něho a pozoroval, co bude dál.

„Znáš toho šedivýho chlápka z té agentury, co pro nás dělá reklamu...? Nasmáli jsme se spolu, když jsem mu ten svůj plán vyložil, che, che...“, hýkal David. „Domluvil to s lidma tady na letišti, za pár tisíc, nic nevědí, myslej si, že natáčíme reklamu. Dal mi dva lidi, vytisknul letáky a kostýmy má nejspíš půjčený z divadla nebo rovnou z Barrandova. Máme dvě letušky, a dokonce pilota, ty vole, má

nějakou placatou čepici, je to takovej fousatej chlap, co jim dělá ve firmě údržbáře...”

„Ty ses zbláznil...! Jsi při smyslech? To se mi snad zdá, Davide...“ nevěřícíně jsem sledoval jeho pološílenou tvář, „z toho kouká jenom průser a opletačky s policíí...”

„... počkej, to nejlepší teprv přijde, až se Vietnamčáci narvou do letadla, co už stejně není naše, už je prodaný, kupní smlouva už je oparafovaná, ale to je jedno. Mrkej, Pavle, až se tam naserou i s těma svejma bágla, dovolil jsem jim deset kilo na osobu...” David se prohýbal smíchy a za zády se nám ozval taky smích, byl to šéf reklamní agentury, pán kolem padesátky. Vítr mu cuchal kudrnaté šedivé vlasy nad opáleným čelem. Zastínila nás oba jeho robustní postava a široký bohémský úsměv. Zastavil se uprostřed nás a oba nás objal dlouhými pažemi kolem krku. A David se dál zalykal svým povídáním.

„... už to slyším, ty vole, až si sednou a uvelebí se na ten dlouhej let do Hanoje nebo kam a z amplionu se ozve: t'o-bryden...“ David se pokoušel imitovat vietnamskou češtinu, „...vita-me vas na pa-ju-bě na-se-ho le-tad'la, ne-ma žad-ni ben-zin ani pil-lo-t'a, hez-ke po-le-tě-nič-ko pse-je Da-vid Svej-ka, vy klu-ci žlu-ty...”

Zmizeli opravdu všichni uvnitř letadla, přešli jsme stranou k našim autům, a než jsem se opřel o kapotu Davidovy limuzíny, už u nás stály dvě dívky v modrých uniformách letušek a chlápek se šedivým plnovousem už seděl za volantem. Kolem letadla byl chvíli klid, stálo tam majestátně, jako by opravdu mělo co nevidět startovat. Vteřiny ubíhaly a šéf agentury už to nevydržel, přestal se smát.

„Pánové, mizíme...”

David ale stál a zíral na odstavené letadlo na betonové ploše. Nevypadal, že by chtěl už jet. Dvakrát jsem s ním zatřásl, ale nebylo to nic platné. Šéf a jedna z falešných letušek z agentury na mě mávali, naskočil jsem do jejich rozjíždějího se auta na poslední chvíli.

Ohlédl jsem se a zadním oknem jsem viděl vzdalujícího se Davida. Dál fascinovaně sledoval to divadlo, co sám zrežíroval. Vychutnával své vítězství.

Seděl jsem na rohu psacího stolu a diktoval sekretářce text k zaslání do České tiskové kanceláře.

„Firma David Svejka, akciová společnost, svolává tiskovou konferenci na pondělí 11.00 hodin středoevropského letního času do cukrárny Obecního domu v Praze...“

Pod okny jezdila auta. Fakturantky u stolů dál vyřizovaly faktury. Všechno se zdálo být v pořádku. Jako dřív. Zaklapl jsem desky a vyšel na chodbu, automaticky mě kroky vedly ke dveřím mé kanceláře. Na chvíli jsem nevnímal, jako by podél těch dlouhých zdí stály špalíry lidí. Všechny jsem je jako znal a zároveň nepoznával. Hned mám sen, jak na chvíli přimhouřím oči, pomyslel jsem si. Ti všichni lidé jsme byli jenom my dva s Davidem. V průběhu času. Pět let našeho života, stavební firma s velkými ambicemi. A teď konec. Bankrot. Šmitec. Svíralo mě to uvnitř. Ten pocit prohry a průšvihů. David se pár dní neukazoval. Nevěděl jsem, kde je. Kde skrývá svůj zlomený úsměv.

Otevřel jsem pořádně oči právě včas. U mých dveří někdo čekal. Zastavil jsem se na okamžik, jako kočka uprostřed kroku. Ale ta silueta byla známá.

„Nelekej se. Nemáš čistý svědomí?“ smál se na mě Martin.

Uvařil jsem mu v kanceláři zelený čaj. Chtěl odvézt domů s nějakými knihami, tři velké bedny, které by nevzal vlakem nebo autobusem. Poslal jsem ho ještě do města a dali jsme si slovo večer na Žižkově. Zůstal jsem v kanceláři sám a věděl jsem, co mě odpoledne čeká. Až do večera telefonáty všeho druhu od těch, co sledují agenturní zpravodajství. Nebylo mi lehké.

Večer jsem čekal u nějakého žižkovského činžáku, světla rozsvícená. Martin se objevil ještě s jedním člověkem, táhli plastovou bednu od zeleniny plnou knih. Naložili jsme dohromady tři takové.

Martin se usadil ve svých obnošených kalhotách a seprané košili v měkkém plyši na předním sedadle mého auta. Já jsem měl luxusní košili a kravatu sladěnou do barvy. Vyrazili jsme a dálnice mě zase spolkla. Stará známá. Martin mi cestou vyprávěl o domečku, kde žije se svou přítelkyní Hanou. Vzali si do nájmu velkou zahradu a pěstují květiny na prodej a na několika záhonech léčivé bylinky. Dostali nápad vybudovat knihovnu zaměřenou na léčitelství, ekologické hospodaření a přírodní způsob života. Lidé z okolí si budou půjčovat ty knížky a tak bude Martin rozšiřovat myšlenky, kterým věří. Najednou jsem pocítil radost, že je Martin můj přítel. Že mu mohu pomáhat. Že na mě ještě nezanevřel.

Byla už tma, když jsme na kraji vsi ve východních Čechách vykládali bedny s knihami. Dům už byl tichý a světla pozhasínaná. Ve tmě jsme procházeli zahradou. Dlouhé udržované záhony.

„Tady pěstujeme hlavně gladioly. Dodáváme do několika obchodů s řezanejma květinama. Dá to spoustu práce, kamaráde, na jaře připravit záhony, pak zasít a plít. To celý dny klečíme v hlíně. A když to vyrostle! Pak seš pyšnej... jenže na co vlastně? Tys to nevytvořil, jenom pomáháš. Chápeš?“

„A co přes zimu, Martine?“

„V zimě pleteme s Haničkou košíky, různý ošatky. Chodím na proutí k řece. Naučil jsem se to od Hanky a ona od jedny babičky tady ze vsi...“

„Tak postavte vytápěný skleníky a můžete produkovat kytky i v zimě...“

„Ty tomu nerozumíš, Pavle. My nic neprodukujem. Vysvětloval jsem ti to...“

„No dobře, já vím, nic neprodukujete, to příroda. Ale ty skleníky, to by nebylo špatný, ne?“

„Kytky rostou v létě, Pavle, a tak to má bejt. Stejně jako zelenina. Ta ze skleníků není zdravá. V zimě jez křížaly a oříšky nebo hrozinky...“

„Škoda, že je tak pozdě. Chtěl jsem vidět tvoji Hanu...“

„Přijed' kdykoli, Pavle. U nás můžeš zůstat přes víkend nebo i dýl. Občas máme návštěvy a různý zpívání nebo přednášky pro lidi ze vsi. Uvidíš sám.“

Seděl jsem už v autě přepásaný bezpečnostním pásem. Jen stažené okénko.

„Moc děkuju, Pavle, máš to u mě. A nech toho honění se v Praze. Nebo zblbneš jako většina lidí. A fakt co nejdřív přijed.“

„To víš, ten čas... do večera v práci, někdy si to musím brát i domů.“

„To jsou výmluvy, ten čas. A jaký musím? Z toho jsou jen stresy. Já když ráno vstávám, tak pozdravím slunce. A když prší a je škaredě, tak sedím na židli a hladím naši mourovatou kočku.“

„No jo, to je pěkný, ale já toho mám hodně. To ani nevíš, na každej den plnej diář...“

„Pavle,“ Martin se ke mně naklonil do okénka a mluvil mi přímo do tváře, „Praha je nemocný město. Jako všechny velkoměsta. Viděl jsem na ulici ženskou, chvátała a mluvila do mobilního telefonu, kostýmek a zlato na krku a najednou se svalila k zemi. Padla na držku, hned kolem z toho zděšení. A já jsem si řek, takhle budete padat všichni, jako hrušky ze stromu, jeden po druhým budete padat na držku a nebude to dlouho trvat. Pavle, sekni s tím a vrať se. Vrať se sám k sobě...“

Hledal jsem ve tmě směr na Prahu. Zase dálnice a světla a čáry na silnici. Zapnul jsem autorádio a přeskakoval ze stanice na stanici. Jazz a rokenrol a country a zprávy české, německé a předpověď počasí. Celý svět byl se mnou. Zapomněl jsem na Martina slova a na pocit plíživého a neurčitého strachu z civilizace. Všechno bude dobré. Věděl jsem, že se nic zlého nemůže stát. Rádio hrálo a svítilo z palubní desky. Celý svět byl přece se mnou.

NEPŘÁTELSKÉ PŘEVZETÍ

Když za dlouhých večerů
hrany vražedných čísel
plavou v tekutých krystalech
a něžně svítí
a ty jsi sám
sklíčený tmou

naše láska letí

a já jsem královna tvých nocí
těch pustin
a rozstřílených měst
tolikrát umíráš

a naše láska letí

když smutný život
jede po ostří nože
a ty máš mejdan
s prázdnými stěnami
a půlcoulovou trubkou
od topení ze které odkapává
špinavá voda na podlahu

naše láska letí

řekla jsem ti
nenašels mě

jsem jen náhoda
a samá voda
eau de toilet
a pokoj bez parket

a naše láska letí

i když odcházím

naše láska letí

nade vším

Smyčka

Ta poslední a největší pomsta se odehrávala ve virtuálním světě počítačových sítí. Ve světě, kde peníze jsou neviditelné, jsou jen stínem majetku a moci. Docházela mi spousta věcí, jak ubíhaly měsíce. Že mě David odstavil na vedlejší kolej, i když mě pořád ještě potřeboval. Obklopil se týmem mladých manažerů, kterému velel Honza. Viděl jsem ho pořád, jak pobíhá po pařížském letišti, v patách Davidovi. Tragikomická vzpomínka. Honza se Davida bál, ale byl dost chytrý. Sestavili tu spletitou síť firem, k tomu investiční společnosti a fondy, napojené přes brokery na burzu. A pak měla začít akce roku. Býval bych se vsadil, že tomu David sám za mák nerozumí. Přišli s tím za mnou jako s hotovou věcí. Ze začátku jsem tomu taky nerozuměl. Pak jsem to pochopil a taky jsem porozuměl tomu, že to chce David ode mne posvětit. Pojistka před rozjetím akce. Konečný verdikt a posouzení, jestli ti mladí chlapci v kravatách a tmavomodrých oblecích neudělali někde chybu.

David míchal kávu a před sebou měl ten svůj pověstný diář v luxusních kožených deskách. Honza čmáral fixami po velkém papíru uchyceném na podložce na stojanu. Pochopil jsem, kam míří všechny ty barevné šipky na Honzově schématu, které mu dokošata vyrostlo pod rukou. V prodlouženém průsečíku šipek vycházejících z našich společností a z firem, kde jsme měli rozhodující akciové podíly, bylo červeně vybarvené kolečko.

„Chceš to říct?“ promluvil David, když Honza položil barevné fixy. „Chceš vědět, co je ten červenej terč? Je to jedna velká pojišťovací společnost se zahraniční účastí, ve který má určující podíl jedna francouzská společnost, a tu společnost zase ovládá jistá skupina firem, který velí člověk, kterýho znáš a já taky, my všichni, takovej seriózní prošedivělej pán z Paříže...“

Zíral jsem na to schéma utajeného skupování akcií za účelem ovládnutí společnosti, která na papíře byla velkým červeným puntíkem. Bylo to rozpracované až do úrovně jednotlivých prostředníků a hráčů na akciovém trhu.

„Něčemu podobnému se říká v ekonomický hantýrce nepřátelské převzetí...“ řekl jsem tiše. Nebylo to nic nového pod sluncem a dovedl jsem si to představit. Boj o většinový podíl, snaha o ovlivňování kurzů cenných papírů, makléři odmítající sdělit, pro koho nakupují. David zaklapl diář a Honza sroloval počmáraný papír.

„Přehlasujeme tě, kde budeme potřebovat,“ oznámil mi David, než jsem se stačil vyjádřit. „V představenstvu, v dozorčích radách našich společností...“

„Všude máme své lidi,“ doplnil ho Honza.

I když potom zmizeli ze dveří mé kanceláře, i když jsem jel za tmy domů, i když jsem si vařil doma čaj, měl jsem v hlavě Davida. Davida, který se mstil už snad celému světu. Němcům, Rusům, neplatičům, Vietnamcům, Francouzům, chudým, bohatým...

Vycházel jsem skoro za tmy z bytu a nasedal do studeného auta. Už to nebylo jako dřív. Nebyl to jen Davidův zlomený úsměv, zlomilo se ještě něco. Sítil ve mně pocit, že se něco děje. Nějaké periferní vidění duše, které mě znervózňovalo. Náznaky jako by přicházely ze všech stran. Neměl jsem klid. U sebe v práci, při obchodních jednáních. Pořád jsem myslel na věci, co se staly poslední dobou. David a Honza a jejich klika. Nakonec jsem se už snažil nevěnovat tomu pozornost, ale nešlo to. Byl pořád se mnou, ten svíravý pocit, nejistota, pochyby. Ať jsem trávil víkend v Roudnici u rodičů, nebo v Praze, nebo v Hradci u pana Karase. Nevěděl jsem najednou, co si počít s tou svou paranoiou.

Na inzerát jsem koupil starý domek za Prahou. Dost zanedbaný a posledních pár let neobývaný. Celý víkend jsem na kolečku vyvážel suť a nepořádek a smýčil pavučiny. Snažil jsem se na nic nemyslet.

Ale v pondělí nanovo. Ty pocity, že se utahuje provaz. Rojnice lidí v poli se svírá, zatahují sítě. V davu lidí na ulicích Prahy jsem si připadal ohrožený. Ale stejně jsem večer po práci zastavil na parkovišti před supermarketem. Dobrovolně jsem se šel brouzdat mezi dalšími lidmi. Jen abych naběhl té náhodě, že ji potkám. Bylo to pošetilé, po delší době jsem zase jezdil s nákupním košíkem mezi regály a čekal. V milionovém městě chtít potkat jednoho jediného člověka. Úplně cizí ženu, která mi byla v té chvíli nejbliž. Bylo to naivní. Ani v oddělení elektroniky, ani v cukrovinkách. Jaké má teď asi období? vzpomněl jsem si. Čokoládové, nebo snad závislost na slaných tyčinkách...? Nakonec jsem si nekoupil ani oplatky, ani baterii do elektrického budíku, ale jel jsem dál, dál než obvykle. V nábytku jsem si koupil postel. A vedle příkrývku, polštář a sadu prostěradel. Ještě nebylo tak pozdě, a tak jsem jel před dodávkovým autem a zavedl ho až k malému omšelému domku, postavenému někdy za první republiky. Pod lampou jsme vyložili z auta čalouněnou postel a vynesli ji po schodech. Když řidič i s autem zmizel, sedl jsem si na svou novou pelest. Holá žárovka u stropu svítila a po zdech běhaly stíny. Ustlal jsem si a řekl si, že už se do bytu nevrátím. Zavřel jsem dveře zatím jediného pořádně zameteného pokoje. Voda z topení byla vypuštěná. Malý kotel v suterénu bych stejně neměl čím roztopit. Svlékl jsem si kalhoty a zalezl pod deku. Dům voněl trochu plísní a zatuchlinou, dlouho nebyl větraný. Ležel jsem v posteli a snažil se usnout. Kolem dokola nic, jen na podlaze můj mobilní telefon. Neznámé šelesty a duté ozvěny po prázdném domě.

Ráno po procitnutí mě sevřela zima a bolest žaludku. Spal jsem neklidně a studil mě pot, když jsem se pohnul pod dekou. A první otázka, která mě přepadla, když jsem poprvé otevřel oči v novém domě, zněla: Proč všechno není tak, jak jsem to chtěl mít? Celý můj život...?

Myslel jsem na to, i když jsem zamykal dveře a šel k autu. Jestli až se probudím někdy jindy a jinde, v nějakém dalším stříhu svého

života, jestli to bude jiné. Bude to zase někdy tak, jak jsem si to kdysi plánoval a představoval?

David se neukazoval ve firmě, na telefonu měl věčně jen záznamník zpráv. Dospěl jsem k jasnému rozhodnutí, šlo jen o to, oznámit mu ho. Chtěl jsem to s ním probrat. Po týdnu jsem zajel i k němu domů. Jeho žena se chovala nervózně, David byl pryč. Měl se vrátit o víkend. Jenže ten jsem se rozhodl strávit jinak.

Koupil jsem si zednické nářadí a nechal jsem si navozit nějaký materiál. Plány na přestavbu mi namaloval architekt z jedné z našich firem. V sobotu ráno jsem odemkl dveře domku a pustil se do práce. Vysekát ze zdi několik zárubní. Zbourat dvě příčky a jinou postavit. Za několik sobot a nedělí jsem dost pokročil. Pracoval jsem od rána do večera, poslouchal jsem jen rádio a jedl maso z konzerv a chleba. Myslel jsem na Dominiku. Byla zase v Africe. Věděl jsem to od pana Karase. Neměl jsem na ni telefonické spojení, ale adresu tentokrát ano, napsala ji tatínkovi v dopise. Večer jsem si vždycky lehl na postel a pod světlem lampičky jsem si rozprostřel na desky se šňůrkami, v kterých jsem měl stavební plány, dopisní papír. Pokaždé jsem dlouho přemýšlel, než jsem napsal větu. A po několika řádcích jsem vždycky usnul s propisovačkou v ruce, jak jsem byl unavený z celodenní zednické práce. Ten rozepsaný dopis na mě vždycky čekal na ustlané posteli v prázdné místnosti. Každý víkend jsem se vracel ke své práci a k němu. Už od čtvrtka jsem se těšil, až sednu do auta a vyrazím za Prahu. A tak jsem jezdil už v pátek večer a cestou jsem se ptal sám sebe, jestli se těším víc na tu práci, která mě uklidňovala a těšila, nebo na večer a na psaní. Ten dopis jsem dopsal za tři měsíce. Dalších pár víkendů jsem si ho po večerech četl a usínal s ním. A pak jsem ho zalepil do obálky a připravil ho na dlouhou cestu leteckou poštou. Představoval jsem si romanticky, jakou trasou se asi vydá. Přes Casablanku a dál nějakým kurýrem na jih, jako jsem to čítával v knížkách svého oblíbeného Antoina de Saint-Exupéryho...

Od lidí z našich firem se mi doneslo, že David tráví hodně času v zahraničí, kde chystá velkou investici. V dalekém zahraničí. Nic bližšího. Pak se zčistajasna objevil ve dveřích mé kanceláře. Měl světlý oblek a byl opálený ve tváři.

„Nazdar, Pavle, jak to jde?“ začal zvesela.

„Ty ještě žiješ?“ zeptal jsem se odměřeně.

„No dovol...“

„Neviděl jsem tě čtvrt roku.“

„Pavle, máme průser,“ řekl už s vážnější tváří rovnou David a sedl si naproti mě.

„Kdo my?“

„No kdo asi? Prostě my, ne? Naše firmy, celej holding, celá skupina, doprdele...“

„Nebud' nervózní. Hledal jsem tě a sháněl tři neděle a pak jsem se na to vykašlal. Nestojím ti už ani za to, aby ses mi ozval na zanechanej vzkaz? Já tady končím. Končím s tebou, s Honzou, s tím tvým manažerským týmem...“

„A sám se sebou?“ vpadl mi David do řeči. „Chceš zase dělat problémy? Uvědom si, jak jsi s tím vším propojenej, jak máš ve všem prsty a všude jsou tvý podpisy... To už tady bylo, pokud si vzpomínám, tyhle řeči.“

„Prosím tě, nech toho vyhrožování. Znáš mě jako nikdo jinej na světě...“

„Víš co, moh bys mě nechat domluvit? Chci ti říct důležitou věc.“

„Poslouchám.“

David se opřel do polstrované židle a sáhl si na uzel kravaty. Přemýšlel celou mimikou své tváře, jak začít, a pak se nadechl.

„Celá naše akce, která už stála miliony korun, je ohrožená...“

„Která akce?“ zeptal jsem se provokativně.

„Která asi?!“ vybuchl David. „Náš plán na ovládnutí toho fondu. Chci je dostat, ty Francouze, vrátit jim to všechno i s úrokama. Skoupli jsme už deset procent akcií, ale zasáhl do toho burzovní dozor.“

Obvinili nás z podvodnejch praktik, z manipulace s kurzama akcií a z dalších nesmyslů. Napařili nám milionovou pokutu, banky nás chtějí odstříhnout od financování. Všechno se to sere, takhle se to sype k zemi, celá ta složitá a nákladná konstrukce. Tak mi řekni, co teď budeme dělat?“

„Zeptej se Honzy, ne?“

„Neser mě a nedělej fóry. Tady jde o všechno, jestli jsi to nepochopil. Kdejakěj blb si nás bere do huby, už i v novinách, to nevíš? Akcionáři našich společností na nás chtějí podat žalobu, finančák nás pořád prošetřuje kvůli údajnému krácení daní...“

„Beru si tejděn dovolenou, Davide. Přestavuju barák, to víš, to je práce a starostí...“

„Nedělej, že mě neposloucháš a že je ti to jedno. Zdá se ti to málo, co jsem ti tu teď přednes? Co nejdřív ti osobně předám pozvánku na schůzi představenstva, bude se schvalovat velká investice do ciziny, prachy už jsou připravený k převodu do zahraničí, máme veškerý razítka ze státních úřadů...“

„Já nic podepisovat nebudu...“

„... a všechna povolení. To za prvý. Dalším bodem jednání bude tahle zatracená situace a je nutný, aby tam všichni byli. Neexistuje nemoc nebo jiný překážky a výmluvy. Každěj dostane osobně do ruky papír s datumem, místem a programem...“

Když došla Davidovi řeč a elán, odešel a já jsem seděl za svým stolem a dělalo se mi ze všeho špatně. Přesto jsem šel večer s několika kolegy a kolegyněmi slavit nějaké narozeniny. Po večeři se bouchalo šampaňské a pak jsme v noci šli dolů Václavákem a já jsem byl tak uvolněný a cítil jsem se skvěle. Vzpomínal jsem, kdy jsem byl naposledy takhle veselý. Taxikář celou cestu ke mně do bytu nadával na pražský magistrát a pak mi řekl na rozloučenou pár perverzních vtípů. Doma jsem si pustil televizi a po půlnoci zazvonil telefon.

„Tady Karas, Hradec,“ ozvalo se ve sluchátku, „vím, že chodíš spát pozdě, tak snad neruším. Chtěl jsem ti říct, Pavle, že mi přišel

včera dopis od Dominiky. Dělá mi to starosti, ani nespím. Píše, že je nemocná, neví se přesně, co to je. Nějakej virus, má horečky, nevstává z postele. To víš, tam v těch podmínkách... Ona má pokaždý všechny možný injekce a očkování, než tam jede, ale vždycky to nemusí stačit. Může chytit něco z vody, ze vzduchu, od nějakýho hmyzu. Je v nějaký nemocnici, snad ji budou převážet jinam..."

Mluvili jsme spolu asi půl hodiny. Pak jsem ležel oblečený na posteli. Dominika ležela tou dobou taky na posteli. V nějakém pofidérním špitále uprostřed Afriky, několik tisíc kilometrů vzdušnou čarou. A já jsem přiopilý bublinkami byl bezmocný a nevěděl jsem nic.

Tak rád jsem vypadl z Prahy na celý týden. Práce na mém domku se mi stala teď ještě více útěchou a odreagováním. Vypůjčil jsem si od sousedů podomácku vyrobenou míchačku na maltu a stavbařské kolečko. Od časného rána jsem odpočítával a házel lopaty písku, cementu a hašeného vápna a vyléval kbelíky dešťové vody pochytané na zahradě z okapu. Po dlouhém prkně položeném přes schody jsem tlačil dovnitř kolečko za kolečkem a podle napjaté šňůry jsem kladl cihly a poklepával je zednickým kladívkem. Práce za mnou byla vidět a bavila mě. Za dvanáct hodin denní dřiny jsem si ale stokrát vzpomněl na Dominiku, že o ní nic nevím. A všechny představy, které se mi vystřídaly během jednoho dne v hlavě, už mě unavovaly a sklíčovaly. Pak jsem si pustil nahlas rádio a vařil jsem si oběd na novém elektrickém sporáku, pro který jsem si dojel do Prahy a zapojil ho do elektriky. Večer jsem se koupal ve staré oprýskané vaně, kterou jsem se taky chystal vybourat, a pak jsem po pěti minutách usínal. Už bez psaní, bez dopisu. Ten už snad byl někde v Africe a našel Dominiku. Třeba už ho přečetla, anebo na ni teprve čekal nerozlepený na nočním stolku v nějaké nemocnici. Až jí opadnou ty horečky. A třeba jí udělal radost a posílil ji nebo teprve posílí...

Pracoval jsem odpoledne uvnitř domku a přes nahlas puštěné rádio jsem nezaslechl, že by někdo přicházel. Najednou se vynořil

za nově postavenou zdí David. Lekl jsem se. Byl oblečený jen v džínách a tričku. Tak jsem ho už dlouho neviděl, zvykl jsem si na jeho prvotřídní obleky, košile a kravaty. Udiveně si mě prohlížel a koukal na rozestavenou místnost. Nahazoval jsem nově postavenou příčku. Zařízlým prknem jsem strhával přebytečnou maltu a shrábnul ji z jeho hrany zednickou lžící do kolečka.

„Co to tady provádíš...? Nemoh jsem tě nikde najít, jezdím po všech čertech, po celý Praze. Proč máš vypnutej telefon? Nakonec jsem obvolával lidi z našich firem domů na privátní čísla...“

„Na privátní čísla? Proč jsi nezavolal do práce, kolegové ví, že mám dovolenou a kde jsem.“

„Do práce? Vždyť je neděle...“

„Aha, neděle...“ řekl jsem si spíš pro sebe a položil jsem náradí a utřel si ruce do pracovní košile. David na mě pořád zíral a kolem na čerstvě omítnuté stěny.

„Tak neděle, říkáš?“ zopakoval jsem nahlas. „Mně bylo divný, že nemáš sako a bílou košili.“

„Vůbec se nepochlubíš, žes koupil barák,“ řekl David podezřívavě, „každá fakturantka u nás to ví, jen já nic.“

„To je dobře, žes přišel. Potřebuju poradit, jak se vyzdívá komín. Jsi přece bejvalej mistr od zedníků, ne?“

„Co? Komín...?“ zatvářil se divně David, trochu dotčeně a překvapeně. „Najmi si firmu a nech si to postavit, ne?“

„Co vlastně chceš?“ zeptal jsem se přímo.

David sáhl do zadní kapsy kalhot a podal mi nezalepenou obálku.

„Pozvánka na schůzi představenstva holdingu. Vem si to.“

Zastrčil jsem si obálku nedbale do kapsy u košile, která byla pocákaná od vápna a propocená a špinavá.

„To rovnou spláchni do hajzlu, ne?“ řekl našťavaně David a díval se na přeloženou obálku vyčuhující z mé košile a zašpiněnou mými prsty.

„Dobrej nápad,“ ušklíbl jsem se.

„Neblbni. Je to důležitý, musíš tam bejt.“

„Ještě nevím...“

„Jak nevím?“ vyjel David. „Dovolená ti končí a zítra jdeš do práce, ne?“

„Plánuju nějakou cestu.“

„Cestu? Jakou? Kam?“

„Do Afriky.“

„Do Afriky?“ kroutil hlavou David. „Co tam, proboha?“

„Budu lovit hrochy a nosorožce a chytat tropický motýly.“

„S tebou se už nedá normálně mluvit, ty vole, co si myslíš? Jsi zhrzenej, že už nehraješ první housle? Nebo jsi nervózní z toho, že nejsi takovej Einstein, jak sis o sobě myslel...?“

„Dáš si se mnou kafe, Davide? A oběd? Zvu tě. Dneska mám hovězí z plechovky a chleba.“

„Ne, díky. Čekám tě na schůzi. Neber to na lehkou váhu, ti říkám. Mohlo by tě to pak mrzet. Ahoj.“

David se otočil a odcházel. Popošel jsem ke dveřím a díval jsem se, jak David schází po schodech vedle položeného prkna, po kterém jsem vozil kolečka s maltou. Napadlo mě, kdy ho asi zase uvidím, když tu obálku od něho opravdu zmačkám a spláchnu do záchodu.

Byl pozdní večer a zase jsem se ocitl v autě na dálnici. Od té doby, co jsem si sám vlastníma rukama jako nějaký Robinson Crusoe rekonstruoval domek, mi tyhle mé nedávné zábavy připadaly hloupé a jalové. Ubíjení hluchého času mezi prací a spánkem. Courání v supermarketu, noční vyjížd'ky. Ale tentokrát jsem mířil přímo do Hradce.

Zaparkoval jsem před muzeem starých automobilů, už jsem si jen málo vybavoval, jak to kolem Čokoládovny vypadalo dřív. Návštěvnost byla slušná a z peněz jsme něco dali na úpravu okolí. Dvorek, zeď kolem, vrata. Trochu mě zabořilo uvnitř, když jsem si uvědomil, jak nejistá budoucnost je před touhle malou expozicí veteránů na

kolech. David i pan Karas to honosně nazývali muzeem. Sbírku nechal David přednedávnm převést do majetku jakési nadace. Vlastně jsem ani pořádně nevěděl, komu ta auta potom vlastně patřila.

Pili jsme v kuchyni čaj, hráli šachy a mluvili o Dominice. Pan Karas toho nevěděl moc. Děda s babičkou se prý snažili nějak zajistit převoz do Francie, ale místní lékaři byli proti. Údajně měla dobrou léčbu i ošetřování.

„Napsal jsem jí dopis, pane Karas, dlouhej a upřímněj. Psal jsem ho po nocích a pak jsem si ho pročítal pořád dokola, než jsem se odhodlal ho odeslat. Snad už k ní dorazil. Je v něm všechno, co bylo mezi náma, všechno to nejlepší ze mě. Víím, že chyba je na obou stranách. Já jsem se snažil, aby to mezi náma neskončilo, a věřím, že to snad ještě neskončilo. Je to těžký, tak na dálku, jako jsme to měli my dva... Mám ji pořád rád. Moc rád...“

Na tohle pan Karas vždycky mlčel. Slyšel to ode mne už tolikrát. Bylo mi to trapné. A teď mi bylo smutno a měl jsem o ni strach. Bavili jsme se pak raději o jiných věcech. Řekl jsem mu na rovinu, že Davidovo impérium, jak on sám rád nazýval své podniky, je před krachem.

„Bude se prodávat, co se dá, pane Karas, to jsou moje předpovědi. Tyhle auta půjdou asi mezi prvníma. Třeba to někdo koupí, jak to tu leží a běží, a když statek prodlouží nájem, můžete tady fungovat dál. V tuhle chvíli to ale nedokážu říct.“

„Znova se otevřely ty restituční případy u soudu, Pavle, statek už si myslel, že je to promlčený, že mu budovy zůstanou. Je mi jasný, že jistý není vůbec nic. Třeba to dostanem zpátky, nebo ti, co to měli před náma. Nebo nikdo. Tchán chtěl, aby se Dominika o to zase starala, až se vrátí z Afriky. Zatím to dopadlo takhle a zůstala trčet tam v tý divočině...“

Pan Karas byl vyrovnaný a zdálo se, že se budoucnosti neobává. Jezdil hrát šachové turnaje po celém kraji. Studoval technické a historické knížky. Koupil si kolo a jezdil s turistickým klubem z Hradce na výlety

po okolí. Nebál jsem se, že mi Dominika vynadá, že jsem ho přivedl zpátky. A i kdyby. Stejně jsem si přál ji co nejdříve zase vidět.

Nakonec jsem se přece jen rozhodl. Na poslední chvíli. Datum a hodinu schůze jsem si pamatoval z té pozvánky, co mi David osobně doručil. Udělal jsem si v diáři té své samoty, kam mě dohnaly moje podivné deprese, volné okénko.

Zasedli jsme za jednací stůl, rozepnul jsem si sako, nalil minerálku. David ještě nepřišel. Poslední člověk, který chyběl. Chtěl jsem si ještě na chodbě vyřídit pár telefonů, ale Honza mě zadržel. Začínáme. Došlo mi, že na Davida se čekat nebude, protože všichni už počítali s jeho nepřítomností.

Honza vedl schůzi. Hned po jeho úvodní řeči jsem si vzal slovo já. Oznámil jsem svou rezignaci ke konci měsíce na všechny funkce ve společnosti včetně kapitálově spřízněných firem. Vyvolalo to vzrušení, Honza mě slovně napadl. Potom jsem vznesl dotaz a zároveň protest na neúčast Davida Svejky. Po celou dobu jednání jsem byl proti všemu a proti všem. Nehlasoval jsem s nimi a odmítl jsem podepsat závěrečný zápis.

Skončili jsme pozdě za tmy. Rychle jsem si sbalil věci do kufříku a spěchal pryč. Procházel jsem kolem Honzy. Stál u dveří z jednací místnosti a diskutoval o něčem s několika ostatními členy. Chytil mě za loket.

„Děkuju ti za to dnešní představení. Byls na ránu pěstí...“ rozčilením se mu třásl hlas.

„Kde je David? Proč tu není?“ zeptal jsem se ostře.

„Kdybys mě nechal domluvit, mám od něj instrukce a pár věcí, který mám probrat s tebou. Pojd' do mý kanceláře...“ bral mě za paži.

„S tebou se o ničem bavit nebudu.“

Vysmekl jsem se mu. Venku mě zmrazil vlhký a chladný podzimní vzduch. Nasedl jsem do auta. Nastartoval jsem a vyjel. Cítil jsem se najednou tak bezpečně a jako v bavlnce. V plyši a přátelském

tlumeném světle. Přál jsem si, aby cesta do mého bytu trvala aspoň tři hodiny. Za půl hodiny už jsem ale stál doma pod sprchou. To tušení sílilo, vzpomněl jsem si na ten pohled za Davidem scházejícím po schodech zacákaných vápem a maltou. Ten pocit, že ho vidím naposled.

Celý další týden byl jako sen. Vítej do zlých časů, řekla mi sekretářka. Jenom jsme rozbalovali obálky od policie a ze státního zastupitelství. Na víkend jsem se uklidil do svých prázdných stěn a celé dva dny jsem bílil všechny místnosti. Nechal jsem telefon v autě. Až když jsem se vracel v neděli večer do Prahy, prohlížel jsem ten sloupec nepřijatých hovorů. Když jsem sjížděl z Jižní spojky, zazvonilo to. Ozvala se Jarka, Davidova bývalá. Bylo to jako volání z hodně starých dob. Její hlas, který jsem zpočátku nemohl poznat.

„Pavle, vysvětli mi to všechno. Kdy se David vrátí? Kdo mi to řekne...?“

„Vrátí? Odkud, proboha...? Myslíš, že já něco vím?“

„Volal jenom starší dceři, že se s ním nějakou dobu neuvidí, ale nechtěl říct, kde je. Prý to byl hovor hodně zdaleka...“

„Já jsem Davida taky sháněl. Asi to nevíš, ale se vším končím... Hele, Jarko, jestli něco potřebuješ, ty nebo holky, tak řekni. Mám přijet?“

„Ne, jsi hodnej, Pavle. Jenom jsem myslela, že víš, co se děje...“

Sekretářka v předpokoji Honzovy kanceláře se nestačila na nic zeptat. Zaklepal jsem a otevřel dveře. Seděl za stolem a telefonoval. Posadil jsem se do křesla a čekal, až položí sluchátko.

„Kde je David?“ zeptal jsem se místo pozdravu. Díval se chvíli nepřítomně.

„Nevím, kde by měl bejt. Normálně...“

„Tohle budeš říkat taky na policii a u soudu?“ zeptal jsem se tvrdě.

Trochu se srovnal a vyndal poslední výkazy našich investičních společností. Seděli jsme nad nimi do večera. Výsledky jednání byly

jasné. Pokusit se zachránit, co se dá. Chybné investice do zahraničních cenných papírů, nesmyslné nákupy předražených akcií a tak dál. Nechápal jsem, proč tak tvrdošíjně kryje Davida. Neřekl nic.

„Kdybych nevěděl, že včera telefonoval rodině, tak bych si myslel všelicos,“ řekl jsem na závěr.

Nakonec jsme se s Honzou domluvili na spolupráci. Do konce měsíce jsem měl čas, do vypršení své rezignace.

Už jsem skoro nespal ve svém bytě, skoro každý večer jsem jezdil za Prahu. Měl jsem tam v poloopraveném domku pořád jenom tu postel. A v koupelně skleničku a kartáček na zuby a mýdlo. A kromě mobilního telefonu úplnou samotou. Soukromí. Inkognito. Naučil jsem se žít s ozvěnami a zvuky prázdného domu. Voněla mi v noci schnoucí malta a vápno. Moje práce. Myslel jsem na Dominiku a na dlouhý dopis. Nakonec jsem začal litovat, že jsem ho odeslal. Bylo to postavené na hlavu. Jako celý můj život v těch týdnech.

Ráno jsem se oblékl, v té zimě, ještě jsem netopil. Nebyl opravený komín. Celý rozlámaný po večerní zedničině. A pět hodin spánku. To mi stačilo. Vysprchoval jsem se studenou vodou a vzal na sebe košili vyžehlenou z jedné pražské prádelny, kam jsem si vždycky přijel pro celý balík prádla. Jemně jsem se poprášil na těle parfémem. Flakon už byl skoro prázdný. Dávný dárek od Dominiky. Z Paříže...

Na Prahu padal déšť se sněhem. Cesta autem po Jižní spojce a lift-boy u výtahu na parkovišti v centru. Někdy jsem měl pocit, že po ránu cestou autem je má hlava jeden velký monitor s grafy. Procesor a operační paměť. Sloupce čísel. A co je pod jejich povrchem? To je to, co hýbe světem. Vědět, co je za čísla a pod nimi. Někdy jsem měl pocit, že trochu vím. A k čemu to všechno. Občas jsem si vzpomněl na Martina. A takhle jednou budete padat všichni. Padat na držky...

V poledne jsem otevřel noviny. Zase o nás psali. „David Svejka se zdržuje pravděpodobně mimo republiku. Nepřehledná spleť vlastnických vztahů jeho firem. Těžko vystopovatelné zájmy v desítkách

dalších společností. Prototyp nového českého byznysmena? Luxusní bydlení v centru Prahy, honosné sídlo, zlaté cedulky u vchodu, bombastická reklama a naprosto nepřehledné účetnictví. Poslední údaje varují. Zdá se, že to vede k monstróznímu, velkolepému krachu. Nebo už přišel? Není existence tohoto holdingu už jen virtuální realitou?“ To bylo počteníčko. To byl náš život? Nebo to bylo jinak...? Virtuální život, virtuální káva a virtuální žaludeční neurózy.

Opoledne jsem se prodíral proudy lidí na Václavském náměstí. Koupil jsem po cestě dvě plechovky českého piva. Pro Gomeze. Byl zvyklý pít z plechovky. Do skleněných dveří vstup jen na kartu s kódem zakletým v magnetickém pásku. Pak několik pater výtahem.

Pozdravili jsme se, jeho snědá plet' v odlescích monitorů dostávala až mystické odstíny. Černé vlasy, sem tam několik stříbrných. Kdybych neměl už skoro panickou hrůzu z nových zpráv, byl bych mohl říct, že jsem se těšil, až spustí. Miloval jsem tuhle hantýrku devizových dealerů a burzovních makléřů a obchodníků a analytiků a brokerů. Těchhle mladých mužů, kteří po celém světě obchodují s ohromnými obnosy peněz. Cizích peněz. A spoluurčují vývojové trendy.

Odborníci už začínali tvrdit, že ekonomická recese ustupuje, ale akcie v držení našich firem a fondů byly pořád na dně. Připadalo mi, že padají dál. Gomez mi ukazoval aktuální ceny, na kterých se mělo za pár minut ukončit denní obchodování. Stmívalo se a v Americe se teprve před pár hodinami rozběhlo obchodování. On-line kurzy a ceny vyplouvaly na monitoru. Celý svět na jedné obrazovce. Akciové indexy světových burz, Japonsko, Hongkong, Wall Street, Frankfurt, Vídeň. Všechny hlavní i exotické měny. A válka. Neboli světový trh. Dolar se mydlil s japonským jenem, švýcarský frank s markou a s britskou librou. Všichni na jedné hromadě. Amerika s Evropou a všichni dohromady pak s Asií. Kolik procent kdo dneska ztratí, kolik jich získá zítra zpátky? Gomez měl ten svět na stole, bydlel u něj deset hodin denně. Měl tu svůj šálek na kávu, sklenici

s minerálkou. Talisman od ženy, kalendář s fotografiemi z celé planety od nejlepších fotoreportérů z Reuters. Probírali jsme naše nebezpečně otevřené pozice. Šance na zítra. Prognózy, fundamentální a technická analýza. Gomez se v tom vyznal. Poslouchal jsem jeho perfektní oxfordskou angličtinu. Mnul si spánky a oči unavené blikáním monitorů. Vstal, protáhl se a z věšáku u dveří si vzal kabát. Kývnul na mě a vyndával cigaretu z krabičky. Na chodbě jsme vyšli po strmých kovových schůdkách a střešním vikýřem jsme se protáhli do chladného vzduchu. Už nepršelo. Vyndal jsem z kapes plechovky s pivem a otevřel jednu pro Gomeze. Zapálil si a já jsem si vyhrnul límec saka a zapnul knoflíky. Gomez prohlásil, že vypadám jako německý voják v letní uniformě před zamrzlým Stalingradem. Seděli jsme na ploché střeše, pod námi Václavské náměstí. Gomez kouřil a upíjel pivo. Narodil se někde v Latinské Americe, studoval v Anglii a teď se mnou seděl v Praze na střeše domu, kde pracoval. Pod námi proudy lidí a albánské prostitutky v pasážích a dealeři heroinu. Nad námi kus českého nebe nasvíceného rudými neonovými šlehy Coca Cola. Bolela mě nesnesitelně hlava. Naše akcie padaly. David byl v prdeli. Dominika nemocná někde v Africe. Rozklepala mě zima. Skoro jsme nemluvili. Gomez si vychutnával cigáro a díval se do neurčita. Bůhví na co myslel.

Večer jsem se v opuštěném studeném domě zabalil do deky a srkal horký čaj. Cítil jsem, že mám teplotu, a bylo mi mizerně. Proploval jsem v polospánku nocí, budily mě nepříjemné sny, napolo smíchané s neúprosnou realitou. Zdálo se mi, že zvoní u dveří. Zvonek domovních dveří. Žádný jsem ještě neměl zavedený. Ale přesto zvonil. A ten podivný zvuk. Chvillemi zněl jako kapela a potom jako písnička, co si někdo pohvizduje. Potom jako nějaká fanfára nebo klakson u auta. Jak jen jsem si mohl myslet, že je to zvonek u dveří, pomyslel jsem si v procitnutí. Ale vzápětí jsem ho slyšel znovu. A pochyboval jsem, jestli jsem předtím spal, nebo spím teď a myslím si to ve snu... TÁ DY DÁ TY DÁ DA DÁ...

Vzbudil jsem se zpocený a s bolestí v žaludku. Byl to mobilní telefon položený u mé postele. Vzal jsem ho do ruky. Bylo půl druhé ráno. Stiskl jsem tlačítko s obrázkem malinkatého sluchátka. Z toho šumu se do mých uší prodíral povědomý hlas.

„Pavle, slyšíš mě? Tady David, slyšíš...?“

„To jsi ty? Prosím tě, víš, kolik je hodin?“

„My tady máme poledne,“ ozvalo se.

„A kde jsi, proboha...?“

„To ti zatím nemůžu říct, Pavle... Jsou tu palmy a šumí tu Karibský moře, neslyšíš to v telefonu...?“

„Co to má znamenat?“ dostal jsem ze sebe.

„Pavle, mluvil jsi s Honzou? Dal ti moje pokyny...?“

„Já ti seru na tvoje pokyny, víš, co se tady děje?“

„No, nějaký zprávy mám, ale to teď není podstatný...“

„Tak já ti řeknu, co je podstatný. Na stole v mé kanceláři leží doručení obvinění, je to do vlastních rukou. Pro tebe to mají schovaný někde na poště. Porušení povinností při správě cizího majetku, nedovolené obchody s cennými papíry, úvěrový podvod a já nevím co ještě. Tak co tomu říkáš?“

„To nevím, my už jsme s Honzou stanovili postup...“

„Počkej, kdy hodláš přijet?“

„Já nevím, Pavle, nemůžu ti s určitostí říct...“

„Tak ty nás v tom necháš? Co si vůbec myslíš...?“

Náš hovor trval ještě pár minut a pak se přerušilo spojení. Nebo to David možná ukončil sám. Zaspal jsem ještě těch pár hodin do šesté, než mě vytrhl budík k bdělosti. Nevěřil jsem, že jsem se vzbudil. Ta touha usazená někde dole a daleko. Aby to byl jen sen, ze kterého se probudím do krásného klidného rána. Ale venku ležela břecha z roztátého sněhu a svištěl vítr pořezaný o plechy za okny. Vstal jsem a třásl jsem se zimou. Moje kroky se rozléhaly po prázdném domě.

„Už jsem myslela, že přijedeš až na Vánoce...“, řekla maminka. Vždycky jsem se těšil, až uvidím rodiče. Tentokrát jsem se zavřel do pokoje a oblečený jsem si lehl na zastlanou postel. Ani ve spánku už jsem se nedokázal uvolnit. Probouzel jsem se a zíral na detail staré prosklené skříně, kde ještě byly vyrovnány moje knihy z dětství. Nějakou dobu už mi všechna místa, pokoje a krajiny připadaly stejné. Tahal jsem si všude s sebou svůj svět a svoje trable.

Moc jsem nemluvil a ochromeně jsem dlouhé minuty zíral do jednoho místa. Maminka odnesla prázdné hrnky a nějaký dort. Příšerně sladký a tučný. Jenom jsem z něho uždíbl.

Myslel jsem na Dominiku. Že i kdybych dokázal teď všechno opustit a odjet do Afriky, i kdybych sebral tu odvalu, i kdybych jí dokázal pomoci, i kdyby to přijala a všechno by mohlo být jako dřív... já už bych si ji nezasloužil. Už bych jí znovu nebyl hoděn, zapletený do všech těch pavučin a se všemi závažími na nohou. Pocítil jsem najednou svíravý beznadějný strach. Pobodal mi břicho skrz naskrz. Panická hrůza. Z těch hrozných dálek mezi námi. Kam asi Dominika doplula? Kam až se mi vzdálila?

Oblékal jsem se v předsíni.

„Kam jdeš?“ zeptala se překvapeně maminka.

„Na procházku.“

„Vždyť tam prší. Možná to na chodníku umrzá.“

„Musím zajít za starou paní Svejkovou, mami, vyřídit něco od Davida. Tuhle mi volal, abych za ní zašel do roudnickýho bytu...“

„To nevím, Pavle, jak se s ní domluvíš. Je už dost špatná, prej jí to už moc nemyslí... říká se. Stará se teď o ni sestra. Vlastně tam s ní bydlí.“

Byl to okamžik, co se vrací. Nebo jen smyčka v mozku. Ta stejná chvíle. Vyšel jsem do tmy a vlhké zimy, kapky jako tmavé šupiny nebo krovky brouků ležely na plechu aut. Jako mrtví švábi. Procházel jsem světlem, co mi padalo na hlavu s ledovým deštěm. Pocit, jako bych se vracel ke svému autu od nějaké benzinové pumpy. Do

své vyhřáté samoty, v níž je všechno, co potřebuju k životu. Pojízdna samota, plná světla a měkkého plyše. Na chvíli jsem se otočil. Moje auto stálo opuštěné a zhasnuté u chodníku. Klíčky jsem nahmatal v kapse kabátu.

Pustil jsem se ulicí dolů z náměstí. Hlavu plnou Prahy, burzy a věcí kolem konkurzů na naše společnosti. Provaz se zatáhl. Kolem mě, Honzy, kolem našich dluhů a majetkových transakcí. David mi křičel do ucha z telefonu tím zmodulovaným hlasem. Za té studené šílené noci, co jsem polobdělý protrpěl ve svém prázdném domě s horečkou v tepnách. Nic mi nevyčítej, křičel ten vzdálený hlas, já nechci zůstat v tom srabu, mám nárok na to nebejt v tom srabu, rozumíš, mám historickej nárok na to nebejt po kolena ve sračkách, to musí každěj uznat... To jsou kecy, řekl jsem mu celý zpocený horečkou, to jsou jen ty tvoje kecy, a on začal zase o svém tátovi, že se teď někde nahoře směje, jak s tím se vším jeho syn vyjebal. Je s prachama v teple. Mám na tohle všechno historickej nárok, že jsem přežil s celou famílií tu slavnou studenou válku, v jednom bytě v lampasácký bytovce na malým českým městě, prolezlým fízlama a kurvama a notorikama. Politickej převrat zažiješ jednou za život, podruhý už se žádný šance opakovat nebudou. Mám na to nárok! To byla poslední slova, co jsem od Davida slyšel. Stačil jsem mu v tu chvíli říct jedinou větu, než se přerušilo spojení.

Stoupal jsem po schodech do patra. Zůstal jsem stát na pavlači a přes mapy špíny na zašlém skle jsem se díval na dvůr. Vzpomněl jsem si matně, jak jsme jednou na ohni pekli buřty a pili pivo. David, Jarka, jeho holky, když byly ještě malé, Dominika a já a snad ještě Martin, tenkrát. Chvíli jsem stál tiše před těmi dveřmi. Zíral jsem do jejich oprýskaného zažloutlého laku. Ten lak to všechno pamatoval. Tu dobu. Slyšel jsem, jak tūkám hranou prstu. Máš nárok, Davide, máš, ale ne na úkor jinejch...

Dveře se otevřely. Stará paní, nemohl jsem v ní poznat Davidovu maminku. Ne, nebyla to ona.

„Dobrý večer, já jsem Pavel, tady z Roudnice. Je doma paní Svejková?“

„Je doma. Co jí chcete?“

„Mám jí něco vyřídit od syna.“

„Od Davida...?“ zeptala se nedůvěřivě.

Vešel jsem za práh. Poznal jsem ten byt. Nebyl jsem v něm deset let. Paní Svejková seděla v ložnici u okna. Staré křeslo s odřenými opěradly na paže. Pozнала mě a usmála se. Od její sestry jsem dostal čaj a nějaké sušenky. Poslouchal jsem asi hodinu její zmatené povídání. Vnučky, snacha, David, nebožtík manžel. Mluvila o nich, jako by všichni právě seděli vedle v obýváku.

„David vám vzkazuje, že je v pořádku a že vás přijede zase brzy navštívit...“, řekl jsem pomalu a nahlas.

„Co já jsem se s ním nazlobila, s tím klukem, kolikrát já jsem mu vynadala do kanců a prasat... On přišel odpoledne ze stavby, zavřel se do koupelny a byl tam hodinu. A když jsem viděla tu spoušť, co po sobě vždycky nechal...! Špinavá vana a voda na podlaze a po dlaždičkách našlapáno pantoflema až do kuchyně. Nemůžeš si to po sobě uklidit, přišla jsem vždycky za ním a nadávala mu. Ale poslouchal magneták a ani nezved hlavu. Tak jsem šla a uklidila to po něm, celou koupelnu jsem vydrhla a nadávala jen tak pro sebe...“

„Říkal, že peníze máte na tý vkladní knížce, kdybyste potřebovala, že je tam dost...“

„A v pátek se vystrojil a šel ven a já mu říkala, kam jdeš, zase za těma kamarádama a budete pít, nechod' za nima... To bylo, než si přived Jarku. A pak začal zase, po práci do hospody, co já se s ním nazlobila a Jarka taky. O nic neměl zájem a já měla strach, že ho vyhodí z práce, měli už tehdy malou...“

Vracel jsem se zpátky do bytu na roudnickém náměstí. Šel jsem šouravým krokem. Maminka měla pravdu. Déšť umrzal na asfaltu. Vánoce na krku. Každé, i sebestříjemnější pomýšlení mě zastudilo.

Na třpytivém kluzkém chodníku mi probleskovaly ty známé pocity z poslední doby, kdy jsem si připadal tak slabý a zranitelný. Jako provazolezec, artista. Ty pocity, co bych nikdy nikomu nepřiznal. Skoro nikomu.

Ebola

Šla jsem pořád kupředu, pořád ten zlatý obzor, a pak skok zpátky, a zase, kupředu a zpátky, kupředu zpátky, jako stará poškrábaná deska, co přeskakuje na gramofonu. Zlatá žízeň nad pískem, do které se to pořád vracelo, moje dlouhé putování. Ta žízeň byla sluncem, co tepalo na obloze, nad pouští. Nikdy nikam nedoжду a písek mi roztaví kůži a oči, už se mi rozmazává výhled, z mých očí jsou dvě spečená sklíčka. Zatéká mi pot za ty moje skleněné oči, teče do mých vnitřností, jako voda po kamenech, ta moje touha, studená pramenitá voda. Voda. Bůh pouští. A Ona na mě mává a bere mě za ruku, jdeme společně a vracíme se společně, ta cesta tetelivým vzduchem, který drtí jazyk a měkké patro, diamantový blyštivý vzduch nad dunami, které přece tak miluju. Ale s Ní se nebojím, ne, ani trochu, jenom ta žízeň. Žízeň. Dábel pouští...

Můj černý anděl byl tak hodný, podal mi sklenici vody, široký úsměv. Už jsem byla vlastně ve městě, třípatrový dům naproti mému oknu. Opřela jsem si polštář, abych se posadila na posteli, než mě zase svalí horečka, zažene mě zpátky do žhavé pouště. Budu se k Ní modlit, prosit Ji, aby mi zase podala ruku. Kočky se zase proměňovaly po římse naproti. Okno pootevřené, chodili za ní dva, dva milenci. Měla divoký kožich, tygřice mourovatá. Scházeli se občas i několikrát v jednom dnu, stáli proti sobě na římse, dotýkali se čumáčky. Říkala jsem jí Cecile, schovanka, ne už tak nevinná. Ten první byl Danceny, mladý kocourek, černý. Chodil po římse vznešeně, jako provazolezec, trnula jsem, někdy jenom čekal a třel se o rám okna. Otvíralo se dovnitř, proboha... Stejně jsem měla strach. Cecile byla taky ještě trochu dětská, někdy ji nepustili, stará markýza byla jistě přísná...

Putovaly jsme dlouho, bořily se mi nohy v topánkách hluboko do žhavého tekoucího písku. Jako zkamenělý příboj, žlutohnědé duny,

tak krásné, něžné, vražedné. Moje dávná láska k pouštím, k pustinám a slaným hustým mořím, ta obsese... Viděla jsem oázu, tam, kde začínal obzor, neměla jsem už skoro nic, nahá, zabalená v kusu bílého plátna. Poztrácela jsem spoustu věcí a zbytek odhodila, zbytečná přítěž. Ozdůbky, parády, volánky, všechno jsem opustila, zůstala jen žhavá holá kůže, šly jsme spolu, s Ní, jenom samy, nic už vážně nezbylo, jen láska a vůně...

Dostala jsem jídlo a zase vodu, najednou jsem si vzpomněla na něco úplně dávného, bylo to z doby, kdy jsem bydlela v malé dřevěné postýlce. Usmála jsem se na černého ošetřovatele, věděla jsem, že mě má rád. Takovou dobu jsem byla pryč a na protější zed' padl konečně hluboký stín, vysoká kamenná stěna s nejkrásnějším oknem na světě. Chodili po římse jako artisté. Říkali, že prý čas od času některá kočka spadla dolů. Myslela jsem si to. Tu a tam se to stává, pak jsou všichni užaslí, přepadení. Jak se to mohlo stát? říkají si. Tomu druhému jsem říkala Valmont, přicházel za Cecile v noci a měl tělo pružné a silné, nebála jsem se o něho tolik jako o Dancenyho, idealistu, snílka, co se na tlapkách jenom vznášel...

Klesla mi hlava na polštář, ale už jsem neusínala na poušti, věděla jsem, že už mě vyvedla, došly jsme spolu za ruce k té oáze. Bylo to neskutečné, vyšly jsme na zeleném palouku, bylo to někdy ráno a rosa svítila v mírném slunci. A ten domek jsem poznala, ten pocit usmíření mi zapadal do té jedné velké lásky. Věděla jsem, že sedí uvnitř. Cítila jsem jeho světlo a klid. Etienne pak vyšel před práh a já jsem zamávala, a Ona jako by zmizela, když jsem utíkala...

Ted' jsem svírala polštář a takové světlo uvnitř sebe samé jsem v životě neměla, i když jsem byla slabá. Předě mnou čekala ohromná dálka, až do ní vykročím, nemusím se bát, protože strach je tak hloupý. Víím, že než jsem se probudila, opakovala jsem si dokola pár slov, to už jsem měla poušť za sebou, poznala jsem ji, a ne že bych zvítězila, ale prostě jsem z ní vyšla. Ne, já nechci být Bohem, říkala jsem si. Věděla jsem, že Ji mám po boku, blíže než dřív...

Dominique

Bylo to jako zlý sen. Seděl jsem v letadle na lince do Paříže. Za sebou dvě přestupování, Bangui, půl Afriky, promarněné tři dny a spousty peněz za hotel, cestu a letenky. Věděl jsem, že jsem skoro na mizině. V Praze obstavené všechny účty, jen hotovost v dolarech, co jsem vezl s sebou. A kreditní karta, která fungovala až do předešlého večera. Asi ji taky zablokovali. Ted' jsem si s ní mohl tak akorát zvyšovat sebevědomí a prestiž, když jsem otevřel peněženku při nějakém placení.

Všechno mi bylo úplně k ničemu. Adresa nemocnice, kde měla Dominika ležet. Nakonec jsem ji z pana Karase vypáčil. Telefonní číslo nefungovalo, ale já jsem si říkal, že už nemám co ztratit. A ted'... vzpomínal jsem na cestu taxíkem a pak nějakým autobusem. Do-trmácel jsem se do toho špitálu v lehkém světlém obleku ve stylu safari a tam si černí doktoři mysleli, že přijel nový kolega z Evropy. Dalo mi práci vysvětlit jim, že jsem jenom návštěva za pacientem. A pak jsem jen stál a chvěl jsem se zimnicí v tom subtropickém vedru. Zjistili, že už je to přes dva měsíce, co Dominiku propustili. Nikdo nevěděl, kde je. Poradili mi, abych se zeptal ošetřovatele, který se o ni staral a se kterým nejvíc mluvila. Čekal jsem na toho černého chlápka do druhého dne, protože měl zrovna po službě. Trochu lámal angličtinu. Vyšlo mi z toho, že fakt odletěla zpátky domů, do Francie. Že už je zdravá. Oddechl jsem si. Ale přesto jsem byl nervózní v tom horku. Celá ta cesta zase zpátky, autobus, taxík, spropitné, hotel. Čekání na letecký spoj.

Ted' už jsem byl z největšího otřesu venku. Hověl jsem si v pohodlném sedadle a pod námi bílo a nad námi nekonečná modř. V uličce letušky a káva voněla a na opěradle návod k použití záchranného člunu. Civilizace. Zbýl mi jenom trpký pocit kolem úst a chvění

v břiše. Když už jsem se odhodlal hledat Dominiku v Africe, tak letím zpátky a nemám nic. Jen vyhlídku na to, jak budu v Rue de Clery zvonit u dveří a čekat, až mi přijde otevřít Dominičin děda, kterého jsem si přál vidět ze všech lidí na světě nejméně. Autem bych si byl dojel pro tenhle zážitek do Paříže pohodlně za nějakých dvanáct hodin po dálnici. Já to vzal přes Afriku.

Bude to otázka několika hodin, jednou dvakrát přespím v hotelu. A odvezu si Dominiku domů, všechno skončí a vlastně znovu začne. Nejdříve ji našel můj dopis a teď ji najdu já. Probíral jsem si v hlavě varianty a tlačil jsem se u pokladny s cestovní taškou na lístek do metra. Kvůli osmi frankům jsem rozměnil pětisetfrankovou bankovku, kterou jsem koupil za zbytek dolarů z Afriky. Ještě jsem jich měl několik. Veškeré moje bohatství.

Hlavně že se Dominika vyléčila, opakoval jsem si celou cestu v metru. Pamatoval jsem si pár levnějších čtvrtí z časů, kdy jsme se s Dominikou toulali po tomhle městě. Kolik to bylo let? Teď jsem za sebou táhl celou tu tíhu roků a samoty a stesku. Na druhý pokus jsem sehnal noc za sto franků. Žádný přepych, ale čisto. Vyšlapal jsem točité schody do třetího patra, odemkl a hodil tašku na podlahu. Složil jsem se na zastlanou postel. Převálcovaly mě ty hodiny ve vzduchu mezi kontinenty, vedro a chlad klimatizace a ostrý vítr, co protahoval Paříží.

Vzbudil jsem se pomačkaný a splepený, bylo odpoledne. Vysprchoval jsem se a převlékl. Ocitl jsem se na široké ulici v provozu, odpolední špička. Auta, lidi. Najednou jsem nevěděl, co vlastně mám dělat. Kam mám jít? Prošel jsem bulvár Strasbourg nahoru a dolů. Okouněl jsem kolem restaurací a kaváren a kadeřnictví. Těch tam bylo asi nejvíc. Měla pootevřené dveře, šlo z nich příjemné teplo. Na křeslech posedávaly většinou černošky s mohutnými a složitými účesy. Jídelní lístky vyvěšené za okny restaurací mě odrazovaly cenami. Nemohl jsem utrácet. Ale měl jsem hlad. Nakonec jsem

skončil v jedné z postranních uliček. Byla plná krámků s ovocem, s potravinami, a arabští obchodníci postávali ve vchodech. Zalezl jsem do jednoho obchůdku a bloumal jsem mezi regály. Zkoumal jsem ceny potravin a potěškával sýry a salámy. Tlustá prodavačka tmavé pleti po mně nedůvěřivě pokukovala od pokladny. A to jsem měl tak skvělé sako. Z přírodního materiálu, písková barva, stříh safari. Po půl hodině vybírání jsem přišel ke kase, v košíku půlku černého krájeného chleba, sýr v krabičce a máslo. Prodavačka se navalila mohutným tělem nad pokladnu a krátkými prsty hbitě markovala můj nákup. Hlasitě vzdychala a měla unavený pohled. Když jsem vyšel, bylo už šero a mně bylo jasné, že dneska už Dominiku nenajdu. Vymotal jsem se uličkami zpátky na bulvár Strasbourg. V rukou jsem svíral svou večeri a profukoval mě vítr. Sako na mně vlálo. Zapnul jsem knoflíky a zdvihl límec ke krku. Bloumal jsem kolem nasvícených braserií a pak jsem se dostal na rušnou křižovátku a na náměstí s pomníkem. Ohromný lev s hřívou. Sedl jsem si pod ním. Dominika tu někde je, obcházel mě pořád ten pocit. Můžu ji kdykoli potkat. Jako někde na malém městě. Když už jsme se jednou potkali, tenkrát v Praze. Taky to byla náhoda. Nebo osud, jak by řekla Dominika. Zastudilo mě až v kostech. To všechno kolem. Vítr. Moje bláznovství a zoufalství.

Vracel jsem se k hotelu a ve svítícím výkladu jsem se zastavil pohledem na té tváři. Něco ve mně zatrnulo. Věděl jsem to, že někoho v tomhle magickém a smutném městě musím najít. Mezi naaranžovanou pánskou módou, nad kabáty a svetry a saky visela v hladkém úzkém rámečku černobílá fotografie. Alain Delon. Snímek z mládí. V zimníku à la šedesátá léta. Kolem krku bílou šálu. Pokynul jsem mu na pozdrav. Salut, mon ami. V Praze v Lucerně vypadal, pravda, trochu starší. Nemohl jsem se od té výlohy odtrhnout. Trochu i kvůli těm hřejivým kabátům, co tam visely za sklem.

Na pokoji jsem si dal ještě jednu horkou sprchu a pak jsem si na stolek poskládal nakoupené potraviny. Chleba byl krájený, ale na

máslo a sýr jsem potřeboval nuž. Nakonec jsem z peněženky vyndal kreditní kartu. Stejně byla zablokovaná. Mazat chleba s ní šlo skvěle.

Druhý den jsem pospíchal po bulváru ke stanici metra. Bylo po deváté. Kolem zábradlí postávali dokola černoši a hlučně se bavili. Zašel jsem pod zem a za pár minut vylezl na druhém konci Paříže. Posedával jsem kolem Sorbonny, zkoumal každý hlouček mladých lidí. Kolem poledne se nad městem rozestoupily mraky. Na lavičce u kašny jsem vystavil tvář slunci. Nevydrželo to ale dlouho. Zase mi začala být zima. Řekl jsem si, že si na další den vezmu pod sako víc vrstev. Pak jsem prolézal knihkupectví v Latinské čtvrti a zašel si na pizzu a na kafe. Odpoledne hrála na plácku před Sorbonnou nějaká studentská kapela. Housle, violoncella. Opíral jsem se o strom a poslouchal tu klasiku. Nakonec jsme zatleskali. My kolemjdoucí a čumilové a různé pochybné existence.

Obešel jsem pár kaváren a bister kolem bulváru Saint-Michel a Saint-Germain, kde jsme v minulosti s Dominikou několikrát seděli. Jestli platí ta pravidla, v která věřil Martin, že kdo nehledá, bude nalezen. A jestli platí Dominičina věta, že jestli se ještě máme někdy potkat, tak se potkáme, musí to přece mít smysl. Jenže já nejsem žádný stoik ani buddhista a mám svůj cíl a vůli a Dominiku najdu sám. Podíval jsem se na hodinky a ven z bistra. Byla tma. První den hledání a čekání. Mám přece čas. To je to jediné, co mám, ušklíbl jsem se sám nad sebou. Když jsem vylezl z metra na bulváru Strasbourg, obešel jsem krámký s potravinami, co zavíraly až kolem desáté. Tlustá prodavačka se na mě dívala s podezřením a něco na mě štekala francouzsky, když jsem se motal mezi regály. Tak jsem šel jinam. Sýr, chleba, salám. Cestou jsem se zastavil u té výlohy s pánskou konfekcí, Salut, mon ami. Jako u svatě kapličky. A v duchu jsem se modlil k té fotce, abych našel Dominiku.

Další ráno, černoši viseli na zábradlí a lemovali vchod do metra a pořvávali na sebe. Co mají asi na práci? říkal jsem si. Tentokrát jsem měl víc odvahy, vyptával jsem se na univerzitě na Dominiku.

Ale nikdo nic nevěděl nebo nechtěli mluvit anglicky, a tak jsem to vzdal. Užíval jsem si poledne brouzdáním po uličkách Latinské čtvrti a snažil se nemyslet na neklidnou noc. Na to, co se asi děje v Praze. A co dělají rodiče v Roudnici. A co Martin. A David. Dostal jsem se na nábřeží, ale foukalo to tam ještě víc. Přešel jsem most nad Seinou a tam jsem zase zalezl pod zem a vyšel až na Champs-Élysées. Ten proud lidí nahoru a dolů mě utěšoval a hladil, jako dřív v Praze. Stejně sám, jako tehdy. A s tou bolestí uvnitř. Že jsem špatný.

Dorazil jsem až nahoru k Vítěznému oblouku a po druhé straně bulváru jsem se pustil dolů. A někde uprostřed Champs-Élysées jsem vlezl do obchodu s kosmetikou a pod elektrickými světly jsem byl oslněný leskem, nádherou a vůněmi. Zaútočily na mě. Dominičino území čichových prožitků. Tohle byly doslova orgie. Od koberce u vchodu jsem ani nedohlédl, kde končily pulty napříč dlouhým obchodem. Jeden za druhým, nesly všechny ty vůně a sladká oblaka nad nimi až ke stropu. Snažil jsem si na prahu vybavit Dominičinu vůni. Najdu ji. Najdu. Tady přece musím. Prošel jsem kolem pokladen a pustil jsem se do prvního pultu. Lahvičky, štíhlé, plné i baňaté. Broušené flakony, barvy, tvary a vůůůůůně. Postupoval jsem systematicky dozadu a čichal k parfémům, k víčkům a zabroušeným uzávěrům těžkých skleněných flakonů. Kolem ze stěn se smály krásné dívky z barevných reklamních fotografií. Zasněné oči a luxusní úsměvy s růží od nejpřednějších kosmetických firem. Po čtvrt hodině mi začaly smysly šilet z těch vůní, které se mísily a praly a doplňovaly a navzájem zesilovaly. Už jsem si nebyl jistý, jestli bych Dominičin parfém vůbec rozeznal. A tak jsem vyšel ven na chladný vzduch. Motal jsem se v davu a pak jsem si sedl na kafe do bistra s plastovými kelímky a americkými hamburgery. Otupěle jsem civěl přes sklo na život Paříže. A pak jsem se vrátil a začal jsem očichávat skleněné lahvičky tam, kde jsem předtím přestal. Někde uprostřed toho krámu už jsem zase blouznil, nějakou dobu jsem jenom nechal procházet svýma očima lidi kolem, dámy v zimních kabátcích,

kožených sakách. Popocházely od vůně k vůni, jen tak uzobávaly svými hezkými nosíky ty vůně. Přelétávaly od voňavky k voňavce jako včely a pak odlétaly. Jenže já jsem hltal, soustavně a jako kombajn jsem postupoval kupředu a hledal. Po čichu, jako pes, jako zvíře. Rozrážel jsem čelem a nosem cáry těch slavných značkových vůní. Pak jsem se přece jenom vymotal z nasládlých a kořeněných rafinovaných oparů. Jak ze zrádné rajske bažiny. Na ulici jsem se zase nadýchal chladu a tmy a světla bulváru. A potřetí jsem se ponořil do neviditelné vonné pasti, do křižovatek vůní hustých jak pavučina. Do přestřelky parfémů a firem a značek, co stály za nimi. Už jsem byl hodně blízko, ale nebyl jsem si jistý. Jako bych už skoro sahal na Dominiku. Na tu vzpomínku. Přelud. Opar jemné vůně. V každé ženě s krátkými tmavými vlasy jsem ji viděl. Než se otočila a zklamala mě. Jenže proč by se mi nemohla zjevit? Proč by mě nemohla potkat právě na tomhle místě, kde si ji tak přeju? A kde se někde ve vzduchu vznáší její vůně, kterou jsem chtěl chňapnout do ruky. Kterou jsem miloval, esence její duše a naší dřívější lásky. Vrazil jsem do nějaké ženy a koktal francouzsky omluvy. Dívala se na mě. Potom přišel ten kluk s napomádovanými vlasy a v bokových kalhotách. Netušil jsem, co mi říká. A pak přišly ještě dvě prodavačky. Bylo mi jasné, že musím ven, než mě vyvedou. Jenže jsem nevěděl, jestli už jsem našel. Nemohl jsem dojít ani k proskleným dveřím, ta nevolnost, z hladu a z vůní. Ale šlo o to, sednout si venku na lavičku nebo na zem. Už mi to bylo jedno. Hlava mi třeštila a bylo to jako ve vodě. Trochu stav beztlíže. Jenom ten chlad mě srážel k zemi a přes něj pulzovala moje krev. Zprava doleva, od spánku ke spánku. Zalezl jsem zase pod zem, do tepla, jako do nory. Už jsem se těšil, až zmizím. Až se ukryju. Jenže v těch tunelech proudily stejné zástupy jako nahoře. Ulevilo se mi, když jsem se schoulil na sedačku. Ale sklo mi rozdrnčelo hlavu, střídala se za ním tma a světlo a tma. A potom jsem chvíli nevěděl. Venku jsem to nepoznával. Asi jsem přešel. Musel jsem znovu dolů a přelézt turnikety. Projít zatačkami

v tunelech. Konečně jsem se vydrápal ze špinavého metra pod světla lamp na bulvár Strasbourg. Měl bych se najíst, než se znovu zhroutím. Prošel jsem kolem arabských krámků a otevřených oficín a před tou výlohou s kabáty jsem málem do někoho vrazil ramenem, excuse moi, monsieur, zima mi přejela po zpcené tváři. Byl to on, tu bílou šálu pod rozepnutým flaušovým zimníkem, salut, mon ami, řekl a usmál se na mě. Salut, řekl jsem, nevěřil jsem, v safari sáčku jsem se třásl na tom rohu, mon ami, dodal jsem tiše... Nadával na zimu a zval mě někam do baru na panáka, říkal, že tam má nějaké známé, ještě z dob, kdy se poflakoval jen tak po Paříži, když se vrátil jako voják z Indočíny, neměl prý ani frank a dělal číšníka, než ho vyhodili, a přespával po kamarádech a u různých prostitutek. Díval jsem se do jeho modrých očí, chvíli jsem se divil, jak to že je tak mladý, pětadvacet nebo kolik, mladší než já, ale pak už mi to bylo jedno, jenom jsem si chtěl někde odpočinout, třásla se mnou zima a hlavou mi pořád ještě jezdily vagony metra, skřípala železná kola, bolelo to k nevydržení. Odmítl jsem to pití v bistro, ale taky jsem nechtěl být sám, řekl jsem mu, že mám poblíž hotelový pokoj, že si můžeme dát víno. Cestou mi vesele vyprávěl, jak je skvělé se všem ztratit a toulat se v noci po čtvrtích, jako je tahle, kde ho nikdo nepozná a nikdo nechce autogram nebo se s ním vyfotit. Otevřel jsem klíčem od pokoje flašku levného červeného, zatlačil jsem dovnitř ten korek, smál se, jak mi to jde. Seděli jsme na posteli a podávali jsme si tu láhev. Závěsy pokoje vlály a byly v barvách těch vůní, co se mi před hodinou prodřely do smyslů až na bolest, žlutá vanilka a hnědá skořice, do toho smrady noční dlažby pod oknem hotelu. A on povídal něco o horké Itálii, chvěl jsem se zimou, když vyprávěl, jak sbíhali s Rominou každé dopoledne po pláži k moři a na ulici na něj lidé volali „Rocco“ a zastavovali ho, povídal si s nimi italsky a rozdával autogramy. Viděls ten film, zeptal se nadšeně, boxoval jsem tam, takhle, víš, vyskočil na postel a poskakoval po ustlaných pokrývkách a rukama tloukl do prázdna

a zase se kryl, oči ve střehu, bylo to v Miláně, kam jsme jako my bratři přijeli z jihu, odněkud ze Sicílie, já a Renato Salvatori, mlátili jsme se jako o jednu holku, víš...? Poskakoval po pokoji a přehrával mi celý ten film, chvílemi jsem měl pocit, že omdlívám, ty voňavé závěsy se mi zamotávaly do vlasů, jako by mě mlátilo do hlavy padesát boxerských rukavic, nemohl skončit s tím vyprávěním, páni, to musel bejt dlouhej film, řekl jsem a přihnul jsem si na posteli z flašky. Taky byl, škoda, žes ho neviděl... A viděls Plein soleil? Neviděl? Tam jsem hrál pana Ripleyho, víš, z toho románu, nevíš...? Hele, pár dní tady ještě zůstaneš a já tě vezmu na všechny svoje filmy, fakt, musíš je vidět, nečet jsi aspoň nějaký kritiky? Třeba v Paris Match nebo v Ciné-revue... Já musím vyzvednout Dominiku, víš, na Rue de Clery, pak ti zavolám kvůli tomu biografu, ona tě má hrozně ráda, bude šťastná, že vás seznámím... Dal jsem mu ještě napít, hele, podívej se na tohle, vytáhl ze saka plochou blýskavou krabičku, co tomu říkáš? To je na cigára, je zlatá. Dobrej kousek, ne? Tu mi daroval Luchinino, je na ní štír, vidíš, tady na víčku, moje znamení, víš, on Luchinino, nahnul se ke mně, až k uchu, a ztišil hlas, on Luchinino mě miluje... Vyhodil krabičku do vzduchu a zase ji chytil, až pleskla o jeho dlaň, pohazoval si s ní, až mu upadla na zem, já už musím spát, opakoval jsem. Když já neumím bejt dlouho sám, řekl, víš, jaký fáro má Renato? Ferrari, červený žihadlo, jezdil s ním za matkou v přestávkách mezi natáčením. Chci se osprchovat, smejt to všechno, tu únavu, ty vůně, tu zimnici, a najíst se, opakoval jsem... Ještě ti musím vyprávět ten třetí film, řekl a napil se, zmizel jsem v koupelně, všechno se to rozpouštělo pod horkou vodou, i mýdlo vonělo, všechno vonělo, byl jsem zoufalý, v zrcadle jsem to nebyl já, chtělo se mi brečet, nenašel jsem ji, nenašel... Seděl jsem na odpadkovém koši v páře maličké koupelny, oblékl jsem se do pyžama a lehl si na postel. Už měl skoro dopitou flašku, teda tobě to trvá jako holce, řekl netrpělivě a začal vyprávět a přehrávat ten další film, pobíhal zase po pokoji, chvílemi jsem trochu spal, nezlobil se,

pak mezi dveřmi mávl, salut, mon ami, řekni lidem ze štábu, že jsi se mnou domluvený, pustí tě za mnou až na plac... Salut! Zmizel ve dveřích, položil jsem se na pokrývku a bičovaly mě ty závěsy, sebral jsem sílu, abych zavřel okno.

Noc se mi roztrhala do snů a polobdění. Po jednom probuzení jsem si chvíli myslel, že ležím v posteli ve svém studeném pražském domě. Stejně stíny chodily po zdi. Ráno mě roztřásla zimnice. Nevstával jsem, slyšel jsem černé pokojské, jak se několikrát dobývaly dovnitř, aby mi ustlaly postel, francouzskou pokrývku s dekou navrch. Pokoj se vyklízí do dvanácti. Došel jsem na recepci a zaplatil další nocleh. Celý den jsem nevyšel z pokoje, jenom jsem pil vodu a snědl všechnen sýr a chleba. Ale vydržel jsem. Všechno to zlé uvnitř jsem během dne zlomil. Přeludy a bolest hlavy zmizely, prochladnutí jsem vypotil. Večer jsem vyskočil z postele. Cítil jsem se dobře. Zahnal jsem zimnici, i migrénu, i depresi. Vzpomínal jsem na předešlý den. Na ohromný obchod s kosmetikou. A pak mi to v zrcadle tváří v tvář šlehlo z mých očí tam do těch skutečných a v momentě jsem z koupelny vrazil do pokoje a ke skříni. Sako tam viselo, prohrábl jsem kapsy. Nahmatal jsem v podšívce papírek. Vytáhl jsem ho, bílý hladoučkový proužek papíru. Opatrně jsem ho přiblížil k nosu. A zavřel jsem oči. Byla to ona!!! Přece jsem ji tedy včera našel. Ten vzorek vůně. Vzorek Dominiky. Sedl jsem si na postel a usmíval jsem se na sebe po dlouhé době do zrcadla. Našel jsem ji. Přes všechnu tu ostudu v obchodě i v metru. Všichni si mysleli, že jsem opilý nebo na drogách. Ale mělo to cenu. Je to dobré znamení... Sáhl jsem si na čelo a zastudilo mě. Pomyslel jsem si střízlivě, jestli nezačínám blbnout. Ne, je to tak. Musí to tak být. Teď už zbývá jenom dojít si pro ni. Vždyť je tady ve městě. A má můj dopis. Rozvěšoval jsem prádlo přeprané v umývadle po radiátoru v hotelovém pokoji. Pak jsem si došel do bistra na polévku a na kafe. Zašel jsem na roh za Delonem. Můj pařížský rituál. Mon ami, už zítra! Protáhnem všichni společně ty biografy! Zasmál jsem se nahlas jako blázen.

Ráno jsem zaběhl do metra hroznem černých obličejů, co na sebe hulákaly kolem té díry do země. Cítil jsem se skvěle a skoro jsem se vznášel po ulicích. Trefil jsem tam snadno, ještě jsem si pamatoval cestu z časů s Dominikou. Chvíli jsem na rohu Rue de Clery hlídkoval. Přál jsem si, aby vyšla Dominičina babička, s košíkem by kráčela ke mně, do krámu pro čerstvé housky. Nebo mi každou chvíli poklepe zezadu na rameno, když se bude vracet z nákupu. Jenže mezitím jsem si já musel dojít pro bagetu se salámem. Pokoušel jsem se luštit nějaké francouzské noviny, co jsem sebral na podlaze v metru. Nikam to nevedlo, nevydržel jsem to. Došel jsem k domovním vratům. Bylo odemčeno. Vyšel jsem schody do prvního patra a zazvonil. Polkl jsem nasucho, když se otočil klíč v zámku. Dveře se otevřely. Stál v nich on. Pozdravil jsem. Vypadal překvapeně, když mě poznal.

„Hledám Dominiku. Je doma?“

„Kde se tady berete...?“ civěl na mě.

„Přijel jsem před pár dny... a řekl jsem si, že taky navštívím Dominiku...“

„Dominika tu není.“

„A kdy přijde? Je už zdravá, ne?“

„Ano, je v pořádku. Ale odjela za prací, před týdnem.“

„A kde teda je?“ nechtěl jsem to už mezi dveřmi protahovat.

„V Londýně.“

Projela mnou vlna hrozného zklamání. Stav beztlíže v útrobách. Musel jsem se opřít o zárubeň dveří.

„Je vám něco?“

„Ne, ne...“

„Nechcete na chvíli dovnitř?“ zeptal se.

„Ne, děkuju. Už půjdu... Nemáte na ni telefon? Nebo adresu?“

„Zatím se neozvala. Mobilní telefon nemá. Ale k čemu by vám byla adresa? Je přece v Londýně.“

„A nevíte, pro koho pracuje?“

„Počkejte, dojdu pro ten lístek, co nám nechala. Je to nějaká soukromá jazyková škola...“

Stál jsem na chodbě. Zdálo se to všechno beznadějně, ty staré zdi kolem, železné zábradlí kolem schodiště. Nevětraný vzduch toho starého domu. Objevil se ve dveřích, podal mi mlčky lístek se jménem firmy.

„Podle názvu by vám telefon měli říct na informacích.“

„Nebylo tam aspoň, která čtvrt' Londýna to je?“

„Ne.“

Díval jsem se do jeho sevřené tváře. Bílé vlasy. Pevná brada a rty.

„Pořád se na mě zlobíte, jako Dominika? Kvůli tatínkovi...?“

„Psal mi před měsícem. Ta auta veterány prý převedl Svejka na nějakou nadaci, aby mu je nemohli zabavit, když jste zkrachovali. Nikdo neví, co s tou expozicí bude...“

„My jsme nezkrachovali, některý naše firmy šly do konkurzu, ale spousta jich funguje a vydělává, mají už třeba jiný majitele, ale my jsme je vybudovali...“

„Co mi tu říkáte, prosím vás. Víím to všechno od Václava. Jste na mizině a Svejka zmizel v cizině i s penězi...“

„To jsou jen poloviční pravdy, pane, většina našich podniků jede dál, podnikáme v hodně oborech...“

„Vy jste podnikatelé...“, řekl opovržlivě, „jste dobrodruzi...“

„Já tu s váma nebudu diskutovat,“ řekl jsem rychle, protože jsem tušil, kam se to začíná sunout, „od vás jsem nečekal nic jiného.“

„Já od vás taky ne. Mně stačí občas si přečíst zprávy z Čech. I v Le Monde to nedávno psali...“

„Co jako?“

„Že se v Čechách po listopadové revoluci rozkradlo pět set miliard korun...“

„Hm...“, neodpověděl jsem.

„Vykrást podnik, přivést ho ke krachu a majetek předtím převést na příbuzné... s tím se do civilizované Evropy nedostanete.“

„Ale jděte, tyhle řeči poslouchat nebudu. Umíte jen kritizovat a radit, jak vy byste všechno udělali nejlíp. Chtěl bych vás vidět...“

Bylo mi najednou horko na té studené chodbě, otočil jsem se a v ozvucích mých kroků po schodech jsem neslyšel už nic. Ani zabouchnutí dveří. Pořádně jsem se nadýchnul až na chodníku. Nadechl jsem všechno to kruté vědomí, že Dominika není v Paříži. Že mám před sebou poslední večer v tom městě, které mě drtilo a pronásledovalo. Nějak přečkat noc. Najednou jsem dostal chuť na černou kávu s mlékem a křupavé pirohy, které jsem si v hotelu ráno dával k snídani. Pocítil jsem radost ze své prozíravosti, že jsem šetřil peníze. Měl jsem ještě dost franků. Aby ne, když jsem skoro nejedl a v metru jezdil načerno. Zase jsem se vracel do hotelu, pobledlý ve výparech velkoměsta. Naposled jsem táhl večerním šerem po bulváru Strasbourg z lovu na Dominiku. Bylo mi jasné, že tahle proklatě široká ulice, kterou protahoval podzimní vítr, je nějak mimo parádní bulváry mého života. Ty lesklé a nasvícené, co ležely někde hluboko v paměti a ještě hloub v dávných představách. Nebyla to zrovna sváteční promenáda, co by stála za fotku do alba. Minul jsem obchod s pánskými oděvy a nechal tentokrát Delona na fotografii bez pozdravu. Talisman zklamal. To poutní místo mých návratů z výprav za Dominikou. Za tím přeludem. Celá Paříž byla plná přeludů.

Pokračoval jsem pořád nahoru, minul jsem odbočku do ulice, kde stál hotel. Prošel jsem těžkými dveřmi do nádražní haly. Vysoký klenutý strop Gare de l'Est mi zatočil hlavu. Hledal jsem na tabulích jízdních řádů. Vypsal jsem si do notýsku spoje do Calais. Pak jsem si sedl na lavičku a pozoroval lidi, co vcházeli a zase vycházeli do oranžových světel bulváru pod nádražím. Necítil jsem za chvíli ani chlad, ani bolest, ani obavy. Po duši se mi postupně rozléval pocit svobody. Že tam sedím sám, ještě dost silný jít a rozhodovat se. Dominika je živá a zdravá. Já jsem sám za sebe, to, co vleču z minula, zůstává v mlze za mnou. A už zítra dojedu k moři.

A popluju přes kanál. Mám oči a úsměv filmové hvězdy a reflektory pálí a kamera jede, potichu vrčí. Klapka, a už to neskončí. A mám v kapse saka ten proužek Dominičiny vůně. Zarazil jsem mimiku tváře, pár lidí se po mně dívalo. Na můj obličej ve svitu nádražních luceren... Kolem už byly zavřené krámky s občerstvením i trafiky. Hlad mi ležel hluboko dole. V břicho si prozpěvoval se mnou. O té mé svobodě. A cestě. Vzpomněl jsem si na Davida, bez výčitek a vzteku. Kde asi právě je? Ale další vzpomínky jsem zavčas zarazil. Kdoví kam by mě odnesly. Někam domů a do lítosti nebo stesku. Ale ta písnička v mých útrobách byla neodbytná. Nesla mě do postranních uliček, kde ještě svítily krámky arabských a černošských obchodníků. Vyložené ovoce a zelenina. Špinavé pasáže plné prodejních pultů a kalného světla. Nakoupil jsem dlouhé housky a chleba. Dva druhy sýra, salám, rajčata. A láhev levného sauvignonu.

Seděl jsem na okenním parapetu nad sálajícím radiátorem. Cpal jsem se a drobil na kobereček vedle postele. Měl jsem výhled do uličky pode mnou. Nějací Arabové postávali na protějším chodníku. Jeden měl zavázanou ruku zářivě bílým čerstvým obvazem. Mluvil s ostatními, sledoval jsem je už skoro půl hodiny. Jako by neměli nic na práci. Pak přišel ještě jeden, něco jim řekl. Sebrali se a všichni pomalu odcházeli pryč. Kam asi? Hotel naproti byl v opravě. Lešení kolem, omítka otlučená zednickými kladívky. Dole zaparkovaná auta, jedno z nich ráno nakládala na plošinu odtahová služba. Mělo za stěračem nastrkanou spoustu papírků. Jako karbaník v ruce karet. A z nedaleké velké křižovatky doléhal stále provoz. Bylo slyšet sirénu, zesilovalo se to a pak sláblo a mizelo pryč. Klaksony aut, ty proudy z centra a naproti zase do středu města. Pulz velkoměstských dopravních tepen. Lidé se vracejí do svých domovů. Okna kanceláří zhasínají, neony se rozsvěcují. Všechno je tak jasné. Ale kdo to pochopí...

Zalezl jsem opatrně do postele, abych neporušil tu skvěle ustlanou francouzskou příkrývku.

Před obědem jsem vyklidil pokoj, naposledy jsem se prošel po té proklaté čtvrti, utratil jsem poslední franky za jídlo a vrátil se pro zavazadlo do recepcce. Nabral jsem směr nádraží, když za mnou vyběhl recepční, co míval odpolední směnu, něco za mnou volal. Zastavil jsem se, nataženou rukou na mě mával, že jsem si něco zapomněl na pokoji. Zíral jsem na tu zlatě se třpytící krabičku na jeho dlani. Prý to našly pokojské pod postelí... Hnal jsem se s taškou na rameni ke Gare de l'Est a pot mě šimral za límcem, proboha, už odsud musím pryč, je nejvyšší čas...!

Celou plavbu trajektem jsem zůstal na palubě. V tom chladu. Schválně, jako zkouška, že to funguje. Že už mě nedostane žádná horečka ani bolest nebo zimnice. Loď se houpala a voda byla tmavá a světlouká noční obloha v ní mizela. Polykala sloupy světla z reflektorů. Peter si přidřepł vedle mě, taky mu nevadila zima. Povídali jsme si chvíli uvnitř, hned při nalodění. Vyprávěl mi, že má dole v podpalubních garážích zaparkovaného terénního rovera. A slíbil mi, že mě vezme do Londýna. Teda jestli projdu přes celníky a imigračního úředníka. Peter byl stokilový chlápek a měl prý dřív v Londýně obchod s loveckými potřebami a oblečením. Teď bydlí na venkově. Má domek se zahradou a s chovnou stanicí psů. Díval jsem se na jeho mohutnou bradu a husté obočí pod kšiltem čepice. Nabízel mi, že u něj můžu přespat. A pak mi dal aspoň typ na levné ubytování v Londýně. Byl jsem mu vděčný. Vykládal jsem mu o Praze a o sametové revoluci. Cizinci to rádi poslouchali, jak jsem už dávno věděl.

Když jsme se po hodině a půl sezení na přidi trajektu podívali na nebe, bylo už temné. Plné černých mraků. Peter řekl, že budou deště. Bylo kolem druhé hodiny ranní. Peter si zapnul nepromokavou bundu až ke krku a půjčil mi svoji flísovu, co měl vespod. Přehodil jsem si ji přes ramena. Byla mi tak velká, měl jsem ji jako kabát. Ukazoval mi v dálce ty záblesky, co vystřelovaly k nám.

Z nerozeznatelného obzoru po vodní ploše jely jako blesky. Za sebou v určitém rytmu. Peter mi vysvětloval, že každý maják má svůj světelný kód, podle kterého námořníci poznají, k jakým břehům se blíží. Fascinovala mě síla světla, jak probíjela dálku a mlhu. Seděl jsem na kufru a zachumlal jsem se do té hřejivé černé bundy. Pevnina se blížila a my jsme ji cítili. Jako hradbu ve tmě před lodí.

Když jsem vystupoval po můstku z lodi, tlačil mě dav za mnou a dole vyjížděla auta. Dával jsem pozor, až pojedou tmavý rover, ale dostal jsem se už úplně dopředu. Pevně jsem chytil kufr a rekapituloval jsem si v hlavě řeč pro uniformu v budce.

A pak jsem stál proti širokým a dlouhým zdem nějakého námořního učiliště a Peter na mě mával z otevřeného okýnka auta. Prošli jsme se po pobřeží a před námi prosvěcovaly bílé útesy, kolmé vápencové stěny. Ze vzduchu se lila vlhkost a sůl. Nechtělo se mi ani spát. Usadil jsem se na pohodlném sedadle vedle Petera. Měl jsem rozhled. A za chvíli byl Dover za námi.

V Londýně jsem měl hledat jakousi soukromou jazykovou školu, kde měla být Dominika, a místo toho jsem se plahočil s kufrem ztuhlý v dešti po severní části města. Už jsem podezříval Petera, že si ze mě vystřelil, když byl přes ty zbraně. Aspoň že mě hrála jeho flísová bunda, co mi nechal. Na zápůjčku. Nebo spíš na památku. Jinak jsem na tom byl mizerně. Vyměnil jsem franky za libry a mé skromné francouzské jmění ještě více seschlo. Na pár bankovek s portrétem anglické královny. Ten nocleh měl být levný. Žmoulal jsem mezi prsty kus papíru s nakresleným plánkem. Ne a ne najít ten dům. Stejně byly všechny jeden jako druhý. Řadová zástavba anglických rodinných domků. Už jsem znal ty průhledy bez záclon do parádních pokojů s masivním nábytkem a k pohovkám a křeslům přikrytým přehozy. Nedělní panoptika. Pak jsem konečně chytil směr a stopu v těch jednotvárných blocích domů a nakonec jsem zvonil u dveří.

Wanda byla taková, jak ji Peter popsál cestou na lodi. Malá, s plavými prokvetlými vlasy, nedbale sčesanými dozadu. Tvář trochu

vrásčitá. Říkal, že je jí šedesát. Emigrantka ještě z dob socialistického Polska. Uvnitř byl dost nepořádek, všiml jsem si toho už na chodbě. Domluvili jsme se na dvě noci. Osm liber za postel, jak řekla. Platí se dopředu.

V patře jsem našel pokoj, byl malý a byly v něm tři postele. Všechny byly ustlané a vypadaly obsazené. Ve skříních šaty, pod postelemi pantofle. Sedl jsem si na okraj jedné z postelí a přemítal, kde je asi ta moje. Těšil jsem se, až vypadnu ven. Po zemi se válely chuchvalce prachu a na stole u dveří nějaké konzervy na rozprostřených novinách. The Guardian. Otevřel jsem okno, abych pustil do místnosti čerstvý vzduch. Vyhlédl jsem na dvorek. Pode mnou skleník přistavěný k domu. Neviděl jsem v něm žádné rostliny. Z boku měl žaluzie. Kolem nepořádek. Staré jízdní kolo. Sedl jsem si na rozvrzanou židli a natáhl si nohy. Hlavu jsem si opřel o skříň a do spánků se mi vrátily vlny kanálu La Manche. Peter a jeho čepice s kšiltem. Světla majáku. A zima a hlasy, co mě probudily...

Otevřel jsem oči a zachvěl se zimou. V pokoji se svítilo, tři mladí chlapi si svlékali pracovní haleny zacákané od vápna a barev. Promnul jsem si oči a z uší se vytratil příboj. Pokoj byl plný rychlé hlasité polštiny. Chvilí jsem civěl do žlutého světla a oni dělali, že si mě nevšímají. Pak jsem si stoupl a pozdravil anglicky a pak česky. Vždyť jsme Slované. Rozuměli a tváře se jim najednou roztáhly do úsměvů. Představil jsem se. Všichni tři mi postupně potřásli rukou.

Daniel Palonka. Michal Palonka. Andrej Palonka. Byli to bráchové. Blond vlasy, věkem od dvaceti do dvaceti sedmi či osmi. Zmizeli na chodbě s ručníky a jedním mýdlem. Popondal jsem si nerozhodně kufr a zase si sedl. Nesnášel jsem tyhle chvíle nejistoty a čekání. Pořád mi to nešlo do hlavy, to s mou postelí za osm liber.

Do večera jsem věděl, co jsem potřeboval. Palonkové mě provedli po celém Wandině baráku. Byl po střechu napěchovaný lidmi. Skoro samí Poláci, co pracovali v Anglii. Většinou načerno. S prošlým vízem. Pár Asiatů, dvě Chorvatky. Ve společné kuchyňce jsem se

s některými pozdravil. Kluci se nacpali těstovinami a sendvičovými chleby. Pozvali mě ke stolu. Kvečeru se všichni z kuchyňky někam vytratili. Vrátili jsme se na pokoj. Konečně jsem se zeptal na svou postel. Daniel se usmál, sáhl pod postel a vytáhl jakési skládací lehátko. Duralové trubky a napjaté barevné plátno.

„To si ta bába vypije,“ řekl jsem a Palonkové se rozřehtali. Asi mi rozuměli. Řekli mi, že v sobotu večer nebývá doma.

Byla opravdu sobota večer a já jsem poklusával po chodníku vedle svých polských kamarádů do pubu. Chodili k pultu pro piva, a když se uvolnilo místo, zasedli jsme ke stolečku. Na obřím plátně jely záznamy sportovních přenosů nějakého televizního kanálu. Čekalo se na zápasy v boxu. To je Polák, strkali do mě nadšeně bráchové a fandili svému v červených trenýrkách. A já se jich chtěl zeptat na tu jazykovou školu, než jsem poznal, že by to nemělo cenu. Pracovali jako malíři pokojů a po práci chodili na pivo. Až něco vydělají, vrátí se domů. Dva už měli rodiny. Nejmladší Andrej byl ještě svobodný.

Pilo se foster's a mě zmohly ty sklenice, že jsem mluvil polsky. Jenže to nebyl konec. V sobotu se puby nezavírají v jedenáct jako ve všední dny. Vyrazili jsme do jedné starobylé hospody s malovaným štítem. Uvnitř byla tlačnice, pivo jsme pili vestoje daleko od pultu. Začal mi roztávat svět kolem, jenom jsem pil a překřikovali jsme se s Danielem. Vyprávěl jsem mu anglicko-polsko-česky, jak hledám Dominiku. Další dva bráchové poslouchali taky, Andrej s otevřenou pusou. Z africké polopouště do Paříže a odtud do Anglie. Očichávali bílý proužek načichlý parfémem. A přitukávali jsme si plnými sklenicemi a objímali jsme se tam v tom kouři z cigaret a řevu. A potom se odněkud rozezněla hudba. Museli jsme ještě víc křičet, abychom se slyšeli. Ale mně už to bylo docela jedno. Najednou jsem zůstal sám. Ani jeden Palonka nablízku. Tíha opilosti mi tlačila víčka a dýchal jsem ty spletené hlasy pijáků a průvan ode dveří. Barmanka byla krásná a jezdila za barem od jedné pípy k druhé jako rafinovaný

robot. Sedm druhů piv. Nestačil jsem sledovat její ruce ani její rty. A zacláněly mi ve výhledu hlavy ostatních. Tak jsem se opřel ramenem o stěnu. Usrkával jsem pivo. Zdálo se, že té noci se nedá dojít na žádný konec. A to nekonečno bylo tak sladké a lákavé. Rozhodl jsem se, že vyrazím zpátky, jenže jsem nevěděl kam. Ani jeden směr mi nic neříkal, žádná budova. A nebe bylo slepé. Studené, bez hvězd. Vrátil jsem se dovnitř a Palonkové už po mně pátrali. Daniel mě zachytil okem jako na háček a sáhl po mně. Chytil mě za rameno a smáli jsme se na sebe. A já přísahám, že přes dva tři chlapy, co nás dělili, mě vzal jen prsty za hrbol ramene a vyzvedl mě nad hlavy ostatních jako ramenem jeřábu. A potom mě postavil jako paňácu vedle sebe. To byl let, krátký, jako ve stavu beztlíže. Díval jsem se na temena hlav pode mnou. A už tu byl Michal a ten mě vzal za ruku a táhl mě ke dveřím. Vytrhl jsem se mu a vrazil na záchod. A když jsem po chvíli vyšel zpátky na chodbu, všichni tři tam svorně čekali. Šli jsme dál chodbou a hudba se proti nám valila a pořád zesilovala. Až jsme objevili malý sálek, ve dveřích bylo modro a žluto. Nedalo se tam moc dýchat. Na pódiu pod reflektory se zmítali muzikanti. Po stranách z beden duněla hudba. Rocková muzika, zapluli jsme do tančícího davu a křepčili všichni spolu. Nechtěl jsem, aby to někdy skončilo, byla to tak šťastná vlna, co nás nesla a houpala. Na parketu se objevila několikrát i barmanka, odskočila si zatancovat. Nějaké tváře jsem si pak pamatoval zvenku, když jsme se potáceli po ulicích severního Londýna do toho prašivého domu, kde jsem měl své lehátko za osm liber. Nějaké billboardy a ploty kolem zahrad. A vzduch jako břitva.

Bolela mě hlava, že jsem se raději nehýbal. A taky záda z nepohodlného lehátka. Bylo už světlo. Palonkové měli hlavy v polštářích. Došoural jsem se po chodbě na záchod a na cestu zpátky jsem se napil z kohoutku vody. Ještě jsem na chvíli usnul a pak jsem civěl do olezlých dveří staré seschlé skříně. Na chvíli jsem si připadal jako

někdo jiný. Někdo, koho neznám. A že nikdy nemohla být pravda, co se všechno stalo v Praze. A proč jsem tady.

Kolem oběda jsme si vyšli všichni čtyři na vzduch. Daniel mi ukazoval auto. Koupili ho před pár týdny. Než odjedou, zase ho prodají. Provezli mě alespoň okolními ulicemi. Odpoledne jsme se v kuchyňce najedli smažených vajíček a slaniny a chleba z jejich zásob. Do večera jsme podřimovali nebo si povídali. Palonkové pocházeli z Wroclavi. Jim jsem nemusel vyprávět o východním bloku jako ostatním cizincům. Znali to dost dobře.

Paní Wanda mi otevřela na zaťukání. Z jejího pokoje bylo slyšet televizi. Řekl jsem jí, že jí zaplatím další dva noclehy, ale za postel. Za lehátko, ze kterého jsem ráno rozlámaný na maděru, dám jenom pět liber. Trochu se ošívala a slíbila mi postel, co se má druhý den uvolnit.

V pondělí jsem se vrhl do provozu londýnských ulic. Plán, který jsem promýšlel celou neděli na lehátku, byl vcelku jasný. Najít adresu jazykové školy a vyhledat Dominiku. Skoro celý den mi ale zabralo nakupování potravin a potřebných věcí. Slíbil jsem polským bratrům, že obstarám nákupy i pro ně, když budou do večera v práci. Dali mi typy na levné prodejny. Nějak jsem se zamotal do objevování čtvrti Acton, kde jsme bydleli. Do centra města jsem se dostal až večer. Přes hodinu jsem strávil prohlížením knih na trhu na nábřeží Temže. Knižní bazar pod plachtami stánků. Pobíhal jsem mezi pulty obloženými tituly všech možných žánrů. Utratil jsem za několik brožur deset liber. Jako kdybych býval měl na rozhazování. Do nastydnutí jsem pak seděl na lavičce a četl. Přes širokou řeku jsem po očku vnímal tmavý masiv budov. Anglický parlament mizel v oparu studené řeky. Nasvícené lodě. Moje svoboda s tváří filmové hvězdy a proužek Dominičiny vůně po boku. Pořád to fungovalo. Nepotřeboval bych nic, když mám tyhle... tyhle iluze. Koukal jsem do ztracena a přede mnou utíkaly vteřiny. Pak jsem se zvedl k odchodu.

Daniel mi řekl hned mezi dveřmi, že mám zajít dolů za Wandou. Uvolnila se mi postel. Odnal jsem si kufr od Palonků dolů. Šli jsme na dvůr a do skleníku. Byl zařízený nábytkem a jedna ze tří postelí byla volná. Večer jsem se natáhl a rovnal si bolavá záda. Byl jsem tam sám a brzy jsem usnul. Ze spaní mě vytrhl hluk a hlasitý hovor. Než jsem úplně procitnul, myslel jsem si, že sním nějaké divoké a hlučné fantazie o Itálii. Pootevřel jsem oči do elektrického světla. Moji dva spolubydlíci se svlékali a vykládali si zvučnou italštinou. Podíval jsem se zblízka na zápěstí do ciferníku hodinek. Bylo půl druhé. Dělal jsem, že spím, a snažil jsem se o to, ale dlouho mi to nešlo.

Daniel mi půjčil koženou tašku s dlouhým popruhem. Ráno jsem si do ní v kuchyňce nandal chleby promazané máslem a proložené salámem. Oblékl jsem si přes letní sako bundu od Petera, tašku jsem dal přes rameno a vyrazil jsem. Zíval jsem ještě na ulici, po té italské noci.

Vzpomněl jsem si na nejstaršího Palonku. Ptal se, tak co, našels? Zašel jsem k nim předchozího večera. Moji noví spolunocležníci mě děsili. Pracovali jako barmani někde kolem Leicester Square. Bylo jim přes dvacet a ještě nad ránem, když se vrátili ze směny, si pouštěli rádio. Před usnutím. U Palonků na pokoji jsem nevyspalý vážně přemýšlel o návratu na rozkládací lehátko. Tak co, našels? Kývnul jsem. Opatrně. Ani jsem o tom s polskými kamarády nechtěl mluvit.

Teď jsem byl v tom bloku domů, zbývalo podle adresy najít číslo popisné. Přešel jsem několikrát kolem té nenápadné úzké budovy, než jsem si všiml nápisu. Pak jsem se opřel do špinavých prosklených dveří. Tmavou okachlíčkovanou chodbou jsem došel ke schodišti. Uklízečka vytírala. Stála ke mně zády a sestupovala dolů. Bázně jsem se potichu vykradl ven. Teď už si to vítězství vychutnám. Nemůže mi utéct. Postával jsem na chodníku, byl večer.

Ale oprýskanou ceduli přitlučenou vedle vchodu jsem pod světlem lucerny ještě přečetl. Osoba s mopem a kbelíkem zmizela ve dveřích v přízemí. Vstoupil jsem zase dovnitř a vyšel po schodech. Ještě se svítilo. Chodbička vedla za roh, asi patery dveře vedle sebe. Na nich přilepené cedulky. Nějaké označení tříd. Asi podle stupně znalostí. Srdce mi zatlouklo zběsile do hrudi. Rozbolela mě hlava v jedné vteřině a cítil jsem, jak mi pot vyrazil z kůže. Na třetích dveřích od schodiště jsem zase našel Dominiku. Pokolikáté? Tentokrát to bylo vážné. Chvilí jsem se díval vedle bílého potištěného papíru do šedivého laku dveří. A potom znovu, abych si zase přivolal to překvapení a uspokojení. Několikrát jsem to zkusil. Aby to bylo jako poprvé. Ta radost byla pokaždé jiná. Sáhl jsem na ten papír, který byl průhlednou lepicí páskou připevněn na dveřích. Objížděl jsem prstem ta písmena. FRANÇAIS II. DOMINIQUE KARASOVA. Nemůže to být někdo jiný? ptal jsem se pochybovačně sám sebe. DOMINIQUE... Opřel jsem se oběma rukama o ty zamčené dveře a vydechl jsem z celých plic. Poslední vyučovací hodina je odpoledne. Konec v půl sedmé. Pomalu jsem odcházel ke schodišti, chvíli pozadu a pak jsem se otáčel. Abych snad nedej bože nezapomněl tu cestu. Ty dveře. Venku jsem znovu obešel celý blok. Znovu jsem se vrátil a zíral na ceduli u dveří. Pak jsem teprve odcházel.

Palonkové byli večer unavení, ale vytáhl jsem aspoň Daniela na pivo. Měl jsem poslední peníze. Poslední předplacenou noc u Wandy. Ale nemohl jsem ten večer být sám. Zoufale jsem se bál sám sebe. Sedli jsme si k baru. V pubu nebylo moc lidí. U stropu běžela televize. Sestřih z anglické fotbalové ligy. Zaplatil jsem dvě penty foster's a řekl jsem to Danielovi. Že jsem vystopoval Dominiku po dvou týdnech cestování místo v Africe v londýnské čtvrti Surbiton. Usmál se a přitukli jsme si. Jeho pohled pořád mířil nahoru. Tak jsme se dívali na krásné góly na obrazovce. A zase jako by to nemělo skončit. Teď už mi nic nevadilo. Nepopoháněl jsem čas ani ho nezdržoval. Zvon nad barovým pultem nám vyzvonil zavírací hodinu. Skoro celou

cestu jsme mlčeli. Od půlnoci jsem ležel ve skleníku na zádech na své posteli za osm liber. Díval jsem se do skleněného stropu. Připadal jsem si jako ve fantastickém filmu. Nebo v blázinci. Nad sklem ve tmě obrysy větví. Kdyby něco spadlo z nebe, rozbitá skleněná deska by na mě žuchla. Uřízla by mi hlavu. Nebo by mě rozpůlila. Přesekla by mě v pase. Rozzlobil jsem se na sebe za tu představu. Chrání mě přeci ten úsměv filmové hvězdy z bulváru Strasbourg. Mon ami. A voňavý papírový proužek... Čekal jsem odevzdaně, až se vrátí ti dva temperamentní černovlasí hoši. A budou si vykládat. Kdybych aspoň věděl o čem. Asi o holkách. Nebo o spropitném. Až kolem třetí ráno usnu, vyčerpaný tím čekáním ve skleníku, budu spát až do oběda. A pak ještě do večera budu mít dost času.

Přišel jsem před budovu jazykové školy už hodinu předem. Z obavy, že to nebudu moci najít, že bych to mohl nějak prošvihnout, že by mi v tom mohlo ještě na poslední chvíli něco zabránit. Těsně před půl sedmou jsem stál na chodbě v prvním patře. Po pár minutách se třídy rozhlučely, skoro naráz za všemi dveřmi. Postával jsem a přešlapoval, až se otevřely ty mé dveře. Vyšli lidé se sešity v rukou a s kabelami přes rameno, procházeli kolem mne. Ustoupil jsem ke zdi a netroufal jsem si nahlédnout do třídy. Hlahol ustával, mizel někde pod schody a na tmavé ulici. Zůstalo jen pár hlasů a mně se zdvihlo srdce. Ta barva, ten tón... je to Dominika? Slýchal jsem ji občas mluvit francouzsky, pokoušel jsem se na to rozpomenout. Hlava mi začínala třestit, struny napjaté. Šly přes ně ty rozvleklé vteřiny čekání, drásaly je a hladily. Konečně vyšla... Blond hlava a zlaté náušnice. Ne, to nemůže být Dominika. Sklopil jsem oči před tím pohledem. Takhle zblízka se potkat s očima cizí ženy. Poodstoupil jsem dál od dveří. Koukal jsem do podlahy a na stěnu. A pak jsem slyšel, jak se zavřely dveře, cvakl klíč. Nemohl jsem odtrhnout oči ze stěny. Ted' nemůžu nic ztratit. Sjel jsem pohledem zpátky na podlahu, šel pomalu krok za krokem až ke dveřím. Černé sportovní boty na přezky stály před

prahem a nehýbaly se. Nad nimi černé úzké kalhoty. Co přemáhání dalo nezvedat oči výš. Pak to přišlo. Její hlas. Ke mně...

„Pavle...?“

Zvedl jsem hlavu. Stála přede mnou, v náručí desky a nějakou knihu. Měla nakrátko zastřižené vlasy. Obarvené místy do několika světlých pramínků. To nejčizejší na ní mi došlo vzápětí. Dioptrické brýle v úzkých černých obroučkách. Rámovaly její obličej a pohled jejích očí. Dívali jsme se na sebe. Pak jsem vykročil k ní. Potkal jsem nejdřív tu její vůni...

„Ahoj, Dominiko. To jsem já...“

Opatrně jsem ji objal, nastavila mi k polibku střídavě obě tváře. Spustil jsem ruce z jejích ramen. Mimoděk jsem ustoupil o krůček. Zvětšil jsem tu kratoučkou vzdálenost našich těl. Ale dýchal jsem ji.

„Kde... ses tu... vzal, Pavle?“ zeptala se s pomlkami, jak hledala česká slova.

„Já tě hledám.“

Prohlíželi jsme si jeden druhého. Slušelo jí to a já se nechtěně podíval na sebe a sám jsem si přivolal tu její otázku.

„Vypadáš tak... nezávisle... Ty už nejsi... byznysmen?“

„Já? Já... já nevím, co jsem,“ vykoktal jsem překvapeně, pořád jsme stáli naproti sobě. „Kam teď půjdeš?“

„V půl osmé mám... máme sraz se studentama v jednom pubu tady za rohem. Dneska jim to asi nestačilo. Chtějí si povídat francouzsky i po hodině...,“ usmála se pobaveně.

V koutě u kulatého vykládaného stolu nebylo moc útulno. Táhlo od dveří, kdykoli někdo vešel. Od dlouhého hospodského pultu šly hlasy a zvuky z televize. Neodvážil jsem se vzít její dlaň do ruky. Ležela na ubrusu kousíček vedle mé. Usrkávali jsme oba pivo. Povídala, jak jsem po ní chtěl. O univerzitě. O dvou pobytech v Africe. O vzdělávacích programech pro chudé černošské státy. O nějaké zvláštní horečce, co ji trápila, a že už se tam kvůli té infekci nesmí

vrátit... Hleděl jsem na ni a za ni. Jen jsem se soustředil na tu chvíli, že sedíme vedle sebe. A lezly mi do skutečnosti obrazy z minula. A moje vzpomínky. Já v Praze, když Dominika byla pryč. Dívala se na mě, tak vlídně a přitom zdálky. Chtěl jsem nějak rozpálit její oči svýma. A vidět její úsměv. Její vůni brala clona cigaretového kouře. Táhla ji pryč ode mne.

„Jak jsi mě tu našel?“

Ale já jsem se ptal dál, abych to oddálil. Vyprávěla, bez nějakého zápalu. Vzpomínala na všechna ta slova. Prohlížela si během hovoru moje pomačkané letní sáčko, musel jsem vypadat trochu bizarně. Letěl čas a já se nadechoval. Na tu větu. Podívala se a zdálo se mi, že se nepatrně odtáhla. Nechápatě zakroutila hlavou.

„Já jsem si pro tebe přijel, Dominiko...,“ zopakoval jsem.

„Jak... jak to myslíš?“

„Říkalas, že jestli se ještě máme uvidět, tak že se potkáme.“

Přišli za ní až ke stolu, její studenti, bylo už po osmé hodině. Usmívala se na ně, jak jsem to miloval. Byla trochu nervózní, když odešli k velkému stolu na druhý konec lokálu.

„Dominiko, já bez tebe nemůžu žít. Chápeš mě?“

Dívala se do ubrusu a polkla naprázdno. I ve tváři byla hubenější, než jsem ji znával dřív. Velké oči. Brýle neměla, prý je nosí jen na čtení.

„Nechceš mi vyprávět, Pavle, co je nového u vás? Nic jsi mi neřek...“

Její hlas byl opatrný a prázdný a mě rozbolela hlava. V tom okamžiku jsem cítil teplo ve tvářích a pot. Jako v Paříži, utopený v parfémtech a malátný hlady.

„Všechno je přece v tom dopise, Dominiko.“

„V jakém dopise?“ podívala se.

„V tom dlouhém dopise, co jsem ti posílal do Afriky. Na adresu, co mi dal tatínek.“

„Nedošel mi žádnéj dopis...“

Další náraz do mé hlavy, zachvěl jsem se zimou z toho horka, co jsem cítil ve spáncích. Můj dopis, celá jedna etapa mého života! Práce a únava do bezvědomí. A naděje.

„Dominiko, přijel jsem si pro tebe...“ zase jsem slyšel svůj vlastní hlas. Tak těžký, a přitom nepevný.

„Pavle, neblázni...“

„Dominiko, tohle přece něco znamená, že jsem tě našel až tady. Vždyť jsme tu zase spolu...“

Zase přišli, zvali mě taky k jejich stolu. Neměl jsem zájem hnout se ze židle. Rušili můj boj s horečkou, co mě strhávala do apatie. Byli mi protivní, ti studenti. Dominique, Dominique, Dominique... povykovali jako nějakí protivní papoušci. Odešla na chvíli k nim.

Dopil jsem pivo. Došel jsem k pultu a zaplatil dvě další. Zbyla mi jediná mince v dlani. Poslední. Přicházel jsem k ní zezadu a díval se na její hladký krk a vlasy s melírem.

„Nech toho vydírání, Pavle...“, řekla tiše.

„Pořád tě miluju...“, zaslechl jsem svůj dutý hlas.

Kroutila hlavou a dívala se někam do ulice plné elektrických světel.

„Ty mě už nemiluješ?“

Unaveně se usmála. Uhnula pohledem.

„Pavle... já mám svůj život. Jak dlouho jsme se neviděli...?“

„A vadí to? Já tě miluju...“

„Pavle, nekaž to.“

„Co?“

„Jak tě mám v paměti, v očích...“

„Co mám dělat?“ zeptal jsem se slabě.

„Já se z toho nějak nemůžu vzpamatovat, že ses tu najednou objevil...“

„Ty už mě nemiluješ, Dominiko?“

„Já tě... mám ráda, Pavle, ty pro mě znamenáš hodně a hodně jsi mě naučil. Navedl jsi mě na nějakou cestu, z který jsem šla dál... prostě teď jsem jinde... to bylo v tom čase, tam v Čechách...“

„Ale teď bysme byli šťastní. Mám v Praze byt, mohla bys bydlet, kde bys chtěla. Zrenovoval jsem dům, co jsem koupil jako neobydlenou zchátralou barabiznu na předměstí. Vlastníma rukama jsem tam dřel, myslel jsem na tebe, na nás...“

„Pavle, uklidni se...“, řekla trochu zostra. Rozhlédl jsem se kolem a ztišil jsem hlas. Ale nikdo kolem stejně nemohl rozumět, co říkám.

„Mám nový auto, skvělý, bezpečný, taky peníze, co jsem vydělal...“

„Co mi tady pořád nabízíš za věci...?“ zeptala se rozčileně.

Za věci... VĚCI... VĚCI...

Studenti si s námi připíjeli, obstoupili náš stolek. Se zoufalým smíchem jsem je česky posílal všechny do hajzlu a Dominika nevěděla, jak se tvářit. Zůstal jsem u stolu zase sám. A potom přišla, že už musí jít za nimi. Stála nade mnou a dívala se soucitně. A netrpělivě a rozmrzele. Jako by neposlouchala, co jí říkám. Cívil jsem do těch piv. Stála pořád nade mnou. Věděl jsem už, že půjde.

„... objevíš se tady... citově mě vydíráš. Co si myslíš? Nevíš, co dělám, kde jsem. Kam ses ty dostal? Co ses nového naučil? Kam jsi došel uvnitř? Vždyť nic nevíš... já nejsem sama...“

Seděl jsem u stolku a mhouřil oči do zlatého oparu. Zima mnou prolézala. Od nich šel smích, vzdálená francouzština pomíchaná s angličtinou. A pořád jen Dominique, Dominique, Dominique...!

Uteklo mi rychle to sezení. To utrpení a chlad v zakouřeném pubu u dveří. Zavíralo se. Všichni odcházeli. Sledoval jsem postranním pohledem ten kout. Dominika se u mě zastavila. Nad mými svěšenými rameny nad kulatým hospodským stolkem.

„Pavle... neblázni. Co chceš dělat?“

„Dominiko, pamatuješ, jak jsme se poprvé potkali v Praze?“ začal jsem.

„Pavle, nech toho. Nevydírej... to je deset let...“

„Počkej, poslouchej chvíličku. Tenkrát jsem tě vzal v Praze na mejdan, pamatuješ? A přespala jsi na koleji. A pak jsem ti půjčil padesátku na vlak, protože jsi byla bez peněz...“

„Čekají na mě venku,“ řekla otráveně a držela kliku dveří.

„... a teď bych to potřeboval vrátit,“ dokončil jsem větu.

„Co vrátit?“

„Tu padesátku na vlak. Potřebuju se prostě nějak dostat aspoň za Kanál...“

Díval jsem se na ni, paže položené na ubruse. Číšníci přecházeli kolem a jenom světla nad barem už svítila. Přisedla si ještě ke mně.

„Všechno je tu hrozně drahý,“ řekl jsem jen jakoby pro sebe, „v Paříži můžeš aspoň přelézt turnikety v metru. Tady stojí u vchodu dva metrácoví černoši, tak člověka nějak přejde chuť jezdit načerno...“

„Ty fakt nemáš žádný peníze?“

„To je jedno,“ zakroutil jsem hlavou a vstal od stolu. Z opěradla židle jsem si vzal černou flísovou bundu a hodil ji na sebe.

„Good-bye,“ řekl jsem nahlas a ironicky, mávl jsem za sebe rukou. V zrcadle u věšáku jsem na okamžik potkal svůj pitvorně stažený obličej. Byl jsem venku. Zůstal za mnou prázdný londýnský pub. A Dominika. Vyrázil jsem někam do ulice. Kolem hloučku studentů. Hlava mi třeštila, studila. Slyšel jsem volání, kašlal jsem na to. Doběhla mě a chytila za loket.

„Počkej, kam utíkáš...?“

„Já? Já nikam neutíkám...“

Zastavil jsem se a otočil k ní hlavu. Trochu polekaně se zastavila. Celá ta skupinka na chodníku civěla, co jako bude.

„Mám u sebe akorát těch padesát,“ řekla a podávala mi bankovku, „moc peněz s sebou nenesím, ale nic jsem dneska neutratila, pozvali mě...“

Viděl jsem její tvář a ten peníz v natažené ruce.

„Dík.“

Nevěděl jsem najednou, kudy se vymotám na hlavní ulici se stanicí metra. Vracela se k nim. Otočil jsem se a zamával jí. Taky zamávala.

Jako v temném chladném tunelu se ve mně mlátily ty obrazy z proběhlého večera. A měly spoustu ostrých hran a mrazivých

ploch. Vůbec jsem nevnímal a vylezl jsem z metra příliš brzy. Úplně jinde, než jsem měl. Oči mi oslnila obří neonová plocha naproti. Modrá a červená světla a žárovky. Tekoucí světelné proudy automobilových reflektorů. Byl jsem na náměstí Piccadilly. Došoural jsem se na schody pod sochou Amora a sedl si. Pár turistů popíjelo pivo z plechovek a fotografovalo se před zářícím nočním Londýnem. Ostatní posedávali nebo postávali, hlučné centrum neusínalo. Vytáhl jsem z kapsy bundy balíček sucharů, co mi dal předešlého večera Daniel. Drtil jsem je v zubech, byly snad předloňské. Zmizely ve mně za pár minut. Hmatal jsem po té bankovce, co jsem dostal od Dominiky. Jako bych dopodrobna ohledával ten náš příběh. Měla slanou vůni.

Těsně u řetězů, které visely do kruhu kolem Amora, zaparkovalo dodávkové auto. Vyskočilo pár hochů v lesklých bundách a prošívaných vestách. Začali vybalovat nějaké krámy, stativ, reflektory, natahovali z auta kabely.

Proč jsem se choval jako idiot? Mlelo se mi to pořád hlavou. Dominika řekla, proč to teď kazíš? Viděl jsem ji skoro po čtyřech letech. Přeci jsem měl už dávno vědět, že je konec. Nakonec, nanačila mi to už tehdy dávno po telefonu. Věřil jsem všemu jak vůl. Těm svým představám...

Nejstarší z mužů připevnil velký fotoaparát na stativ a rozsvítily se reflektory. Turisté okukovali, co se bude dít. Ostatní kluci od dodávkového vozu se naparovali a dělali důležité. Významně na sebe pokřikovali, natáčely kužely světla. Cítili pozornost okolí. Musel jsem se usmát. Otočil jsem hlavu a v otevřených dveřích dodávky, přímo pár metrů proti mně, jsem uviděl sedící postavu zabalenou do hnědočerně kostkované deky. Ani hlavu nebylo vidět, jen špičku nosu. Zachvěl jsem se zimou, když jsem si představil teplo po dekou. Mladí technici na sebe přestali pokřikovat. Teď vyklidili jeviště a museli stranou. Fotograf se otočil směrem k nám. A v tu chvíli deka spadla na sedačku a z auta vyšla krásná blondáta

dívka v nádherných bílých šatech. Ještě jednou mnou zatřásl pocit zimy, když jsem se díval na její zářivá nahá ramena a na hluboký dekolt. Postavila se před objektiv a zapózovala. Překrásný úsměv, v pozadí ty obří neonové nápisy. Modrý FOSTER'S, v červené barvě SONY. Trvalo to tak minutu. A ve mně se rozzářil takový mocný pocit krásna. Přehlušil zimu a smutek. Všechno. Fotograf se sklonil nad aparát a technici měnili osvětlení a ona odcupitala do auta. Zabalila se zase do deky. Čekala na další záběr. Seděl jsem tam do noci, dokud všichni neodjeli. A pak jsem si nesl do temných špinavých podchodů to světlo v sobě. Bláhové a neuchopitelné. A marné.

Etienne

Všechno se zase měnilo, ale já jsem to cítila tak správné a přirozené. Za ty roky jsem došla naproti té chvíli. Vrátila jsem se z cest a řekla jsem sama sobě, že už nechci nikam jezdit. A Paříž není vlastně tak daleko. Tři hodiny jízdy autem. Babička s dědou mě budou chtít vidět aspoň jednou za měsíc. Etienne na mě čekal. Přečkal i Afriku a Anglii, na tom svém venkově. Opravoval kostely a kaple a staré měšťanské domy. Večer chodil s přáteli na víno nebo četl knihy o architektuře. Cestoval po svém kraji, vesnici od vesnice, každý dům už znal a nakreslil si ho do skicáře nebo vyfotografoval. A cestoval sám v sobě, jak mi psával v dopisech. Jak mě to lákalo. Možná jsou to zase moje představy, takhle na dálku se těšit na nový život, říkala jsem si. Na levandule a kamenná stavení v krajině. Ale pak jsem si přestěhovala z Rue de Clery těch pár svých věcí a byla jsem na venkově. Chodila jsem každý den po celý zbytek léta a začátek podzimu tou krásnou alejí na stanici ke kolejím, co se ztrácely v polích. A v nedalekém starobylém malém městě, v budově gymnázia, jsem měla svůj stůl a knihovnu, příjemné kolegy a třídy plné žáků. Paní profesorka. To bylo zvláštní pomyšlení a pořád nové. Bavilo mě to.

A s Etiennem večer u stolu, zatopit v kamnech a najíst se. Cítila jsem i uvnitř ve stavení, jak vesnicí protahuje vítr, co jde z polí a pak přistane na hladině rybníka za alejí, zčeří ho a rozvlní. Co chybí ve městech a na pouštích.

Ale jeden pocit se mi v tom novém životě na vsi s Etiennem pořád vracel. Pocit, že abych byla úplně šťastná a vyrovnaná se vším, co bylo, a mohla se dívat dopředu, musím v nejbližší době jet ještě jednou do Čech. Odkládala jsem to. A vlastně jsem ani nemohla odjet, i když jsem si říkala, že by to bylo třeba jen na týden. Ve škole by mi asi nedali volno. Znovu jsem to probírala s Etiennem a převyprávěla

mu ještě jednou tátův dopis z Hradce. Měla jsem ho už od prázdnin, pořád ležel vyndaný z obálky na nočním stolku. Mohla jsem se ještě rozmyslet a říct řediteli, že potřebuju nutně odjet. Etienne už spal a já jsem ztlumila světlo lampičky, jen tak, abych ještě viděla na písmenka. Vzala jsem to znovu od druhého listu.

„... Hlavně Ti ale musím napsat, co mě teď nejvíc vyděsilo a co mě trápí. Je to kvůli Pavlovi. Asi to nevíš, protože jsi byla dlouhý čas pryč a nejsi s ním v kontaktu. Pavel je ve vazbě, už skoro čtvrt roku. Že se vyhýbal vyšetřování. Jak jsem Ti psal minule, o těch problémech, co mají se Svejkou v podnikání, tak je to ještě horší, než jsem si myslel. Nejen že zkrachovala jejich stavební firma, ale i jiné jejich podniky se dostaly do problémů. Pavel mi o tom pak vyprávěl, když za mnou jezdil do Hradce. Plácali se v dluzích, prý jim neplatili ostatní, ale já mám pocit, že toho měli moc. Vůbec jsem se v těch jejich společnostech nevyznal, když mi to Pavel někdy vysvětloval. Všechno propletené, majetkové poměry a tak. Pokračovalo to tím, že Svejka někde zmizel, psalo se o tom i v novinách, takové spekulace, že zřejmě vytuneloval nějaký investiční fond. Na tohle už jsem se Pavla neptal, přišlo mi to netaktní. Jenom vím, že jednou přijel v pátek večer a hráli jsme spolu šachy a on se vůbec nemohl soustředit. Několikrát mu tehdy Svejka volal, to bylo těsně předtím, než zmizel. Hrozně se hádali, o nějaký převod peněz. Potom za nějaký čas, když už byl pryč, psali v novinách o obviněních z trestných činů, padlo tam Svejkovo jméno a právě v souvislosti s převodem peněz do zahraničí, někam do Karibiku. Že to údajně bylo na nějakou investici a stavbu nějakých hotelů, ale že to měla být jen záminka pro převedení peněz pryč. Pavel pak za mnou přijel ještě několikrát, to bylo, když jsi byla nemocná. Pořád se na Tebe ptal, jestli mám o Tobě nové zprávy a jestli jsi už zdravá a tak. Já měl jenom ten jeden dopis od Tebe a jinak nic, nevěděl jsem. Bylo mi ho líto. Opravoval nějaký dům, co koupil v Praze, po večerech a o víkendech. Vypravoval mi o tom, dřel se tam na tom baráku

úplně sám jako blázen. Vůbec jsem nechápal, jak to může vydržet, jedenáct hodin v práci, pak tam otloukal cihly. Jednou mi řekl, že spí čtyři a půl hodiny denně, že prý to má přesně změřené, že mu to stačí. Znáš ho, jak jde vždycky na všechno vědecky. Domlouval jsem mu, ať neblázní. Třeba večer v deset hodin ještě sedl do auta a jel za mnou na partii šachu. Říkal jsem mu, že jednou usne za volantem a rozseká se někde na dálnici. A když jsem ho viděl naposled, řekl mi, že ho vyšetřuje policie a že ten jejich případ má prokurátor. Že to půjde k soudu. Potom se neozval a v listopadu jsem se dočetl, že ho zatkli na německo-českých hranicích, když se vracel z ciziny. Do té doby ho vyšetřovali na svobodě, ale podmínkou bylo, že nesmí opustit republiku...”

Zhasla jsem světlo a dopisní papír s tatínkovým rukopisem bledě svítil proti oknu do ložnice. Někdy mi trvalo hodně dlouho, než jsem usnula, a hlavou mi procházely ty obrazy a scénky z minula, jako na jevišti.

Jednou u večeře jsem Etiennovi řekla, že už jsem se rozhodla. Přednější je teď pro mě práce. Školní rok a pak jsou prázdniny. Pak můžeme jet do Prahy třeba spolu.

Barbora

Zaparkoval jsem auto u nějakého nákupního střediska. Byla to otlučená škaredá budova z panelů pobitá různými firemními štíty a reklamami. Moje velké bílé auto vzbudilo trochu pozornosti kolem. Jaro mě olízlo přes celou tvář, skoro jsem se zapotácel. Vzpomínal jsem, kdy jsem naposled takhle vnímal vzduch a slunce. Cítil jsem trochu dobrodružství, co bude, koho potkám. To už jsem taky nečekal. Otupělý vším, co bylo za mnou. A podivně šťastný, že jsem se konečně k něčemu rozhodl. Vyndal jsem ze saka ten ústřížek, kousek inzertní stránky nějakých oblastních novin. Sebral jsem je před pár dny odložené na lavičce. Na odpočívadle u silnice, když jsem jezdil bez cíle krajinou. Teď jsem to místo našel. Nebylo to daleko od Prahy. Vlastně pár kroků. Odcházel jsem od auta a napadlo mě, jak se asi musí cítit piloti nadzvukových letadel nad naší malou zemí. Prý nestačí ani pořádně protočit motory a už musí dávat pozor, aby nevyletěli ze vzdušného prostoru České republiky.

Našel jsem ulici a číslo popisné. Trochu zchátralá budova poblíž náměstí. Dům pečovatelské služby, na zvonku jméno nadace. Dlouze jsem zazvonil. Zabzučelo to a zámek na dveřích se odblokoval. Dýchlo na mě vlhko a nějaké smrady z tmavé chodby. Ve dveřích naproti se objevila šedivá hlava staršího pána. Čekal na mě.

Malá kancelář byla zastavěná vyřazeným nábytkem, zřejmě z několika domácností. Netopilo se, trochu mě začaly studit nohy. Šéf pečovatelské služby měl ale košili hluboko rozepnutou a nejdřív se trochu ustaraně pomračoval. Pokukoval docela nedůvěřivě, v kostkovaném sepraném flanelu. Mohlo mu být přes padesát.

„Hledáme někoho, kdo se bude starat o účet a o pokladnu. O faktury a tak, víte? Říkáme tady té funkci hospodář,“ dodal a podíval se mi do očí už s mírným úsměvem. „Chtěl byste dělat hospodáře?“

„Chtěl...“ řekl jsem.

„Potřebujeme někoho, kdo se vyzná slušně v účetnictví.“

„Účetnictví? O účetnictví jsem napsal troje univerzitní skripta...“ řekl jsem trochu otráveným hlasem. Chvilí na mě koukal.

„A víte něco o daních?“

„Přes daně jsem dělal dva roky poradce u ministra financí.“

„Koukám, že jste veselá kopa,“ zasmál se pobaveně pan šéf, „to je dobře, to se vám tady bude hodit...“

Pokrčil jsem rameny a taky jsem se usmál. Oknem šel dovnitř ten nádherný vzduch. Cítil jsem se tak nějak svobodně. Skoro.

„Tak to spolu zkusíme? Plácneme si na toho hospodáře?“

Plácli jsme si. Zvedl jsem se ze židle, pootevřenými dveřmi do vedlejší místnosti jsem zahlédl nějakou dívku. Seděla zabalená ve svetru, přes kolena měla deku a tūkala něco do počítače. Setkali jsme se očima, pokývnul jsem hlavou. A pan šéf za mými zády zahlaholil její jméno, abychom se představili. Barbora.

„Tak a teď znáte nejdůležitějšího člověka,“ řekl mi na rozloučnou, „všechno tady řídí, provoz vývařovny, sklady a ošetřovatelky, co jsou v terénu. A ještě máme řidiče, Bohouše, to je náš poklad a miláček důchodkyň a důchodců, nedají na něj dopustit...“

Připadala mi tak ztracená v té kanceláři plné papírů s pavučinami v rozích u stropu. Všechno perfektně zvládala, rychle psala, ruce po klávesnici se rozběhly. Barbora žila jako myška, vlasy sčesané vzadu do culíku, drobná tvář a chytré šedomodré oči. Byl jsem překvapen, že už je jí osmadvacet. Položila knihu.

„Všechno mám hned hotový, tak si čtu,“ řekla, když mi uklidila místo u druhého psacího stolu.

„Ten počítač funguje?“ zeptal jsem se nevěřičně.

„Je to stará šunka, ale program na účetnictví na tom běhá,“ řekla znalecky, „a telefony jsou propojený, jedno stejný číslo na tebe i na mě.“

Pěkných pár let jsem nebyl zvyklý sdílet s někým malou omšelou kancelář. První týden jsem jezdil na noc do Prahy a potom jsem zkusil párkrát přespát ve služebním bytě, jak tomu říkali. Jedna místnost ve dveřích hned naproti kanceláře. Postel, skříň, záchod na chodbě, umývadlo s trochou teplé vody v malém boileru. Šlo to.

Odpoledne jsme si vždycky s Barborou uvařili kávu a u otevřeného okna jsme si povídali. Cítil jsem, že takhle jsem si potřeboval odpočinout. Zastavit se konečně. Před koncem pracovní doby se u nás vždycky sešli ostatní. Pan šéf, dvě paní kolem čtyřicítky, co chodily po nemohoucích důchodcích nebo invalidech. Řidič Bohouš, vytáhlý chlápek s pleší, bývalý saniták ze zrušeného okresního ústavu národního zdraví. Za pár týdnů jsem znal malé město z jejich vyprávění skoro nazpaměť.

Jedno dopoledne nás šéf poslal pro velký nákup. Bohouš měl volno, tak jsme s Barborou nasedli do staré dodávky, která byla skoro jeho domovem. Prokouřená kabina i po vyvětrání smrděla po cigaretách. Šlo to ze stěn, z přístrojové desky, z textilního potahu na volantu. Vyvezl jsem Barboru do Prahy, divila se, jak se vyznám. V hypermarketu jsme naplnili dva vozíky. Tlačili jsme je směrem k pokladnám. Zamávala na mě přes lidi, uslyšel jsem ten povědomý hlas.

„Jste to vy?“ usmívala se. Moje známá neznámá z někdejších nočních potulek mezi zaplněnými regály.

„No ne, tolikrát jsem si na vás vzpomněl a teď vás potkám...“ řekl jsem překvapeně.

„Taky jsem na vás myslela. A co že ve dne?“

„No jo, ve dne vlastně... Už mě to pustilo. A vás?“

„Mě taky. Jsem teď jinde. Mám manžela a...“ naklonila se ke mně, „čekám miminko,“ špitla mi do ucha. Pak si všimla Barbory, která se snažila si nás nevšímat a dělala, že nás neposlouchá.

„Jsme tady pracovně,“ vysvětlil jsem, „vše pro firmu, znáte to...“

„A co vy, kde jste byl takovou dobu? Neviděli jsme se aspoň dva roky, ne? Zase v Paříži? Nebo Římě, nebo v Berlíně?“

Naklonil jsem se k ní, jako ona před okamžikem ke mně, až k jejímu uchu.

„Ve vazbě...“ zašeptal jsem.

„Och...! Cože?“ povytáhla obočí a zakroutila hlavou.

„S plnou penzí,“ dodal jsem už nahlas.

Rozesmála se, pak opatrně zapátrala v mých očích, jestli to myslím opravdu vážně.

Cestou zpátky Barbora dlouho mlčela. Občas jsem na ni mrknul od volantu. Tvářila se zaraženě.

„Kdo to byl, ta ženská, jak jste se spolu bavili o těch dovolených?“ vypadlo z ní nakonec.

Pozdě odpoledne jsem Barboru ještě zastihl v našem temném kancelíku. Pršelo, odložila knihu, když jsem vešel.

„Na co tady ještě čekáš?“ zeptal jsem se překvapeně. „V pátek večer...“

„Musela jsem ještě vydávat, ta nová paní, co ji dneska přivezli, fasovala prádlo...“ říkala Barbora trochu nejistě, „a Bohouš se ještě nevrátil, má přivést nějaký věci do kuchyně a nemá klíče od skladu... A ty?“

„Chci jet do Prahy a nechal jsem tu blbec všechny klíče...“

Přišla mi tak ztrápená a ztracená v tom kamrlíku s jednou zaprášenou zářivkou u stropu. Na stole ležel její oblíbený Remarque.

„Co teď čteš?“ zeptal jsem se a sedl si v kabátu na židli.

„Tady... Nebe nezná vyvolených...“ vzala knihu a zase ji zpátky položila. „Jinak mám hodně ráda cestopisy...“

Chvilí jsme seděli naproti sobě, chtěl jsem ze stolu sebrat klíče a jít, když se rozlétly dveře a Bohouš hlasitě nadávající na děšť dupal na prahu a chtěl otevřít příruční sklad v přízemí. Pomohl jsem mu nanosit kartonové krabice s potravinami dovnitř. Nebe se nechtělo lepší, chtěl jsem se vrátit do pokoje, kde jsem přespával. Bohouš stál na schodech a významně mi kynul pravicí, ve které držel láhev stocku.

Seděli jsme všichni tři v kanceláři, Bohouš rozléval stock do skleniček na víno, co byly po ruce.

„Co ty vlastně děláš, po večerech a o víkendu?“ byl zvědavý a taky Barbora se na mě podívala.

„Po večerech si čtu nebo poslouchám muziku... o víkendu jsem u rodičů nebo jezdím na šachy nebo... dělám na baráku...“ soukal jsem ze sebe neochotně. Stock mi příjemně hořkl vzadu na jazyku. Bohoušovi svítila zmoklá pleš a jeho malé zvědavé oči se taky blýskaly. Barbora se dívala do země, když jsem se k ní otočil.

„Ty nemáš děti? Rodinu?“ zeptal se Bohouš.

„Ne.“

„Rozvedenej?“

„Jo.“

„A kolik ti vlastně je, Pavle?“ ptal se jakoby nenápadně zvědavý Bohouš.

„Třicet čtyři.“

Dopili jsme láhev, Bohouš se rozjel, vyprávěl perverzní vtipy a smál se na celé kolo. Pak se nabídl, že dojde ještě pro jednu. Dal jsem mu dvě stovky a on zmizel. Barbora, která cestovala jen v knížkách a prstem po mapě, byla zvědavá, tak jsem jí vyprávěl, kde jsem všude byl. A tak došlo na Dominiku, na Afriku a na moji anabázi po polovině Evropy.

„A co Amerika?“ zeptal se Bohouš, který zaslechl kus mé řeči, když se zrovna vrátil s novou lahvou.

„Tam jsem se ženil,“ řekl jsem tiše.

„Hele, tak ty jsi asi zvyklej bumbat tennessee whisku nebo beafeatra, co? Ale tady je chudej kraj, kamaráde, tady se pije lak na rakve,“ zašermoval mi láhví stocku před očima a rozlil nám do skleniček.

„A jak to bylo dál s tou Dominikou?“ zeptala se Barbora.

„Ta svatba nebyla s Dominikou, ale s Ivetou,“ řekl jsem a napil se. „Byla krásná, blondatá, dělala modelku a lítala po celým světě. A z Ameriky jsme letěli na svatební cestu do Singapuru a na Bali. Když jsme se na ostrově ubytovali v hotelu, personál se nějak

dozvěděl, že jsme teprve dva dny svoji. Druhej den jsme měli večer na pokoji ohromnej svatební dort, jako pozornost hotelu, byl celej bílej, měl pět pater a z toho pojízdnýho vozíku, na kterým byl, sahal skoro až do stropu. A malý domorodý děti, co tam na hotelu pomáhaly pokojskej, pokaždý když jsme vyšli ze dveří pokoje, poskakovaly po chodbě a pokřikovaly anglicky honeymoon, honeymoon a zdrhaly před náma. Škádliły nás a posmívaly se. Tak jsme je sezvali druhej den všechny na pokoj a podělili je tím ohromným dortem, kterej bysme sami nesnědli ani za měsíc...”

„Dobře se to poslouchá, co, ty jeho báchorky...“ zaslechl jsem Bohouše, jak říká Barboře, když jsem se vracel chodbou ze záchodu. Druhá flaška byla pomalu dopitá. Žuchnul jsem do odřené polstrované židle k psacímu stolu.

„Jaký báchorky, ty vole, si myslíš, že si to vymejšlím, jo?“ řekl jsem ostře.

„Ale ne, tos mě nepochopil, Pavle,“ vysvětloval podlézavým tónem Bohouš, „je to fakt strašně zajímavý, víš, tak jsem to myslel...“

„Všechno je svatá pravda, co jsem řek. V Miláně, kde měla Iveta nějaký focení, jsme zažili pár divokejch večírků a v Las Vegas jsme hráli v kasinu. A v Praze jsme tancovali na plese v opeře vedle Alaina Delona a prezidentovy manželky...“

„Vážně...?“ divil se Bohouš a já mu nevěřil ten jeho úsměv a všechny jeho kecý.

„Vyrazíme ven, ne? Je dopito...“ řekl Bohouš po hodině, Barbora se zdráhala. Nevěděla a váhala. Zmizela ve dveřích na chodbu a Bohouš se ke mně naklonil.

„Ta po tobě jede, to je ti snad jasný, ne?“ naklonil se ke mně a plácl mě do stehna. Podíval jsem se na něj. Měl umaštěné čelo potem a smrdělo mu z pusy. Vstal jsem ze židle a oblékal si kabát.

„Neblbni, vole, jdi do ní, ta ti ji přinese na zlatým podnose, jenom kejvneš prstem...“

„Hele, já už jdu domů...“

„No, vona není hezká, ten nos a ty uhry, ale tělo má dobrý, vole, ty kozy, ne...?“

„Jdu domu, Bohouši, jděte pít sami...“

„Kam bys chodil, Pavle, do Prahy už nepojedeš, takhle pod parou. Tak pojď do baru, ne?“

Barbora se vrátila a nakonec jsme všichni tři sešli po schodech dolů a na náměstí. V malém podniku s diskotékou jsme si objednali ještě panáky. Bohouš za chvíli zmizel na bar se známými, které tam potkal. Bylo kolem půlnoci a pár opilých postav se potácelo po parketu mezi několika dalšími, co tančili do rytmu techno. Páteční noc v městečku. Barbora se trochu omluvně usmívala nad zátiším se skleničkou stocku a láhví minerálky. Pak se naklonila ke mně. Taky jsem se k ní nahnul přes stůl.

„Chtěla jsem ti jen říct, kvůli Bohoušovi... on se chová jako tvůj kamarád, ale přitom o tobě všude říká dost hrozný věci...“

„To si dovedu představit,“ zasmál jsem se, „že jsem vejtaha a Pražák, co se vozí v drahém fáru, když tady jezděj všichni v otlučených škodovkách. To je závist, to už jsem zažil stokrát. Nic nového pod sluncem.“

„Já vím, že si z toho nic neděláš. On o tobě říká i horší věci.“

„Jaký věci?“

Naklonila se ještě víc k mému uchu, jako by to nebylo jedno v tom randálu diskotéky.

„Že seš tunelář a kriminálník, co se tu schovává...“

A tak jsem vyprávěl Barboře, jak to všechno bylo, od začátku. Dominika, David Svejka. Naše nákupy za účelem dalšího prodeje a prodej. Šatstvo, cesty se starou dodávkou do Turecka, nákup levného textilu, marže a první výdělky. Trhy po městech, soupeření s vietnamskými obchodníky. Potom vstup do velkého byznysu. Davidův splněný sen, zaměstnanci stavební firmy nosili jeho jméno na pracovních kombinézách. Další obchody, akvizice. V té době, kdy se všechno napřed rozdávalo a pak zase skupovalo, aby to už

nikdy nebylo jako dřív. Valné hromady byly svolávány na sportovní stadiony, tolik bylo ze začátku akcionářů. Pak přišly skupinky těch, co se nebojí, v bílých košilích a kravatách a cizích fářech na dluh. To jsme byli vlastně my...

„... začínali jsme jako garážová firma, Barboro, a všechno to byla jenom naše práce, dřina, dvanáct hodin denně, sedm dní v tejdnu, než jsme se vypracovali. Takoví jako my to tady táhli. A teď nás kde-kdo kritizuje. Kde by teď byla tahle země, kdyby nebylo odvážnejch a pracovitejch lidí...“

Povídal jsem to všechno Barboře rovnou do ucha, v rachotu té ubohé diskotéky na malém městě. Zahlédl jsem Bohouše od poblíkávajících barových světýlek, jak na mě s porozuměním významně mrká. Neměl jsem čas pomyslet na to, co si o nás asi právě myslí, vyprávění se zrychlovalo. Znovu mě to všechno bolelo, ale bylo to už jiné. Jakoby za zástěnou. Za plentou času. A jinde.

„... teď nemám ani Ivetu, ani Dominiku, David je nezvěstnej, jde po něm Interpol. Vyklidili jsme pole ve všech oborech, dobrý podniky jsou prodány, aby se zaplatila aspoň část dluhů... Já se pořád rozmejšlím, co bude dál, po tomhle fiasku...“

Kolem už zhasínala světla, bar byl prázdný. Poslední dva opilce vyvedli na chodník. Ani jsme si nevšimli, kdy se s námi loučil Bohouš. Dopíjel jsem minerálku, Barbora svírala svoji skleničku v obou rukou. Už byla prázdná, jen na dně při okrajích zlatohnědý kroužek stocku, co se už nedá vypít. Najednou se jí roztrásla rama, hlavu měla skloněnou nad stolem. Chvíli jsem ji sledoval, co to má znamenat. Brečela.

„Co se děje, Barboro...?“

Zakroutila hlavou a sklonila ji na stranu a ještě víc dolů. Schovala obličej. Opřela se čelem o loket a vzlykala nahlas. Do utichlého parketu, s prachem a nějakými konfetami. Přišel k našemu stolu barman.

„Hele, odved' si ji, když se tak zřídila... Přišli jste spolu, ne?“

„To je v pohodě, už jdem,“ uklidnil jsem ho. Pomohl jsem Barboře do kabátu a podal jsem jí kapesník. Na mrazivém vzduchu se mi trochu zvedl žaludek z toho pití, opřel jsem se zády o zed' a zhluboka to rozdýchával. Šla pomalu ulicí dolů. Došel jsem ji a chytil ji za ramena.

„Tak už nebreč, Báro, nedala by sis ještě kafe?“

Přikývla. Dole na rohu byla nonstop herna. Automaty svítily skrze skla. Pohltila nás šedomodrá oblaka cigaretového dýmu. Sedl jsem si naproti ní na barovou stoličku. Loket měla opřený o pult. Postavili před nás dvě kávy ve skle. Pořád jí tekly slzy.

„Báro, tak mi řekni, co ti je...“

Vysmrkala se do mého kapesníku. Míchala kávu. Pak ke mně zvedla mokré oči.

„Když já jsem nikdy nic takovýho nezažila... takový lásky a...“

„Neblázni, každéj má svůj život, přece. Nějakej jinej příběh... prostě svůj...“

„Ale já nemám žádněj, Pavle, ty jsi...“

„Nekoukej na mě, co já jsem. Ty jsi ty.“

„Závidím ti to všechno...“

„A co jako? Ty průsery a krachy?“

„Když já nezažila ani krachy, nic... prostě nic...“

Zase se rozbřečela. A mě bolela hlava a už jsem si představoval zítřejší kocovinu a promarněnou prospanou sobotu. V rohu se z přímí ozval zvuk sypajících se mincí. Někomu to vyšlo.

„Když někomu je všechno fuk a jde do všeho, do života...“ začala ze sebe přerývaně sypat slova Barbora jako ten automat mince. „Já pořád jen váhám a promejším každou hloupost a nic se neděje... Tu knížku od Remarquy, cos ji dneska viděl u nás v kanclu, čtu ji už asi posedmý... Tam v tom horským sanatoriu, víš, kde je jakoby nuda a nic se neděje, tak každá postava si tam přitáhne svůj příběh, osud... Lillian, co má leukémii, Hollman, Boris, Clerfayt. Jezděj pak po těch městech, kdes i ty žil, v Paříži, v Římě... Každéj má ten svůj příběh, já nemám žádněj, víš, jaký to je...?“

„Nebud' blázínek, Barboro, každej má přece svůj příběh, co sám žije...“

„Já nemám nic, nic jsem neprožila, co bych mohla někomu vyprávět...“

„To je hloupost, Báro, ty tu děláš přece ohromnou práci, pomáháš lidem, jsi skvělá, mají tě tu rádi, máš tu o všem přehled...“

„... je mi skoro třicet a pořád nic, protože nejsem hezká ani vtipná nebo zábavná, neumím bejt zajímavá, asi, nevím...“

„Přece máš přátele a někoho, koho máš ráda, nebo mělas...“

„Chodila jsem kdysi s jedním klukem. Byl takovej tichej. Občas za mnou přijel... šli jsme třeba na procházku a on pořád mlčel. Třeba řek tři slova za hodinu a... já jsem třeba něco povídala a nevěděla jsem, co...“

„No a jak to bylo dál?“ povzbudil jsem ji do vyprávění nějakého jejího příběhu.

„Nijak... odešel na vojnu.“

„A už se neozval?“

„Jednou ještě přijel, řek mi, že jede pryč, někam na práci... a nic. Ani jsme spolu nic neměli, rozumíš...?“

Upíjel jsem hořké kafe, na které jsem už vůbec neměl chuť. Byl jsem ztěžklý tím vypitým alkoholem, nohy a pohyby. Ale v hlavě jsem měl čisto. Bohužel až moc, na tyhle chvíle s uplakanou Barborou.

„A mělas ho ráda?“

„To si piš...“ řekla tiše.

„Ach jo... to se stává, Báro, ještě přijde ten pravej a to všechno... víš?“

„Ale já už jsem... aby sis nemyslel... já nejsem panna...“

„No dobře, Báro, já ti věřím...“

„... jenže to bylo takový... pitomý, víš, to bylo...“ zaváhala v řeči, „to bylo s Bohoušem, před rokem...“

„S Bohoušem?“ zeptal jsem se překvapeně.

„V práci... trvalo to pár měsíců, pak začal jezdit za jinou... možná pak o tom chlapům vyprávěl v hospodě, já nevím...“ rozbřečela se znova Barbora.

„No to asi nikomu nevyprávěl, když je ženatý a má děti, neblázni. A seber se, Báro, ty přece máš na víc než tady sedět a bulit...“

Doprovázel jsem ji domů, bylo asi půl čtvrté. V ulici stála studená světla z lamp, kráčeli jsme ranním mrazíkem.

„... jestli budu mít někdy nějaký děti, víš, tak jim zakážu číst. Protože čtení je tak nebezpečný... Já jsem žila odmala v knihách, a k čemu mi to bylo? Jen si člověk vyčte nějaký neexistující světy a lidi, nadělá si iluze a pak... hrozně moc od všeho čekáš a pak jsi nenaplněnej, protože... ve skutečnosti je všechno jiný a takový naničovatý, nefunguje to jako v románech... Jednou mi řekla jedna holka, abych si představovala, jako že jsem ve filmu, v nějakým svým oblíbeným filmu. Jenže to je blbost, můžu se chovat jako filmová hvězda, můžu tak vidět sebe samu, ale vtip je v tom, že nikdo jinej tě nevidí, nekouká se na tebe, když jdeš po ulici nebo obědváš v bistru...“

Zastavili jsme se před bytovkou, kde Barbora bydlela s rodiči. Už se uklidnila. Nebyla ani moc opilá, nevypila tolik.

„Ty musíš udělat jednu věc, Báro, odejít tady odtud, z tohohle městečka. Jinak se pro tebe těžko něco změní. Vypadni ven, aspoň na pár let. Sbal kufry a odjed' do světa, v dnešní době můžeš přeci jet, kam budeš chtít... Nebo si najdi práci v nějakým větším městě, poznáš nový lidi, místa...“

Všechno mi odkývala. Vracel jsem se do naší budovy, do služebního bytu, kde jsem přespával. V teple pod dekou jsem brzo odplul někam do snů. A než jsem se probudil, pocítil jsem šílenou žízeň, sucho v ústech a pachut' na jazyku, ze které se mi dělalo špatně. Až potom jsem si uvědomil zvonění mobilního telefonu. Byl položený na nočním stolku, štěrbinami očí jsem ho viděl tak zblízka. Ze strany vypadal jako rozsvícený moderní koráb na nočním moři.

„Pavle, to jsi ty? Tady Radek...!“

„Co... jakej Radek?“ nevěděl jsem pomalu, ani jak se jmenuju já.

„No z firmy, z Prahy, dělali jsme spolu...“

„Aha... Co mě budíš v noci...?“

„V noci? Vždyť je deset dopoledne... promiň, jestli ještě spíš, nevěděl jsem...“

Natočil jsem si z kohoutku v umývárně vodu do skleničky. Vrátil jsem se ještě do postele. Za okny byla skoro tma. Těžké šedé mraky a snůh. Usínal jsem a budil se. Bolela mě hlava a snažil jsem se přemýšlet o nabídce od Radka, abych se vrátil do Prahy. Zajímavý manažerský post. Atraktivní plat, odpovědná řídicí práce, možnost společenství ve firmě... Ještě na chvíli jsem zaspal tu nabídku.

Ještě pár dní jako bych potkával ty dva, Bohouše a Barboru. Tak se mi to mlátilo v hlavě, jako oni dva tady na malém městě. Ulice zapadané, promrzlé zdi našeho kanclíku, stěží se dal vytopit. Přišlo mi to absurdní, že tam chodím každé ráno účtovat faktury.

„Tak co, dala ti?“ ten Bohoušův ksicht, do kterého bych si s chutí praštil.

„Slyším, kdy ráno navážeš do samoobsluhy rohlíky a kdy přijedou s mlíkem, jak tam mlátí s bednama, a tak si rozsvítím a čtu...“ vzdychá Barbora, co se tu zaživa pohřbila a čekala na svého Clerfayta.

A přitom mi bylo jasné, že stačí, abych sedl do svého auta. Rozpálím to po dálnici a za pár minut jsem pryč. V hlavě mám tisíc dalších věcí, svých věcí. Nezáleží mi na nich ani na šéfovi, jestli sežene lidi a jestli je bude moci zaplatit. Je mi to jedno. Vždycky se dá někam ujet. Když máš dostatečně rychlé auto.

Poslední dva dny v roce už se skoro nic nedělalo. Zaúčtovat těch pár papírů a roční účetní uzávěrku bych zvládl i poslepu za pár hodin. Balil jsem si věci ve služebním bytě. Šéf zakašlal na chodbě. Jestli prý zůstanu s nimi všemi na Silvestra. Přivítat společně ten magický rok dva tisíce. Jsou jako jedna rodina, slaví spolu s důchodci

a se všemi potřebnými. Takové a podobné řeči. Vlastně jsem nevěděl, kam bych jel. Do Roudnice. Nebo do Hradce na jablečný mošt a na šachy. Tak jsem nakonec souhlasil.

Dopoledne jsem prolénošil v posteli, dvakrát mi volal z Prahy Radek a přemlouval mě, abych se vrátil, nabízel mi znovu společnictví v podnikání, skvělé firmy. Odbyl jsem ho neurčitými řečmi. Večer jsme se sešli ve společenské místnosti domova důchodců přes ulici. Stoly s bílými ubrusy. Láhve šampusu. Dobroty. Nade dveřmi velké číslice obalené barevným krepovým papírem, 2000. I ve městečku na radnici tenhle nový letopočet, v novinách a v časopisech s tím blbnuli. Bylo mi to tak jedno. Nejráději bych se byl sám zavřel v pokoji, svařil si víno a četl bych si knížku.

Barbora měla nějaké plesové šaty, Bohouš se tam ometal kolem důchodkyň v obleku. Ohlašovaly ho tam jako maskota všech sociálně slabých. Hodný pan Bohouš. Seděl jsem u stolu s nimi a s šéfem. Po večeři začala hrát nějaká žestová kapela. Potom jsem hrál šachy s jedním starým pánem. Když se unavil a šel spát, zůstala mi šachovnice na stole. Zavolał jsem do Hradce a dohrávali jsme to s panem Karasem po telefonu. Pil jsem šampus. Povídal jsem si s Barborou. Poslouchal jsem tu nemožnou muziku. Mobilní telefon svítil na stole vedle tácu s chlebíčky. Posílal jsem a přijímal krátké textové zprávy o tazích v naší silvestrovské šachové partii. Pak přišel za velkého jásotu rok dva tisíce. Políbil jsem se s asi dvaceti důchodkyněmi a s Barborou. Pak se ke mně přitočil Bohouš a zašeptal mi do ucha nějakou perverzní poznámku na Barbořinu adresu. Zašklebil se, jako že je sranda. Tak jsem se otočil a konečně jsem mu jednu našil do té jeho huby. Přepadl na záda a rozflákal láhev sektu, co držel v ruce. Vrhł se na mě. Chvíli jsme se váleli po zemi zakleslí do sebe. Pak nás šéf roztrhl. Veliké pozdvižení kolem. Zděšené tváře starých lidí z pečovatelského domu. Sebral jsem telefon ze stolu, přešel jsem dlouhou místnost a vzal jsem si z věšáku kabát. Venku mi šlehl do obličeje mráz. Šéf mě dohonil až na chodníku.

„Co to má znamenat, Pavle, zbláznil jste se...!?“ sípal za mnou.
„Všichni jsou v šoku, proč jste ho mlátil, Bohouše tu všichni zbožňují, má zlatý srdce, je jako člen rodiny...“

Z náměstí doléhal zpěv a pokřik občanů oslavujících ten magický letopočet 2000. Ušklíbl jsem se bezděky nad tím, kolik takzvaných magických letopočtů jsem zažil a za co některé z nich stály.

Hradec

Pomalou přeshlo léto, Etienne se mě občas zeptal, kdy pojedeme do Čech, do Prahy a do Hradce. Ale já jsem se vyhýbala odpovědím a raději jsem pracovala na zahradě kolem domku. A potom jsme odjeli do Bretaně, dívala jsem se na moře a chodila jsem s Etienmem po vsích a městečkách. Maloval si do svého skicáře domy a mosty a ty kamenné kalvárie, co jich tam všude bylo. A mně bylo čím dál víc jasné, že teď musím jet do Čech ještě sama, bez něho, ty věci ležely nedořešené někde vzadu v mé hlavě.

A tak jsem to všechno naplánovala až po prázdninách, tři dny volna ve škole, letenky z Paříže, napsala jsem konečně tátovi. A když už jsem v pátek dostávala cestovní horečku, zase po delší době vyrazit na cestu, zavolal mě večer Etienne vzrušeně do pokoje k televizi.

Co se to v Praze děje, proboha, to je snad válka, nebo nějaký nový převrat... zírali jsme na to společně a Etienne kroutil pochybovačně hlavou, jestli mě tam má pustit zrovna v takovou dobu. Z těch záběrů bylo vidět barikády v ulicích, kordony těžce obrněných policistů a vojáků, vojenské transportéry, dýmovnice, dlažební kostky a oheň. Schůzka finančníků a nejmocnějších tohoto světa. Usínala jsem a naše ložnice dýchala tu vůni a kované rámy postele studily do ruky, která mi vyklouzla zpod přikrývky. Dívala jsem se přes pelesti do šedého okna. Opravdu jsem nemohla usnout...! Etienne už klidně oddychoval vedle mě. Vnímala jsem ten náš dům, domov... Že už bych opravdu stárnula? pomyslela jsem si a usmívala jsem se tomu do polštáře.

Pohodlně jsem si hověla v letadle někde nad Německem, jak se sluší na usedlou seriózní paní po třicítce, četla jsem si L' Figaro, čerstvé vydání. Fotka z Prahy na titulní stránce, dým a helmy policistů za průhlednými štíty. Těšila jsem se na tátu, měla jsem

v notesu novou adresu, nedovedla jsem si hned vybavit, která je to ulice, vždyť Hradec jich zase tolik nemá.

V Praze na ulicích byl klid, to nejhorší už prý bylo pryč, řekl mi nějaký kluk, co prodával u kiosku limonády a pivo. Chvíli jsem váhala, jestli mám hned pokračovat vlakem do Hradce. Ale pak jsem sedla na tramvaj, pamatovala jsem si ještě to číslo a ulici. V Pavlově bytě jsem vlastně byla jenom několikrát, měl ho tenkrát nový. Ale našla jsem to hned, druhé patro, Pavlovo jméno na zvonku, chvíli jsem oddychovala přede dveřmi, sundala jsem si z ramene tašku. Věci jen na pár dní, říkala jsem si, ale pronese se to... jako by tyhle banální, v duchu pronášené myšlenky měly zamaskovat moji lehkou nervozitu.

Zazvonila jsem a ve dveřích naproti mně najednou stála nějaká holka, nějaká žena, blond vlasy do culíku a obnošené vytahané triko.

„Dobrý den...“ překvapeně jsem na chvíli spolkla další slova, „já hledám Pavla...“

Chvíli se na mě dívala, pak se trochu bojácně, nesměle usmála.

„Bydlí tady ještě?“ zeptala jsem se rychle.

„Ne, nebydlí,“ promluvila nakonec, „teda, ten byt je jeho, já jsem tady v podnájmu...“

„Aha... A nevíte, kde bych ho našla?“

Ještě chvíli si mě prohlížela, jako nějaká holka z vesnice. Co takhle civí? napadlo mě.

„Vy jste asi...“ odmlčela se, jako by se bála mluvit.

„Prosím?“

„Vy jste... Dominika?“ pronesla moje jméno se zachvěním v hlase, s takovou nějakou úctou. Přišlo mi to legrační a divné zároveň.

„Jo, jsem. Známe se...?“ zasmála jsem se.

„To ne, já vás znám jenom z vyprávění. Pojd'te dál...“ uvolnila mi vchod.

„Já nevím, chtěla jsem jen vidět Pavla a jedu ještě dál...“

„Jenom na chvíli, pojd'te. Na čaj.“

„A nezdržuju?“

„Je sobota, stejně nic nedělám,“ řekla tiše.

Vstoupila jsem do předsíně, skoro nic z toho bytu už jsem si nepamatovala. Všimla si, jak se rozhlížím.

„Trochu jsem si to tu zařídila podle sebe, Pavlovi je to jedno,“ řekla jako na omluvu.

„Byla jsem tu kdysi asi dvakrát, divím se, že jsem to vůbec našla.“
Sedli jsme si a představila se mi.

„Já jsem Barbora, známe se s Pavlem z práce.“

Dostala jsem kávu a minerálku, ze všeho nejraději bych si byla dala sprchu, ale byla jsem na návštěvě.

„Pavel mi hodně pomoh, našel mi tady v Praze místo a bydlím v jeho bytě. Je moc hodnej, ani nechce nájem, platím jenom vodu a co protopím a prosvítím...“

Celou dobu mluvila jen o Pavlovi, trochu jsem se vyptávala a potom jsem cítila, jak v teple pokoje na mě jde únava, byla jsem na nohou od půl páté od rána. Věděla jsem, že musím zase jít, abych tam snad v pohovce neusnula. Dozvěděla jsem se během té půlhodiny o Pavlovi dost, jenom mi pořád nebylo jasné, kde bych ho vlastně našla. Cítila jsem se v Barbořině společnosti nějak stísněně, její nejistota a jakási tréma rušily mou pohodu. Trochu už jsem spěchala, abych byla z jejího dosahu, poděkovala jsem za kafe a ve dveřích jsem se zeptala, kde tedy Pavel bydlí. Prý někde na okraji Prahy, napsala mi na lísteček adresu i telefon k němu domů.

Došla jsem k zastávce tramvaje a cestou jsem namačkala do telefonu to číslo z lístečku, nikdo to nebral, napadlo mě, že se vrátím za Barborou ještě pro číslo na Pavlův mobilní telefon, ale tramvaj zrovna přijížděla. Trochu jsem se provezla Prahou, připadala mi po té mé delší pauze trochu naivní a dětská, sice krásná, ale jako holka z vesnice, která už má něco za sebou, ale pořád pokukuje po ostatních starších holkách, Paříž, Londýn, Řím, aby se přiučila... Myslela jsem na Pavla, kdy se uvidíme, ale raději jsem jela hned z hlavního nádraží směr Hradec, do kupé jsem si nakoupila troje

české noviny a dva časopisy. Povídala jsem si chvíli se starší paní, myslela si, že jsem nějaká au-pair holka, co se vrací domů, už se mi nepovedlo se z toho vymotat a všechno jí vysvětlit. Tak jsem si četla až do stanice, kde se přestupovalo na Hradec, to už jsem věděla, že za půlhodinku budu u táty. Stejně mi šli přes zmuchlané potišťené stránky novin lidé a místa, běželo to za očima, nešlo se dívat jinam nebo dál číst. Roky s tátou v Čokoládovně, útržky z party motorkářů, Kamila, Pavel, černé jízdy vlakem do Prahy, Martin, David. Kdysi jsme si s Pavlem a s Martinem vysnívali plány, že pojedeme mezi indiány do Jižní Ameriky, kteří žijou svobodně a s přírodou, jako jsme chtěli žít my. Věděla jsem už tehdy, ale teď bezpečně, že Pavel tomu nikdy nevěřil, ani tenkrát ne, já jsem byla zamilovaná a Martin byl ve skutečnosti ten nejčistší z nás, ten věřil, že něco takového může dokázat, protože byl uvnitř nejvíc svobodný.

V Hradci na náměstí jsem se musela zeptat na tu adresu z papírku. Nikoho známého jsem cestou nepotkala a tu ulici jsem ve skutečnosti znala, jen jsem zapoměla, jak se jmenuje, nebo snad byla přejmenovaná. Tátovo jméno bylo na zvonku a okna bytu hned v prvním patře. Už mě vyhlížel. Na chodbě jsme se objali a vešla jsem dál.

„Máš to tady hezký, tati, pěkně zařízený, opravdu...“

„Proč jsi nezavolala, že máš zpoždění, nebo aspoň zprávu jsi mohla poslat...“

„Zprávu?“ zeptala jsem se. „Ty máš mobilní telefon?“

„Jasně,“ řekl s úsměvem táta a nastavil mi před oči svůj telefůnek, černý a stříbrný, „Pavel mi ho koupil, už loni...“

Zakroutila jsem hlavou a rozhlížela jsem se po útulném pokoji, usmívala jsem se na všechno, trochu unaveně, po těch cestách a po těch letech. Jako by mi četl myšlenky.

„Teda, nevidět vlastní dceru čtyři roky, to jsem si nikdy ani nepomyslel. A proč jsi ho nevezala s sebou, Dominiko...?“ zeptal se trochu až prosebně.

„Etienne má práci, tati, řekli jsme si, že až příště. Anebo na Vánoce u nás. Co ty na to?“

Povídali jsme si a venku už bylo šero. Bylo to zvláštní pomyšlení. Ještě v osm ráno jsem byla v Paříži. Teď se Hradec pomalu rozsvěcoval za okny tátova bytu. Asi jsem se dost často dívala ven, že to táta nevydržel a zeptal se:

„Chceš se tam podívat?“

„Jo, chtěla bych... jenom kolem. Ale stačí zítra.“

„Tak si uděláme špacír. Ještě není úplně tma. Stejně tam není moc na co koukat.“

„Jak to tam teď vypadá?“

„Je z toho zase skladiště, na půlce jsou garáže... Pořád to mají ještě soudy, možná ti to děda říkal, ale on už to stáhnul, ty nároky na vrácení. Víš to?“

Zakroutila jsem hlavou. Ani bych bývala nechtěla jít dovnitř. Proč taky.

„Pavel s Davidem to pak všechno pohřbili, definitivně. Veterány rozprodali. Radši jsem se o to pak už nezajímal.“

V přítmi jsme obešli plot kolem dokola, jedna žárovka svítila na zdi u vchodu, jen vrata do dvora byla opravená. Ani teď jsem se táty nezeptala, jak to bylo tenkrát se psem, s Delonem, asi nějaká injekce a au revoir... bylo to pryč, ani jeden z nás si naštěstí nepotrpěl na nějakou sentimentalitu. Vraceli jsme se, řekla jsem to skoro všechno tátovi, jak to bylo v Africe, zašla jsem do toho svého příběhu tam až tak daleko, jak se mi v tu chvíli chtělo a jak mi to bylo příjemné.

„Ten byt, ten ti taky sehnal Pavel?“

„Tohle ne, to mi dohodil nynější starosta a zároveň člen šachového klubu. Jde to, mám tady nízký nájem. Hned jak Svejka přišel o ty starý auta a Čokoládovnu museli pustit, bylo mi jasný, že je konec a že musím pryč. Ale dopadlo to vcelku dobře. Sehnal jsem práci, na komunálním úřadě mám na starosti strojevej park, auta, traktor, multikáry a popelářský auto... Ale to už jsem ti všechno psal...“

Seděli jsme ještě u čaje, pořád jsem myslela na to, jak je táta ohromný, sám tady obstál a žije po svém, skromně, ale s noblesou, jak jsem si to vždycky přála, když jsem na něj myslela celé ty roky.

Ráno mě táta vzbudil, připomnělo mi to časy, kdy mě budíval do školy. Podívala jsem se na hodinky, bylo půl desáté. Sedla jsem si na gauč, kde mi táta ustlal, podívala jsem se na něho trochu zděšeně.

„Tolik hodin, měls mě vzbudit dřív, tati.“

„Dobře že ses vyspala, Dominiko, včera večer už jsi usínala na židli. Je neděle, žádnéj spěch.“

„Zítřa večer letím zpátky, tati, je mi líto to tu prospat.“

Seděli jsme u snídaně, znovu jsem zkoušela volat číslo k Pavlovi domů, ale nic, táta mi dal číslo na mobilní telefon, ani na něm se Pavel neozval.

„Na, zkus to s tímhle,“ táta mi přisunul po ubruse svůj stříbřitý telefon. „V neděli chce mít Pavel klid, já jsem jeden z mála, komu o víkendech zvedá telefon.“

Žasla jsem, jak ho táta zná, bylo vidět, že se opravdu stýkají a mají dobrý vztah.

„Co s ním teď je, tati?“

„Nevím. Neviděli jsme se asi čtvrt roku, spíš mi volá. On je taky členem hradeckýho šachovýho klubu, víš, jezdí s náma občas na zápasy...“

Podívala jsem se na něho, byl to najednou tak milý pocit, jako že jsme skoro rodina, že patříme všichni pořád k sobě, i s Pavlem, o kterém toho teď táta ví víc než já. Jenže ta hořkost tam někde vzadu, že Pavel to má jinak, bylo mi to jasné, opravdu jsem byla docela vzrušená z pocitu, že ho zase uslyším.

„Ten bude překvapenej,“ usmál se táta a díval se na mě, jak s jeho telefonem u ucha dopíjím ranní kávu se smetanou.

„Dobrý den, pane Karas, máte chuť na nedělní partii?“ ozvalo se z telefonu. Byl to Pavlův hlas, i když bych ho hned nepoznala, musel to být jeho hlas...

„Ahoj, Pavle, tady Dominika.“

Odmilka, jen lehké šumění odtamtud, usmívala jsem se na tátu.

„Jsem v Hradci u táty, to koukáš, co?“ řekla jsem ještě.

„Ahoj,“ zaznělo z telefonu, „tys přijela...?“

„Nezajedeš za náma na chvíli, kde jsi?“

„Jsem v Praze, u známých, pořádali tu nějakou párty, zrovna jsme vstali...“

„My s tátou taky zrovna snídáme... Ráda bych tě viděla, Pavle, zítra letím zpátky...“

„Nemůžu teď nikam jet, popíjeli jsme až do rána, asi do půl čtvrtý, není mi valně...“

„To je škoda, já nemám auto... a dneska budu ještě tady.“

„Můžeme se vidět v pondělí v Praze, podívám se do diáře, ale odpoledne bych měl mít chvíli. Hodí se ti to?“

„Dobře, to by šlo... Ještě jsem si vzpomněla, Pavle, chtěla bych taky vidět Martina, nemáš na něj kontakt? Číslo na mobil.“

„On nemá mobil...“

„Tak telefon domů.“

„Nemá žádný telefon, ale můžu ti vysvětlit, kde bydlí...“

Podala jsem tátovi telefon, když jsme se s Pavlem rozloučili. Pokrčil rameny, když jsem se na něho tázavě podívala.

„Můžu ti o Pavlovi říct, co vím, ostatní si vyřídíte sami, až se zítra uvidíte...“ řekl táta.

Vyskočila jsem najednou od snídaně a táta nevěděl, co je, hnala jsem se do předsíně, kde ležela má taška, byly v ní nějaké dárky pro tátu a naše fotky s Etiennem a taky pár obrázků z cest, málem bych na to zapomněla a času už nezbývalo moc.

Praha

V bytě mého společníka Radka jsem se naobědval. Byl jsem trochu nervózní z toho, že jsem před pár minutami slyšel v telefonu Dominiku. Bolela mě hlava z proflámané noci. Pracovní sobotní večer se zvrtil ve veselou zábavu. Radkův velký byt v centru Prahy se změnil na diskotéku. Náš třetí společník, vlastně společnice, Magda, zavolala ještě pro kamarádku, které jsme nedávno nabídli místo ve firmě. Zapíjeli jsme to přijetí do zaměstnání. Spal jsem na krátkém gauči a ráno jsem byl jako rozlámaný. K té kocovině. Magda s novou asistentkou prodeje odjely domů hned nad ránem.

Radek mě lákal jet s ním odpoledne někam na tenis nebo na golf. Neměl jsem žádnou náladu do toho zbytku neděle. Seděli jsme u okna, dívali se do pražských ulic z výšky pátého patra. Zdálo se, že to řádění odpůrců globalizace už přešlo. Byl klid.

„Vážně se ti nechce?“ zkusil to ještě Radek.

„Nechce a ani nemůžu. Kolem třetí mi přivezou koberce do baráku. Neděle byl jedinej den, kdy jsem měl čas. A jim to nevadilo. To je vlastně památnej den, Radku. Víc než tři roky jsem to opravoval a přestavoval a vybavoval. A teď je hotovo.“

„A teď si tam nastěhuj Magdu a je to,“ řekl Radek.

„Myslíš?“

„Vždyť spolu chodíte, ne? Tak jí to nabídni. Ožeň se s ní. Je o rok starší než ty, je inteligentní a příjemná, má tě ráda...“

„Asi máš pravdu, možná to tak dopadne...“, připustil jsem, „to je zvláštní náhoda, víš, dneska dokončím barák a zároveň mi zavolala Dominika...“

„To byla Dominika, ten telefon dopoledne?“

„Jo. Přijela za tátou... Já jsem ten barák přestavoval pro ni, Radku, pro nás. Tolik let jsem tam dřel, když mi bylo nejhůř, tak jsem tam přespával, v zimě a bez teplý vody. Chápeš?“

„To je pryč, ne?“

„Jasně že jo. Teď tam budu žít s úplně jinou ženou, jinej příběh... Ale zítra máme sraz s Dominikou tady v Praze. Odlítá večer zpátky.“

„Vážně?“ usmál se Radek a nalil mi ještě minerálku.

„Chci ji tam vzít, víš? Ukázat jí ten dům. Je mi jedno, jak to bude vypadat, co si o mně bude myslet, rozumíš? Já jsem něco dokázal, přes všechny ty věci, co byly, a přes to, co si o mně Dominika myslí a co si o mně myslí jejich familie. Tohle je kus mého života a práce, ten barák. Vezmu ji tam, uvařím jí kafe, ukážu jí zahradu, ať to vidí, popřeju jí hodně štěstí a odvezu ji na letiště. A šlus. To bude tečka za vším. Takhle mě to všechno teď během oběda napadlo, Radku. Úplně se na to teď těším.“

„To je skvělý, Pavle, vyřešíš si to jednou provždy. Ten váš příběh, jak ho od tebe znám, je už tak sám o sobě dost dlouhý a absurdní.“

„Fakt se na ten zítřek moc těším, věříš? Úplně si tu scénu maluju. Vezmu Dominiku do své vilky, v klidu, víš, kávička, pohodička. Budu nad věcí. Odvolal jsem kvůli tomu odpoledne dvě obchodní schůzky...“

Vyšel jsem ven, auto jsem nechal zaparkované u chodníku pod okny Radkova bytu. Došel jsem k metru a ve vagonu jsem si četl noviny. Myslel jsem na Magdu, na to, co říkal Radek. Známe se spolu půl roku. Mám ji rád. Děláme stejnou práci. Snad to nebude na překážku...

Pak jsem přesedl na tramvaj a zbytek cesty došel pěšky. Vyvětral jsem si bolavou hlavu. Odpoledne pokládali řemeslníci do čtyř místností koberece. Až do večera jsem potom uklízel. Některé noci jsou tak divné, napadlo mě. Vracela se mi ta tíseň, jako když jsem opouštěl Prahu, jako když jsem přespával v ubytovně na malém městě. Jako když jsem pracoval jako účetní a po večerech četl časopisy a lezly za mnou před usnutím ty stokrát zapomenuté a zasuté myšlenky a obrazy. Jako když jsem se vrátil do Prahy a měl znovu dny plné práce v jednom kole. Zimnice a jakýsi strach. Chvíli mi

vždycky trvalo, než jsem to zaplašil. Teď mi za zavřenýma očima svítil film s Dominikou. Útržky. Zastavoval jsem to a trhal. A pátil ten celuloid. Nějaké ohořelé zbytky těch filmů mi ještě ráno strašily v hlavě. Než se rozplynuly v hukotu všedního dne.

Přijel jsem ráno do práce metrem, kanceláře jsme měli pronajaté ve starší zástavbě na rušné pražské třídě. Chodil jsem do práce první, Radek na mě zaťukal kolem osmé.

„Nazdar, Pavle,“ řekl udýchaně, ve světlém balonovém kabátu stál v mých dveřích, „měl jsi včera s tím autem přece jenom odjet...“

„Co je? Ukradli mi ho?“ vyděsil jsem se.

„Ne,“ usmál se trpce Radek.

„Tak co teda, měl jsi s ním přece přijet sem, ne? Budu ho potřebovat.“

„To jsem si netroufl, Pavle. Odpoledne se pro něj zastav, uvidíš sám.“

Martin

Šlapala jsem pěšky od vesnického autobusu, taška mě tížila na rameni, ale usmívala jsem se, vydržela jsem už větší námahu a horší věci. Předposlední domek ve vsi, říkal včera do telefonu Pavel, velká zahrada kolem. Tak to by souhlasilo. Stoupala jsem si na špičky za plotem, ale nikoho jsem nezahlédla, bylo skoro poledne. Slunko bylo schované za mrakem, ale mně bylo horko po tom pochodu. Chvíli jsem stála za brankou a hledala zvonek, potom jsem jednoduše stiskla kliku, nebylo zamčeno. Došla jsem až ke dveřím domu, byl malý, s taškovou střechou, žlutá vybledlá omítka se loupala. V oknech záclony s takovým starobylým vzorem. To už jsem tlumeně uslyšela přes dveře dětský hlásek. Zatukala jsem a ozval se ženský hlas, tak jsem vešla, ani tyhle dveře nebyly zamčené. V místnosti jsem nejprve padla pohledem na velkou plotnu, bublalo to v modrém hrnci a vonělo. V těch příjemných výparech vyšla proti mně žena v zástěře, trochu při těle a světlé vlasy do drdolu. U kolen se schovávalo do sukně dítě, vlásky jako sláma.

„Dobrý den, já hledám Martina,“ řekla jsem.

Usmála se a pozdravila, utírala si ruce do zástěry.

„Jsem tu dobře?“ chtěla jsem se ujistit.

„Jdete si pro nějaký knížky, že jo?“ zeptala se. „Manžel je vedle, hned ho zavolám.“

„Ne, nejdu si pro knížky,“ řekla jsem rychle, abych ji zadržela, když se ochotně otáčela, že odběhne. „Jsem tu vlastně náhodou, jenom jsem chtěla Martina na chvíli vidět, jsme staří kamarádi. Přes Pavla...“

„Přes Pavla...?“ nedořekla tu větu, jako by čekala pomoc.

„Já jsem Dominika,“ představila jsem se a podala jí ruku.

„Hana,“ usmála se, „já už vím, no jo, od Pavla...“

Přikývla jsem. A to už se otevřely dveře a v nich vysoký muž v nějaké zažloutlé košili s tkanicemi u krku, plnovous a trochu prořídle vlasy nad čelem. Na očích malé kulaté brýle.

„Dominiko! Je to možný...?“ spěchal mi podat ruku Martin.

„Mámo, to je Dominika,“ řekl Haně radostně, „jak jsem ti o ní vyprávěl...“

„My už se známe,“ řekla jsem a mrkly jsme s Hanou na sebe.

„Dominiko... neviděli jsme se nejmíň sedm let. Nebo víc?“

„Tak nějak,“ přisvědčila jsem.

„No a tohle je naše Věruška,“ řekla Hana a představování jsme měli za sebou.

Pozvali mě k obědu, ráda jsem si dala s nimi bramboračku a nějaké placky posypané strouhaným sýrem a potom koláč s povídky. To už jsme seděli na zahradě. Martin vypadal jako rozumný hospodář a Hana vyprávěla o dětech, starší Anna se měla každou chvíli vrátit ze školy. Prvňáček. Martin mi ukazoval zahradu, upravené záhony, říkal, že pěstují kytky na výdělek. Anička přiběhla s taškou na zádech, podala mi způsobně ručku, styděla se a ráda zmizela s maminkou ukládat k odpolednímu spánku maličkou Věru.

„Nejradši mám asi jaro,“ povídal Martin a doléval mi do sklenice rybízovou šťávu, „to ležím v záhonech celé dny, kočka mi sedí u nohou a Hana mi nosí napít, protože nerad odbíhám, upravuju půdu, pak sázím a potom pleju a pak se řežou kytky, pěstujeme hlavně gladioly, to jsou naše žně...“

Dřevěná zahradní lavice mě trochu tlačila, Martin mi podal polštářek jejich dětí, který měly na houpačce mezi stromy. Hodina uběhla jako nic, než jsme si vypověděli naše příběhy a cesty. Cítla jsem se tak volně a nádherně pod vysokou třešní, lístečky už začínaly padat na stůl.

„Tak Pavel ti dal na mě adresu,“ zakroutil hlavou, jako by nevěřil, „už jsem ho neviděl dva roky, od té doby, co... Víš to, ne, že byl v tý vyšetřovací vazbě? Asi čtvrt roku...“

„Vím. Od táty. Ještě jsem s Pavlem nemluvila. Máme se odpoledne setkat v Praze.“

„Naposled když u nás byl, mluvil pořád o tom, že je to s tebou špatný a že za tebou pojedou tam do Afriky... Já se přiznám, že jsem mu nevěřil. Napovídal už tolik věcí, víš... No a potom jsme se pohádali, nebylo to poprvý. Hádali jsme se spolu o názory, nechápal, jak chci žít, jak s Hanou žijeme. Mrzelo mě pak, že jsme se vlastně rozešli tak ve zlým. Už se nezastavil, nic o něm nevím, jen v novinách to prej tehdy psali, přinesla to Hana ze vsi, jak ho zatkli na hranicích... Pak jsme to chvíli sledovali, chtěl jsem za ním jet, ale než jsem se rozhoupal, tak byl venku a s nikým nechtěl mluvit. Párkrát jsem mu volal od sousedů, ale položil mi to.“

„Já nevím, jestli jsem mu ublížila, necítím to tak... Vím, že je jinde, měli jsme spolu dlouhou debatu, před dvěma lety, našel mě v Londýně...“

Martin mě poslouchal, udiveně kroutil hlavou, pak se vrátila Hana s malou Aničkou. Už jsem trochu nervózně sledovala hodinky, nesměla jsem zmeškat autobus, co pokračoval na Prahu, jinak bych nestihla schůzku s Pavlem.

„My chceme vést i děti k takovému stylu života,“ vysvětlovala mi Hana, „život na venkově se nám líbí. Martin roznáší jako brigádník poštu po vsích, pak se staráme o zahradu a pěstujeme ty kytky. A on má ještě knihovnu, pro knížky si jezdí lidi až zdaleka, taky sušíme bylinky a ovoce. Nemáme ani televizi, jen rádio, hodně si hrajeme s dětma... A co ty, Dominiko, ty už se sem do Čech nevrátíš?“ zeptala se a Martin se na mě taky zvědavě podíval.

„Nevím, co se všechno může stát... ale zatím o tom neuvažuju. Máme s Etiennem podobnej domek, taky na venkově. Zdědil ho po prarodičích.“

„Nestejská se ti po vaší Čokoládovně?“ zeptal se Martin.

„Není naše... vlastně nikdy pořádně nebyla, ani když tam podnikali dědovi rodiče. Byla jsem včera v Hradci, ale ani bych nechtěla

jít dovnitř. Je to pryč. A je tam v těch zdech to zlo, víš?“ dívala jsem se Martinovi do očí. „Neumím o tom mluvit, ale cítím, že to tam pořád musí bejt uvězněný, ty několikerý křivdy, ta nespravedlnost a to násilí, bylo to nějak smíchaný s mojí duší, já jsem v tom žila a nevěděla jsem to a pak jsem se od toho odtrhla... Pořád se to tam vznáší, představuju si to jako nevětranou místnost, víš, to koncentrovaný bezpráví mezi stěnama. Když se o to děda soudil, tak jsem se o to začala zajímat, o ty různý osudy, teď už nevím. Ale prej je tady takovejch domů celá řada, co byly ukradený, a není to dodneška odčiněný, ty lidi už jsou dneska třeba mrtví, ale... v těch zdech se to podle mě pořád motá, ten špatnej duch, nemůže ven. Jak se potom může tahle země osvobodit...?“

Loučili jsme se, uvědomila jsem si, že jsem ani nepřinesla nic pro děti, nepočítala jsem s touhle návštěvou, s tím shledáním po letech. Martin mě doprovázel na náves k autobusové zastávce. Nesl mi tašku.

„Ani se mi tam nechce, do Prahy, je tam binec kvůli tomu světovému zasedání...“

„Jo, ta banda zednářů, co tam schůzují... Čet jsem, co se na ulicích děje.“

Zasmála jsem se, jak to řekl, představila jsem si, jak se klidně mohli Martin s Pavlem potkat na opačných stranách těch barikád, co jsem viděla v televizi. Jako by mi četl myšlenky, když promluvil.

„Pozdravuj Pavla a vyříd' mu, ať se někdy zastaví. Já jsem ho navštěvoval v Praze, ale pak jsem přestal, měl jsem pocit, že už mě nevidí rád. O Davidovi už vůbec nemluví, ten zblblnul úplně. Bez Pavla by byl úplná nula, ten všechno vymejšlel, jenže pak se asi nějak dostal do jeho vleku, jezdil v drahým autě, chodil na večírky a na golf, oženil se s modelkou... Připadalo mi pak, že se za mě stydí... Já jsem mu nechtěl nějak zasahovat do života nebo ho poučovat, každej si žije po svým. Ale mě hrozně mrzí, Dominiko, k čemu využil tu svoji svobodu. Pamatuješ, jak jsme si všichni plánovali, tehdy

po sametový revoluci, co se všechno teď dá dělat, co dokážem, jak můžem žít...?“

Martin mi mával u autobusu, usadila jsem se pohodlně na sedačce a otevřela jsem sáček ušitý z plátna, co mi dal při loučení. Byl plný křížal, mlsala jsem celou cestu do Prahy. Byla jsem už unavená z těch setkání, další mě čekalo. Pavel, ten jeho německý vkus, pamatovala jsem si ten nábytek v jeho pražském bytě. A já bohém a poutník, možná, bejvávalo, Pavel už je taky jiný. Ale jaký...? Nevěděla jsem. Srovnávala jsem si, jak se kdo změnil ze starých přátel a táta k tomu. Ale pak jsem unavená skončila myšlenkami stejně u Etienna...

„Jsem na Florenci, právě jsem vystoupila z autobusu,“ volala jsem Pavlovi, když jsem si položila tašku na chodník.

„Přijela sis pro tu padesátku, jo?“ ozvalo se.

„Prosím?“

„Jak jsi mi půjčila v Londýně přece...“

„Jste vyrovnaný, ne? Říkals to přece sám.“

„Padesát britskejch liber není padesát korun.“

„Počkej... neberu to takhle, Pavle...“

„Za čtvrt hodiny jsem u tebe,“ slyšela jsem Pavlův hlas.

Koupila jsem si u stánku čokoládu a vodu v láhvi a šla jsem na místo, kde měly stanoviště taxíky. Odmítla jsem dva a sedla si na tašku. Pomalu jsem snědla čokoládu, pak jsem vypila půl láhve minerálky a Pavel nikde. Kolem spěchali lidé a rozhlíželi se turisté. Čekala jsem už půl hodiny, proudy směřovaly k Prašné bráně a někam ke Zlatému kříži. Bylo to zvláštní pomýšlení, Pavel byl někde v tom začouzeném nemocném městě, Etienne tisíc kilometrů odtud, táta hrál šachy sám se sebou v malém bytě na českém maloměstě. Já jsem přešlapovala naproti Obecnímu domu, tašku jsem si přehazovala z jednoho ramena na druhé, pak jsem ji zas položila na zem, byla dost těžká. Pavel nebral telefon. Na hodinkách bylo pět hodin odpoledne, hodinu jsem tam stála a do odletu mi nezbývalo už moc času. Najednou mě napadlo, že Pavel nepřijede. Že mě tam

prostě nechá stát, čekat, že se mi pomstí, za něco... Zaháněla jsem ty myšlenky. Pět minut, deset, začínalo mě to štvát. Myslela jsem na Hanu a na dvě děti, co v létě běhají mezi záhony rozkvetlých gladiol, neměla jsem ani čas prohlédnout si tu Martinovu knihovnu...

Z myšlenek mě vytrhlo zapískání brzd, s leknutím jsem se otočila, u chodníku zastavilo nějaké šílené auto, bylo bláznivě pomalované. Zírala jsem na to zjevení, po bílém laku křiklavými barvami sprosté nápisy v angličtině, uprostřed kapoty ohromné anarchistické áčko, na dveřích barevnými šmouhami přeškrtnuté hákové kříže a pěticípé hvězdy se srpem a kladivem, stříkance barvy na bočních sklech. Lidé kolem se otáčeli a zastavovali, čekali jako já, co se bude dít. Za volantem někdo seděl, za kouřovými skly, viděla jsem dlaň nalepenou zevnitř, plácala do čelního skla. Vzala jsem tašku, že popojdu raději dál, když vtom se otevřely dveře toho auta a já jsem viděla, jak se odtud vysoukal chlápek v obleku, bílé košili a kravatě... Byl to Pavel, až naposled mi padly oči na jeho obličej. Pavel na mě mával a ukazoval, abych nasedla.

„Pojď rychle, jedem...“

Oběhl to monstrózní auto, otevřel mi oboje dveře. Na zadní sedačku jsem si hodila tašku a sama jsem nasedla dopředu. Zabouchli jsme dveře zároveň a rozjeli jsme se.

„Nechal jsem to do rána zaparkovaný v centru, říkali, že už je po všem, a vidíš,“ říkal rozčileně za volantem Pavel, „nějaký tlupy těch grázlů, těch anarchistů, co demolovali Prahu, se tam ještě potulovaly...“

„Kam jedeme, Pavle...?“ zeptala jsem se a koukala dopředu na cestu, jako bych byla řídila já sama. Napadlo mě, že jsme se ani nepozdravili.

„Musím to nechat umejt. Omlouvám se za to zpoždění, ale třikrát mě cestou zastavili policajti, než jsem jim vysvětlil, co to má bejt...“

„Pavle, já musím bejt za dvě hodiny na letišti.“

„Cože? Chtěl jsem tě vzít domů. Do mého baráku, bydlím na kraji Prahy... myslel jsem... na kafe, víš?“ podíval se na mě a v očích měl

nějaké zděšení, nebo spíš zklamání. „Ale nejdřív s tím musím do myčky, jinak se nikam nedostaneme.“

„To nejde, Pavle, to nemůžu stihnout. Kafe si klidně dáme, ale někde blíž...“

Sjeli jsme boční ulicí dolů a mířili jsme pryč od centra, auta na nás houkala, Pavel řídil už s klidem, bylo vidět, že se v pražském provozu vyzná.

„Vracím se od Martina, víš, byla jsem ho navštívit.“

„Vážně jsi tam byla? U toho lesního muže...? Vlastně je to teď zahradník... pořád pěstuje ty kytky, ne?“

„Jo, pěstuje. Pozdravuje tě, máš se prej zase objevit.“

„Ach jo... nemá to cenu, zase bysme se chytli. Já jsem o těch jeho teoriích přemýšlel, Dominiko, je to utopista. Odešel jsem z Prahy, po tom všem, a pracoval jsem pro dvě nadace, co sbírají peníze na dobročinné účely, konal jsem dobro, víš?“ podíval se na mě Pavel, vážný výraz ve tváři mu nevydržel a zkroutil se do ironického úsměvu. „A po čase jsem zjistil, že jedním vlastně s těma samejma lidma, jako když jsme se Svejku dělalí velkej byznys, ty samý velkej firmy, ty samý ksichty, ty samý kanceláře a kožený křesla, na kterejch jednáš o sponzorských darech a o příspěvkách. A jeden velkej rozdíl mezi mnou a mýma zanícenejma a ušlechtlejma kolegama z nadace, Dominiko, já jsem věděl, co je to za firmy, jaký mají mnohdy pokleslý praktiky podnikání, jaký lidi za nima stojí... Je to uzavřený kruh, lidi jako Martin o tom nemají ani páru...“

Pavel jel rychle, až se mi dělalo špatně, nic jsem mu neodpovídala, vedl svou řeč a pak zmlkl. Chvíli jsme jeli potichu, bylo mi to nepříjemné, když zbývalo tak málo času. Pavel si to asi taky představoval jinak, to naše setkání. Mrzutě nadával na provoz a na řidiče, co civěli na jeho počmárané auto. Najednou jsme byli u nějakého autoservisu, hned vedle benzinové pumpy, vystoupila jsem a vzala jsem si tašku, Pavel dal klíčky klukovi v kombinéze a šli jsme za sebou po úzkém chodníčku k té benzince. Uvnitř Pavel vyndal ze saka

peněženku a vytahoval prsty drobné. Za regály s čokoládami, pivem a novinami jsme si stoupli ke stolkům. Pavel naházel do automatu mince a donesl dvě kávy v hnědých kelímkách.

„Myslel jsem to dneska úplně jinak, Dominiko, měla sis u dobrý kávy sednout u mě doma,“ vysvětloval omluvně, „jsi určitě zvyklá na lepší...“

„Já žiju docela obyčejně, Pavle, nevydělávám zrovna moc...“

Nemyslela jsem si, že to budu já, kdo bude Pavla nutit do hovoru, stál naproti mě opřený o desku vysokého stolu, tvář měl ztrhanou únavou, asi nevyspáním, otevřené póry pokožky, pobledlý... Přišlo mi to trochu komické, takovou dobu jsme se neviděli a teď jsme stáli u kafe z automatu v rychlém bistru benzinové pumpy, kolem nás chodili lidé, co venku tankovali a nosili si k pokladně bagety se salámem a plastické láhve s vodou. Pavel taky vypadal, že si to zrovna moc neužívá, byl mrzutý a zaražený.

„Hledala jsem tě nejdřív v bytě, až táta mi dal na tebe telefon, ani nevěděl, kde jsi, co teď děláš.“

„Dal jsem si nějaký čas pohov, odešel jsem ze všech firem. Všechno jsem nechal, pracoval jsem pro dvě nadace a pak jsem dělal účetního v jednom zapadákově, když nebyli po ruce lidi, tak jsem rozvážel po vsích babičkám obědy v ešusech a francouzský hole. Nevěděl jsem, co mám dělat. Ale bylo to takový svobodný, očišťující, víš...?“

„Pavle, jestli se něco stalo kvůli mně, táta mi všechno napsal... Nevěděla jsem, když ses objevil v Londýně, v jaký jsi byl situaci...“

„To jsem zvorál já, všechno, o tom nemluv.“

„Bylo to zlý, potom...?“

„Taková blbá doba... Jeden čas jsem se nejvíc těšil, až večer upadnu do spánku a na všechno zapomenou. Ale je to za mnou. Všechny soudy jsem vlastně vyhrál, víš, zprostiti mě všech obvinění, jedno řízení bylo zastavený pro nedostatek důkazů...,“ říkal Pavel pomalu. Díval se do toho plastového kelímku s kávou z automatu.

„Měl jsem dobrýho právníka. Neporušil jsem žádný zákony, rozumíš, a jestli jsou špatný nebo úplně chybí, za to přece nemůžu...“

„Táta to trochu sledoval, ten váš případ se Svejkou. Chtěla jsem se tě zeptat na jednu věc,“ řekla jsem přímo.

„Na jakou?“ Pavel se překvapeně podíval.

„Znal jsi pravej důvod toho převodu peněz? Věděl jsi o tom, že Svejka chce ty prachy ulejt za hranice a zdrhnout?“

Pavel trochu zbledl a ztuhl, zatvářil se soustředěně.

„Dominiko, tomu vůbec nerozumíš... na co se mě tu ptáš?“

„Věděls to?“

„Ty to zjednodušuješ, vytrháváš jednu věc z toho všeho, co bylo... Samozřejmě že jsem to nevěděl... ale to nemůžeš pochopit, všechny ty souvislosti.“

„To je škoda. Myslela jsem, když budu vědět, jak to bylo s tebou, tak pochopím, co se tady v tý zemi vlastně děje...“

Pavel nemluvil, tak jsem se usmívala, nebyla jsem už napjatá nebo nervózní a přála jsem si, aby se taky uvolnil.

„A co teď děláš? Jak žiješ?“ zeptala jsem se zase já.

„Máme tady s několika lidma poradenskou firmu, docela to jde, pak jednu zprostředkovatelskou společnost, domlouváme obchody ostatním...“

„Myslela jsem, že tě najdu někde na univerzitě, že se vrátíš k učení,“ usmála jsem se, dělala, že dopíjí kávu, z prázdného kelímku.

„Vzpomněla jsem si u Martina na tvoje pilíře, víš, jak jsi říkával...“

„To je těžký... Byl jsem tam za nima, ve škole, ale... nechtěj mě, no...“ řekl strojeně lhostejným hlasem, „jsem pro ně provařenej, špatná pověst, soudy na krku a tak. Znáš mě přece, ne, co jsem za šmejda...?“ zasmál se.

„Nemluv tak, Pavle...“

„Já vím, ty se pořád usmíváš a jsi šťastná...“

„A ty?“

„Já... ale jo, jsem celkem spokojenej.“

„Chtěla jsem ti poděkovat za tátu, vypadá dobře, prej se scházíte a voláte si. Tenkrát jsem byla hodně naštvaná, když...“

„Nemluv o tom, Dominiko...“

„Jsi takovej zatrpklej, mrzí mě to...“

„Já jsem ekonom, Dominiko, jsem analyticej mozek, znáš mě,“ Pavel se ke mně naklonil přes stůl, sraštil čelo a zatvářil se smrtelně vážně. „Já často přemýšlím o tom, co se děje, nemysli si, třeba Martin má za to, že mě zajímají jen peníze a on že stojí někde mimo a může každému dávat rady, jako nějaký nezúčastněnej, nezávislej... To je pěkná blbost, Dominiko,“ Pavel už mluvil skoro šeptem. „Tehle svět se řídí obrovskou rychlostí dopředu, do pořád větší integrace, globalizace, a hnací silou toho všeho je filozofie tržního zisku a hospodářský výkonnosti trhu! Jsou na to celý ekonomický teorie, vliv trhů jde tak daleko, že určuje sociální a politický dění v různých částech světa... Snílci chtějí páchat dobrý skutky, ale je to past, celej tehle svět, jak funguje. Jsme v pasti, chápeš? Ty, já, Martin...“

Za Pavlem se objevil kluk z autoservisu, poklepal mu na rameno.

„Je to hotový, pane,“ řekl a položil Pavlovi na dlaň klíčky.

Šli jsme zpátky zase po tom chodníčku vyskládaném z dlaždic, co do sebe zapadaly, nemohla jsem poznat Pavlovo auto, zářilo sněhově bílou barvou.

„Máš nádherný auto,“ podívala jsem se na Pavla. Hrdě se usmál. Snad poprvé za tu dobu, co jsme byli spolu. „Jak to mohli umejt?“ nevěřila jsem.

„Jsou dobrý, proto sem jezdím,“ řekl a otevřel mi dveře.

Rozesmála mě ta vzpomínka, to leknutí, když počmárané auto zabrzdilo vedle mě, ten šok, teď už mi to přišlo komické. Pavel mě sledoval, jak se prohýbám smíchy, jenom se ušklíbl.

„Nasedej, Dominiko, jedem.“

„Kam?“ zeptala jsem se a usadila se zase na předním sedadle.

„No ke mně, říkal jsem ti, že ti ukážu, jak bydlím.“

„To nejde, Pavle, už není čas. Dovez mě na letiště, prosím tě...!“

„Hm... tak jedem,“ řekl Pavel našťvaně a odpíchl auto prudce, až zapískaly gumy. Málem jsem si překousla jazyk a rozesmálo mě to ještě víc. Trochu jsem škytala, Pavel se na mě takovou dobu ani nepodíval.

„Děkuju za výlet do autoservisu...,“ řekla jsem, když jsem se uklidnila.

„Jo, já vím, máte mě všichni za pitomce,“ začal Pavel podrážděně. „Dovedu si představit, co jste si vyprávěli s Martinem. Hlavně mi nezačni říkat, jak jsem se změnil, ty kecy, co měl vždycky Martin.“

„Pavle, co pořád řešíš? Nechci nic takovýho říkat...“

„Jo, změnil jsem se,“ nedal se zastavit Pavel, ztišil hlas, projížděli jsme Prahou plnou podivného neklidu a elektrických světél, „jasně že jsem se změnil. A víš, v čem nejvíc? Víš přece, že jsem vždycky dělil lidi na ty, co berou svět takovej, jak je, vezou se, nechají se unášet proudem a snaží se nějak vyžít, ustát to, a pak na ty, který ten svět chtějí měnit, jako k lepšímu... Věřil jsem, že tahle druhá sorta lidí je lepší, že to znamená, že něco chtějí, mají nějaký vyšší cíl a ideál jít proti tomu proudu a tak. Dneska takhle lidi nedělím, dneska jsem ten, kdo se snaží v tomhle světě nějak obstát, ale ani mě nenapadne se pokoušet ho nějak měnit. Je to falešný, nalháváš si něco a všechno jde kolem tebe dál, stejně tě to vleče s sebou... Když jsem byl v největším srabu, coural jsem se jen tak nazdařbůh po nocích, koukal jsem po lidech, co tlačej vozíky v hypermarketu, a záviděl jsem jim všem, že možná mají svoje trable, ale nejsou tak hotoví, tak na dně jako já, všichni se snaží to nějak ustát a... rozumíš mi trochu, Dominiko? Dneska koukám na lidi a na všechno jinak, beru je, jaký jsou, je mi to jedno, a jestli si někdo myslí, že je to moje prohra, ústup nebo co, tak ať si to klidně myslí...“

Dorazili jsme do Ruzyně akorát včas, přeběhli jsme do letištní haly, Pavel mi nesl tašku až k odbavovacímu prostoru. Těšila jsem se už na noční nebe a zemi dole, na Paříž, na vlak, teď mám domov u Etienna na francouzském venkově. Táta tu zůstával, taky Pavel,

Martin, ale všechny jsem měla uvnitř, nesla jsem si je s sebou, i tam je budu mít někde poblíž, blízko srdce.

Rozloučili jsme se s Pavlem ve chvatu, políbili jsme se na tváře, pohladil mě po vlasech a něžně sjel dlaní po mém krku. Na poslední chvíli mě ještě oslovil.

„Dominiko... máš ještě nad sebou tu svoji bohyni? Co sis s ní povídala...“

„Nemám ji nad sebou. Chodí všude se mnou. I teď stojí někde blízko mě, akorát ji nevidíme. Víš?“ mrkla jsem na něj jedním okem a pak jsem mu špitla do ucha: „Má jednu výhodu, neprohledávají ji celníci...“

Díval se najednou trochu smutně za mnou. Zamávala jsem mu ještě, několikrát jsem se otočila, kam až jsem ho mohla zahlédnout, pořád tam stál.

Parfém

Doma jsem si vzal z lednice nějaké jídlo k televizi a koukal jsem na zpravodajství. Ministr vnitra chválil policisty, jak zvládli krizovou situaci v Praze v uplynulém týdnu. V hlasové schránce telefonu jsem měl několik vzkazů, jenom ohledně práce, obchodní schůzky na další den. Probíral jsem se diářem a vzadu na stránkách s adresami a telefonními čísly byli sami lidé, se kterými jsem v tu chvíli nechtěl mluvit, jenom kontakty, nic, co by se mě dotýkalo, co by mě dokázalo rozrušit.

Sledoval jsem chvíli na obrazovce sportovní kanál, potom jsem přepínal programy, pil jsem čaj. Možná na té pohovce zase usnu, pomyslel jsem si. Nikam už nemusím, není třeba, abych se zvedal, jenom přes sebe přehodím deku a vypnu dálkovým ovladačem televizi. Přes stažené žaluzie jsem neviděl ven a nikdo nemohl vidět mě. V pokoji plno knih, v kabelu, co šel ze zdi, spousta televizních programů z celého světa, hudba, filmy, zábava...

Natáhl jsem ruku ke stolku a vzal jsem telefon. Vymáčkł jsem navolené spojení. Párkrát to zatútalo.

„Ahoj, mami... Jak se doma pořád máte? Co táta? Příští víkend se zase zastavím, teď jsem měl něco tady v Praze...“

Maminka mluvila a já jsem si představoval, že Dominika už určitě touhle dobou přistála v Paříži. Pojede přes noc, ani jsem se vlastně nezeptal, kde přesně bydlí. Pová mi to pan Karas, až přijedu zase na šachy...

„Mami, představ si, byla tady Dominika. U svýho táty v Hradci, a pak jsme se na chvíli setkali v Praze...“

Vždyť nevím vůbec nic nového, uvědomil jsem si, když se maminka vyptávala. Pořád jsem něco kecal, když jsme jeli autem na letiště, o sobě, pořád jen o sobě, ani jsem se nezeptal, jak se má. Vždycky to zvorám. Aspoň že teď už je mi to všechno celkem jedno.

„Učí tam někde na venkově, mami, myslím, že francouzštinu a zeměpis... Ona je taková veselá, víš, pořád se směje, taková free... a já jsem plnej různých bariér a bloků, strachů, depresí...“

Nakonec jsem se přece jen před půlnocí zvedl z pohovky, došel jsem do koupelny a stál jsem před zrcadlem. Trochu mě bolela hlava, třel jsem si rukou spánky. A když jsem si přejel po tváři, ucítil jsem velmi slabě tu vůni. Znovu jsem přiblížil prsty k nosu. Stopy Dominičina parfému ulpěly na konečcích prstů, v těch jedinečných jemných rýhách. Jen pár molekul vůně. Pozoroval jsem zblízka tu růžovou hladkou kůži. Nebylo tam nic vidět. Nic jsem nedržel v ruce.

Jiří Hájiček
Dobrodruzi hlavního proudu

Ilustrace na obálce Pan Xunbin/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 23. 9. 2020

ISBN 978-80-274-1136-8 (epub)
ISBN 978-80-274-1137-5 (pdf)
ISBN 978-80-274-1138-2 (prc)